

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

9'uncu Birleşim
21 Ekim 2025 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça, İstanbul Ticaret Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden gelen öğrencilere "Hoş geldiniz." denilmesi

B) Önergeler

1.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, esas komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilen (2/3315) esas numaralı Kanun Teklifi'ni geri aldığına ilişkin önergesi (4/114)

2.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, (2/2069) esas numaralı 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/115)

C) Tezkereler

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde olduğu dönemde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Numan Kurtulmuş'un başkanlığında siyasi parti Grup Başkan Vekilleriyle yapılan toplantılarda; Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Numan Kurtulmuş'un beraberinde bir parlamento heyetiyle 28-30 Eylül 2025 tarihlerinde Macaristan'a resmî bir ziyaret gerçekleştirmesine ilişkin 28/8/2025 tarihli; Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu Başkanı Fuat Oktay'ın beraberindeki heyetiyle 16-18 Eylül 2025 tarihlerinde Türkiye-Baltık Ülkeleri Estonya, Letonya ve Litvanya Parlamentolarının Dışişleri Komisyonları Toplantısı vesilesiyle Letonya'ya resmî bir ziyaret gerçekleştirmesine ilişkin 12/9/2025 tarihli ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu heyetinin 29-30 Eylül 2025 tarihlerinde düzenlenen "Avrupa Birliğinde İstikrar, Ekonomik Koordinasyon ve Yönetişim" konulu parlamentolar arası konferans vesilesiyle Danimarka'ya resmî bir ziyaret gerçekleştirmesine ilişkin 26/9/2025 tarihli alınan Kararlara ilişkin tezkeresi (3/1201)

2.- Cumhurbaşkanlığının, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin UNIFIL'in görev süresinin uzatılması yönündeki 2790 (2025) sayılı Kararı uyarınca, hudut, şümul ve miktarı Cumhurbaşkanınca belirlenecek Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının, 1701 (2006) sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararı ve 880 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla tespit edilen ilkeler kapsamında, 31/10/2025 tarihinden itibaren iki yıl daha UNIFIL'e iştirak etmesi ve bununla ilgili gerekli düzenlemelerin Cumhurbaşkanınca yapılması için Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca izin verilmesine dair tezkeresi (3/1199)

3.- Cumhurbaşkanlığının, Türkiye'nin millî güvenliğine yönelik ayrılıkçı hareketler, terör tehdidi ve her türlü güvenlik riskine karşı uluslararası hukuk çerçevesinde gerekli her türlü tedbiri almak, Irak ve Suriye'deki tüm terör örgütlerinden ülkemize bundan sonra da yönelebilecek saldırıları bertaraf etmek ve kitlesel göç gibi diğer muhtemel risklere karşı millî güvenliğimizin idame ettirilmesini sağlamak, Türkiye'nin güney kara sınırlarına mücavir bölgelerde yaşanan ve hiçbir meşruiyeti olmayan tek taraflı bölücü girişimler ve bunlarla ilgili olabilecek gelişmeler karşısında Türkiye'nin menfaatlerini etkili bir şekilde korumak ve kollamak, gelişmelerin seyrine göre ileride telafisi güç bir durumla karşılaşmamak için süratli ve dinamik bir politika izlenmesine yardımcı olmak üzere hudut, şümul, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tayin olunacak şekilde, Türk Silahlı Kuvvetlerinin gerektiği takdirde sınır ötesi harekât ve müdahalede bulunmak üzere yabancı ülkelere gönderilmesi ve aynı amaçlara matuf olmak üzere yabancı silahlı kuvvetlerin Türkiye'de bulunması, bu kuvvetlerin Cumhurbaşkanının belirleyeceği esaslara göre kullanılması ile risk ve tehditlerin giderilebilmesi için her türlü tedbirin alınması ve bunlara imkân sağlayacak düzenlemelerin Cumhurbaşkanınca belirlenecek esaslara göre yapılması için 2/10/2014 tarihli ve 1071 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı ile verilen ve son olarak 17/10/2023 tarihli ve 1395 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı ile uzatılan iznin süresinin Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca 30/10/2025 tarihinden itibaren üç yıl uzatılmasına dair tezkeresi (3/1200)

4.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinden müteşekkil bir heyetin 28-30 Ekim 2025 tarihlerinde Erivan'da gerçekleşecek olan Avrupa Birliği Doğu Ortaklığı Parlamenter Asamblesi 12'nci Olağan Toplantısı'na katılımı hususuna ilişkin tezkeresi (3/1202)

5.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanı Adil Karaismailoğlu'nun, Portekiz Parlamentosu Ekonomi Bayındırlık ve İskân Komisyonu Başkanı Miguel Santos'un vaki davetine icabetle resmî bir ziyarette bulunması hususuna ilişkin tezkeresi (3/1203)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

- 1.- Elâzığ Milletvekili Semih Işıkver'in, 2025 yılı biterken Elâzığ iline ilişkin gündem dışı konuşması
- 2.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, Erzincan'ın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması
- 3.- Bursa Milletvekili Refik Özen'in, 19 Ekim Bosna Hersek kurucu lideri merhum Aliya İzzetbegoviç'in vefat yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

V.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, öğrenci affına ilişkin açıklaması
- 2.- Mersin Milletvekili Levent Uysal'ın, Kültür ve Turizm Bakanı ile Tarım ve Orman Bakanına, kadın çiftçiler için talep ettiklerine ilişkin açıklaması
- 3.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, hapishanelerdeki ölüm siyasetine ilişkin açıklaması
- 4.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Esenyurt Belediye Başkanı Ahmet Özer'e ilişkin açıklaması
- 5.- Hatay Milletvekili Lütfi Kaşıkçı'nın, deprem bölgelerinde rezerv alan uygulamasına ilişkin açıklaması
- 6.- Kahramanmaraş Milletvekili Zuhâl Karakoç'un, askerî hastanelere ilişkin açıklaması
- 7.- İstanbul Milletvekili Evrim Rızvanoğlu'nun, Gazeteci Hakan Tosun'a ilişkin açıklaması
- 8.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, alçaklığın ne olduğuna ilişkin açıklaması
- 9.- Siirt Milletvekili Mervan Gül'ün, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'a ilişkin açıklaması
- 10.- Samsun Milletvekili Mehmet Karaman'ın, Samsun'un 19 Mayıs ilçesinin mülkiyet sorununa ilişkin açıklaması
- 11.- Kütahya Milletvekili Mehmet Demir'in, milletin liderine saldıranlara ilişkin açıklaması
- 12.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, Diyarbakır'da dün gerçekleştirilen Türkiye'nin Huzuru Toplatısı'na ve "terörsüz Türkiye" sürecine ilişkin açıklaması
- 13.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Konya'nın Cihanbeyli ilçesinde araç muayene istasyonu bulunmamasına ilişkin açıklaması
- 14.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Nobel Barış Ödülü'ne talip olanlara ilişkin açıklaması
- 15.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun Büyükşehir Belediyesindeki işçilere ilişkin açıklaması
- 16.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, Diyarbakır'da önceki gün yapılmaya çalışılan provokasyona ilişkin açıklaması
- 17.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Cumhuriyet Halk Partisinin nadir toprak elementleriyle ilgili hazırladığı kanun teklifine ilişkin açıklaması
- 18.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Merzifon Organize Sanayi Bölgesi'ne ilişkin açıklaması
- 19.- Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman'ın, 21 Ekim Dünya Gazeteciler Günü'ne ve 19 Ekim Muhtarlar Günü'ne ilişkin açıklaması
- 20.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, bütçeden faize ayrılan paraya ilişkin açıklaması
- 21.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Cumhuriyet Halk Partisinin nadir toprak elementleriyle ilgili hazırladığı kanun teklifine ilişkin açıklaması
- 22.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Kahramanmaraş'ın Elbistan ilçesindeki kayısı üreticileri ile Dulkadiroğlu ilçesinin Çokyaşar Mahallesi'ndeki zeytinliklere ilişkin açıklaması
- 23.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, uzman çavuşların haklarına ilişkin açıklaması
- 24.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, Ilgar Dağı Tüneli Projesi'ne ilişkin açıklaması
- 25.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıl'a'nın, Amerika'ya ve İsrail'e ilişkin açıklaması
- 26.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Meclise sunulan yeni vergi paketine ve CMK ücretine ilişkin açıklaması
- 27.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, esnafın vergi ve prim borçlarına ilişkin açıklaması
- 28.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, Genel Kurulda bugün görüşülecek olan Cumhurbaşkanlığı tezkerelerine ilişkin açıklaması
- 29.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yapılan seçime, Gazze'deki ateşkes anlaşmasına, Amerika Birleşik Devletleri'yle ilişkilere ve Trump'a, Yargıtay Başkanının AYM kararlarının bağlayıcılığıyla ilgili açıklamasına ve Genel Başkanları Ahmet Davutoğlu ile eşi Sare Davutoğlu'na ilişkin açıklaması
- 30.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, 21 Ekim Hakkâri Dağlıca'da şehit olan 12 askerin şehadetlerinin yıl dönümüne, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde gerçekleştirilen seçime, Genel Kurulda bugün görüşülecek olan

Cumhurbaşkanlığı tezkerelerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi yakınlarında pankart açan İYİ Parti gençlik teşkilatına ve Mattia Ahmet Minguzzi davasında açıklanan karara ilişkin açıklaması

31.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, kendilerinin gelecek tasavvuruna, Kıbrıs'a, İsrail'e ve Filistin davasına, 21 Ekim Dünya Gazeteciler Günü'ne ilişkin açıklaması

32.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, Genel Kurulda bugün görüşülecek olan Cumhurbaşkanlığı tezkerelerine ilişkin açıklaması

33.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Kırşehir'de son zamanlarda vuku bulan trajik olayların temel nedenine ilişkin açıklaması

34.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'un, Sincan Kadın Kapalı Cezaevinde uygulanan İdare ve Gözlem Kurulu kararlarına ve Adalet Bakanına buradan çağrı yapmak istediğine, DEM PARTİ Diyarbakır Milletvekili Berdan Öztürk'ün de olduğu bir davada verilen hapis cezalarına, Kars'ın Karadağ Mahallesi'nde bulunan çöplüğe ve KHK'lilere ilişkin açıklaması

35.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Beşiktaş iddianamesine, Ahmet Minguzzi davasında açıklanan karara ve 21 Ekim Dünya Gazeteciler Günü'ne ilişkin açıklaması

36.- Ordu Milletvekili Seyit Torun'un, Cumhuriyet Halk Partisinin nadir toprak elementleriyle ilgili hazırladığı kanun teklifine ilişkin açıklaması

37.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun Güney Çevre Yolu Projesi'ne ilişkin açıklaması

38.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Hatay Payas'ta meydana gelen sel felaketine, Gazze'de yürürlüğe giren ateşkese, CHP Genel Başkanının bugünkü grup toplantısında kullandığı dile ve Cumhurbaşkanına yönelik sarf edilen ifadelere ilişkin açıklaması

39.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

40.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Türkiye'nin güvenliğinin Şanlıurfa'dan başladığına ilişkin açıklaması

41.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Gaziantep'in Araban ilçesindeki elektrik kesintilerine ilişkin açıklaması

42.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon Su Ürünleri İhtisas OSB'ye ilişkin açıklaması

43.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, PTT bünyesinde 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında görev yapan personele ilişkin açıklaması

44.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Türkiye'deki ekonomik düzenine ilişkin açıklaması

45.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'ın, fıstık ithalatına ilişkin açıklaması

46.- Konya Milletvekili Orhan Erdem'in, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin 6'ncı Cumhurbaşkanı seçilen Tufan Erhürman'a ve Ersin Tatar'a ilişkin açıklaması

47.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, Van kayyımına ilişkin açıklaması

48.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Ankara Milletvekili Fuat Oktay'ın (3/1200) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

49.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

50.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

51.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

VI.- SATAŞMALAR İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Siirt Milletvekili Mervan Gül'ün yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

VII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALAR

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, Kıbrıs'ın "vatan" olduğuna ilişkin konuşması

VIII.- ÖNERİLER

A) Danışma Kurulu Önerileri

1.- Danışma Kurulunun, (3/1199) ve (3/1200) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkerelerinin görüşmelerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesine ilişkin önerisi

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven ve Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile 143 Milletvekilinin Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3138) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı:214)

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Devleti Millî Birlik Hükümeti Arasında Türk Kuvvetlerinin Statüsüne İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2343) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı:172)

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, bir akademisyenin sosyal medya hesabında yaptığı açıklamaya ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/34527)

21 Ekim 2025 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.03

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar), Müzeyyen ŞEVKİN (Adana)

----- 0 -----

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 9'uncu Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

III.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça, İstanbul Ticaret Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden gelen öğrencilere "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, İstanbul Ticaret Üniversitesinden gelen Uluslararası İlişkiler Bölümü öğrencilerimiz şu an dinleyici locasında Genel Kurulu izlemektedirler; kendilerine hoş geldiniz diyorum. (Alkışlar)

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, 2025 yılı biterken Elâzığ'ıyla ilgili söz isteyen Elâzığ Milletvekili Sayın Semih Işıkver'e ait.

Buyurun Sayın Işıkver. (MHP sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Elâzığ Milletvekili Semih Işıkver'in, 2025 yılı biterken Elâzığ'ına ilişkin gündem dışı konuşması

SEMİH İŞIKVER (Elâzığ) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri ve bizleri ekranları başında izleyen kıymetli Türk milleti; yüce Meclisimizi gönül yurdu Elâzığ'ın selamıyla, en kalbî muhabbetlerimle, en derin saygılarımla selamlıyorum.

Tatil döneminde kadim şehrimizin dört bir yanını dolaştık. Dağ köylerinde analarımızın duasına, ovalarda çiftçilerimizin alın terine, esnafımızın helal kazancına şahitlik ettik. Yaklaşık 200'ü aşkın köyümüzde vatandaşlarımızla kucaklaştık, hanelerine misafir, sofralarına dost olduk; her bir hemşehrimizin dardını, beklentisini, umudunu dinledik, not ettik, takipçisi olmaya söz verdik. Köylerimizde iletişim altyapısı yetersiz, GSM sinyali zayıf, internet erişimi birçok yerde yok denecek kadar azdır maalesef. Bu eksiklik köylerimizde üretimi ve ticareti zorlaştırmakta, gençlerimizi toprağından koparmaktadır. Yine, kırsal bölgelerde elektrik iletim hatları eski, voltajları düşüktür. Tarlalarımız, bağlarımız yangınlarla zarar görmektedir. Devletimizin bu alanlarda atacağı her adım sadece teknik bir iyileştirme değil aynı zamanda, vatandaş ile devlet arasındaki bağı güçlendiren millî bir hamle olacaktır.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Elâzığ'ımızın bağrında yüzyıllardır Şavak ve Beritan aşiretlerimiz vardır. Bu asil aşiretler küçükbaş hayvancılıkla hem bölgemize hem de ülke ekonomisine büyük katkı sağlamaktadırlar. Ancak yaylalara çıkan bu vatandaşlarımız yüksek mera kiralari, ulaşım ve feribot ücretleri gibi ücretlerle çok büyük zorluklar yaşamaktadırlar. Yol, enerji, GSM ve su gibi temel hizmetlerin ulaştırılması artık bir zorunluluktur.

Keban Barajı'nın bereketli sularında yükselen alabalık üretimi Elâzığ'ı Türkiye'nin öncü ili hâline getirmiştir. Yılda 45 bin tonluk kapasiteye rağmen altyapı yetersizlikleri yüzünden potansiyelimizin çok az bir kısmı değerlendirilebilmektedir. Yol, elektrik iletim hatları güçlendirilirse Keban'ın bereketi yalnız Elâzığ'ı değil Türkiye ekonomisini de besleyecek durumdadır.

Elâzığ'ımızın geçmişi ayrıca bağ kokar, üzümle yoğurulur. Bağcılık sadece bir üretim değil kültürel bir mirastır bizim için. Yıllık 120 bin ton üzüm üreten 7 bin çiftçimiz hastalıkla, düşük fiyatla ve pazarlama sorunlarıyla mücadele etmektedir. Artık bu potansiyel stratejik bir yaklaşımla değerlendirilmeli, Elâzığ'ımıza bağcılık araştırma enstitüsü kazandırılmalıdır.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; esnaf ve sanatkârlarımız toplumun omurgasıdır. Ahilik geleneği bu toprakların vicdanıdır. Bugün bu vicdanın sesi, zincir marketlerin sınırlandırılmasını, pazar günlerinin küçük esnafa bırakılmasını talep etmektedir. Bu düzenleme sadece ekonomiyle ilgili değil sosyal huzurla da ilgilidir.

Yine, 1976 yılında kurulan ve 5 bin vatandaşımıza ekmek kapısı olan küçük sanayi sitemiz artık ömrünü tamamlamış durumdadır. Depremle yıpranan bu bölgenin bir an evvel yenilenmesi gerekmektedir. İş dünyamızın beklentisi açıktır; Sanayi Bakanlığımız ve TOKİ aracılığıyla süreç hızlandırılmalı, üretim yeniden diriltilmelidir.

Son olarak, 18 mahallemiz deprem sonrası yorgun ve metruk bir hâdedir, bu bölgelerin dönüşümü ilimizin kader meselesidir. İstanbul'da uygulanan "Yarısı Bizden" kampanyasının Elâzığ'a da genişletilmesi yahut Emlak Konut marifetiyle yapı stokunun yenilenmesi vatandaşımızın temel beklentisi durumundadır.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Elâzığ'ımız her dönemde devletine sadakatle bağlı olmuş bir şehirdir. Milletimizin sadakatine karşılık devletimizin de elini Elâzığ'ın üzerinden eksik etmemesi gerekmektedir.

Bu duygu ve düşüncelerle, Gazi Meclisimizin yeni yasama yılının milletimize, devletimize hayırlar getirmesini dileyip yüce milletimizi saygıyla selamlarken, bugün gerçekleştirdiğimiz grup toplantımıza iştirak etmek maksadıyla ve Sayın Genel Başkanımızın hitaplarını dinlemek maksadıyla Elâzığ'dan Ankara'ya akın akın gelen teşkilatımıza, ilçe başkanlarımıza, sendikalarımıza, KAÇEP üyesi hanımefendilere, muhtarlarımıza, yol ve dava arkadaşlarımıza ayrı ayrı teşekkür ediyor, davamıza ve liderimize olan koşulsuz bağlılıklarını tazimle selamlıyorum.

Gazi Meclisi saygıyla selamlarım.

Sağ olun, var olun. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kılıç...

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, öğrenci affına ilişkin açıklaması

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öğrenci affı sadece okula dönüş değil kırılan hayallerin onarılması, yarım kalan cümlelerin yeniden tamamlanması demektir. Pandemi, ekonomik zorluklar, ailevi problemler ya da psikolojik sebepler; her öğrencinin üniversiteden uzak kalmasının arkasında bir hikâye, çoğu zaman da bir çaresizlik vardır. Affın gerçek anlamı "Seni yeniden aramızda görmek istiyoruz." diyebilmektir. Devlet, gençlerine ikinci bir şans verdiğinde sadece bir eğitim imkânı sunmaz, aynı zamanda toplumsal barışı güçlendirir, geleceğe güvenle bakan bireyler yetiştirir. Geliniz, affı bir lütuf değil bir fırsat eşitliği adımı olarak görelim. Konuyla ilgili vermiş olduğumuz kanun teklifimizi artık gündeminize alın.

Milyonlarca gencimizin mağduriyetini hep birlikte giderelim diyor, Genel kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Uysal...

2.- Mersin Milletvekili Levent Uysal'ın, Kültür ve Turizm Bakanı ile Tarım ve Orman Bakanına, kadın çiftçiler için talep ettiklerine ilişkin açıklaması

LEVENT UYSAL (Mersin) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Mersin'imizin 2026 Yılı Kültür Yolu Festivali'ne dâhil edilmesinden dolayı Kültür ve Turizm Bakanımıza, zirai don afetinden etkilenen başta Mersin'de olmak üzere 470 bin çiftçimize 46 milyar liralık desteğin ilk etabının ödenmesinden dolayı Tarım ve Orman Bakanımıza, muhtarlarımıza ve emeği geçen herkese teşekkür ederim.

Ayrıca, 2 milyon kadın çiftçimize SGK prim desteği ve yıpranma payı talep ediyoruz.

Saygılarımla efendim.

BAŞKAN - Sayın Uysal Aslan...

3.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, hapishanelerdeki ölüm siyasetine ilişkin açıklaması

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Kırıkkale F Tipi Hapishanesinde tutulan Abdülkadir Tatlı 7 Ekim gecesi yaşamını yitirdi. Yirmi beş yılı aşkındır hapishanede olan Tatlı hasta mahpus olup 3 kişilik odada tek başına tutuluyordu. Bu nedenle ölümü bir ihmal, bir şüpheli ölüm değil siyasal, yasal bir cinayettir. Adalet Bakanlığı verilerine göre Türkiye'deki hapishanelerde her gün en az 2 mahpus can veriyor. Bu sarsıcı gerçek tecrit, izolasyon, sağlığa erişim engelleri, ayırıcıcı infaz rejiminin yaratmış olduğu bir bütün sistem krizinin tablosudur.

Bugün için Yıldırım Han'ı, Şefik Esen'i, 40 kiloya düşmesine rağmen tahliye edilmeyen Abdulkadir Kuday'ı, 70 yaşındaki Şakir Turan'ı, işkence ve cinsel saldırı sonrası yaşamını yitiren Garibe Gezer'i anıyorum. Hapishanelerdeki ölüm siyaseti sonlanmalıdır diyorum.

BAŞKAN - Sayın Akgün Alp...

4.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Esenyurt Belediye Başkanı Ahmet Özer'e ilişkin açıklaması

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın milletvekilleri, Esenyurt Belediyesi 5 tane ilden, 7 tane büyükşehirden daha büyük bir belediyedir. Esenyurt Belediyesine, biliyorsunuz, kayyum atanmıştır. Belediye Başkanımız Ahmet Özer bu hafta itibarıyla tutukluluğunda tam bir yılı doldurmuştur. Hakkında 2 tane dava vardır. Bu davalardan birinden tahliye olmuştur, diğesinde de tutuklu kaldığı süreye göre tensiple beraber tahliye edilecektir diye bekliyoruz.

Esenyurt halkının iradesinin gasbına son verilmeli, Ahmet Özer öncelikle tahliye edilmeli, sonrasında görevine iade edilmelidir. Buradan Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarını hukuka ve adalete dönmeye çağırıyorum.

BAŞKAN - Sayın Kaşıkçı...

5.- Hatay Milletvekili Lütfi Kaşıkçı'nın, deprem bölgelerinde rezerv alan uygulamasına ilişkin açıklaması

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Hatay deprem gündemi kapsamında bir beklentiyi yüce Meclisimiz aracılığıyla paylaşmak istiyorum. Deprem bölgelerinde rezerv alan uygulamalarının ne kadar doğru bir yöntem olduğu zaman geçtikçe daha da iyi anlaşılıyor. Bu manada, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı koordinasyonunda "rezerv alan" olarak belirlenmiş bölgelerde on binlerce konut ve iş yeri bitme aşamasına gelmiştir. Bu özel uygulamanın bazı ilçe ve mahallelerimizde tekrar gündeme alınması Hataylı hemşehrilerimizin Sayın Murat Kurum Bey'den beklentisidir. Özellikle Hassa, Kırıkhan, Antakya, Defne ve Samandağ ilçelerimizde yeni rezerv alan uygulamalarına ihtiyaç bulunmaktadır.

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları (Devam)

2.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, Erzincan'ın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN - Gündem dışı ikinci söz, Erzincan'ın sorunları hakkında söz isteyen Erzincan Milletvekili Sayın Mustafa Sarıgül'e ait.

Buyurun Sayın Sarıgül. (CHP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA SARIĞÜL (Erzincan) - Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; -Sayın Akdoğan, hoş geldiniz-efendim, can Erzincan'dan hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün ülke sporunu konuşmak istiyorum. Artık sporda kaçınılmaz hâle gelen bir meseleyi gerçekten kamuoyuyla, sizlerle paylaşmak istiyorum. Yıllardır Türkiye'de, milyonlarca euroyu, milyonlarca doları yurt dışına göndermeye devam ediyoruz. Futbol kulüplerimiz her sezon yabancı oyunculara büyük paralar ödüyor, peki bunun bir faydası var mı, bakıyorum yani Türkiye'ye bir faydası var mı? Bizim sahalarımızda bir zamanlar Metin Oktaylar vardı, bir zamanlar Can Bartular vardı ve onları keyifle izler, bakardık. O dönemde futbolumuzun kalitesi, değeri bambaşkaydı, şimdi ise bakıyorsunuz, her sezon yeni yabancı transferinde umut arıyoruz oysa umut bizim topraklarımızda, umut bizim çocuklarımızda ve diyelim ki umut bizim Umut Akdoğan'ımızda. Onun için, yabancı futbolcu peşinde koşma Sayın Umut Akdoğan, yabancı futbolcudan sana fayda gelmez, sen Cumhuriyet Halk Partisi milletvekilisin, sen ekonomik milliyetçilik yapmalısın ve sahada bizim çocuklarımız oynamalı! Soruyorum size: Yabancı teknik direktöre ne gerek var? Bizde bir sürü teknik direktör var. Millî Takım'ın başında millî hisleri hissetmeyen yabancı bir teknik direktör olmasını asla doğru bulmam. Onun için, bizim son derece birikimli, çalışkan hocalarımız var; gelin, özellikle futbolda özümüze dönelim, ekonomik milliyetçilik yapalım ve sahada bizim evlatlarımız oynasın. Sayın Ali Mahir Başarır Başkan, 100 milyon euroyu bir oyuncuya veriyorsunuz, Senegal'den buraya geliyor, o 100 milyon euroyla neler yaparız, neler yaparız, neler yaparız ve siz buna ses çıkarmıyorsunuz!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Başkanla görüşeceğim bu konuyu!

MUSTAFA SARIĞÜL (Devamla) - Onun için, gelin, sporda ekonomik milliyetçilik yapalım ve bizim oyuncularımız sahada oynasınlar. Türk sporunun geleceği Erzincan'daki, Mersin'deki, Ankara'daki evlatlarımızdadır; onlara güvenelim ve onları destekleyelim.

Sayın Başkanım, bugün kürsüde 16 milyon gencin gerçekten duymak istediği bir konuyu sizinle paylaşmak istiyorum. Özellikle Roblox, Roblox, Roblox... 16 milyon genç... Sayın Devlet Bahçeli Başkanımızdan da özellikle rica ediyorum, bu Roblox konusuna detaylı bir şekilde bakalım. Roblox sadece bir oyun platformu değil, aynı zamanda kodlama, aynı zamanda takım çalışması, yabancı dil öğrenimdir ve gençlerimiz bunu yalnız oynamıyorlar, takım kuruyorlar. Buradan soruyorum, gençler de bize soruyorlar: Almanya'da, Fransa'da, İngiltere'de, İsviçre'de, Danimarka'da, Hollanda'da, oralarda açık da Roblox Türkiye'de neden kapalı? Gençliğin üretme alanı olan Roblox'un mutlaka erişime açılması lazım, Roblox'la gençlerimizin buluşması lazım. Teknolojiyi yasaklayarak bir yere varamayız, ancak eğitim alarak bir yere varırız. Roblox'u açalım, gençlerin yüzünü güldürelim.

Kıbrıs Cumhurbaşkanı seçilen Tufan Erhürman Başkanı kutluyorum, Kıbrıs'ta önemli bir başarı elde etti. Kıbrıs Cumhurbaşkanı'na başarılar diliyorum. Kıbrıs Cumhurbaşkanı kardeş partimizden seçilmiştir, büyük bir başarı elde etmiştir. Kıbrıs Cumhurbaşkanı Tufan Erhürman'ı mutlaka, tabii, devlet geleneğimiz gereği önce Cumhurbaşkanı'na, sonra Parlamente'ye, sonra da can Erzincan'a davet ediyorum.

Sayın Başkanım, sevdiğiniz, seveniniz bol olsun, bir yanı Erzincanlı olsun.

Yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim, sağ olasın.

Sayın Karakoç...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

6.- Kahramanmaraş Milletvekili Zuhul Karakoç'un, askerî hastanelere ilişkin açıklaması

ZUHAL KARAKOÇ (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk Silahlı Kuvvetleri bu aziz milletin çelikten iradesidir. O iradenin dimdik ayakta kalması Mehmetçik'in sağlığıyla mümkündür. Askerî hastaneler sadece birer bina değil, şehidin kanına, gazinin yarasına şifa olan millî karargâhlardır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak, Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli'nin de ifade ettiği gibi, askerî hastanelerin yeniden açılması artık bir tercih değil millî bir zorunluluktur çünkü güçlü ordu sağlıklı askerle mümkündür, sağlıklı asker ise devletin kudretinin teminatıdır; bu bir sağlık meselesi değil, bir vatan meselesidir. Unutulmasın, vatani koruyan eli korumak, devlet olmanın şerefidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Rızvanoğlu...

7.- İstanbul Milletvekili Evrim Rızvanoğlu'nun, Gazeteci Hakan Tosun'a ilişkin açıklaması

EVİRİM RIZVANOĞLU (İstanbul) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Gazeteci, belgeselci ve doğa savunucusu Hakan Tosun İstanbul'da sokak ortasında dövülerek öldürüldü. Bir hafta geçti ama hâlen sessizlik hâkim. AK PARTİ bu ülkenin sokaklarını güvensizliğin, korkunun ve cezasızlığın adresi hâline getirdi. Gazeteciler hedefte, doğa savunucuları susturuluyor. Bu ülkenin güvenliğinden sorumlu İçişleri Bakanı hâlen susuyor maalesef. Ne kamuoyuna bilgi verildi ne de soruşturmanın seyri şeffaf bir biçimde paylaşıldı. Cezasızlık, bu ülkede basına yönelik saldırıların bu kadar pervasızca yapılmasının en önemli gerekçesi hâline geldi ve bugün artık bu tehlikeli bir noktaya geldi. Süreci takip eden gazeteciler bile tehdit ediliyor. Hakikati yazmak, adalet istemek, bu ülkede bir cesaret meselesine dönüştü.

Bu sessizliğe alışmayacağız. Hakan Tosun adını unutturmayacağız. Çünkü bu cinayet aydınlatılmadan hiçbirimiz güvende değiliz.

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu...

8.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, alçaklığın ne olduğuna ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Diyarbakır'da Apo'ya özgürlük yürüyüşü serbest, İstanbul'da demokrasi ve özgürlük yürüyüşü yasak. Diyarbakır'da güvenlik güçlerine direnmek, polise düşmanlık etmek serbest ama Ankara'da haksızlığa, hukuksuzluğa, adaletsizliğe tepki göstermek yasak. Diyarbakır'da PKK bayrakları açmak, emniyet güçlerine mukavemet göstermek serbest ama Ankara'da vatandaşın geçim derdiyle ilgili bir gösteri yasak. Diyarbakır'da bölücülerin şımartılması, bebek katiline övgü serbest, bunlara tepki gösteren kahraman komutan Orkun Özeller'e mahpus ve yasak; öyle mi? Alçaklık, haine kol kanat germektir, susturmaktır; alçaklık, vatani bölmeye yeltenenlere müsamaha göstermektir.

BAŞKAN - Sayın Gül...

9.- Siirt Milletvekili Mervan Gül'ün, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'a ilişkin açıklaması

MERVAN GÜL (Siirt) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ali Mahir Başarır'ın Sayın Cumhurbaşkanımıza yönelik alçakça Silivri tehdidi ve iğrenç hakaretleri...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, bu nasıl bir seviye ya! Ya, bu nasıl bir seviye Sayın Başkan!

MERVAN GÜL (Siirt) - ...siyasi ahlaksızlığın ve çirkeflüğün zirvesidir. (CHP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar)

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Ya, çok ayıp ya! Ya, Mervan gözünü seveyim...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Siz bu seviyeyi kabul ediyor musunuz? Siz bu seviyeyi kabul ediyor musunuz? Bu nasıl bir terbiyesizlik ya!

MERVAN GÜL (Siirt) - Bu hadsiz sözler ne demokrasiye ne de milletimizin değerlerine sığar.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Sen kendi konuşmalarına baksana! Terbiyesiz sensin! Sen Mersin'in yüz karası!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Terbiyesizlik tabii ki bu. Sensin terbiyesiz! Sensin yüz karası! Terbiyesiz herif!

ALİ KIRATLI (Mersin) - Sensin terbiyesiz!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Konuşma!

MERVAN GÜL (Siirt) - Sadece CHP'nin kin kusan kaos tüccarı zihniyetini ifşa eder. Cumhurbaşkanımıza yani milletimizin iradesine yapılan bu aşağılık saldırı...

ALİ KIRATLI (Mersin) - Senden mi öğreneceğim konuşmayı! Senden mi öğreneceğim konuşmayı!

(Mersin Milletvekili Ali Kıratlı ile Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın birbirlerinin üzerine yürümeleri; AK PARTİ ve CHP sıralarından gürültüler)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sen ne geliyorsun buraya? Sen ne konuşuyorsun!

ALİ KIRATLI (Mersin) - Sen ne konuşuyorsun!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Utanmaz herif!

ALİ KIRATLI (Mersin) - Terbiyesiz sensin! Sen kimsin ya!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sen kimsin lan! Terbiyesiz! Ayar mı veriyorsun bir de buraya!

ALİ KIRATLI (Mersin) - Lan sensin lan! Yavşak!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Otur yerine!

ALİ KIRATLI (Mersin) - Seni var ya...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ne olacak! Ne olacak! Utanmaz herife bak ya!

ALİ KIRATLI (Mersin) - Lan ne ne olacak! Artist! Oğlum, oradaki yaptığın konuşmayı çıkıp burada yapsana lan!
ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - İstediğim yerde yaparım, sana ne!
ALİ KIRATLI (Mersin) - Çıkıp burada yapsana!
SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Yapar.
ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yaparım, ne olacak!
ALİ KIRATLI (Mersin) - Yap bakayım, hadi yap, yap hadi lan!
ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - "Lan" diye konuşma. Pis herif!
ALİ KIRATLI (Mersin) - Terbiyesiz! Kiminle konuşacağını...
ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Pis herif!
ALİ KIRATLI (Mersin) - Lan sen eline kantar alıp da milletin namusunu mu eleştiriyorsun! Kantar mı var sende!
ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sen namustan ne anlarsın!
ALİ KIRATLI (Mersin) - Terbiyesiz!
ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sen namustan ne anlarsın!
ALİ KIRATLI (Mersin) - Lan! Ahlaksız herif!
ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ahlaksız sensin!
ALİ KIRATLI (Mersin) - Lan! Sen Mersin'in yüz karası, yüz. Terbiyesiz!
ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sokağa çıkamayan adam, konuşma!
BAŞKAN - Sayın milletvekilleri...
ALİ KIRATLI (Mersin) - Konuşma lan! Ben her gün sokaktayım. Terbiyesiz!
ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Belli(!) Her gün sokakta olduğun belli senin(!)
BAŞKAN - Sayın milletvekilleri...
ALİ KIRATLI (Mersin) - Kaç defa geldin sen Mersin'e?
BAŞKAN - Araya girmeyin ya, aradan çıkın. Otur kardeşim ya, otur ya!
ALİ KIRATLI (Mersin) - Girme ağabey, girme, Allah rızası için girme!
Sen Mersin'in yüz karası!
ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sensin yüz karası!
ALİ KIRATLI (Mersin) - Terbiyesiz!
ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Terbiyesiz herif ya!
Ya, Sayın Başkan, bir dakika...
BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, temiz dil kullanmak mecburiyetindeyiz.
ALİ KIRATLI (Mersin) - Haddini bilecek!
BAŞKAN - Kullanılan dil bir milletvekiline yakışmamaktadır.
Sayın Başarır, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)
Ben gerekli uyarıyı yaptım Sayın Başarır.

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Siirt Milletvekili Mervan Gül'ün yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Tabii ki.

Bakın Sayın Başkanım, dünden beri Bursa il kongresinde yaptığım konuşmayla ilgili bir algı yaratılıyor, on sekiz dakikalık bir konuşma. Konuşmayla ilgili televizyonda -size de attım Sayın Başkan- ayrıntılarıyla ben, söylediklerimi belirttim ama diyelim ki yanlış bir dil kullandım, ya, bunu anlatırken "alçak" diye bir ithamda bulunmak nasıl bir şey? Soruyorum size. Medya İletişim Başkanınız konuşmayı alıyor, üstüne "Hoştt!!" yazıyor. Bu, doğru bir dil mi? Ya, soruyorum. Dava açıldı, gece jet hızıyla soruşturma başlatıldı, manevi tazminat davası açıldı. Ya, ne yapılacaksa yapılsın! Ama burada "alçak" kelimesini kullanmak maalesef ki Meclisin seviyesini dip noktaya getiriyor.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Başarır.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Dediğim net, dediğim net. Benim "Silivri'deki Cumhurbaşkanımız" dediğim kişi Ekrem İmamoğlu. Ya, bunu anlayamıyor musunuz siz? Bakalım, ben "çukur" dememişim, ben "sürtük" dememişim, ben "tezek" dememişim, ben "şerefsiz" dememişim, ben "namussuzlar" dememişim. (CHP sıralarından alkışlar) Biz bunları duyduk ama, biz bunları duyduk Sayın Başkan. Bu hakaretler bize yapıldı.

BAŞKAN - Çok teşekkürler.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Bu gruba "tezek" denildi, kadınlara "sürtük" denildi ama "alçak" kelimesi, iade bile etmek istemiyorum çünkü bu Meclise yakışmıyor. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sağ olun, çok teşekkür ederim Sayın Başarır.

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları (Devam)

3.- Bursa Milletvekili Refik Özen'in, 19 Ekim Bosna Hersek kurucu lideri merhum Aliya İzzetbegoviç'in vefat yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN - Gündem dışı üçüncü söz, 19 Ekim Bosna Hersek kurucu lideri merhum Aliya İzzetbegoviç'in vefat yıl dönümü münasebetiyle söz isteyen Bursa Milletvekili Refik Özen'in.

Buyurun Sayın Özen.

REFİK ÖZEN (Bursa) - "Bunu hiç unutma evlat; Batı hiçbir zaman medeni olmamıştır ve bugünkü refahı devam edegelen sömürgeciliği, döktüğü kan, akıttığı gözyaşı ve çektiği acılar üzerine kuruludur." demişti Aliya.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bosna Hersek kurucu lideri merhum Aliya İzzetbegoviç'in vefat yıl dönümü münasebetiyle söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi, aziz milletimizi, dost, kardeş Bosna halkını en kalbî duygularıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün tarihin onurlu sayfalarına adını altın harflerle yazdırmış bir lideri, bir düşünürü, bir dava adamını, Bosna Hersek'in ilk Cumhurbaşkanı Aliya İzzetbegoviç'i rahmetle, minnetle ve derin bir saygıyla anıyoruz. Aliya sadece bir ülkenin değil bütün bir coğrafyanın hatta insanlığın vicdanıydı. O, savaşın ortasında bile adaletten vazgeçmeyen, yıkımın içinde bile insan kalabilmenin mümkün olduğunu gösteren bir bilge liderdi. Aliya İzzetbegoviç genç yaşlarından itibaren fikirleriyle, adalet ve özgürlük tutkusuyla öne çıkmıştır. Daha lise yıllarındayken kurduğu Genç Müslümanlar hareketi onun sadece bir siyasetçi değil aynı zamanda bir fikir adamı, bir ahlak önderi olacağına ilk işaretiydi. Aliya, komünist Yugoslavya yönetimi tarafından fikirlerinden dolayı defalarca hapse atıldı ancak o, zindanda bile kalemini bırakmadı, düşüncelerini satırlara döktü. Onun meşhur eserlerinden olan "Doğu Batı Arasında İslam" ve "İslam Deklarasyonu" ise bu dönemlere aittir. Aliya fikirleriyle sadece bir ideolojiye değil, bir yaşam felsefesine yön vermiştir. O, İslam'ı bir siyaset malzemesi değil; bir ahlak, bir insanlık rehberi olarak görmüştür. "Biz ne Batı'nın taklitçisi olacağız ne de Doğu'nun tutsağı; kendi kimliğimizle, kendi değerlerimizle var olacağız." diyerek âdeta bir milletin öz güvenini inşa etmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1992 yılında Yugoslavya'nın dağılmasıyla başlayan süreçte Bosna Hersek halkı tarihin en büyük trajedilerinden birini yaşadı. 92-95 yılları arasında süren Bosna Savaşı sadece bir askerî mücadele değil, aynı zamanda bir milletin varoluş mücadelesiydi ve bu mücadelenin en başında ise Aliya İzzetbegoviç vardı. Aliya Bosna Hersek'i tanımlarken "Bosna Hersek küçük bir toprak parçası değil; o, fikir ve idealdir." diyor ve Bosna'yı farklı etnik ve dinî kimliklerin kardeşçe, eşit yurttaşlar olarak yaşayabildiği bir ülke olarak hayal ediyoruz. Savaş boyunca Aliya hem halkını ayakta tutmaya çalıştı hem de dünyanın vicdanına seslendi. Onun "Biz savaşmayı biliriz ama barışı daha çok severiz." sözü onun felsefesini ve liderlik anlayışını âdeta özetler niteliktedir.

Aliya bu uğurda birçok bedel ödedi ama asla halkını terk etmedi. Dünyanın gözleri önünde işlenen soykırıma karşı kelimeleriyle bir duvar örmeye çalıştı. O, silahların sustuğu her anı barış için kullanmaya gayret etti. Bosna'nın yaşadığı karanlık günlerde halkının hem lideri hem de sığınağı oldu. En zor zamanlarda bile insanlıktan, adaletten ve merhametten taviz vermedi. Savaşın en şiddetli dönemlerinde "Biz ölüme hazırız ama katil olmayacağız." diyerek ahlaki duruşunu ortaya koydu.

Aliya, Batı'nın bilim ve teknoloji alanındaki üstünlüğünü kabul ederken ahlaki ve manevi çöküşünü de eleştirdi. Doğu'nun ise maneviyatı güçlü olmasına rağmen çağın ihtiyaçlarına cevap verememesini sorgulamış; iki dünyanın da insanlık için nasıl birleştirilebileceğini tartışmıştı. İslam dünyası toplumları için eleştirel düşünce dersinin mecbur olmasını önermiş, aklın ve bedeninin aynı anda özgürleşmesi gerektiğini savunmuştu. O, hem çağdaş hem geleneksel hem akılcı hem de kalbî bir medeniyet vizyonu ortaya koymuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

REFİK ÖZEN (Devamla) - Aliya'nın hayatında vazgeçilmez olarak kabul ettiği 6 unsur; özgürlük eşitlik, ahlak, adalet, merhamet ve barışı. Düşmanlarımızın bizim öğretmenlerimiz olmadığını, Müslümanca bir bilincin bütün insanlığı kuşatması gerektiğini hayatında uygulamasıyla gösterdi.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Aliya İzzetbegoviç, sadece Boşnak halkının değil, tüm mazlum milletlerin gür sesidir. Aliya bir liderin sadece savaş meydanlarında değil, fikir dünyasında nasıl kahraman olunabileceğinin vücut bulmuş hâlidir. Onun bıraktığı miras umutla yoğrulmuş bir adalet anlayışıdır. Aliya'nın şu sözü, onun hayatını ve bize bıraktığı mesajı özetler niteliktedir: "Ölmek bir şey değil, asıl trajedi yaşarken içimizdeki insanı öldürmektir." demiştir.

Ben bu duygu, düşüncelerle tekrar merhum Aliya İzzetbegoviç'i bir kez daha rahmetle anıyor, aziz milletimizi, dost, kardeş Bosna halkımızı saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ, MHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Allah rahmet eylesin.

Teşekkür ederiz Sayın Milletvekili.

Sayın Karaman...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

10.- Samsun Milletvekili Mehmet Karaman'ın, Samsun'un 19 Mayıs ilçesinin mülkiyet sorununa ilişkin açıklaması

MEHMET KARAMAN (Samsun) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Samsun 19 Mayıs ilçesinde 1958 yılından bu yana süregelen bir mülkiyet sorunu bugün hâlâ çözüm beklemektedir. Yaklaşık 700 haneyi ilgilendiren bu mesele vatandaşın devlete olan güveninin, adalet duygusunun bir sınavıdır. Mülkiyet hakkı Anayasa'mızın 35'inci maddesindeki en temel haklardandır ama 19 Mayısın Yukarıengiz, Yükseliş ve Çamlıca Mahallelerinde yaşayan vatandaşlarımız hâlâ dedelerinden kalan topraklarda kendi mülklerinde misafir sayılmaktadır. Oysa bu insanlar yıllardır aynı toprakta tarım yapmış, vergi ödemiş, ev kurmuş, hayatlarını orada sürdürmüştür. Çözüm bellidir; bu araziler ya 2/B statüsüne alınmalı ya da rayiç bedel üzerinden adil bir şekilde vatandaşlara devredilmelidir. Bu sorun sadece tapu meselesi değil, sosyal barışın, kamu vicdanının ve hukuk devletine olan inancın meselesidir. Devlet vatandaşını piyasanın insafına değil, adaletin güvencesine teslim etmelidir. Bu Meclis 19 Mayıs halkının sesine kulak vermelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şimdi sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.
Sayın Demir...

11.- Kütahya Milletvekili Mehmet Demir'in, milletin liderine saldıranlara ilişkin açıklaması

MEHMET DEMİR (Kütahya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle belirtmek isterim ki biz bu kürsüde milletimizin iradesini ve onurunu temsil ediyoruz. Eleştiri demokratik bir haktır ama hakaret ve tehdit demokrasiye ihanettir. Cumhurbaşkanımız bu milletin alın terinin, imanının ve bayrağının teminatıdır. Biz bu milletin iradesine, onuruna ve değerlerine sahip çıkıyoruz ve herkes bilsin ki hakaret ve tehdit gerçek demokrasinin karşısında erir.

Milletimizin liderine saldıranlar tarih önünde hesabını verir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Yaz...

12.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, Diyarbakır'da dün gerçekleştirilen Türkiye'nin Huzuru Toplantısı'na ve "terörsüz Türkiye" sürecine ilişkin açıklaması

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Dün Diyarbakır'da İçişleri Bakanımız Sayın Ali Yerlikaya'nın başkanlığında gerçekleştirilen Türkiye'nin Huzuru Toplantısı'nda kişilere karşı işlenen 10 önemli suç, oranı açısından Diyarbakır'ımızın Türkiye ortalamasının çok altında seyretmesini iftiharla izledik. Şehrimizin geçen her gün daha huzurlu ve güvenli bir profil ortaya koyması, halkımızın huzura, sulh ve sükûnete olan hasretini ifade etmesi geleceğe yönelik umut vericidir. Bu vesileyle Diyarbakır'ımızın huzuru ve güvenliği için 7/24 durmadan, duraksamadan kahramanca mücadele eden başta İl Valimiz, ilçe kaymakamlarımız, Emniyet mensuplarımız, Belediyemiz ve Jandarma teşkilatımıza gönülden teşekkür ediyorum.

"Terörsüz Türkiye" sürecinin başarıya ulaşmasından sonra bölgemizi, Türkiye'yi ve Orta Doğu'yu daha huzurlu ve müreffeh bir geleceğin beklediğini ümit eder, heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Bektaş...

13.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Konya'nın Cihanbeyli ilçesinde araç muayene istasyonu bulunmamasına ilişkin açıklaması

BARIŞ BEKTAŞ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye'nin yüz ölçümü bakımından en büyük ilçesi olan Cihanbeyli ilçemiz hâlen bir araç muayene istasyonuna kavuşmayı bekliyor. İktidar, 2015 yılında Cihanbeyli'ye bir araç muayene istasyonu yapılacağına dair söz vermesine rağmen aradan geçen on yıla rağmen bu sözünü yerine getirmede. 50 bini aşkın nüfusu olan Cihanbeyli'de yurttaşlarımız araçlarını muayene ettirebilmek için en az 100 kilometre yol gitmek zorunda kalıyor. Bu durum hem zaman kaybına hem de maddi kayıplara yol açarken özellikle yaşlılar ve kırsalda yaşayan yurttaşlarımız için ciddi bir mağduriyet yaratıyor. Cihanbeyli halkı seçim dönemlerinde verilen sözlerin sadece birer vaat olarak kalmasını değil, hayata geçirilmesini istiyor. İktidar verdiği sözü yerine getirmeli ve Cihanbeyli'ye derhâl bir araç muayene istasyonu kazandırmalıdır.

Saygılarımla.

BAŞKAN - Sayın Çakır...

14.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Nobel Barış Ödülü'ne talip olanlara ilişkin açıklaması

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) - Sayın Başkan, Nobel Barış Ödülü, ulusların ve halkların kardeşliğini, silah ve orduların azaltılması ve barış kongreleri düzenlemek için en çok çaba sarf eden kişi, kişiler ve kuruluşlara verilir. Oh, ne güzel! Oysa, bugün, kan içici, katil, insanlıktan nasibini alamamış bir terörist devleti övenlerin, arkasında duranların talip olduğu, hatta "Savaş sırasındaki başarılarını takdir ediyorum." diyen ve bir katili Gazze'ye yönelik kararlı saldırıları nedeniyle tebrik eden bir müsveddinin bu ödüle layık görülmüş olması, takdir ve taltif edilmiş olması dünyanın içler acısı hâlini göstermektedir. Tüm insani değerlerin ayaklar altına alındığı bu çağın yaşayan şahitleri olarak, kurumların, kavramların, eylem ve söylemlerin yalandan şişirildiği böyle bir dünyaya ve geleceğe isyanımız insani ve imani bir mecburiyettir diyor, Genel Kurulu ve milletimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Çan...

15.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun Büyükşehir Belediyesindeki işçilere ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

AKP yönetimindeki Samsun Büyükşehir Belediyesinde işçilere yapılan sendikal baskılar, iktidarın emeğe, hukuka ve adalete olan tahammülsüzlüğünün en açık göstergesidir. İşçiler anayasal haklarını kullanıp BELEDİYE-İŞ'te kalmak istedikleri için mesaiye çıkarılmamakla, izinlerinin iptaliyle tehdit ediliyor. Bu, yalnızca bir sendikal baskı değil, açıkça suçtur. İktidar, millet nezdinde kaybettiği itibar ve desteği şimdi emekçilerin iradesini zorla eğerek telafi etmeye çalışıyor. Belediyeleri emekçiye sindirmenin, örgütlü

gücü dağıtmanın aracı hâline getiren bu anlayış hem hukuken hem de vicdanen gayrimeşrudur. Samsun halkı emeğin onuruna zincir vurulsun diye oy vermedi. İşçinin alın terine, sendika seçme hakkına saygı duyun. Bu şehirde baskı değil adalet, tehdit değil emek kazanacak.

BAŞKAN - Sayın Aksakal...

16.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, Diyarbakır'da önceki gün yapılmaya çalışılan provokasyona ilişkin açıklaması

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bir yılı aşkın süredir Türkiye olarak terörsüz bir bölge yaratmak amacıyla başlatılan çalışmalar kapsamında büyük fedakârlıkları hayata geçiriyor, terör örgütü ve yandaşlarının büyük bir şımarıklıkla ortaya koyduğu birçok pervasızlıklarını bağrımıza taş basarak sineye çekiyoruz.

Önceki gün Diyarbakır'da yapılmaya çalışılan provokasyonu hep birlikte izledik. İmralı'da cezasını çeken terörist elebaşı, bebek katili için sözde özgürlük talebiyle yürüyüş adı altında gerçekleştirilen ama asıl amacı Diyarbakır Kalesi'ne teröristbaşının posterini asmak olan provokatif eylemde toplumun güvenliğini sağlamakla görevli devletin polisini "düşman" diye tanımlayan zihniyetle bir kez daha karşı karşıya geldik. Bu söylem ve anlayış, iyi niyetle yürütülen sürece yönelik kasıtlı bir sabotaj girişiminden başka türlü değerlendirilemez. Şunu bir kez daha hatırlatmak isterim ki: Tarihten bu yana bir Türk yurdu olan Diyarbakır'ın kalesine sadece ay yıldızlı al bayrak dikilebilir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Sarı...

17.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Cumhuriyet Halk Partisinin nadir toprak elementleriyle ilgili hazırladığı kanun teklifine ilişkin açıklaması

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Türkiye'nin yer altı zenginliklerinin ve küresel şirketlere ve ABD'li firmalara peşkeş çekilmesine izin vermeyeceğimizi vurgulamak üzere söz almış bulunuyorum. Cumhuriyet Halk Partisi olarak, nadir toprak elementlerinin ham madde olarak yurt dışına satışını yasaklayan kanun teklifini Türkiye Büyük Millet Meclisine sunacağız; biraz önce grup toplantısında Genel Başkanımız bu konuyla ilgili gerekli açıklamaları yapmıştır. Bakalım AKP'li milletvekilleri bu teklife "evet" demek için mi, yoksa Amerika'nın çıkarlarını korumak için mi ellerini kaldıracaklar, merakla bekliyoruz. Ülkenin madenleri değil şu anda egemenliği satılıyor. Bunun farkına varmalıyız ve Meclis olarak, Meclis grubu olarak hep birlikte bunun karşısında tepkimizi ortaya koymalıyız. AKP, ABD merkezli şirketlerle kurduğu karanlık ortaklıkla bu ülkenin yer altı zenginliklerini, millî çıkarlarını, geleceğini satışa çıkarmıştır. Trump'ın dediği değil, Türk milletinin dediği olacaktır. AKP'nin Trump'la yaptığı iş birliğine izin vermeyeceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Karagöz...

18.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Merzifon Organize Sanayi Bölgesi'ne ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Köklü geçmişiyile Amasya'mızın gurur kaynağı olan Merzifon Organize Sanayi Bölgemiz bugün kırmızı alarm veriyor. Yıllardır şehrimizin üretim ve istihdam merkezi olan OSB'miz, 7.100 işçiden 5 binlere düşen istihdamıyla, kapanan fabrikalarıyla, konkordato ilan eden firmalarıyla anılır oldu. AKP iktidarının yanlış ekonomi politikaları sanayicimizi üretmez, işçiyi geçinemez, esnafı ayakta duramaz bir noktaya sürüklemiştir. Yüksek faiz, yüksek enflasyon, artan maliyetler yüzünden üretici artık nasıl büyürüz değil, nasıl ayakta kalırız diye düşünüyor.

Bizler, Atatürk'ümüzün dediği gibi, her fabrikayı birer kale olarak görüyoruz ama bugün kalelerimiz AKP'nin yanlış ekonomi politikalarıyla birer birer düşüyor. Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında bu ülkeyi faize değil, alın teriyle; rantla değil, üretimle; betonla değil, teknolojiyle büyüteceğiz. Kuşatılan her kalemimizi tek tek geri alacağız.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Karaman...

19.- Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman'ın, 21 Ekim Dünya Gazeteciler Günü'ne ve 19 Ekim Muhtarlar Günü'ne ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün 21 Ekim Dünya Gazeteciler Günü. Toplumun gözü kulağı, kalemi olan; doğru, tarafsız ve özverili çalışmalarıyla milletimizin haber alma hakkını savunan tüm gazetecilerimizin gününü kutluyor, özellikle Erzincan'da gece gündüz demeden görev yapan basın mensuplarımıza gönülden teşekkür ediyorum.

Ayrıca, 19 Ekim Muhtarlar Günü vesilesiyle başta Erzincan'ımızın köy ve mahalle muhtarları olmak üzere, ülkemizin dört bir yanında milletine gönülden hizmet eden tüm muhtarlarımızın gününü de kutluyorum.

Erzincan İl Başkanımız Sayın Alpay Kabadayı, teşkilat mensuplarımız, Köy ve Mahalle Muhtarları Derneği Başkanımız Sayın Murat Tapan ve yönetimi, Gazeteciler Cemiyeti Başkanımız Sayın Zeki Demirbaş ve ekibiyle bir araya gelerek ortak sevdamız Erzincan için konuştuğuk, dertleştik. Buradan, Türkiye Büyük Millet Meclisinden Erzincanlı muhtarlarımıza ve gazetecilerimize selam ve saygılarımı iletiyorum, Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Kıratlı... Yok.
Sayın Barut...

20.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, bütçeden faize ayrılan paraya ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, geçen yıl bütçeden faize ayrılan para 1 trilyon 950 milyar liraydı, şimdi bu tutar 2 trilyon 742 milyar liraya çıktı. Beşikten mezara, AKP iktidarı yurttaşlarımızın sırtına faiz yükü bindirmiş, geleceğimiz çalınmıştır. Bütçede tarıma gelecek yıl için 888 milyar kaynak ayrılırken sadece 168 milyar lirası tarımsal destektir yani faize ödenen para tarıma verilecek desteğin tam 16 katıdır. Tarımsal destekler ise gayrisafi millî hasılanın en az yüzde 1'i kadar olması gerekirken binde 2'nin altında kalmış, hatta ülke bütçesinin ancak yüzde 1'i olmuştur. Bu veriler gösteriyor ki AKP iktidarı tarımı ve çiftçiyi düşünmemekte, faiz lobisine çalışmaktadır. Bu düzen değişecektir.

BAŞKAN - Sayın Genç...

21.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Cumhuriyet Halk Partisinin nadir toprak elementleriyle ilgili hazırladığı kanun teklifine ilişkin açıklaması

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Biraz önce Sayın Genel Başkanımız grup toplantımızda "Stratejik öneme sahip ve dünyada ilk 5 ülkeden 1'i olduğumuz nadir toprak elementlerinin yurt dışına ham madde olarak satılmasını önleyelim." şeklinde bir kanun teklifini hazırladığımızı ifade etti ve ilk imzayı da kendisi attı. Bu konuyu Sayın Cumhurbaşkanını Amerika'ya gittiğinde Trump'ın "Türkiye'yle anlaşma yaptık, nadir toprak elementlerini biz işleyeceğiz." ifadelerinden öğrendik. AKP her seferinde yerli ve millî olduklarını iddia ediyor ya, inşallah bir yanıştan dönerler ve kanun teklifimize destek verirler. Burada yerli ve millî olduklarını tekrar gösteriler inşallah ve stratejik öneme sahip nadir toprak elementlerinin ham madde olarak satışının önüne geçeriz diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Öztunç...

22.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Kahramanmaraş'ın Elbistan ilçesindeki kayısı üreticileri ile Dulkadiroğlu ilçesinin Çokyaşar Mahallesi'ndeki zeytinliklere ilişkin açıklaması

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Zirai Don Komisyonu kurulurken bu Parlamentoda, bu, geleceğe yönelik tedbir amaçlı kuruluyor ama çiftçinin mağduriyetini gidermeyecek, dostlar bizi alışverişte görsün diye kuruluyor demiştim. AK PARTİ Grup Başkan Vekili o zaman buna karşı çıkmıştı, ufak da bir tartışma yaşamıştık ama geldiğimiz süreçte haklı olduğumuz ortaya çıktı. Bakıyorsunuz, çiftçinin, özellikle Kahramanmaraş'ın Elbistan ilçesindeki kayısı üreticilerinin maalesef hâlâ mağduriyetleri giderilmedi ve bunların alacakları para devlet tarafından ödenmedi. Yani bir kez daha AK PARTİ kandırdı, aldattı.

Bir yandan da zeytinlikler kesiliyor Kahramanmaraş'ta. Dulkadiroğlu ilçemizin Çokyaşar köyündeki zeytinlikler maalesef kepçelerle âdeta katlediliyor, kesiliyor. Zeytinden ve kayısıdan maalesef nefret eder bir hâle gelmişler ve bunlara büyük ızdırıp...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Karaoba...

23.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, uzman çavuşların haklarına ilişkin açıklaması

ALİ KARAOBA (Uşak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Uzman çavuşlarımız yıllardır Anadolu'nun her köşesinde, sınırlarda, sınır ötesinde nöbet tutuyor, görev yapıyor. Karda, soğukta, sıcakta büyük bir özveriyle çalışan uzman çavuşlarımızın özlük haklarıyla ilgili aldıkları sözler tutulmadı. Her gün canını ortaya koyan emekçi askerlerimiz orduvelelerinden, askerî kamplardan, sosyal haklardan da mahrum bırakılıyor. Et yemenin hayal, ev, araba almanın imkânsız olduğu AKP ekonomisinde uzman çavuşların maaşları bir an önce iyileştirilmelidir. AKP, yandaşlarına, pudra şekerci gençlerine kadro dağıtırken vatanın en ön cephesinde görev yapan bu kahramanlar fakirliğe mahkûm ediliyor. Bu haksızlık artık bitmeli. Uzman çavuşların hakkı lütuf değil, adalettir. Biz bu ülkenin görünmeyen kahramanlarının yanındayız. Onlar için değil, onlarla birlikte mücadele edeceğiz. Uzman çavuşlar hakkını almalıdır, kadro verilmelidir.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Sayın Fırat...

24.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, Ilgar Dağı Tüneli Projesi'ne ilişkin açıklaması

CELAL FIRAT (İstanbul) - Sayın Başkan, Ardahan'ın Damal ilçesinde yapımı süren Ilgar Dağı Tüneli Projesi Damal ve bağlı köylerinde ciddi çevresel ve sosyal riskler yaratmaktadır. Servis yollarında yükselen yoğun toz bulutları solunumu tehdit ediyor, dereler inşaat artışıyla kirleniyor, hayvanlar bu suyu içip hastalanıyor. Bağırsak Deresi'ndeki balık ölümlerinden sonra şimdi de küçükbaş ve büyükbaş ölümleri yaşanmaya başlanmıştır. Resmî kurumlarca gerekli denetimler yapılmadığı için halk kaderine terk edilmiş durumdadır. Valilik, çevre müdürlüğü, ilgili kurumlar acilen yerinde inceleme yaparak havaya, suya, toprağa verilen zararın ölçümlerini yapmalı, gerekli tedbirleri almalıdır. Ilgar Dağı Tüneli Projesi'ni yürüten Bergiz İnşaatın Ardahan Damal köylerinin suyuna, merasına, çevresine verdiği zarar çok geç olmadan bir an önce durdurulmalı ve gerekli yaptırımlar uygulanmalıdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Aşila...

25.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşila'nın, Amerika'ya ve İsrail'e ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Teşekkürler Sayın Başkan.

İsrail, sözde barış anlaşmasını yaptı, özde ise katliamlara devam ediyor. Bu gâvurlar hiçbir sözlerini tutmazlar, değişmezler, sadece de güçten anırlar. Daha ilk gün ateşkes mateşkes dinlemeyeceklerini söylemiştik. Müslüman topraklarını önce işgal ediyorlar, sonra da "Barış getirdik." diye şeytan sofrasında bölüşüyorlar. Amerika ve İsrail'in olduğu masada barış değil, acı, gözyaşı ve zulüm vardır. Trump'ın etrafında sıra olan, fotoğraf çekirme yarışına giren ve onu barış kahramanı ilan eden garantörler, sizin garantinize güvenen mazlumların ahi sizin peşinizi asla bırakmayacak diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Kaya...

26.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Meclise sunulan yeni vergi paketine ve CMK ücretine ilişkin açıklaması

AYKUT KAYA (Antalya) - Meclise sunulan yeni vergi paketinde genç girişimcilerimizin ve yeni mezun avukatlarımızın en büyük dayanağı olan BAĞ-KUR prim desteği ortadan kaldırılmaya çalışılmaktadır. Yüksek kiralar, vergiler ve artan maliyetlerle mücadele eden genç avukatlarımız için bu düzenleme geleceklere vurulmuş ağır bir darbedir. Avukatlık yargının kurucu unsurudur, bir kamu hizmetidir. BAĞ-KUR prim desteğini bırakın kaldırmayı, en az üç yıla çıkarılmalıdır. Diğer yandan CMK görevlerinde gece gündüz adalet nöbeti tutan genç avukatlarımız bir kamu hizmeti yürütmekte ancak emeklerinin karşılığını alamamaktadırlar. Aldıkları ücret çoğu zaman yol ve yemek masraflarını bile karşılamamaktadır. Bu haksızlık derhâl giderilmeli, CMK ücretleri avukatlık asgari ücret tarifesine eşitlenmelidir. Ayrıca, CMK ücret ödemeleri gecikmeden makul olan en kısa sürede yapılmalıdır. Antalya Baromuzun genç avukatlarına selam olsun.

BAŞKAN - Sayın Meriç...

27.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, esnafın vergi ve prim borçlarına ilişkin açıklaması

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Esnaf borç yükü altında eziliyor, hayat pahalı, kredi faizleri yüksek, alım gücü düşük, vergi ve SGK prim borcunu ödeyemeyen birçok dükkân sahibi teker teker kepenk kapatmaya başladı. AKP iktidarı esnafın ticaretini sürdürmesi için adım atacağı yerde faizi artırıyor. Ticaretini yapıp borcunu ödemek isteyen esnaf bilerek iflasa sürükleniyor. Hâlbuki ticaretin ana damarlarından olan esnafımız çalışacak ki ekonomi hareketlenecek, esnaf iş yapacak, enflasyonun ateşi sönecek. Hâl böyleyken esnafın borçları mutlaka yeniden yapılandırılmalı, vergi ve SGK prim borçları daha makul bir anlayışla ele alınmalıdır. Buradan yüce Meclisimize çağrıda bulunuyorum: Yüzlerce maddeyle getirdiğiniz torba yasalara bir madde daha ekleyin, esnafın vergi ve prim borçlarını yapılandırın, bu çılgına sessiz kalmayın.

BAŞKAN - Sayın Karaca Demir...

28.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, Genel Kurulda bugün görüşülecek olan Cumhurbaşkanlığı tezkerelerine ilişkin açıklaması

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) - Bugün Mecliste Lübnan, Irak-Suriye tezkereleri oylanacak, biz Emek Partisi olarak "hayır" diyoruz. Bu tezkereler ABD emperyalizminin ve siyonist İsrail'in bölgeyi yeniden paylaşma savaşına hizmet ediyor. Saray iktidarı ülkemizi bu kirli oyunun bir parçası hâline getirmek için çalışıyor; emperyalist güç odaklarına görev gücü olmayı, başka ülkelerin iç işlerine karışmayı, savaş kışkırtmayı, halkları ölüme sürüklemeyi meşrulaştırmak istiyor. Barrack görev koyuyor, gücü Erdoğan sağlıyor. Bizim "hayır"ımız buna izin vermemek içindir. Yapılması gereken savaş tezkeresi çıkarmak değil bölgedeki tüm emperyalist üslerin kapatılması, yabancı askerlerin ülkelerine dönmesi, Türkiye'de yapılacak NATO zirvesinin derhâl iptal edilmesidir; Türkiye'nin ve bölge halklarının çıkarı bunu gerektirir, tezkereyle savaş gücü olmayı değil.

BAŞKAN - Şimdi söz talep eden Grup Başkan Vekillerine söz vereceğim.

Buyurun Sayın Özdağ.

29.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yapılan seçime, Gazze'deki ateşkes anlaşmasına, Amerika Birleşik Devletleri'yle ilişkilere ve Trump'a, Yargıtay Başkanının AYM kararlarının bağlayıcılığıyla ilgili açıklamasına ve Genel Başkanları Ahmet Davutoğlu ile eşi Sare Davutoğlu'na ilişkin açıklaması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde bir seçim yapıldı ve bu seçim sonucunda da Sayın Tufan Erhürman Cumhurbaşkanı olarak seçildi. Seçimler oradaki Kıbrıs halkının hür iradesiyle yapıldı ama nedense Türkiye'deki Hükûmet buraya müdahale etmeye çalıştı; burada Ersin Tatar desteklendi, burada cübbelisi cübbesizi, sazını alan sözünü alan veya birbirlerini gördüklerinde "Ona yumruk atacağım." diyenler birlikte oldular fakat orada Ersin Tatar kaybetti. Niçin kaybetti? Çünkü burada bir taraf tutulduğu için. Orada hem Ersin Tatar'ı destekleyenler hem bağımsız cumhurbaşkanı adaylarını destekleyenler hem de Tufan Bey'i destekleyenler Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin vatandaşlarıydılar. Biz buralarda tarafsız olmalıyız. Orası Kıbrıs, kesinlikle kumarhanelerle anılan bir yer değil; tarihî mekanlarıyla, Piyale Paşa'sıyla, Rauf Denktaş'ıyla, Fazıl Küçük'üyle, Millî Mukavemet Teşkilatının üyeleriyle, kahramanlarla ve aynı zamanda, turizmiyle, turizmiyle beraber de tarımıyla, narenciyesiyle anılan bir yer olmalıdır. Türkiye bu noktada şunu yapmalıdır, daha doğrusu Hükûmet şunu yapmalıdır: Elli yıl oldu 20 Temmuz 1974 Barış Harekâtı'nı yapalı. 1960'a kadar İngilizlerin sömürgesi olan bir yer, 1960'tan sonra orada Rumların yapmış olduğu taşkınlıklar, ardından da Türkiye'nin hazırlığı; 20 Temmuz 1974'te de "Bir dakika!" dememiz, ardından da daha sonra Rauf Denktaş'ın ilk Cumhurbaşkanı'lığı yaptı; bir Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin kurulması; kırk iki yıl geçti. Bu kırk iki yıl içerisinde bir yandan Kıbrıs'taki insanlar olgunlaştılar, demokrasisinde olgunlaştılar, aidiyet duygularında olgunlaştılar. O zaman ne yapmak lazım? Burayı Türki Cumhuriyetlere veya en azından dünyadaki herhangi bir İslam ülkesine, İslam İşbirliği Örgütüne mensup olan 57 İslam ülkesine, Arap ülkelerine veyahut da Güney Amerika ülkelerinden bir tanesine tanıtmış olmamız lazımdı. Niye tanımadılar bu insanlar, bunlara bakmamız lazım. Bir diğer yandan, Kıbrıs'ın stratejik bir yer olduğunu unutmamamız gerekiyor çünkü burası yüzen bir uçak gemisi değildir, sabit bir uçak gemisidir, stratejik topraklardır; buraya hâkim olanlar aynı zamanda Afrika'yı, aynı zamanda Avrupa'yı, aynı zamanda da Asya'yı kontrol edebilecek bir güce sahip olurlar. O nedenle, bu stratejik iklimde, gelin, hep beraber "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni dünyaya nasıl tanıtabiliriz?"in çalışmasını ve çabasını gösterelim. Aksi takdirde "Ben şunu tutarım, siz de şunu tutarsınız." dersiniz Kıbrıs'a zarar vermiş olursunuz. Türkiye'deki hastalıklı yapının oraya sirayet ettiğini görüyoruz; bu bir sakil mantıktır, bu sakil mantığı da yani bu yanlış mantığı da ortadan kaldırmamız gerekmektedir. Ben Kıbrıs'ta yeni Cumhurbaşkanı olan kişinin, yine aynı şekilde geçmişte Kıbrıs'a hizmet eden Ersin Tatarlarla beraber ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Parlamentosuyla birlikte Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni bütün dünyaya tanıtabilecek bir iklimi oluşturabilecekleri inancı içerisinde kendisini kutluyorum ve güzel ve hayırlı hizmetler yapmalarını temenni ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi burada bir konu da Gazze'deki ateşkes anlaşması. Bu ateşkes antlaşması şekli bir anlaşma arkadaşlar. Evet, doğrudur, oradaki insanların birazcık ona ihtiyaçları vardı, bir dilim ekmeğe, bir damla suya ihtiyaçları vardı; Türkiye ve çeşitli ülkeler, Katar devreye girdi, Mısır devreye girdi; daha doğrusu Amerika Birleşik Devletleri'nin karizması çizilmeye başladığı için, İsrail'in gerçek yüzünü özellikle bütün dünya halkları gördükleri için, bazı ülkeler de "Yeter be İsrail!" dedikleri için ve 10'a yakın ülkenin de bu süreç içerisinde Filistin'i tanımış olmalarından müteşekkil, bu nedenle, buradan mütevellit "Bir dakika, biz buna bir ara verelim." dediler. Yetmiş yedi yıldır bir Nekbe var, Büyük Felaket var, bu Büyük Felaket'te sürekli olarak işgalci olan bir İsrail var; işgalci olmakla beraber katil bir İsrail var; katil olmakla beraber siyonist var; siyonist olmakla beraber korsan olan bir İsrail var ve bu İsrail'in Hükûmeti de maalesef dünyayı tanımamakta ve takmamaktadır, arkasında da Amerika Birleşik Devletleri vardır. Şimdi de ne söylüyorlar? " Hamas eğer eylem yaparsa..." Burada da bir provokasyon olacağını tahmin ediyorum, burada yine aynı şekilde bir eylem yaptırabilirler, ardından da tekrar yeniden İsrail'i genişletebilirler, devam ettirebilirler. İsrail Golan Tepeleri'nden çekilmedikçe, İsrail Gazze'den çekilmedikçe, İsrail 1967 sınırlarına varmadıkça İsrail'le herhangi bir anlaşma asla yapılmamalıdır. Bunu kim yaparsa, hangi İslam ülkesi, hangi ülke yaparsa o bir yandan hukuk önünde çok ciddi şekilde suçlanır, suçlu olur, bir yandan tarih onu suçlar, bir diğer yandan da vicdanlarda mahkûm olur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Beş dakika doldu.

Buyurun, tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Özellikle "Burayla, Gazze'yle hassasiyetimiz var." diyen ülkelerin devlet adamlarına sesleniyorum: Derhâl anlaşmalarınızı iptal edin, ekonomik anlaşmalarınızı iptal edin, ticari anlaşmalarınızı ve askerî anlaşmalarınızı iptal edin. Ve burada çifte vatandaş olan İsraililerden özellikle Türkiye ve İsrail vatandaşı olup orada savaşa katılanlarla ilgili olarak da Adalet Bakanının soruşturma izni vermesini ben özellikle istirham ediyorum. Kuvvete dayanmayan hak aciz, hakka dayanmayan kuvvet de zalimdir arkadaşlar. Bugün ne kadar haklı olursanız olun kuvvetli olmanız gerekmektedir; Türkiye'nin mutlaka demokrasiyle, hukukun üstünlüğüyle, insan haklarıyla, bilgi ve teknolojiyle kuvvetli olması gerekmektedir.

Şimdi, bir diğer taraftan da Amerika Birleşik Devletleri'yle ilişkiler... Trump'la ilgili olarak -kusura bakmasın arkadaşlarım- bunu söylemek isterim: Trump'ın hiçbir sözüne inanmamak gerekmektedir çünkü bir megalomanla karşı karşıyayız ve aynı zamanda, iyi polisi ve kötü polisi kendi bünyesinde oynayan bir şahısla karşı karşıyayız ve de Türkiye'ye karşı da çeşitli dayatmalarla karşıımıza çıkan Amerika Birleşik Devletleri'nde bir hükûmetle karşı karşıyayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Tamamlıyorum efendim.

BAŞKAN - Evet, 7'nci dakika...

Buyurun, tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Buna karşı da ilişkilerimizde, özellikle ticari ilişkilerimizde çok dikkatli olmamız gerekir. Eğer zaaflarınız yoksa, eğer ki zafiyetleriniz yoksa Amerika Birleşik Devletleri'ne çok rahat kafa tutabilecek bir gücünüz var demektir.

Yargıtay Başkanı "AYM kararları hepimizi bağlar." diyor; zaten hepimiz söyledik burada. AYM kararları kimi bağlar? Yürütmeyi bağlar, yasamayı bağlar, idareyi bağlar, yargıyı bağlar dedik ama AYM kararlarına uymayan bir Meclisle, yasamayla karşı

karşıyayız. O zaman ben de Başkana buradan sesleniyorum: O zaman -bu Can Atalay davasındaki AYM kararlarını- hadi bakalım, sizin daha önceki almış olduğunuz kararı iptal edin, ardından da AYM kararını uygulayın. Elinizden tutan mı var? Sonra bu AYM kararlarına zaten yasama uymuyor ki burada, iktidar uymuyor ki. AYM kanunları bozuyor, diyor ki: "Bunlar Anayasa'ya aykırıdır." ama buradan 4'üncü paragraf 1'e, 1'deki 4'e getirilerek tekrar, yeniden AYM'ye gönderiliyor. AYM işlevsiz hâle getirilmiştir, AYM bir noktada kapatılmıştır. Güya "Türkiye'de AYM var." diyerek, "Anayasa Mahkemesi var." diyerek Batı'ya karşı da böyle bir şey söylüyoruz.

Son cümlem olarak şunu söylemek isterim...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkanım, istirham ediyorum...

BAŞKAN - Son dakikayı veriyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Tamam efendim, teşekkür ederim.

Şimdi Genel Başkanımız Sayın Ahmet Davutoğlu, burada, Hükümette Başkanışmanlık yaptı, Dışişleri Bakanlığı yaptı ve Başbakanlık yaptı, ardından da bir parti kurdu, Genel Başkan. Çeşitli yerlerde, üniversitelerde konferanslar vermek istedi, verdirmediniz, verilmedi. Hani ifade hürriyeti vardı, hani basın hürriyeti vardı? Yoktu. Ardından Sayın Sare Davutoğlu da aynı şekilde bir üniversitede mesleğiyle ilgili yani tıpla ilgili konuşma yapacaktı, ona da izin vermediniz. Şimdi, Kayseri Erciyes Üniversitesinin Öğrenci Konseyi Sayın Davutoğlu'nu davet etmek istedi, üniversite dilekçelerini bile almadı, ardından da "Kusura bakmayın, salon yok." dedi. "Ya, dilekçemizi alın, ona cevap verin." vermediler ama Oxford Üniversitesi çağırdı, bir haftadır orada konuşma yapıyor. Bu Hükümetten istirham ediyorum, lütfen, bu kişilerin konuşmalarına engel olmayın. Türkiye'de fikri hür, vicdani hür ve de irfanı hür nesiller yetiştirmek istiyorsak eğer Türkiye'yi yöneten insanlar veya herhangi bir milletvekili herhangi bir üniversitede konuşabilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Üniversiteler fikir anarşistlerinin yeridir, üniversiteler birilerinin arka bahçesi değildir diyorum.

İyi bir yasama günü olsun.

Teşekkür ederim. Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Sayın Buğra Kavuncu.

Buyurun Sayın Kavuncu.

30.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, 21 Ekim Hakkâri Dağlıca'da şehit olan 12 askerin şehadetlerinin yıl dönümüne, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde gerçekleştirilen seçime, Genel Kurulda bugün görüşülecek olan Cumhurbaşkanlığı tezkerelerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi yakınlarında pankart açan İYİ Parti gençlik teşkilatına ve Mattia Ahmet Minguzzi davasında açıklanan karara ilişkin açıklaması

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün 21 Ekim, 21 Ekim 2007'de Hakkâri Dağlıca'daki birliğimize yönelik hain terör örgütü PKK'nın saldırısında şehit olan 12 askerimizin şehadetlerinin yıl dönümü; rahmetle anıyoruz. Hatırlayın, 400 kişilik bir terör örgütü grubu Kuzey Irak'ın Avaşın kampından gelip 12 askerimizi şehit etmişti. Acısı bir an bile geçmeyen şehit ailelerine de buradan bir kez daha sabırlar diliyoruz, kendilerini unutmamak, unutturmayacağız.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde geçtiğimiz pazar günü bir seçim gerçekleşti ve yeni Cumhurbaşkanı seçildi. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti halkının oylarıyla Cumhurbaşkanı seçilen Sayın Tufan Erhürman'ı tebrik ediyor, görevinde başarılar diliyoruz. Ayrıca, bugüne kadar koşturan, çalışan Sayın Ersin Tatar'a da bu zamana kadarki hizmetlerinden ötürü teşekkürlerimizi iletiyoruz.

Şimdi, seçimler büyük bir olgunluk ve başarıyla gerçekleşti; bu sebeple, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti halkının iradesi de doğrudan sandığa yansıdı ancak anlamadığımız bir nokta var. Seçim sonuçlarına bakarak, özellikle sosyal medyada bir yangın havası estirildi. Biz yıllardır Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin uluslararası alanda tanınması gerekliliğini vurgularken daha adada sandıktan çıkan sonucu kendimiz açısından tartışmaya açıyoruz. Yani burası Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, burada yaşayan bir halk var. Evet, bizim için stratejik önemi var, tarihî ve kültürel bağlarımız Kıbrıs'ı bir millî dava mecburiyeti hâline getiriyor bizler için. Bunların hepsini kabul ediyoruz ancak Kıbrıs halkının iradesi de başımız gözümüz üstüne olmalıdır. Yıllarca Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni kumarın, illegal işlerin, kara paranın ve mafyanın merkezi hâline getirmeye çalışan bir anlayış var, bunu da açık yüreklilikle ifade etmek gerekir. Bir diğer sıkıntı, İsrail'in çok yoğun arazi satın aldığından bahsediliyor, buralara odaklanılabilir; mülk edindiğinden bahsediliyor, buralara odaklanılabilir. Stratejik, tarihî, kültürel öneminden bahsederken Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde bu yapılanların da önüne geçmemek ayrı bir çelişkidir.

Zamanında Sayın Rauf Denktaş'a yapılanları da hatırlıyoruz; o zamanın iktidarının Annan Planı'na nasıl sahip çıktığını da hatırlıyoruz. Yani bugünkü seçim sonuçları üzerinden bir polemik yaratmak yerine, federasyon konusunda o dönem en hararetli taraf olan AK PARTİ'yle ilgili mesela bir soru işareti koyun ya da Türk Devletler Teşkilatının üyelerinin Kıbrıs Rum kesiminde temsilcilik açmasını engelleyin oradaki seçim sonuçlarını tartışmak yerine, madem federasyon konusunda bu kadar büyük bir risk görüyorsunuz ki seçilen Cumhurbaşkanı da çıktı açıklamasını net olarak yaptı. Bizim tavrımız nettir, bellidir; iki devletli bir çözüm muhafaza edilmeli ve ancak bu olabilecektir, bunun dışındaki hiçbir çözüm de kabul edilmeyecektir.

Suriye-Irak ve Lübnan tezkerelerini konuşacağız bugün. Baştan açık, net olarak ifade edelim, biz bu tezkerelerin arkasındayız çünkü en başından beri diyoruz ki Türkiye'nin güneyinde çok ciddi bir güvenlik tehdidi var, Suriye'de Amerika tarafından ağır silahlarla donatılmış bir terör yapısı var. Fakat bir yandan da metne baktığımız zaman, biz DAESH, YPG ve PYD'nin, bunların tanımlandığını ama Millî Savunma Bakanlığının bir terör grubu olarak tanımladığı veya bu konuda yorumlar yaptığı SDG'yle ilgili hiçbir ifadenin yer almadığını, bunun da bir tehdit unsuru olarak tanımlanmamasının da sorgulanması gerektiğini düşünüyoruz.

Şimdi, bir taraftan "Örgüt silah bırakıyor, silah bırakma Suriye'yi de kapsıyor, terör meselesi kapanıyor." diyeceksiniz ve bütün bu sloganları atacaksınız ve bu sloganların sonunda geldiğimiz noktada, Suriye ve Irak için öyle bir yıl da değil, iki yıl da değil, üç yıllık bir tezkere bugün bizim önümüze geliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - PKK silah bırakacaktı, siz üç yıl boyunca Suriye ve Irak'ta PKK'yla mücadele için önümüze tezkere getiriyorsunuz. Bu, PKK'nın tasfiye olmadığına net bir ilanı ve itirafıdır. Kim tarafından? İktidar tarafından. Komisyon var, Komisyon'da oturuyorsunuz, konuşuyorsunuz, beraber fotoğraflar çektiyorsunuz ve her şeyi göğüslüyorsunuz, ardından da karşımıza bu tezkere geliyor.

Bakın, bizim ilk günden beri yerimiz hep sabit oldu, biz temel söylemlerimizin hep arkasında durduk ve bugün de arkasındayız. Suriye'nin kuzeyindeki terör koridoru Türkiye tarafından bir şekilde derdest edilmelidir ama bugün ama yarın ve bu, önünde sonunda da gerçekleştirilecektir. Irak'ın kuzeyinden hâlâ ciddi tehdit yöneltilmektedir Türkiye'ye ki Sayın Cumhurbaşkanının bu konuda çok net ifadesi var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Cumhurbaşkanının bu konuda çok net ifadesi var; Mahmur kampını bir kuluçka merkezi olarak tanımlayan Cumhurbaşkanının kendisi. Bu sebeple, Türkiye'nin güvenliğini tehdit altına atan ne kadar risk varsa bunun bertaraf edilmesi için ne gerekiyorsa biz bunun arkasında ve destekçisi olacağız.

Tabii, ancak anlamadığımız başka bir şey daha var, bakın, geçtiğimiz günlerde bizim gençlik teşkilatımız Türkiye Büyük Millet Meclisi yakınlarında bir pankart açtı, Anayasa'nın 3'üncü maddesini hatırlattı ve bu çocuklar anında gözaltına alındılar ve soruşturmaya tabi tutuldular. Şimdi, kardeşlikten, birlikten, beraberlikten bahsediliyor; böyle mi olacak bu? Diyarbakır'da sloganlar atılıyor, Türkiye Büyük Millet Meclisinde bölücü örgütbaşı lehine sloganlar atılıyor, çıt yok, Anayasa'nın 3'üncü maddesini hatırlatan gençlerimize anında tutuklama yapılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Bitiriyorum.

BAŞKAN - Sayın Başkan, 8'inci dakika; son dakika.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Bitiriyorum Başkanım, son bir dakika.

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Bitiriyorum, sağ olun.

Biz bunları söyleyince de efendim, biz onu istemiyormuşuz, bunu istemiyormuşuz. Bir kere işin gidişatında, hassasiyetlere özen gösterilmesi noktasında polise düşman... Yahu siz kimsiniz, başka bir ülkenin askerleri misiniz Türk polisine "düşman" diyeceksiniz. Bütün bunlar ifade edilecek, sonra biz bu gerçekleri söyleyince, efendim, barışa karşı olmakla, terörün bitmesini istememekle itham edileceğiz, bunu şiddetle reddediyoruz.

Az önce de bir mahkeme kararı açıklandı, Mattia Ahmet Minguzzi'nin mahkemesi neticelendi, onunla ilgili yirmi dört yıl hapis cezası verildi ve diğer yani bilfiil orada olmayan 18 yaşın altındaki çocuklara da hiçbir ceza verilmedi. Bakın, artık bu konuyu suça sürüklenmekten çıkmış çocuk olarak nitelendirmemiz lazım. Bunu böyle konuşarak da hafifletemezsiniz.

Ben bir kez daha acılı ailesine sabırlar diliyorum.

Sağ olun.

VII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARİ

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, Kıbrıs'ın "vatan" olduğuna ilişkin konuşması

BAŞKAN - Zapta geçmesi için söylüyorum: Kıbrıs, vatandır.

Sayın Kılıç, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

31.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, kendilerinin gelecek tasavvuruna, Kıbrıs'a, İsrail'e ve Filistin davasına, 21 Ekim Dünya Gazeteciler Gününe ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kıymetli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri izleyen aziz Türk milleti; bizim gelecek tasavvurumuz Türk milletinin bin yıllık şanlı mazisinden aldığı kudretle ufku aşan bir vizyonun ifadesidir. Bu vizyon Alparslan'ın Malazgirt'te açtığı kapıdan Mustafa Kemal Atatürk'ün Sakarya'da dirilttiği ruhla liderimiz Devlet Bahçeli'nin "önce ülkem ve milletim" şiarında vücut bulmuştur.

Bizim hedefimiz, Türk milletinin dünya sahnesinde şerefli, güçlü ve hür yaşamasıdır. Federasyon teklifleri Kıbrıs Türklüğünü esarete sürükleyecek bir hezeyandır. Bizim nezdimizde bu tekliflerin tek bir satırının bile meşruiyeti yoktur çünkü Kıbrıs, Türk'tür, Türk'ün öz vatanıdır; Kıbrıs Türkü yalnız değildir ve asla yalnız kalmayacaktır.

Kıbrıs, 1570 yılında Osmanlı ordularının zafer sancağıyla fethedilmiş, 1571 yılında 80 bin şehit verilerek tamamen Türk yurdu olmuştur. O gün, Beşparmak Dağları'nda dalgalanan sancak bugün de hâlâ aynı inançla dalgalanmaktadır.

1960'ta Türkiye'nin, Yunanistan ve İngiltere'nin garantörlüğünde kurulan Kıbrıs Cumhuriyeti, Rumların Enosis hayaliyle kısa sürede bozulmuştur ve 21 Aralık 1963'te insanlık tarihine kara bir leke olarak geçen kanlı Noel yaşanmıştır. Kadın, çocuk demeden, yaşlı demeden Türk köyleri yakılmış, yüzlerce soydaşımız katledilmiştir. Kıbrıs Türkleri silah yoksa taşla, taş yoksa imanla savaştı; Rum çetelerine karşı Beşparmak Dağları'nda destan yazmıştır. Her kurşun bir bağımsızlık yemini, her siper bir istiklal kalesi olmuştur ve 20 Temmuz 1974 sabahı Türk ordusu tarihin en onurlu harekâtlarından birini başlatmıştır. O gün Mehmetçik adaya

yalnızca asker olarak inmedi; adalet, vicdan ve hürriyet olarak indi. Şanlı ordumuz Rum-Yunan ikilisinin zulmüne "Dur!" dedi; mazlum Türk'ün alnını ak, başını dik etti. O gün Kıbrıs'ta sadece toprak değil, Türk onuru kurtarıldı.

Kıbrıs, Doğu Akdeniz'de Türk milletinin sancağıdır; Kıbrıs, istiklalimizin mihenk taşı, Türk'ün jeopolitik kalbidir. Bu ada şehitlerimizin kanıyla yoğrulmuş, gazilerimizin cesaretiyle yoğrulmuş bir vatan toprağıdır. Bugün Kıbrıs, merhum Rauf Denktaş'ın vizyonu, mücahitlerin imanındır.

Cumhuriyet Meclisinin iradesi açıktır; federasyon değil, egemen eşitliğe dayalı iki devletli çözüm esastır. Çünkü biz biliyoruz, federasyon, Türk milletinin kazandığı onurlu mücadeleyi Rum'un insafına terk etmektir; buna ne Türk milleti rıza gösterir ne de tarih izin verir. Biz tarihimizden, şehitlerimizden güç alıyoruz çünkü biz Kıbrıs'a baktığımızda vatan görüyoruz, çünkü "Kıbrıs" denildi mi yüreğimizde Beşparmak Dağları yankılanıyor, Herkes hesabını buna göre yapmalıdır. O topraklarda dökülen kan bu milletin mührüdür ve federasyon hayaliyle avunanlar, "Karpaz'a gireceğiz." şeklinde küstah sloganlar atanlar bilsin ki bu kadar yürekten çağırırsak gerektiğinde kuzeyden güneye kararlı adımlarla harekete geçeriz, hukuka ve meşru savunma ilkelerine uygun adımlar atarız.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Filistin topraklarında yaşanan zulüm artık insanlığın tahammül sınırını aşmıştır. Bir millet yurdunda kuşatılmış, bir halk yüzyılın en vahşi saldırılarına maruz bırakılmıştır. Her ne kadar ateşkes kararının yürürlüğe girdiği açıklansa da taahhüdüne sadık kalmayan, uluslararası hukuku ayaklar altına alan haydut devletin yeni bir savaş ve katliam planı yaptığı gün gibi ortadadır. Gazze'de oluşturulan kargaşa ortamı İsrail'in kendi eliyle sahaya sürdüğü taşeron çeteler üzerinden büyütülmekte, barış umutları sistemli şekilde maalesef sabote edilmektedir. Bu kirli senaryonun bir parçası olarak şimdi de Hamas'ın silah bırakması yönünde dayatmalar yapılmaktadır oysa bu çağrılar mazlum bir halkı savunmasız bırakmanın, direnişi kırmanın, zulmü meşrulaştırmanın başka bir adıdır. "Silah bırak." demek aslında "Teslim ol." demektir ve Filistin halkı hiçbir zaman esareti, zilleti, teslimiyeti kabul etmeyecektir.

Biz inanıyoruz ki Filistin'in direnişi meşrudur.
(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Filistin'in davası haklıdır. Kudüs, işgalin değil, imanın ve adaletin başkentidir. Mazlumun yanında, zalimin karşısında olmayı Türk milletinin tarihî bir görevi ve manevi sorumluluğu olarak görüyoruz. Türk milleti dün olduğu gibi bugün de Kudüs'ün, Gazze'nin ve Filistin'in yanındadır. Bizim için Filistin davası bir dış politika meselesi değil, vicdanın ve insanlığın davasıdır. Unutulmamalıdır ki Kudüs düşerse insanlık düşer, Filistin susarsa adalet susar. Ne Kudüs susacak ne Türk milleti geri duracaktır. Zulüm karşısında sessiz kalmak zulme ortak olmaktır.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri, değerli basın mensupları; bugün 21 Ekim Dünya Gazeteciler Günü. Başta seçim bölgem Nevşehir'imiz olmak üzere Gazi Meclisimizde ve ülkemizin dört bir yanında özveriyle görev yapan, gece gündüz demeden doğruyu yazmak, milletin sesini duyurmak için çaba gösteren tüm basın emekçilerimizi saygıyla selamlıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Kalemini haksızlığa ve eğriliklere değil hakikate ve millete adayan, yüreğinde millet sevgisi taşıyan tüm gazetecilerimize selam olsun; günlerini kutluyor, emeklerinin her daim takdirle anılmasını diliyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın Güneş...

Buyurun.

32.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, Genel Kurulda bugün görüşülecek olan Cumhurbaşkanlığı tezkerelerine ilişkin açıklaması

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Hafta sonu Diyarbakır çok önemli bir buluşmaya ev sahipliği yaptı; çocuklarını, yakınlarını savaşta kaybeden anneler beyaz tülbentleriyle "Anneler demokratik toplumun ve kalıcı barışın öncüsüdür." şiarıyla bir araya geldiler ve "barış" dediler.

Barışın sesinin Diyarbakır'dan bu Meclise ulaşması gerekir çünkü bu Meclis ki az sonra tezkere konuşulacak ve üç yıllık bir savaşa olur verecek. Özgürlük yasalarını değil, barışın yasalarını değil, tezkereyi konuşmak açıkça halkların barışına, umuduna aykırıdır, tezattır. Bu tezat barışın aydınlığı karşısında savaşın karanlığının tezadıdır; bu tezat barışın yaratım gücü karşısında savaşın yıkım gücünün tezadıdır.

Bu tezattan vazgeçmek, annelere kulak vermek ve onların öncülüğünde barışın yolunu bulmak gerekir diyerek bütün barış annelerini saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın İlhan...

33.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Kırşehir'de son zamanlarda vuku bulan trajik olayların temel nedenine ilişkin açıklaması

METİN İLHAN (Kırşehir) - Teşekkür ederim Başkanım.

Kırşehir'de son zamanlarda vuku bulan trajik olayların temel nedeni olan işsizlik ve yoksulluk artık sadece bir ekonomik problem değil, aileleri ve toplumu tehdit eden bir kriz hâline gelmiştir. İş imkânlarının kısıtlılığı nedeniyle üniversite mezunu binlerce

gencimiz umutsuzluğa sürüklenmekte, aileler geçim sıkıntısı yüzünden sorunlar yaşamakta, aile içi şiddet ve intihar vakaları artmaktadır. Hükümet yıllardır Kırşehir'deki bu çözümsüzlüğü izlemekte, yatırım adına somut adımlar atmamakta ve Kırşehir'i kaderine terk etmektedir. Bizler göz boyayan, içi boş vaatler değil, gerçek istihdam politikaları, sosyal destek mekanizmaları ve aileyi koruyacak acil önlemler talep ediyoruz diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Gülüstan Kılıç Koçyiğit.
Buyurun.

34.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'un, Sincan Kadın Kapalı Cezaevinde uygulanan İdare ve Gözlem Kurulu kararlarına ve Adalet Bakanına buradan çağrı yapmak istediğine, DEM PARTİ Diyarbakır Milletvekili Berdan Öztürk'ün de olduğu bir davada verilen hapis cezalarına, Kars'ın Karadağ Mahallesi'nde bulunan çöplüğe ve KHK'lilere ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen değerli halklarımızı saygıyla selamlıyorum.

Evet, bugün yeniden ve yine cezaevi konuşacağız çünkü cezaevleri bu ülkenin kanayan yarası, bitmeyen hukuksuzluk karnesinin en başında gelen başlıklardan birini oluşturuyor.

Bu cezaevlerinin içerisinde bir tanesi var ki yemin etmiş cezaevi yönetimi, cezaevinin cumhuriyet başsavcısı ve oradaki kurullar yani cezaevi gözlem kurulunun kendisi. Neye yemin etmişler? Oradaki siyasi mahpusları süreleri dolduğu hâlde, infazları dolduğu hâlde tahliye etmemeye yemin etmiş ve gerçek anlamda bu yeminini de sonuna kadar yerine getirmeye çalışan, bir düşman ceza hukukunu harekete geçiren bir anlayışla orada görev yapan kişiler var.

Şimdi size bir kişiden bahsetmek istiyorum, Sincan Kadın Kapalı Cezaevinde otuz iki yıldır tutsak olan Sermin Demirdağ'dan. Şimdi, yasaya göre 7 Mart 2023'te şartlı tahliye edilmesi gerekiyordu ama edilmedi ne yazık ki. Kurula ilk çıktığı tarihi size söylemek istiyorum: 23 Şubat 2023 tarihinde kurula çıktı, bu değerlendirmede hiçbir objektif kriter olmadığı hâlde iyi hâlli olmadığı söylendi ve üç ay ertelendi. Sonra, takip eden kurul tarihlerini sizinle paylaşmak istiyorum: 25 Mart 2023 tarihli kurulda yine aynı gerekçeyle tahliyesi üç ay daha uzatıldı. Sonra, 17 Ağustos 2023 tarihli kurulda bu kez tahliyesi altı ay ertelendi. 8 Şubat 2024 tarihli kurulda bu sefer altı ay ertelendi. Sonra, 1 Ağustos 2024 tarihli kurulda yine altı ay ertelendi. 23 Ocak 2025 tarihli kurulda dokuz ay ertelendi ve en son 16 Ekim 2025 tarihinde 7'nci kez kurula girdi ve 7'nci kez Sincan Kadın Kapalı Cezaevi'nin Cezaevi Gözlem Kurulu iyi hâlli olmadığı gerekçesiyle Sermin Demirdağ'ın tahliyesini engelledi.

Peki, ne sormuşlar? Size ve Türkiye halklarının vicdanına sormak istiyorum. Bakın, sorulara bakın; aslında Anayasa'ya nasıl aykırı sorular. "Pişman mısınız?" sorusunu manipülatif bir şekilde "Keşke" diyor musun?" şeklinde sormuşlar. Kişinin bireysel infaz süreciyle ilgili olmayan, bilgi ve görgüsünün olmadığı silah bırakma süreçleri kastedilerek "Kaç kişi silah bıraktı?" şeklinde "Herkes silah bırakmadı, değil mi?" şeklinde sorular yönlendirmişler. Otuz iki yıldır cezaevinde olan birine soruyorlar bu soruları ve bu sorularla aslında Anayasa'nın 25'inci maddesine açıkça aykırı olan, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlamışlar. Yine, 1992 yılındaki bir olay hatırlatılmış ve kişiye bir sorgu sırasındaki psikolojik işkence yinelenmiştir. Şimdi, bu, sadece bir örnek.

Bakın, Sayın Başkan, yani 2023'te tahliye olması gereken biri hâlihazırda tahliye edilmemiş, 7 kez, bu kurul, haksız, hukuksuz, objektif kriterlerden uzak bir şekilde iyi hâlli olmadığına kanaat getirmiş. Burada, bu Mecliste binlerce defa söyledik, bu idari gözlem kurulları hakkaniyetsiz, bu idari gözlem kurulları paralel yargılama yapıyor, bunlar kendisini mahkemelerin yerine koyuyor, bunlar mapusların özgürlüklerini engelliyor dedik ama ne yazık ki bir kulaktan girdi, öbür kulaktan çıktı.

Ben buradan Adalet Bakanlığına çağrı yapmak istiyorum; bize dönsün, söylesin; Sermin Demirdağ ve onun gibi orada olan siyasi mapusların özgürlüklerinin önüne engel olan nedir, savcı mıdır, kurul mudur, Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü müdür, Bakan Yardımcısı mıdır, Bakanın kendisi midir? Çıksınlar, bize bu sorunun cevabını versinler. Bunu Türkiye halkları adına soruyoruz. Yani bir taraftan "barış" diyoruz, "çözüm" diyoruz, bir taraftan yıllarca mapusu içeride tutan haksız kararlar; bunu kabul etmediğimizi, buna karşı çıkacağımızı ifade edelim. "Yargıdaki skandallar, yargıdaki hukuksuzluklar sadece bununla sınırlı olsaydı keşke." diyeceğim ama öyle değil.

Bakın, yeni bir dönemdeyiz ama Ağrı'da 2015 yılında açılan bir dosya kapsamında içerisinde Diyarbakır Milletvekilimiz Berdan Öztürk'ün de olduğu 10 kişi hakkında yüz yetmiş yedi yıl yedi ay hapis cezası verildi, biri de Ağrı Belediye Meclis Üyemiz. Şimdi soruyoruz: Bu ne perhiz bu ne lahana turşusu? Ya, bizim milletvekilimizin dokunulmazlığı var; onlarca defa mahkemeye söylendi, yargılamanın durması gerekiyordu ama yargılamayı durdurmak yerine milletvekilimize ceza veren bir mahkeme, bir Adalet Bakanlığı pratiğiyle karşı karşıyayız.

Ben, Sayın Abdulhamit Gül'e de Adalet Bakanlığı yaptığı için buradan sormak istiyorum: Bu cezaları, bu uygulamaları, bu işleyişi nereye koyacağız?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Gerçekten, bu soruya hep beraber yanıt aramamız gerektiğini düşünüyoruz ve bu mantığın bizi bir yere vardırılmayacağını da altını çizmek istiyorum.

Diğeri: İlimle ilgili bir şey söylemek istiyorum Sayın Başkan. Şimdi, Kars'ta çöp sorunu, çukur sorunu, bir de çamur sorunu en meşhur sorunlardan; Kars'ın 3 tane "ç"si var ve ne yazık ki bu 3 şeyi aşmak için de yapılan hiçbir şey yok. Bakın, merkez Karadağ Mahallesi'nde bir çöplük var; neredeyse gece-gündüz, yaz-kış yanıyor yani fiziki yok etme yöntemiyle oradaki çöp giderilmeye çalışılıyor. Mahalledekiler yazın camlarını açamıyor; kokudan durulamıyor; insanlar oradaki kimyasal yanık ve gazlar nedeniyle sağlıklarını kaybetti; oraya atılan çöplerden, çöplükten beslenen hayvanların sağlığı bozulmuş durumda ama maşallah, kimsenin sesi çıkmıyor.

Ben ilk milletvekili olduğumda da Kars Vekili olduğumda da önergesini verdim, kürsüde konuşma yaptım, onlarca defa dile getirdim ama hâlihazırda hiç kimse kılını kıpırdatmıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - İnsan sağlığına, çevre sağlığına, çocuk sağlığına, herkesin sağlığına zararlı olan bir çöp Kars'ın merkez mahallesinde yanıyor.

Niye Kars'ın Karadağ Mahallesi'nde o çöp kaldırılmıyor, biliyor musunuz? Çünkü yoksul bir mahalle, yoksul bir mahalle. Eğer o, Kars'ın en zengin mahallesinin çöplüğü olsaydı o çöplüğü kaldırmak iki hafta almazdı ama yoksul bir mahalle olduğu için herkes oradaki, yoksulların yaşadığı yerdeki çöpe, kokuya, dumana göz kapatmış durumda. Oysa, söylüyoruz, bu, sadece Karadağ Mahallesi'nin değil, bütün Kars'ın ve hepimizin sorunudur. Buna bir çözüm bulunması çağrısını bir kez daha, bütün Kars halkı adına, buradan, Meclisten yapmak istiyorum.

İzin verirseniz, son başlığım, çok kısaca değinip bitireceğim Sayın Başkan.

Buradan bir KHK'li milletvekili olarak -ki onlarca KHK'li arkadaşım var burada, bu Meclis sıralarında- yüzlerce, binlerce defa "Bu KHK zulmüne bir dur deyin." dedik. OHAL Komisyonu kurdular, işte bu KHK'lileri...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Son dakikayı veriyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Başkan.

Bu Komisyon sürece, derde derman olmadı. Şimdi mahkemelere gidiyor KHK'liler, hâlâ göreve iadeler yok. Mahkemenin iade ettiğini, iş yerleri başlatmıyor. Geçen hafta KESK'liler yürüdüler, KESK'li KHK'liler. Burada, polis onların Necatibey'de önünü kesti ve yürümesini engelledi; ertesi gün Meclise gelip seslerini duyurmak istediler, bu sefer EĞİTİM SEN'in önünde önlerini kestiler. Biz bir kere daha söylüyoruz: KHK'lileri açlığa, sefaletle mahkûm eden bu tutumdan vazgeçin, KHK'lilerin hakkını teslim edin, işlerine iade edin. Adalet bekliyoruz, adalet bekliyoruz, adalet bekliyoruz!

Teşekkür ederim Sayın Başkan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Başarır, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

35.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Beşiktaş iddianamesine, Ahmet Minguzzi davasında açıklanan karara ve 21 Ekim Dünya Gazeteciler Günü'ne ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, on ay sonra Beşiktaş iddianamesi ortaya çıktı. İddianameyi uzun uzun inceleme fırsatımız oldu. Sayın Savcı "Büyük olaylar var." dedi, "Asrın yolsuzluğu var." dedi. Biz de somut, kesin deliller bekliyorduk. Öncelikle söylemek isterim ki -burada yıllardır avukatlık yapan milletvekilleri var- özel yetkili mahkemelerde birçok örgüt dosyası vardır ama ben daha bugüne kadar girdiğim, gördüğüm, duyduğum bu örgüt dosyalarının içerisinde örgüt lideri olarak tanımlanan kişinin dışarıda, onun dışında herkesin içeride olduğu tek dosya bunu gördüm. Aziz İhsan Aktaş yedi yüz dört yıla yargılanıyor ama Adana'da üç dönemdir Seyhan dâhil belediye başkanlığımızı yapan Sayın Zeydan Karalar dört yıla yargılanıyor. Zeydan Karalar cezaevinde, Aziz İhsan Aktaş bugün serbest; utanç verici bir tablodur bu.

Geliyorum tanık ifadelerine: "Öyle olduğunu umuyorum." "Tahmin ediyorum ki..." Bakın, eski hâkimlerin karşısına bir tanık çıktığı zaman gördüğünü, bildiğini, somut olarak algısını söylemeyip de tahminini söylediği zaman o duruşma salonundan kovulurdu ama maalesef ki öyle tanıklar var ki adam tahminini söylüyor ve on aylık süreçte basına maalesef ki sızdırılan iddianameyle ilgili bölümler dışında hiçbir şey yok.

Geliyorum... Bu Aziz İhsan Aktaş'ın ailesi bu şirkette, çocukları bu şirkette, kardeşi bu şirkette, kendisi etkin pişmanlıktan yararlanmış ama nasıl olduysa aile boyu yararlanmış. Ya, kendisi yararlandı, oğlu neden cezaevinde değil, kardeşleri bu şirkette, ihalelerde var, neden cezaevinde değil? Etkin pişmanlık şahsı bağlar ama beyefendi öyle bir beyanda bulunmuş ki aileyi de aklamış! Olmaz, böyle bir iddianame, böyle bir yargılama olmaz. Aylardır, sen, seçilmiş belediye başkanlarını tutacaksın...

Bakın, üzülerek söylüyorum: Utku Caner Çaykara, altı yıla yargılanıyor; Ahmet Özer, üç yıla yargılanıyor ya; Zeydan Karalar, yıllarını siyasete vermiş, dört yıla yargılanıyor. Neden tahliye edilmiyor?

MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Az mı?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Neden? Bunlar, olacak şeyler değil. Biz bir iddianame bekliyorduk, somut deliller bekliyorduk, kamuoyu bekliyordu ama maalesef ki dağ fare doğurdu. Göreceksiniz, iddianame kabul edildiğinde de her şey ortaya çıkacak ama Türkiye "hukuk" kavramından, "adalet" kavramından günden güne uzaklaşıyor.

Bakın, Ahmet Minguzzi davası: Karar verildi ama bir baba olarak ve benim gibi düşünen milyonlarca anne-baba bu kararı maalesef ki kabul etmiyor. 2 çocuk sadece bu cinayeti işlemedi, yolu kesenler, gözlem yapanlar... Bu karar aileyi, insanları, anaları-babaları mutlu etmedi. Ama Ahmet Minguzzi davası bir sonuç.

Bakın, son yıllarda 1.700 çocuk cinayete karışmış Sayın Başkan, değerli milletvekilleri. 17.000 çocuğumuz uyuşturucu madde satmaktan yargılanıyor. 3 milyon 200 bin evladımız okula gitmiyor. Bu sorunları çözmeden, "suça sürüklenen çocuk" kavramını gerçek anlamda anlamadan nasıl mücadele edeceğiz? Analar ağlıyor, babalar ağlıyor.

Hepimiz o annenin-babanın yerine kendimizi koyalım. Yirmi dört yıl yani 31 yaşında çıkacak bu insanlar ama Ahmet Minguzzi hiç gelmeyecek bir daha, o anne-baba hiç sarılamayacak bir daha çocuğuna. Aynı anne, duruşma çıkışında o annenin feryadını gördüm ve hep söyledim, cezalar, belli suçlarda cezalar ve infaz değişmeli. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasında şunu bilmeliyiz ki cinayet suçlarında o kişi o cezaevinden çıkmayacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Başarır, tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ama maalesef ki, maalesef ki çocuklara cinayet işlettiriyorlar. Bakın, böyle suç örgütleri var. Niye? Az ceza alıyor diye. Peki, arkasına, arkasının arkasına, en tepesine gidebiliyor muyuz? Gitmiyoruz, o yüzden analar ağlıyor. Burada öyle bir yargılama yapılmalıydı ki, öyle noktalara gidilmeliydi ki o annenin ve anaların yüreği bir parça soğumalıydı. Üzülerek söylüyorum, soğumadı.

Evet, 21 Ekim, Dünya Gazetecilik Günü. Türkiye, basın özgürlüğünde 180 ülke arasında 159'uncu sıraya gerilemiş; Pakistan, Bahreyn, Sudan, Irak gibi ülkeleri ancak geçebilmişiz. Bakın, Fatih Altaylı bugün cezaevinde, birçok gazeteci cezaevinde. (Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Üzülerek söylüyorum ki İstanbul'un ortasında Hakan Tosun, bir gazeteci öldürülüyor, kamera kayıtlarına ulaşamıyoruz. Hâlâ aydınlatılmayan bir cinayet, İstanbul'un göbeğinde olan bir cinayet bu ama Dünya Gazeteciler Günü'nü kutluyoruz.

Son yıllarda yüzlerce gazeteci tutuklanmış, yargılanmış, yıllarca, yüz yıllarca ceza almış bu gazeteciler; birçok internet sitesine, gazeteye, televizyona ceza gelmiş, erişim engeli gelmiş. Türkiye'de tam bir baskı, sansür dönemi var. Maalesef ki algı gerçeklerin önüne geçtiği için bugün Fatih Altaylı cezaevinde. Hiç kimse bana açıklayamaz, Fatih Altaylı'nın bugün cezaevinde olmasının sebebini açıklayamaz. Yargılandığı suç maddesinin alt sınırı iki yıl, erteleme sınırında ama mahkemeleri, yargılamayı, ceza hukukunu bir intikam aracı olarak kullanan bir iktidar var

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Son cümlelerim.

BAŞKAN - Son dakika...

Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Kendisini eleştiren, kendisiyle ilgili muhalefet yapan gazeteciler, herkes bu ülkede yargılanmakla tehdit altında. Bunu kabul etmiyoruz, bunu kabul etmeyeceğiz.

Özgür basının rahatça yazıp tartışabildiği günler yakın diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Torun...

Buyurun.

36.- Ordu Milletvekili Seyit Torun'un, Cumhuriyet Halk Partisinin nadir toprak elementleriyle ilgili hazırladığı kanun teklifine ilişkin açıklaması

SEYİT TORUN (Ordu) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Nadir toprak elementleri, savunma sanayisinden elektroniğe, yenilenebilir enerjiden uzay teknolojisine kadar modern dünyanın temel ham maddeleridir. Türkiye özellikle Eskişehir Beylikova sahasında dünyanın en büyük rezervlerinden birine sahip ancak ne yazık ki bugüne kadar zenginliğimizden hak ettiği değeri yaratamadık. Daha kötüsü, AK PARTİ iktidarı, bu millî varlıkları uluslararası pazarlık unsuru hâline getirmiştir. Millî güvenlik konusu olan nadir toprak elementlerinin göz bebeğimiz gibi korunması gerekiyor. Bu vesileyle Sayın Genel Başkanımız Özgür Özel'in sunduğu kanun teklifiyle nadir toprak elementlerinin devlet eliyle işletilmesini, ham hâlde yurt dışına satışının yasaklanmasını ve mevcut özel ruhsatların iptal edilmesini öneriyoruz. Böylece Türkiye bu stratejik kaynakları kendi sanayisi, kendi teknolojisi ve kendi insanı için kullanabilecek bir duruma gelecektir. Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu teklife 21'inci yüzyılın stratejik altını sayılan bu madenlerin milletimizin yararına değerlendirme kararlılığımızı ortaya koyuyoruz. Umarım diğer partiler ve sayın milletvekilleri de ülkemizin yararına olan bu kanun teklifinin yüce Meclisten geçmesi için ellerinden geleni ortaya koyacaktır.

BAŞKAN - Sayın Işık Gezmiş...

37.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun Güney Çevre Yolu Projesi'ne ilişkin açıklaması

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Giresun Sahil Yolu alarm veriyor. Seçim bölgem Giresun'un kader projesi Güney Çevre Yolu bekleme odasından artık çıkarılmalıdır. Tam on yıl önce dönemin Bakanı tarafından proje müjdesi verilmesine rağmen Karadeniz'in diğer illerinin çevre yolları tamamlandı, Giresun yerinde sayıyor.

Geçen hafta sahil yolunda dört araçlık zincirleme kaza, dün gece de iki tır kazası yaşandı; yaralılara acil şifalar diliyorum. Sahil yolundaki bitmeyen trafik yoğunluğu ve kazalar şehrin trafiğini kilitlemekte, can güvenliğini tehlikeye atmaktadır.

Bütçe görüşmelerinin başlayacağı şu günlerde Giresun Güney Çevre Yolu Projesi acil olarak 2026 yatırım programına alınmalıdır diyor, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Abdulhamit Gül.

Buyurun Sayın Gül.

38.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Hatay Payas'ta meydana gelen sel felaketine, Gazze'de yürürlüğe giren ateşkese, CHP Genel Başkanının bugünkü grup toplantısında kullandığı dile ve Cumhurbaşkanına yönelik sarf edilen ifadelerle ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; Genel Kurulu ve hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Hatay Payas'ta meydana gelen sel felaketinden etkilenen tüm vatandaşlarımıza geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum. İçişleri Bakanlığımız, AFAD'ımız, ilgili tüm kurumlarımız, olay anından itibaren vatandaşlarımızın yanında oldu. Çok şükür ki bir can kaybı yok. Ben, tekraren tüm bu sel felaketinden etkilenen vatandaşlarımıza geçmiş olsun dileklerimizi iletiyorum.

Çok değerli arkadaşlar, bildiğiniz gibi, Gazze'de bir ateşkes yürürlüğe girdi. Sayın Cumhurbaşkanımızın diplomatik girişimleriyle, bu konuda tüm taraflarla yapmış olduğu müzakerelerle ve Mısır'da yapılan bu anlaşmayla bir ateşkes yürürlüğe girdi. Umudumuz, dileğimiz bu ateşkesin kalıcı olmasıdır, bu ateşkesin devam etmesidir. İsrail'in soykırımına, İsrail'in haydutluğuna, zorbalığına, zulmüne son vermesi bizim dileğimizdir. Elbette burada uluslararası toplumun tüm kesimlerine, tüm paydaşlara bu ateşkesin tam anlamıyla uygulanması için sorumluluk düşmektedir.

Son günlerde yine bu ateşkesin önlenmesine, ateşkesin uygulanmamasına yönelik İsrail'in yapmış olduğu saldırıları da üzülerken yine görmekteyiz. Yine saldırılarına devam ediyor, yine soykırım faaliyetlerine, işgale devam ediyor. Bu, asla ama asla kabul edilemez. İsrail'in son günlerde yapmış olduğu bu saldırısında da hayatını kaybeden tüm kardeşlerimize Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyoruz. İsrail'in ateşkesine uyması tüm uluslararası toplum tarafından kabul edilmeli. Bu konuda da Türkiye elinden gelen tüm çabayı ortaya koymaya devam edecektir. Ayrıca şu da çok önemli: İsrail, bir ateşkes oldu diye yaptığı soykırımdan, yaptığı zorbalıktan, yaptığı haydutluktan öyle kurtulacağını sanmasın; İsrail, yapmış olduğu tüm işgali, soykırımı, yapmış olduğu tüm zulümleri, öldürdüğü bebeklerin, bombaladığı hastanelerin, ibadethanelerin, kadınların hesabını mutlaka ama mutlaka verecektir, vermelidir. Netanyahu ve tüm sorumluların, eli kanlı çetelerin mutlaka ama mutlaka uluslararası mahkemeler nezdinde yargılanıp hesabını vermesi bizim mutlaka ama mutlaka takip edeceğimiz bir süreçtir. İsrail yaptığı tüm bu haydutluğun, soykırımın hesabını verecektir ve inanıyoruz, Gazze, Filistin özgür olacaktır.

Çok değerli milletvekili arkadaşlarım, siyasetin en önemli paradigması kullanmış olduğu üsluptur, kullanmış olduğu dildir. Bugün de CHP Genel Başkanının yine uyguladığı, yine kullandığı dile baktığımızda grup toplantısında, gerçekten bir siyasi partiye yakışmayacak, demokrasiye yakışmayacak ifadelerle "Sizi yargılarız, sizi yargılayacağız." şeklinde açıklamaları... Keza Grup Başkan Vekili... Az önce de ifade edildi, bir gündem oldu; kullanmış oldukları dil gerçekten demokrasiye de Cumhuriyet Halk Partisine de yakışmayan bir dil. Yani toplumu, seçmenleri ayırt eden ve Cumhurbaşkanımıza yönelik kabul edemeyeceğimiz ifadeleri kullanan bu dilin hiçbir şekilde kabul edilebilir bir tarafı yoktur. Öncelikle şunu ifade etmek isterim ki: Yani hem bağımsız yargıdan bahsedebilirsiniz hem "CHP iktidara geldiğinde sizi yargılayacağız, yargı düzenimizde siz hesap vereceksiniz." Bu nasıl bir çelişki? Mademki yargı bağımsız, o zaman, hiçbir partinin, elbette yürütmenin bu anlamda yargısı olmaz. Yargı bağımsızdır. Yani sizin cebinizde getirip burada yargı anlamında aparat olarak kullandığınız bir yargı hayali mi var? Buna asla ama asla milletimiz izin vermez. Evet, geçmişte oldu; bu milletin seçilmişlerine yönelik hakaretler, benzeri hakaretler de yapıldı, Yassıada'da yargılamalar yapılarak bu milletin seçilmiş başbakanları idam sehpasına götürüldü. Evet, CHP'nin bu anlamda, o zamanki bu zihniyetinin tekrar dejavusuyla bu ülkeye yeniden hukuksuzluk, haksızlık yapmasına bu milletimiz asla izin vermeyecektir.

Cumhurbaşkanımız, milletin seçmiş olduğu Cumhurbaşkanımıza yönelik atfedilen, sarf edilen hakaretleri, ifadeleri de asla ama asla kabul etmiyoruz. Bu, ilk başta Cumhurbaşkanımızı seçen milletimize bir saygısızlıktır. Bu ülkede hiç kimse Cumhurbaşkanımıza saygısızlık yapamaz, kimse Cumhurbaşkanımızı asla kabul edemeyeceğimiz ifadelerle hakarete maruz bırakamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Bu dili reddediyoruz, bu üslubu reddediyoruz. Bunun hukukta da demokraside de hiçbir şekilde karşılığı yoktur. Milletimiz nefret diline, ötekileştirici dile ve bu anlamda rövanşist bütün uygulamalara karşı. Bugüne kadar her zaman söylendi "Cumhurbaşkanımız, işte, son dönemi, değiştireceğiz..." "Şu geliyor, bu geliyor..." Nereden gelirse gelsin, milletimiz, sandıkta -her zaman milletimizin yanında- iradesine sahip çıktı, Cumhurbaşkanına sahip çıktı. Alt alta, üst üste, masalarla, altında-üstünde, içeride-dışarıda hangi ittifakı kurarsanız kurun, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da bu milletimiz, adamı Recep Tayyip Erdoğan'a sahip çıkmaya devam edecektir, bu iktidara sahip çıkacaktır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Tekrar Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Başarır, buyurun.

39.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bakın, kesinlikle hiç kimsenin hiç kimseye hakaret etme hakkı yok. Dünden beri bazı paylaşımlara bakıyorum, hakaret ettiğimiz iddiasıyla ağza alınmayacak küfürler ediliyor. Şimdi, eğer ki bir yargı varsa, bu yargı her hakareti destekleyecekse o zaman hep beraber yapalım. Bakın...

(Hatibin cep telefonundan bir ses kaydı dinletmesi)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - "Kudurun!" lafını ben söylemiyorum, bunu Cumhurbaşkanı söylüyor. Bu ülkenin muhalefet partisine "Alçaklar!" diyen kendisi. O zaman herkes eşit olarak yargılsın ki ben böyle bir kelime, buna benzer bir kelime kullanmadım. On sekiz dakika konuşmuşum...

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Onu açıkça söyleyin, "Cumhurbaşkanımıza hakaret etmedim, söylemedim." deyin Ali Mahir Bey.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Benim konuştuğum her şey açıkça belli. Bakın, her şey belli ama önce sosyal medyadan bir algı; gece birde soruşturma. Savcı sabahı bekleyemiyor, uyuyamayacak çünkü sabaha kadar, sabaha kadar uyuyamayacak adam "Aman, yapayım görevimi." diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, kardeşim, sabah açsana... Sabah açsana... Sabah açsana...

Şimdi, Sayın Genel Başkan ne demiş? "Yargılanacak." demiş. Peki...

AHMET FETHAN BAYKOÇ (Ankara) - "Yargılayacağız." dedi.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - "Yargılayacağız." ya da "Yargılanacak." demiş.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Ya, hâkim mi o, savcı mı, Anayasa Mahkemesi Başkanı mı, Yargıtay Başkanı mı, kim?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bu laftan rahatsız oluyorsunuz, bizde yargılamadığınız adam kalmadı ya! Yargılamadığınız milletvekili, yargılamadığınız belediye başkanı kalmadı ya!

MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Hata yapsın, gene yargılanır.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Türkiye iradesinin yüzde 35'i cezaevinde ya, neyi konuşuyoruz biz?

Ben suçsuz yere sizi niye yargılayayım Sayın Bakan? Benim öyle bir gücüm mü var, niye yargılayacağım sizi ben?

AYHAN SALMAN (Bursa) - Niye söylüyorsun o zaman? Söyleme o zaman.

AHMET FETHAN BAYKOÇ (Ankara) - Zaten yargılama mercisi...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ama bu ülkeyi soymuş, yanlış işlere karışmış insanlar var, onlar tabii ki yargılanacak, tabii ki yargılanmalı.

AYHAN SALMAN (Bursa) - İşte onları yargılıyoruz zaten. Onları yapıyoruz, onları.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Biz de bunu söylüyoruz sadece. (CHP sıralarından alkışlar)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Sen yargılayamazsın.

BAŞKAN - Peki, teşekkür ederim.

Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

III.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) Önergeler

1.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, esas komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilen (2/3315) esas numaralı Kanun Teklifi'ni geri aldığına ilişkin önergesi (4/114)

BAŞKAN - Esas komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilen (2/3315) esas numaralı Kanun Teklifi Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar tarafından geri alınmıştır.

Bilgilerinize sunulur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının bir tezkeresi vardır, okutup bilgilerinize sunacağım.

Okutuyorum:

C) Tezkereler

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde olduğu dönemde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Numan Kurtulmuş'un başkanlığında siyasi parti Grup Başkan Vekilleriyle yapılan toplantılarda; Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Numan Kurtulmuş'un beraberinde bir parlamento heyetiyle 28-30 Eylül 2025 tarihlerinde Macaristan'a resmî bir ziyaret gerçekleştirmesine ilişkin 28/8/2025 tarihli; Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu Başkanı Fuat Oktay'ın beraberindeki heyetiyle 16-18 Eylül 2025 tarihlerinde Türkiye-Baltık Ülkeleri Estonya, Letonya ve Litvanya Parlamentolarının Dışişleri Komisyonları Toplantısı vesilesiyle Letonya'ya resmî bir ziyaret gerçekleştirmesine ilişkin 12/9/2025 tarihli ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu heyetinin 29-30 Eylül 2025 tarihlerinde düzenlenen "Avrupa Birliğinde İstikrar, Ekonomik Koordinasyon ve Yönetişim" konulu parlamentolar arası konferans vesilesiyle Danimarka'ya resmî bir ziyaret gerçekleştirmesine ilişkin 26/9/2025 tarihli alınan Kararlara ilişkin tezkeresi (3/1201)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde olduğu dönemde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Sayın Prof. Dr. Numan Kurtulmuş'un başkanlığında siyasi partilerin Grup Başkan Vekilleriyle yapılan toplantılarda alınan aşağıdaki kararlar 28/3/1990 tarihli ve 3620 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 11'inci maddesi gereğince Genel Kurulun bilgisine sunulur.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

1) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Prof. Dr. Numan Kurtulmuş'un beraberinde bir parlamento heyetiyle 28-30 Eylül 2025 tarihlerinde Macaristan'a resmî bir ziyaret gerçekleştirmesine ilişkin 28/8/2025 tarihli Karar.

2) Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu Başkanı Fuat Oktay'ın beraberindeki heyetiyle 16-18 Eylül 2025 tarihlerinde Türkiye-Baltık Ülkeleri Estonya, Letonya ve Litvanya Parlamentolarının Dışişleri Komisyonları Toplantısı vesilesiyle Letonya'ya resmî bir ziyaret gerçekleştirmesine ilişkin 12/9/2025 tarihli Karar.

3) Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu heyetinin 29-30 Eylül 2025 tarihlerinde düzenlenen "Avrupa Birliğinde İstikrar, Ekonomik Koordinasyon ve Yönetişim" konulu parlamentolar arası konferans vesilesiyle Danimarka'ya resmî bir ziyaret gerçekleştirmesine ilişkin 26/9/2025 tarihli Karar.

BAŞKAN - Bilgilerinize sunulmuştur.

Danışma Kurulunun bir önerisi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

VIII.- ÖNERİLER

A) Danışma Kurulu Önerileri

1.- Danışma Kurulunun, (3/1199) ve (3/1200) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkerelerinin görüşmelerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesine ilişkin önerisi

No: 70

21/10/2025

Danışma Kurulu Önerisi

Danışma Kurulunun 21/10/2025 Salı günü (bugün) yaptığı toplantıda (3/1199) ve (3/1200) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkerelerinin görüşmelerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesi önerisinin Genel Kurulun onayına sunulması uygun görülmüştür.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

Abdulhamit Gül
Adalet ve Kalkınma Partisi
Grubu Başkan Vekili

Ali Mahir Başarır
Cumhuriyet Halk Partisi
Grubu Başkan Vekili

Gülüstan Kılıç Koçyiğit
Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi
Grubu Başkan Vekili

Filiz Kılıç
Milliyetçi Hareket Partisi
Grubu Başkan Vekili

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu
İYİ Parti
Grubu Başkan Vekili

Selçuk Özdağ
YENİ YOL Partisi
Grubu Başkan Vekili

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, Anayasa'nın 92'nci maddesine göre verilen Cumhurbaşkanlığı tezkerelerinin görüşmelerine başlıyoruz.

1'inci sırada yer alan (3/1199) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'ni okutuyorum:

III.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

C) Tezkereler (Devam)

2.- Cumhurbaşkanlığının, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin UNIFIL'in görev süresinin uzatılması yönündeki 2790 (2025) sayılı Kararı uyarınca, hudut, şümul ve miktarı Cumhurbaşkanınca belirlenecek Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının, 1701 (2006) sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararı ve 880 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla tespit edilen ilkeler kapsamında, 31/10/2025 tarihinden itibaren iki yıl daha UNIFIL'e iştirak etmesi ve bununla ilgili gerekli düzenlemelerin Cumhurbaşkanınca yapılması için Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca izin verilmesine dair tezkeresi (3/1199)

16/10/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 11/8/2006 tarihinde kabul ettiği 1701 sayılı Karar ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin 5/9/2006 tarihli ve 880 sayılı Kararı'yla bir yıl için verdiği izin çerçevesinde, Türkiye Lübnan'da konuşlu Birleşmiş Milletler Geçici Görev Gücüne (UNIFIL) Silahlı Kuvvetleri unsurlarıyla katkı sağlamıştır. Söz konusu iznin süresi son olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinin 23/10/2024 tarihli ve 1431 sayılı Kararı'yla 31/10/2024 tarihinden itibaren bir yıl uzatılmıştır.

Türkiye UNIFIL'e yaptığı katkılarla barışı koruma harekâtının etkin biçimde icrasında önemli bir işlev üstlenmiştir. Bu çerçevede, Türkiye'nin katkısı gerek Birleşmiş Milletler sistemi içinde gerek bölgesel ve küresel ölçekte gerek kapsamlı sivil-asker iş birliği faaliyetleri vasıtasıyla Lübnan toplumunun her kesimi nezdinde görünürlüğünün artmasına, ayrıca barış ve istikrarın korunmasına yönelik politikasının sürdürülmesine hizmet etmiştir.

Bu itibarla, UNIFIL'e katkımızın sürdürülmesinin önem arz ettiği değerlendirilmektedir.

UNIFIL'in görev süresi Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 28/8/2025 tarihli ve 2790 sayılı Kararı'yla 31/12/2026 tarihine kadar son kez uzatılmış ve UNIFIL'in 2027 yılında tedicen tasfiyesine başlanması kararlaştırılmıştır.

Bu mülahazalarla, Lübnan ile ikili ilişkilerimiz ve bölgedeki güvenlik koşulları da göz önünde tutularak Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin UNIFIL'in görev süresinin uzatılması ve tedricen tasfiyesi yönündeki 2790 (2025) sayılı Kararı uyarınca; hudut, şümul ve miktarı Cumhurbaşkanınca belirlenecek Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının 1701 (2006) sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararı ve 880 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla tespit edilen ilkeler kapsamında 31/10/2025 tarihinden itibaren iki yıl daha UNIFIL'e iştirak etmesi ve bunlarla ilgili gerekli düzenlemelerin Cumhurbaşkanınca yapılması için gereğini Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip Erdoğan
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN - Cumhurbaşkanlığı tezkeresi üzerinde İç Tüzük'ün 72'nci maddesine göre görüşme açacağım.

Bu görüşmede siyasi parti gruplarına ve şahısları adına 2 üyeye söz vereceğim.

Konuşma süreleri, gruplar için yirmişer dakika, şahıslar için onar dakikadır.

Alınan karar gereğince, tezkere üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmalarda bu süre en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilir.

Şimdi, ilk söz, YENİ YOL Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Kaya.

Buyurun Sayın Kaya. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; UNIFIL'in görev süresinin uzatılmasıyla ilgili Cumhurbaşkanlığı tezkeresi hakkında grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Biraz önce gerekçeyi dinledik. Gerekçe aslında BM Barış Gücü, BM Geçici Görev Gücü kapsamında UNIFIL'in orada görev yaptığını ifade ediyor fakat son tahlilde, sizler de bizler de biliyoruz ki oradaki Geçici Görev Gücünün herhangi bir şekilde Lübnan'da barışı sağlamak gibi bir vasfı maalesef yok. Ama tabii, askerimizin orada bulunması, Lübnan'la olan tarihî ilişkilerimizin hatırlatılması, bir yumuşak güç unsuru olarak orada görev yapması anlaşılabilir bir şeydir. Bu noktada, zaten 2027 yılı itibarıyla tedricen tasfiyesine karar verilmiş, son kez uzatıldığını anlıyoruz. Bu anlamda, yumuşak gücümüzün Lübnan'da var olması gerekçesiyle bu tezkerenin olumlu yönde olduğunu ifade etmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde geçtiğimiz pazar günü bir seçim gerçekleşti fakat biz bu seçimin sonuçlarını sadece ortaya çıkan yüzdelerle beraber anlamak gibi bir yanlışın içerisindeyiz. Siyah veya beyaz diyerek durumu farklı değerlendiren arkadaşlar var. Bakınız, bu noktaya nasıl geldiğimizi ben size burada ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, günü kurtarma hastalığı, düştüğümüz durum maalesef bugün karşı karşıya kaldığımız risklerin en net fotoğrafıdır. 2004 yılında Türkiye'nin Avrupa Birliği macerasında Kıbrıs'ta çözüm olsun diye atılan adımların, Annan referandumuyla ilgili yapılan değerlendirmelerin neticesinde bugün Kıbrıs'ta geldiğimiz fotoğraf maalesef bu sonucu ortaya çıkarmıştır. "Maalesef" derken Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti halkının iradesine saygısızlık anlamında değil, Türkiye'nin Kıbrıs'a bakışı anlamında buna "maalesef" ifadesini kullanıyorum. Peki, neden bu sonuç ortaya çıktı? 2004 yılında neden Türkiye, Annan Planı'na özellikle destek verdi? Rauf Denktaş Türkiye'ye gelip "Ben Annan Planı için 'hayır' demek istiyorum, bununla ilgili görüşmeler yapmak istiyorum." dediğinde dönemin yetkilileri neden Rauf Denktaş'a "Git, derdini Kıbrıs'ta anlat." diye ona orada o ifadeleri kullandılar? Avrupa Birliği'nin 2004 yılında Brüksel'de yapılan görüşmelerinde müzakerelerin başlayacağına dair umutla birlikte Annan Planı gündeme geldi ve neticesinde Türkiye Annan referandumuna "evet" denilsin diye "Yes, be annem!" pankartlarıyla beraber bütün Kıbrıs'ta çalışmalar yapıldı. Saadet Partisi olarak biz o dönemlerde -Allah rahmet eylesin- Oya Akgönenç Hanım'ın da öncülüğünde -Erbakan Hocamız bir ayılığın Oya Hanım'ı oraya gönderdi- "Annan Planı tuzaktır, düşmeyin. Annan Planı'na 'evet' dersek neticesi ağır olacak." uyarıları yapmış olmamıza rağmen o gün biz de çözümsüzlüğü isteyen taraf olarak ilan edildik.

Arkadaşlar, Türkiye'nin 3 tane tezi vardı, bugün 3 tane tezi de çökmüştür. Bir: "Çözümsüzlük çözüm değildir." tezi. İki: "Türkiye masadan kaçan taraf olmayacaktır." tezi. Üç: "Kazan-kazan stratejisi uygulayacağız." tezi.

Değerli arkadaşlar, çözümsüzlük bazen çözümdür. Eğer size çözüm adına dayatılan şey intiharsa son tahlilde o çözümsüzlüğü yönetecek iradeyi göstermek sizin elinizde olmalıdır. "Türkiye masadan kaçan taraf olmayacak." dediniz, kaçmadık da ne oldu arkadaşlar? Sonuçları itibarıyla Annan referandumundan hanemize yazan ne oldu arkadaşlar? Türkiye masadan kaçan taraf değildir; iyi, peki. Şimdi ne diyorlar biliyor musunuz? "İki devletli çözüm." diye biz açıklamalar yaptığımızda Avrupa Birliği kanadı, Güney Kıbrıs kanadı diyorlar ki: "Türkiye, Annan referandumuna 'evet' diyerek bağımsız bir devlet olma iddiasından vazgeçti."

Değerli arkadaşlar, şunu ifade etmek istiyorum: 24 Nisan 2004 tarihinde Annan referandumu gerçekleşti, yüzde 65 Türk tarafı "evet" dedi, yüzde 35 "hayır" dedi; Rum tarafı yüzde 75 "hayır" dedi, yüzde 25 "evet" dedi. Yüzde 65 size bir şey hatırlatıyor mu arkadaşlar? 19 Ekimdeki seçim sonuçlarıyla arasında bir bağlantı kurabiliyor musunuz arkadaşlar? Kıbrıs Türk halkı üzerinde Türkiye'nin etkisini kullanarak getirdiğiniz noktanın bugün itibarıyla, içinde "federasyon" söylemine destek veren vatandaşlarımızın da soydaşlarımızın da olduğu kitlenin iradesinin bu yönde tecelli ettiğini görebiliyor musunuz arkadaşlar?

Biz tabii ki 19 Ekimde ipi göğüsleyen Sayın Cumhurbaşkanına, Tufan Erhürman Bey'e tebriklerimizi sunuyoruz. Elbette Kıbrıs halkının iradesi başımızın tacıdır ama Türkiye tarafından Kuzey Kıbrıs'a bakış ve Kuzey Kıbrıs'ta yapılan yanlışların nelere sebep olduğunu da buradan ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, 3'üncü tezimiz kazan-kazan stratejisiydi. Kazan-kazan, ne kazandık? Ne kazandık arkadaşlar? Bakın, 24 Nisan 2004 Annan referandumu tarihi, altını çizerek söylüyorum, bir hafta sonra, sadece bir hafta sonra 1 Mayıs 2004 tarihinde Güney Kıbrıs Rum kesimi "Kıbrıs Cumhuriyeti" adı altında Avrupa Birliğine üye yapıldı. Bu mu kazanım? Hem de 24 Nisanda atılan yanlış adımın sonucunu bir hafta geçmeden önümüze koydular. Dediler ki: "Artık Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti diye bir devlet Avrupa Birliği nezdinde yoktur." Ve Annan referandumunda verdiğimiz o kadar çabaya rağmen bir hafta sonra bu fotoğraf ortaya çıktı.

Biz "İki devletli çözüm." diyoruz. İki devletli çözüme neden ihtiyaç var biliyor musunuz? Allah rahmet eylesin, Adnan Menderes Londra'ya giderken -1959 yılında- uçağı düşmüş olmasına rağmen 1959'da Londra'da hastane odasında altına imza koyduğu için "İki devletli çözüm." diyoruz. 1963'te, 1964'te, 1967'de o dönemde oradaki soydaşlarımıza, kardeşlerimize mezalim uygulandı, neticesinde biz de 1960'taki "garantör ülke" sıfatımızla beraber 1974'te gittik, Barış Harekâtı'nı gerçekleştirdik ve iki devletli

çözümü ortaya koyduk. Bugün itibarıyla -birazdan ifade etmeye çalışacağım- Güney Kıbrıs Rum kesiminin Avrupa Birliğiyle, Fransa'yla, Amerika'yla yapmış olduğu anlaşmalar aslında Güney Kıbrıs Rum kesimi ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti arasında nasıl bir hukuk geliştirilmesi gerektiğini bizlere net olarak ifade ediyor.

Değerli arkadaşlar, şöyle ifadeler kullanıldı, yakın takip ettik yani Kıbrıs kampanyasını yakın takip ettik, denildi ki: "Gevşek federasyon." Arkadaşlar, federasyonun sıkısı gevşegi mi olur, federasyon federasyondur. Efendim, bunun gerekçesi açıklanırken de denildi ki: "Gevşek federasyondan kastımız adayı ilgilendiren ortak meseleler varsa bu meselelerde biz Güney Kıbrıs'la eşit iki statüde bu sorunların çözümünü temin edelim." Nasıl edeceksiniz? Karşınızda Güney Kıbrıs mı var? Karşınızda Avrupa Birliği var, karşınızda Avrupa Birliğine üye sıfatını taşıyan ve kendisini "Kıbrıs Cumhuriyeti" olarak tanımlayan bir ülke var, Güney Kıbrıs var. Ve neticesinde ben o günkü manşetleri çok iyi hatırlıyorum. Asıl bugün üzerimize düşen, sizlerin iktidar olarak üzerinize düşen şey, 2004 yılında, 1 Mayıs 2004'te -Güney Kıbrıs'ın üye yapıldıktan sonra- Türkiye'ye verilen sözlerin, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne verilen sözlerin yerine getirilmesini temin etmektir. Neydi onlar? En basitinden söylüyorum:

- 1) Ercan Havaalanı uluslararası uçuşlara açılacak.
- 2) Sonrasında, 259 milyon euro Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne hibe yapılacaktır.

Hangisi yapıldı, hangisi ortaya çıktı? Biz bugün "Türk Devletleri Teşkilatı Kıbrıs'ı tanısin, Kuzey Kıbrıs'ı tanısin." diyoruz ama arkadaşlar, iktidar sıralarına sesleniyorum: Gelinen noktada Türk Devletleri Teşkilatı üyelerinin de içinde olduğu Orta Asya Türk devletlerinin Güney Kıbrıs Rum kesiminde elçilik açmalarını nasıl yorumlayacağız?

Arkadaşlar, 2004-2017 arası Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti tarihi açısından çok sıkışık ve kabul edilemez bir dönemdir ancak 2017'den sonra biz iki devletli çözümü dillendirmeye, iki devletli çözümü ortaya koymaya başladık.

Değerli arkadaşlar, Amerika Birleşik Devletleri 9 Eylül 2024, yeni, geçtiğimiz yıl Doğu Akdeniz'de istikrar ve güvenliği hedefleyen beş yıllık ikili savunma ve iş birliği haritası imzaladı Güney Kıbrıs'la. Yine, Amerika Birleşik Devletleri 2025'te yabancı askerî satışlar kapsamında Güney Kıbrıs'ı "uygun ülke" ilan etti.

Yine, değerli arkadaşlar, Fransa, 2017'de imzaladıkları deniz güvenliği, enerji iş birliği ve askerî eğitim konularını içeren savunma iş birliği anlaşmasını Ağustos 2020'de yürürlüğe koydu. Bir başka vahim iddia daha var: Güney Kıbrıs Rum kesimi İsrail'den hava savunma sistemleri aldı. Şimdi, bir de Güney Kıbrıs'ın Savunma Bakanı bir açıklama yapmış; Amerika, Kanada, Almanya ve Fransa gibi müttefik ülkelerin Güney Kıbrıs Rum kesimi limanlarına eylemsel destek verdiğini söylemiş. Arkadaşlar, Allah aşkına, bu fotoğrafı gördükten sonra 2004 yılında atılan adımın sonuçlarının neye mal olduğunu hesap edebiliyor muyuz? Nasıl bir sonuç doğurduğunu hesap edebiliyor muyuz? Belki 2004 yılında bu kadar hissedilmiyordu ama en azından bugün için bunun gereğini yapmanız gerekir.

Arkadaşlar, Akdeniz nasıl bir yer biliyor musunuz? Akdeniz, dünya su yüz ölçümü açısından sadece yüzde 1'e tekabül ediyor ama dünya deniz ticareti açısından üçte 1 demek. Hidrokarbon yataklarını düşünün, hidrokarbon yataklarıyla beraber Rusya-Ukrayna savaşı neticesinde Avrupa'nın gaz ihtiyacına cevap verebilecek en yakın coğrafyanın Akdeniz olduğunu düşünün ve bu Akdeniz'in doğal gaz yataklarındaki önemiyle beraber İsrail'in Gazze'ye yaptığı saldırıları düşünün, Süveyş Kanalı'nın ticari açıdan önemini düşünün, Türkiye'nin Suriye'yle deniz yan hukuku anlaşması olmadığını düşünün, Sevilla haritası gibi Avrupa Birliği tarafından dayatılan, şayet karşılık bulursa sadece Antalya Körfezi'ne çıkabileceğimiz bir haritayla karşı karşıya kaldığımızı düşünün; bütün bunları alt alta, üst üste koyduğunuzda -bakın, öyle felaket tellallığı falan yapmıyorum- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki vatandaşlarımızın, aynı zamanda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile Türkiye arasında yapılan anlaşmaların sonucunda ortaya çıkan o güvenlik mimarisinin gereğini yerine getiremezsek, emin olun, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bugünkü durumdan daha kötü hâle gelirse -çok net olarak ifade ediyorum- İstanbul'un da Ankara'nın da Hakkâri'nin de Trabzon'un da Aydın'ın da İzmir'in de anahtarını götürüp Avrupa Birliğine teslim etmiş olursunuz.

Değerli arkadaşlar, size bir tane harita göstereceğim, daha önce bir konuşmamda gösterdim. Bakın, o haritada ne var biliyor musunuz? Şu haritaya lütfen iyi bakınız. Bu harita IMEC projesi yani üç yıl önce G20 zirvesinde ticaret yolu diye planlanan harita yani Çin'in Bir Kuşak, Bir Yol Projesi'ne alternatif olsun diye G20 tarafından dayatılan, Türkiye'nin de olduğu toplantıda dayatılan harita. Belki uzaktan göremeyebilirsiniz, ekranda belki görünüyordur ama şöyle bir baktığımda, arkadaşlar, burada "Mumbai var, Hindistan; Hindistan'dan Birleşik Arap Emirlikleri, Suudi Arabistan, Ürdün, İsrail..." diyor. "İsrail" dediği yer Hayfa arkadaşlar. Hayfa neresi biliyor musunuz? Aslında Gazze demek, Hayfa demek Gazze demek ve ilginçtir, bu ticaret yolu Türkiye'yi bypass ederek Avrupa'ya ulaşıyor. Şimdi, böyle ticaret yollarının konuşulduğu hatta "EastMed" diye Avrupa'nın doğal gaz ihtiyacını karşılasın diye Akdeniz kaynaklarının kullanılmaya çalışıldığı bu haritalar düşünüldüğünde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin bu anlamda neye tekabül ettiğini bizim çok net ortaya koymamız lazım ve üzerimize düşeni yapmamız lazım, 2004 yılında günü kurtarma hedefiyle yapılan yanlışların sonucunun neye denk geldiğini de bilmemiz lazım.

Arkadaşlar, Gazze dedik, Gazze'ye kısa bir atıf yapalım. Allah aşkına, Türkiye görev gücü bulunduracak, peki. Şu anda İsrail -biraz önce Sayın Grup Başkan Vekili de söyledi- ateşkesi ihlal ediyor. Peki, yaptırımı nedir bunun? Türkiye altına imza koydu, Türkiye ateşkesin teminatı olarak, teminatı ülke olarak altına imza koydu. Ateşkes görüşmelerinde de -Türkiye istihbaratı dâhil- ülkeler bulundu. Peki, şu anda İsrail ateşkesi ihlal ediyor, dün yapılan açıklamaya göre 97 kişiyi öldürdü. Çözüm nedir arkadaşlar? Kim durduracak İsrail'i, Trump'ı kim durduracak? Sürekli Hamas'ı tehdit eden Trump'a kim "Dur bakalım, biz seninle bir anlaşma yaptık, bunun neticesi budur." diyecek? Sadece orada "peace" yazısının arkasında verilen fotoğraflarla, o görüntülerle mi biz o ateşkesi yorumlayacağız değerli arkadaşlar?

Bakın, burada üzerimize düşen bir şey var Türkiye olarak: İsrail'le olan bütün anlaşmaların, İsrail'in meşruiyet alanını genişleten bütün anlaşmaların, Türkiye tarafından devam eden bütün anlaşmaların acilen askıya alınması gerekir. İsrail işgali sonlandırmadıkça bunun bir an önce durdurulması gerekir.

Bir de şunu söyleyeyim: Netanyahu soykırım suçlusu, evet ama başka bir plan var, muhtemelen görüyorsunuzdur ama buradan bir kere daha ifade edeyim: İşgal yetmiş yedi yıldan beri sadece Gazze'de mi? Filistin'in diğer topraklarında, Batı Şeria'da, Ramallah'ta işgal devam etmiyor mu? Peki, Gazze'ye indirgenen bir Filistin sorununun neticesinde İsrail'in İbrahim Anlaşmaları'yla

da beraber etki alanını genişletmek gibi bir hedefinin olduğu görülüyor mu? Gazze'yi oradan söküp atarak biraz önce göstermeye çalıştığım şu ticaret yolu gibi projelerle tamamen Akdeniz'i Türkiye'nin kontrolünden çıkarmak gibi bir hedefin olduğu görülüyor mu?

Bazen çok büyük cümleler kuruyorsunuz. Evet, ben emeği olanları, İstihbarat Başkanını, ateşkesin sağlanması için görev yapan diplomatların emeğini yok saymam, sayamayız; haksızlık olur ama Türkiye kamuoyuna mesaj verirken kullandığınız büyük cümlelere dikkat edin, altında kalabilirsiniz. Makul açıklamalar yapın, makul değerlendirmeler yapın; Allah korusun, yarın ateşkesin ihlal edildiği, ateşkesin ortadan kaldırıldığı net olarak ortaya çıkar ve İsrail bu saldırılarını eskiden olduğu gibi aynı derecede sürdürürse en başta siz altında kalırsınız, ülke olarak da biz altında kalırız. Dolayısıyla, büyük laflar ederek bu yanlışlara müsaade etmeyin.

Son olarak da şunu söyleyeyim: Değerli arkadaşlar, dış politika kuyumcu, sarraf titizliğinde yürütülmesi gereken bir alandır. Zaman zaman burada yapılan değerlendirmelerde deniliyor ki: "İşte, efendim, dış politika hepimizin ortak derdidir, ortak problemidir." Tamam, doğru. Peki, bunun gereği nedir? Birinci gereği; dış politikayı iç politikaya malzeme yapmamaktır, dış politikayı iç politikanın polemik oluşturan alanlarından kurtarmaktır. Şayet bu gerçekleşmezse aynen Annan referandumunda olduğu gibi, o günün koşullarına cevap veren ama bugünü çok sıkıntıya sokan o kararlarınızda olduğu gibi gelecekte bu sıkıntılar ülkemize bir tehdit olarak döner ve bu tehdidi yönetmekte zorlanırsınız diyor; hepinizi, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Kaya.

İYİ Parti Grubu adına ilk söz Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'ın.

Buyurun Sayın Akalın. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET AKALIN (Edirne) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye'nin dış politikası uzun yıllardır bir yön arayışı içinde maalesef savrulmaktadır. Cumhuriyetin kuruluş felsefesinde yer alan "Yurtta barış, dünyada barış." ilkesi maalesef yine zaman içinde yerini kısa vadeli çıkar hesaplarına ve tutarsız diplomatik adımlara bırakmıştır. Bugün geldiğimiz noktada dış politika, artık kurumsal bir vizyonun yerine günübirlik kararların yön verdiği bir alan hâline gelmiştir. Oysa Türkiye, bulunduğu coğrafyada sınırlarının yanında değerlerini de korumakla mükelleftir. Dış politikada duygulardan çok, devlet aklı öne çıkmalıdır ancak son yıllarda Türkiye'nin dış ilişkilerinde öngörülebilirlik ciddi biçimde zayıflamıştır; bir gün dost ilan edilen ülkelerle ertesi gün diplomatik kriz yaşanmakta, diğer gün yeniden masaya oturulmaktadır. Bu gelgitli tablo, uluslararası alanda güvenilebilirlik kaybına neden olurken Türkiye'nin geleneksel denge politikasını da aşındırmıştır. Bölgesel gücümüz, tutarlılık yerine tepkisellikle ölçülür hâle gelmiştir. Bu bağlamda son dönemde gerçekleştirilen Amerika ziyareti, dış politikada yaşanan yönsüzlüğü en açık biçimde ortaya koymuştur. Görüşmelerde uçak alımı, enerji ve doğal gaz tedariki gibi stratejik konuların aynı çerçevede ele alınması, uzun vadeli planlamadan uzak, anlık kararlarla hareket edildiği izlenimini de güçlendirmiştir. Devlet politikası, ticari reflexler yerine ulusal çıkarı uzun vadede koruyacak akılcı bir stratejiyle yürütülmelidir. Bugün atılan her kısa vadeli adım yarın Türkiye'yi bağımlılıklara açık hâle getirecektir. Burada sanki kalıcı dış politika stratejisi yerine iktidarı koruma ve devam ettirebilme ihtiyacı öne çıkmıştır. Dış politikada eksen kayması tartışması da tam bu noktada önem kazanmaktadır. Türkiye'nin bir dönem Washington'la, bir dönem Moskova'yla yakınlaşması, zaman zaman Orta Doğu başkentlerine yönelmesi, sağlam bir stratejiden çok konjonktürel tepkilerin sonucudur. Oysa eksen, yön değiştirmekle değil istikrarlı bir merkez inşa etmekle belirlenir. Türkiye, hangi ülkeyle masaya oturursa otursun, kendi çıkarını tanımlayan bir stratejik omurga üzerinde hareket etmelidir; aksi takdirde, dış politikanın rüzgarın estiği yöne savrulan bir yelkenliden farkı kalmaz. Bu bağlamda Türkiye-İsrail ilişkileri de bu çelişkili çizginin en belirgin örneklerinden biridir. İlişkiler bir dönem stratejik ortaklık düzeyine taşınmışken kısa süre içinde büyük bir diplomatik kopuşa sahne olmuştur. Bugün gelinen noktada yeniden "normalleşme" söylemi öne çıkmakta ancak bu sürecin ilkesel bir zemine dayanmadığı görülmektedir. Türkiye'nin İsrail'le ilişkilerinde en büyük sorun, bu ilişkinin bir stratejiye değil tepkisel reflexlere dayanmasıdır. Filistin meselesi kuşkusuz bu ilişkilerin merkezindedir ancak Filistin halkının yaşadığı acılar kimi zaman iç politikada bir söylem aracına dönüştürülmüştür. Gazze'de yaşanan her yıkım karşısında yüksek sesle tepki veren Türkiye, aynı anda diplomatik ve ekonomik ilişkileri sürdürmüştür. Bu çelişki hem uluslararası alanda hem de kamuoyunda inandırıcılığı zedelemektedir. Oysa Filistin meselesinde gerçek dayanışma, duygusal çıkışlardan değil sürdürülebilir ve ilkel diplomatik adımlardan geçer. Türkiye, Filistin'e yalnızca sesini değil aklını da vermelidir.

Lübnan politikamızda da benzer bir bulanıklık söz konusudur. Bakın, Türkiye tarihsel ve kültürel bağların güçlü olduğu Lübnan'da son yıllarda daha çok sembolik bir rol üstlenmektedir. Oysa bu ülkenin istikrarı, sadece kendi sınırlarının değil bütün Doğu Akdeniz'in barışını ilgilendirmektedir. Lübnan'daki dengeler, sadece mezheplerin değil bölgesel güçlerin de rekabet alanıdır. Türkiye'nin bu tabloda taraf yerine denge unsuru olarak konumlanması gerekirken zaman zaman ideolojik öncelikler diplomatik derinliğin önüne geçmektedir.

Doğu Akdeniz'deki gelişmeler ise Türkiye'nin dış politikadaki en çetrefilli sınavlarından biridir. Enerji kaynakları, deniz yetki alanları ve güvenlik politikaları üzerine kurulan bu karmaşık denklemde Türkiye'nin temel hedefi elbette hakkaniyeti savunmak olmalıdır fakat bu mücadele çoğu zaman diyalogdan uzak, yalnızlaşmayı göze alan bir söylemle yürütülmektedir. Oysa bölgede kalıcı bir denge çatışma yerine iş birliğiyle kurulabilir.

Bütün bu tablo dış politikada yeni bir dönemin zorunluluğunu göstermektedir. Diplomasi artık sadece kriz alanlarında başvuru bir araç değildir. O sebeple, sürekli bir diyalog kültürü olarak da görülmelidir ve bu küresel senaryoya karşı Türk aklı öne çıkmalıdır.

Türkiye; dış politikasını yeniden rasyonel temellere oturtmalı, duygusal ve bireysel söylemlerden, iç politikaya malzeme üreten çıkışlardan uzaklaşmalıdır. İsrail'le ilişkilerde de aynı yaklaşım geçerlidir. Normalleşme, yalnızca ekonomik değil ahlaki bir tutarlılıkla yürütülmelidir. Barış vizyonu, Filistin halkının adalet talebini unutturmadan gerçekçi bir diplomasiyi inşa etmekle mümkündür.

Dış politikanın ekonomik boyutu da giderek önem kazanmaktadır. Türkiye, dış ticaretini çeşitlendirirken siyasi ilişkilerinde güvenilir bir ortak olarak görülme zorundadır.

Sayın milletvekilleri, Türkiye'nin dış politikası, bir tercihler silsilesi değil bir devlet aklının yansıması olmalıdır. İlkesiz pragmatizm kadar duygusal idealizm de ülkeyi zayıflatır. Biz adaleti savunurken de çıkarlarımızı korurken de vicdanımızı unutmamalıyız. Türkiye; bölgesinde yalnızca askerî güçle değil adaletle, yalnızca çıkarla değil itibarla var olmalıdır. Bugün İsrail'le, Lübnan'la ve tüm komşularımızla ilişkilerimizde hedefimiz ne bir tarafa yaslanmak ne de uzak durmak olmalıdır. Asıl hedef, barışı kuran, adaleti savunan ve uygulayan, güvenliği sağlayan bir Türkiye'yi hem içeride hem de dışarıda yeniden inşa etmek olmalıdır. Bu vizyon, günü kurtarma politikasından çok geleceği kurmak için gereklidir diyor, yüce Meclisi ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına ikinci konuşmacı Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tezkerenin konusu olan Lübnan'dan bahsedeceğim.

Lübnan bir zamanlar "Doğu'nun Paris'i" diye anılırdı -benim yaşlılarım hatırlarlar, en çok da Şamil Bey hatırlar, o benden de yaşlı- caddelerinde şiiir vardı, müzik vardı, sanat vardı, ticaret vardı; bunların hepsi yan yana yürüyordu. Ne olduysa o renkli mozağin içindeki fay hatları birden harekete geçti Lübnan'da; mezhep farklılıkları siyasete, siyaset de düşmanlığa dönüştü o dönem. Kardeş kardeşe, komşu da komşuya silah doğrulttu Lübnan'da ve o güzel ülke bir sabah uyandıığında iç savaşın içinde buldu kendini.

Lübnan öyle güzeldi ki kimse bir gün kendi topraklarında Birleşmiş Milletler askerlerinin devriye gezeceğini hayal bile edemiyordu, sınırlarını barış adına Birleşmiş Milletler askerlerinin denetleyeceğini de hiç düşünmemişti. Ben şimdi size sormak istiyorum: Aranızda Hatay'da, Mersin'de, Antalya'da, Diyarbakır'da hatta İstanbul'un sokaklarında Birleşmiş Milletler güçlerinin gezdiğini hayal eden var mı? Onlar da bizim gibiydi, "Bizim başımıza gelmez." demişlerdi ama geldi ve o eski Lübnan, o zarafetin, kültürün, refahın Lübnan'ı sadece hatıralarda kaldı; gerçekten yazık oldu Lübnan'a. Bugün siyasi hayatı parçalanmış, devlet kurumları felç olmuş, kendi sınırlarını bile koruyamayacak hâle gelmiş bir Lübnan var karşımızda. İsrail dilediği an operasyon yapabiliyor Lübnan'da; isterse bombalıyor, isterse susturuyor. Bugün İsrail'in gölgesi Beyrut'un sokaklarında bile hissediliyor ve bu manzaranın ortasında adına "barış" dedikleri bir de tiyatro oynuyorlar. "Aman çatışma çıkmasın, aman istikrar bozulmasın." diye Birleşmiş Milletlerin UNIFIL gücü Lübnan-İsrail sınırında devriye gezmeye devam ediyor ama bu güç ne gerçekten tarafsız bir barış gücü ne de Lübnan'ı koruyan bir kuvvet yani aslında ateşi söndürmüyor, sadece alevlerin yönünü izliyor. Şimdi, kalkmışsınız, Lübnan tezkeresinin süresini uzatmak istiyorsunuz. Peki, ben size hatırlatayım: 7 Ekim 2023 sabahı bölgede cehennemin kapıları aralanmıştı ve hemen ardından 11 Ekimde biz de Mecliste Lübnan tezkeresinin bir yıl uzatılmasını kabul etmiştik. Peki, ne değişti o günden bugüne kadar? İsrail Lübnan'ın içinden geçti, başkentini bombaladı Lübnan'ın. UNIFIL ne yaptı? Hiçbir şey, sadece seyretti. Bugün İsrail isterse Beyrut'ta, hatta Şam sokaklarında bile istediği operasyonu çekebiliyor. Hâl böyleyken bu tezkereyi neden iki sene uzatıyoruz? Neyi, kimi kimden koruyoruz? İki yıl içerisinde nelerin gerçekleşmesini öngörüyorsunuz? Yaşadığımız son iki yıl önümüzdeki iki yılın habercisi mi? Onun için mi Türkiye'yi son iki yıldır Lübnanlaştırmaya çalışıyorsunuz? Çabalarınız bu yönde. Onun için mi Türkiye'nin kırk yıllık terörle mücadelesini kırk günde çöpe atan, kırk gündür ihanet masasında müzakere eden bir ittifakla karşı karşıyayız biz? Tüm bunları Suriye, Irak, Lübnan, Filistin ve İran'da yaşananlardan ayrı düşünemeyiz. Ülkeler ayrı ama düğmeye basanlar hep aynı.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son iki yılda bölgede öyle hızlı ve köklü değişimler yaşandı ki tarih bunu gerçekten kolay kolay unutmayacak. Gazze'de insanlık onuru diri diri gömüldü gözlerimizin önünde. Ekranlarda görülenler, insanların utanç tablosu içerisinde tarihte yerini aldı. İsrail burada yalnızca bir savaş yürütmedi; ortada yeni bir harita, yeni bir gelecek kurdu; kendilerince geleceğin Singapur'u uğruna binlerce bombayla dümdüz edilmiş sadece bir inşaat sahası bıraktı arkalarında. Şu an gösterilen "barış" adı konulmuş bir tiyatrodur Gazze'de, gerçekte ise haritada "Gazze" diye bir yer yoktur. Gazze'de planlanan her şey olacaktır ama bir tek Filistinliler olmayacaktır Gazze'de, göreceksiniz.

Bu arada içeride neler oldu, onu biraz hatırlatayım size. İmralı'daki mukime umut hakkı tartışmaları açtınız Mecliste. Geçen sene Meclis açılmadan önce, bir hafta içinde 103 tane kanun teklifi verdi DEM PARTİ'li milletvekili arkadaşlar. Hemen ardından Meclis açıldığında da bir baktık ki terör örgütünün sesi olanlara el uzatıldı. Oysaki el uzatmadan önce, 2023 yılında seçimlere giderken tüm vatanseverleri, muhalefeti PKK'yla iş birliğiyle suçladınız; sizler yaptınız bunu, seçim çalışmaları yaparken burada gözlerine baktığım herkes yaptı. Bizleri "Masanın altında PKK'yla anlaştı." diye suçladınız. Şimdi PKK'yı meşru görüp karşısında barış güvercinleri uçuruyorsunuz birbirinize; 50 bin şehidin anasının, babasının, kardeşinin yüzüne bakarak. Sahte montaj videolarla mitinglerde muhalefeti hedef gösterdiniz, milleti kandırdınız ve oy topladınız ve dört ay sonra size oy verenleri de sırtından vurdunuz. Biz, kırk yıl boyunca terörle mücadele ettik, şehitler verdik, 50 bin insanımızı kaybettik. Türkiye ekonomisi sizin deyiminizle 2 trilyon dolar para kaybetti ama siz bu bedeller uğruna kırk yıllık mücadeleyi kırk günde çöpe attınız. Terörle mücadeleyi bırakıp teröristle müzakere kurdunuz. Öcalan'ı Meclise çağırdınız, Meclisi onun huzuruna götürmeyi planlıyorsunuz. Bunlar basit, siyasi hatalar falan değil; bunlar ülkenin geleceğini, birliğini, egemenliğini hedef alan adımlardır.

Şimdi gelmişsiniz, Meclise Lübnan tezkeresini getiriyorsunuz. Aynı Mecliste siz, Türkiye'yi Lübnanlaştıracak ihanet masasını kuruyorsunuz. Bu nasıl bir tenakuz! Etnik ve dinî kimliklere göre bölünmüş, Birleşmiş Milletler gücüne muhtaç hâle getirilmiş bir Türkiye planlıyorsunuz, hedefinizde bu var. PKK'nın taleplerini siyasi ve hukuki zemine oturtacak bir yapı, yeni bir anayasa inşa edeceksiniz ama size yemin olsun, biz buna müsaade etmeyeceğiz, göreceksiniz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Siz, devlet makamlarını partiye devretmiş, yargıyı halka karşı sopa gibi kullanan, devleti çadır gibi yönetenlersiniz. Muhalifleri örgütlü suçla karışmakla suçluyorsunuz, uyuşturucudan insan kaçakçılığına varıncaya kadar her suçun altından çıkan gerçek terör örgütü üyelerine özgürlüğün yolunu açmak için binbir türlü dümen yapıyorsunuz. Türk milletinden, ulus devletten, üniter, laik, hukuk devletinden vazgeçmek, kanla kazanılmış bu mübarek topraklarda kurulan devleti peşkeş çekmek hiçbirinizin hakkı değil.

PKK hâlâ silah bırakmadı, kuzey Suriye'de SDG/PYD'yle mevzi kazanmış durumda. Amerika bu aktörleri artık bölgesel müttefik olarak görüyor. Yarın içeridekilerle, Suriye'nin kuzeyindeki güçlerle bizi karşı karşıya getirecek senaryolar yazıyor ve bu senaryoların da başaktörü sizlersiniz. İhanet masasının attığı her adımda, Türk milletini yıkıcı bir savaşa sürüklemenin zemini hazırlanıyor.

Adalet ve Kalkınma Partisi gibi demokrasiden nasibini almamış, "demokrasi" deyince öcü görmüş gibi kaçan bir partiden demokrasi beklenebilir mi? Millete kalkmışsınız "Bu masayı biz demokrasi için kurduk." 50 bin kişinin katili PKK'nın temsilcilerinin bulunduğu, PKK'nın taleplerinin konuşulduğu bir masada barış beklenebilir mi? "Barış" diye millete yutturmaya çalışıyorsunuz. Türkiye'yi yüz yıl sürecek bir hesaplaşmanın içine atıyorsunuz, biz buna göz yummayacağız.

İYİ Parti olarak diyoruz ki: Bu Meclis, Türk milletinin iradesinin temsil edildiği yerdir; parçalanmanın değil birliğin koruyucusudur. Unutmayın ki bu topraklar milletin kanyıyla, inancıyla, iradesiyle vatan oldu. Kimsenin pazarlık masasında satılık değil bu vatan. Biz bu Mecliste, bu milletin yeminini ettik ve o yemine sadık kalmaya devam edeceğiz. Türkiye'yi böldürmeyeceğiz, bu kadar çabalarınıza rağmen böldürmeyeceğiz, size rağmen böldürmeyeceğiz, cumhuriyeti de çöktürmeyeceğiz, bayrağı da yere düşürmeyeceğiz.

Hepinize saygılar sunuyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma saati: 17.28

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 17.49

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar), Müzeyyen ŞEVKİN (Adana)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 9'uncu Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

(3/1199) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Söz sırası, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Konya Milletvekili Sayın Konur Alp Koçak'a aittir.

Buyurun Sayın Koçak. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA KONUR ALP KOÇAK (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Lübnan'daki Birleşmiş Milletler Geçici Görev Gücünde görevli Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının görev süresinin uzatılmasına dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi hakkındaki görüşlerimizi paylaşmak üzere Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Gazi Meclisi ve temsilcisi olmakla iftihar ettiğimiz aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, gündemdeki konu barışı koruma misyonları olduğu için kısa bir hatırlatmayla başlamak istiyorum. "Barışı koruma" kavramı ilk kez Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 29 Mayıs 1948 tarihli kararıyla uluslararası literatüre girmiştir. Arap-İsrail Savaşı sonrasında Birleşmiş Milletler ara buluculuğunda varılan ateşkesin uygulanmasını izlemek ve ihlalleri raporlamak amacıyla kurulan Birleşmiş Milletler Ateşkes Denetim Örgütü tarihteki ilk barışı koruma misyonu olmuştur. Bundan da anlaşılacağı üzere, yaklaşık seksen yıl önce temelleri atılan barışı koruma misyonlarının ortaya çıkışının temel sebebi o dönemde de var olan İsrail saldırganlığı olmuştur. Bir başka ifadeyle eğer bugün "barışı koruma misyonu" diye bir kavram var ise bunun nedeni ve başlangıç noktası 1948 ateşkesini ihlal eden İsrail'in, uluslararası hukuku ve diplomasiyi hiçe sayan eylemleri olmuştur. Dolayısıyla "Barışı koruma misyonlarının tarihî aslında İsrail kaynaklı saldırıların bir sonucudur." demek kesinlikle yanlış olmayacaktır. Bu misyonlar İsrail'in süreklilik arz eden saldırganlığının gölgesinde şekillenerek günümüze kadar gelmiştir.

Lübnan'daki Birleşmiş Milletler Geçici Görev Gücü de buna benzer bir şekilde 1978 yılında İsrail'in Güney Lübnan'ı işgali sonrasında teşkil ettirilmiştir. Temel görevi İsrail'in Lübnan'ın güneyinden çekilmesini denetlemek, uluslararası barış ve güvenliği temin etmek ve Lübnan'ın ülkenin güney bölgesinde otoritesini yeniden tesis etmesi olarak belirlenen söz konusu görev gücünün bu yetki ve sorumlulukları yine İsrail'in yine Lübnan'a bu sefer 2006'da başlattığı savaşın ardından başka bir Güvenlik Konseyi kararıyla daha da genişletilmiştir.

Sayın milletvekilleri, Türkiye, 47 ülkeden yaklaşık 10.500 personelle Lübnan'ın barış ve istikrarı için hizmet eden söz konusu görev gücüne en başından beri katkı sunmuştur. Birleşmiş Milletler tarafından görev gücünün süresi uzatıldıkça Türkiye de bu misyona askerî, siyasi ve insani katkılarını devam ettirmiştir. Misyonun süresi Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 28 Ağustos 2025 tarihli kararıyla 31 Aralık 2026 tarihinde nihayete ermek üzere ve son kez uzatılmıştır. Misyonun 2026 sonuna kadar devam edecek olması ve Türkiye'nin söz konusu misyonda bulunmasının bölgesel barış ve istikrar için önem arz etmesi TSK unsurlarının görev süresinin bir kez daha uzatılmasını gerekli kılmıştır.

Türkiye, Lübnan'la ikili ilişkilerin geliştirilmesine ve Lübnan'ın egemenliği, güvenliği ve istikrarına büyük önem atfetmektedir. Türkiye'nin ülkemizde tesis edilen barış, güven ve istikrar ortamını komşularımız başta olmak üzere bölgemizdeki tüm ülkeler için de arzu ettiği ve bu çerçevede her türlü sorumluluğu üstlenmekten imtina etmediği bir gerçektir. Türkiye'nin hangi isim altında, hangi amaç ve araçla yürütülürse yürütülün terörü bölgemizdeki istikrarsızlığın temel sebeplerinden biri olarak gördüğü ve gerekmesi hâlinde sınır ötesi askerî operasyonlar da icra etmek suretiyle terörle mücadeleyi sürdürmeye azimli olduğu bilinmektedir.

Siyonist azgınlığın zirve yaptığı bir dönemde, tüm dünyanın gözü önünde soykırımın yaşandığı bu coğrafyada İsrail saldırılarının ulaştığı ülkelere biri olan Lübnan'ın barış ve istikrarı sadece Lübnan'ın değil, tüm bölgenin ortak meselesi olarak görülmelidir. Nitekim, Türkiye'ye dahi parmak sallama cüreti gösteren gözü dönmüş İsrail'in insanlıktan nasibini almamış Başbakanı Netanyahu Gazze'de varılan ateşkes anlaşmasına rağmen masum sivilleri katletmeye devam etmektedir. İsrail kaynaklı tehditlerle şekillenen bölgesel konjonktür sadece Lübnan'ın değil Filistin'in, Suriye'nin ve hatta bütün Orta Doğu'nun geleceğini etkileyen bir kırılma noktasını işaret etmektedir. İsrail'in Gazze'de sürdürdüğü saldırılar soykırım seviyesine ulaşmış, tarihin en büyük, en acıklı trajedilerinden birine dönüşmüştür. Kadın, çocuk, yaşlı demeden 10 binlerce masum insanın hayatına kasteden bu vahşet uluslararası hukukun iflas ettiğini de gözler önüne sermiştir. Birleşmiş Milletler kararlarının ve uluslararası hukukun açık ihlaliyle yürütülen bu katliam sadece Gazze'de değil, Lübnan sınırında, Suriye topraklarında ve Kızıldeniz hattında da gerilimi artırmaktadır. İsrail'in pervasızlığı artık herhangi bir ülkenin saldırganlığı olmaktan çıkmış, bölgesel ve küresel bir tehdit hâlini almıştır. Bu tehdit sadece Filistinlilerin değil, Türkiye dâhil tüm bölge halklarının güvenliğini, istikrarını ve geleceğini tehdit etmektedir.

Hatırlatmak gerekir ki Lübnan'daki Birleşmiş Milletler barışı koruma misyonu dahi İsrail'in saldırılarına maruz kalmıştır. Dahası, soykırımcı Netanyahu BM misyonunu Lübnan'ın güneyinden çekilmesi için açıkça tehdit etmiş, İsrail tankları Birleşmiş

Milletler mevzilerine girerek birçok asker ve personelin yaralanmasına sebebiyet vermiştir. Bu durum, söz konusu misyonun İsrail'in hedefinde olduğunu ve daha fazla desteklenmesi gerektiğini göstermiştir.

Ne yazık ki uluslararası sistemin çifte standartlı yapısı mazlumun değil, zalimin yanında durmaktadır. Batılı ülkeler "insan hakları" ve "hukukun üstünlüğü" kavramlarını dilinden düşürmezken Gazze'de yaşanan soykırıma karşı kör, sağır ve dilsiz kalmaktadır. Aynı ikiyüzlülük Suriye'nin kuzeyinde terör örgütlerine verilen desteğin sürdürülmesinde de kendini göstermektedir. Türkiye'nin güvenliğiyle doğrudan bağlantılı olan bu bölgelerde terör örgütlerinin silahlandırılması huzur ve istikrarın önündeki en büyük engellerden biridir. Maalesef bölgemizde adaletin ve barışın sesi kısılmış, zulmün ve kargaşanın sesi yükselmiştir. Unutulmamalıdır ki Türk milleti tarih boyunca zalime karşı durmuş, mazluma kol kanat germiştir. Türkiye'nin Lübnan'daki varlığı da işte bu tarihtir ve insani sorumluluğun somut bir tezahürüdür. İnanıyoruz ki bölgesel barış ve istikrar hakkaniyetle, adaletle ve insanlık değerleriyle yeniden inşa edilebilecektir. İnanıyoruz ki İsrail denen haydut devletin sesi kısılacak, kolu kanadı er geç kırılacak ve bölgemizde barış bir gün mutlaka kalıcı hâle gelecektir.

Değerli milletvekilleri, Milliyetçi Hareket Partisinin dış politika anlayışı uluslararası hukuk, adalet ve barış eksenli ilke ve esaslar çerçevesinde belirlenmiştir. Bize göre Türkiye'nin uluslararası alanda daha kudretli ve daha itibarlı olmasını engelleyecek, bölgemizde lider ülke olma ülkümüne ve küresel ölçekte bir aktör hâline gelmemize mâni olabilecek hiçbir güç bulunmamaktadır. Ne Gazze'deki zalimlikleriyle bir terör devletine dönüştüğü ifşa olan İsrail'in ne de İsrail ve yandaşlarının kışkırtmalarıyla sayısız insanlık suçunun faili olan eli kanlı terör örgütlerinin Türkiye'nin hem sınırlarımız dâhilinde hem de ötesinde inşa etmeye çalıştığı kalıcı barış, huzur ve istikrar ortamını bertaraf etmesi mümkün olamayacaktır. Nitekim, Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli'nin de ifade ettiği gibi, Türk milletinin tarihtir misyonu barışı, adaleti, vicdanı ve insanlık değerlerini yeryüzünde hâkim kılmaktır. Bu anlayışla partimiz, Türkiye'nin hem bölgesel hem de küresel meselelerde adaletin tarafında, zulmün karşısında olmasını kaçınılmaz bir millî sorumluluk olarak görmektedir.

Yine, Muhterem Genel Başkanımızın vurguladığı üzere, Milliyetçi Hareket Partisinin dış politika vizyonu güçlü Türkiye, güvenli bölge ve huzurlu dünya ilkesine dayanmaktadır. Bu vizyonun merkezinde, millî çıkarlarımızın sonuna kadar korunması, egemenliğimizin tavizsiz şekilde savunulması ve Türk milletinin uluslararası sistemde onurlu pozisyonunun tahkim edilmesi yer almaktadır. Bu bakımdan partimiz, Türkiye'nin çevresinde oluşan krizlere seyirci kalmayı değil, proaktif ve etkin diplomasinin yanı sıra, caydırıcı güçle hem sahada hem de masada var olmayı bir mecburiyet olarak görmektedir.

Türkiye, yeri geldiğinde -Lübnan'da olduğu gibi- barışın koruyucusu, yeri geldiğinde ise -Gazze'de olduğu gibi- hakkın savunucusu olmalı, her hâlükârda aziz Türk milletinin vakarına yaraşır bir duruş sergilemelidir. Dolayısıyla, bize göre, Türkiye'nin dış politikadaki en nihai amacı, yalnızca kendi güvenliğini değil, Türk ve İslam coğrafyasının huzurunu da teminat altına almak, dünyanın neresinde olursa olsun mazlum milletlerin yanında dimdik durmak olmalıdır. Bu çerçeveden bakıldığında, Türkiye'nin Lübnan'la sınırlı kalmayıp Mali, Sudan, Kongo, Kosova gibi daha birçok ülkede barışı koruma misyonlarına aktif katkı veriyor olması hem çok isabetli hem de takdire şayandır. Türkiye'nin bölgesinde ve ötesinde üstlendiği sorumluluklar bize göre sadece askerî bir görev değil, aynı zamanda medeniyetimizin adalet anlayışının, insanlık vicdanının ve Türk devlet aklının bir yansımasıdır.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin yurt dışındaki varlığı mazluma umut, zalime uyarıdır. Biz biliyoruz ki yolu beklenen Türk askerî gittiği her coğrafyada işgalin değil, barışın, hakkın ve adaletin temsilcisi ve teminatı olmaktadır. Türkiye'nin uluslararası barış ve adaletin tesisi için Birleşmiş Milletler öncülüğündeki barışı tesis etmeyi ve korumayı amaçlayan çok taraflı misyonlara dâhil olması aynı zamanda, uluslararası sorumluluk üstlenme irademizin açık bir göstergesidir. Üstelik mevcut risk ve tehditler dikkate alındığında, millî savunma ve güvenliğimizin sınırlarımızın çok daha ötesinden başlatılması gerektiği kolaylıkla görülecektir. Dolayısıyla Beyrut'un, Golan'ın, Şam'ın, Kerkük ve Bağdat'ın güvenliği Hatay'ın, Urfa'nın, Konya'nın ya da İzmir'in güvenliğinden bağımsız düşünülmemelidir. Zira, bölgemizde hukuk tanımaz haydut bir devlet pervasızca bölge ülkelerine bir bir saldırmaktadır. Bu saldırganlığın durdurulabilmesi için Türkiye'nin yürüttüğü diplomatik temasların Gazze'de ateşkes ilanına katkı sunmuş olması da bizler için gurur vesilesi olmuştur.

Sayın milletvekilleri, Lübnan'ın coğrafi konumu dikkate alınırsa, Türkiye'nin barış gücü misyonundaki mevcudiyetinin Doğu Akdeniz'deki jeopolitik denge ve Kıbrıs meselesi bağlamında da ele alınması gerektiği anlaşılacaktır. Zira, Lübnan Doğu Akdeniz enerji havzasının ve deniz yetki alanı tartışmalarının merkezinde yer almaktadır. İsrail, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, Yunanistan ve bazı Batılı ülkeler bu bölgeyi Türkiye'yi dışlayan bir jeopolitik kuşak hâline getirme gayreti içindedir. Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin İsrail destekli mütecevaz tutumu bölgedeki barışı tehdit etmekte, Doğu Akdeniz'deki denge ve istikrarı açıkça hedef almaktadır. Rum Yönetimi ile İsrail arasında son yıllarda artan Türkiye karşıtlığı üzerinde temellendirilen ve geneli itibarıyla askerî mahiyet taşıyan iş birliği Doğu Akdeniz'de Türkiye karşıtı bir blok oluşturma amacını açıkça ortaya koymakta, bölgedeki barış ve istikrarın önünde büyük bir tehdit olarak durmaktadır. Türkiye karşısında bir cephe oluşturmaya kalkışan bu ülkeler enerji iş birlikleri bahanesiyle Türk milletinin ve Kıbrıs Türklerinin egemenlik haklarını gasbetmeye çalışmaktadır. Bu şartlar altında Türkiye'nin Lübnan ve Suriye'deki varlığı çok daha önemli hâle gelmektedir. Şüphe yok ki Doğu Akdeniz'de barış, istikrar ve enerji güvenliği ancak Türkiye'nin merkezinde yer aldığı çok taraflı bir dengeyle mümkün olabilecektir. Zira Türkiye bu coğrafyada ne seyirci ne de figürandır; bilakis, oyun kuran, denkleme belirleyen güçlü bir aktör olarak öne çıkmaktadır. Bunu bir türlü idrak edemeyen bazı devletler Türkiye'nin Lübnan'daki varlığından da hâliyle rahatsız olmaktadır. Bu yönüyle Türkiye'nin Lübnan'daki varlığı hem Doğu Akdeniz'deki deniz yetki alanı haklarımızın korunması hem de Kıbrıs Türklüğünün haklı davasına yönelik politikamızın stratejik tamamlayıcısı niteliğindedir. Türkiye bu bölgedeki gelişmeleri yerinden izleyebilen, gerektiğinde caydırıcı gücünü ve askerî reflekslerini devreye sokabilen bir konumda olmak zorundadır. Dolayısıyla, görüşmekte olduğumuz Cumhurbaşkanlığı tezkeresiyle Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının Lübnan'daki görev süresinin uzatılması, Doğu Akdeniz'de Türkiye'nin hak ve menfaatlerini koruyan stratejik vizyonun doğal bir uzantısı olarak da değerlendirilmeli ve bu yönüyle de desteklenmelidir.

Değerli milletvekilleri, sözlerime son vermeden önce, Sayın Genel Başkanımızın büyük önem attığı, yakından takip ettiği ve birçok kez çeşitli vesilelerle dile getirdiği bir hususu gündeminize getirmek istiyorum: Terörle mücadele esnasında yaralanmış olmasına rağmen maluliyet oranı yüzde 40'ın altında kaldığı gerekçesiyle gazilik ünvanı alamamış, hak ettikleri mali ve sosyal haklardan istifade edememiş, sayıları 20 bini aşan güvenlik güçleri mensuplarımızın makul ve haklı taleplerinin daha fazla

gecikmeksizin karşılanması gerektiğini düşünüyor, bu çerçevede, yaralanma derecesine bakılmaksızın gazilik ünvanı ve şeref aylığıyla taltif edilmeleri gerektiğine inanıyoruz.

Bu vesileyle "ölürsem şehit, kalırsam gazi" şiarıyla vatan savunmasında canını ortaya koyan, bu uğurda şehit düşen kahramanlarımıza Yüce Allah'tan rahmet niyaz ediyor, gazilerimize huzur ve esenlik içinde uzun ömürler diliyorum.

Bu düşüncelerle, Cumhurbaşkanlığı tezkeresinde belirtilen gerekçeleri yerinde bulduğumuzu, Türk Silahlı Kuvvetlerinin uluslararası barışa katkı sunan bu görevi sonuna kadar sürdürmesini desteklediğimizi ve dolayısıyla tezkereye "kabul" oyu kullanacağımızı beyan ediyor, alacağımız bu kararın başta Lübnan olmak üzere bölgemizdeki tüm ülkelere ve barışsever tüm milletlere hayırlar getirmesini diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ilk söz İstanbul Milletvekili Sayın Özgül Sakı'nın. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖZGÜL SAKI (İstanbul) - Teşekkürler.

Değerli milletvekilleri, Birleşmiş Milletler Lübnan Geçici Görev Gücünde Türkiye'nin sorumluluğunun devam etmesi üzerine bir tezkere geldi karşımıza, Cumhurbaşkanlığı tezkeresi, bunu konuşuyoruz. "UNIFIL" diye kısaltılan, Birleşmiş Milletlere bağlı Geçici Görev Gücü aslında 1978'de kuruldu yani 1978'den beri var. 1978'den beri var olan bu görev gücünün Orta Doğu'da barışı ne derece sağladığı bir soru işareti olarak aklımızda bulunsun. Üstelik 1978'de kurulan bu UNIFIL'i İsrail de tanımamasına rağmen İsrail her defasında burayı bombalamayı başarmıştır. Ne demek istiyorum? Mesela, İsrail Lübnan'ı, Gazze'yi, Filistin'i bombalarken aynı zamanda UNIFIL'i, Birleşmiş Milletler üssünü 1996 yılında bombalamış, 100'ü aşkın kişiyi öldürmüştür. Peki, sonrasında İsrail'e "Durl!" denilmiş midir? Hayır. Sonra, o dönemde daha dar kapsamdayken, 2006 yılında, yine İsrail'in Lübnan'a saldırısı sonrasında, ağır bombardımanlar sonrasında UNIFIL'in görev kapsamı ve üye ülkeler genişletilmiş, o tarihte Türkiye de UNIFIL'in bir bileşeni olmuştur. Peki, ne oldu 2006'da? Temmuz 2006'da yine, bugün olduğu gibi, İsrail sudan bahanelerle Lübnan'a karşı savaş stratejisine başladı; hava saldırıları, kara saldırıları, limanların abluka altına alınması meselesi ve ondan sonra, dediğim gibi, 11 Ağustosta UNIFIL ateşkes sağlanması için girişimde bulundu ve kapsamını genişletti. Peki, ne oldu? 2006'da biz -daha doğrusu ben diyeyim, grup olarak değildi çünkü, farklı bir bileşimdi- emperyalizme karşı, emperyalistlere karşı, Büyük Orta Doğu Projesi'ne karşı "Halkların Orta Doğu Projesi" diye bir platformla birlikte Beyrut'taydık Kasım 2006'da. Lübnan Hükümetinin İsrail'e karşı savaşından sonra tüm uluslararası kamuoyuna İsrail'in katliamlarını duyurmak ve destek olmak için iki gün orada konferanstaydık. Sonra Beyrut'un çeşitli yerlerine gittik, orada İsrail'in katliamlarını bire bir, yakından gördük. Oradaki platforma geldiğimizde, Lübnan Komünist Partisi de vardı, direniş örgütleri de vardı, dediler ki: "Biz İsrail'e karşı güçlerimizi birleştirdik, onu bu topraklardan süreceğiz." O dönemde UNIFIL'e güvenleri de vardı ve diyorlardı ki: "Onun da yardımıyla biz bu topraklarda İsrail işgaline son vereceğiz." Peki, ondan sonra ne oldu? Hepimiz o tarihleri biliyoruz, İsrail hem Filistin'e hem Lübnan'a saldırılarını artırdıkça artırdı. En son Kasım 2024'te yine İsrail Lübnan'a ağır saldırılarda bulundu, üstelik ateşkesine rağmen bunu yaptı ve Birleşmiş Milletler raporlarına da geçti; İsrail ateşkesi 4.500 kereden fazla ihlal etmiş. Birleşmiş Milletler raportörleri "Artık buna daha fazla göz yummayacağız." diyerek rapor üzerine rapor yayımladı. Peki, o raporlarda ne dediler? "İsrail'in bu saldırılarından üzüntü duyuyoruz, çok endişeliyiz." Peki, yaptırım var mı? Yok. Ambargo var mı? Yok. Türkiye bütün bu süreçte ne yaptı? Herhangi bir askerî anlaşmasını askıya aldı mı, diplomatik ilişkisini kesti mi? Hayır. Aksine, gizliiden gizliye, İsrailci politikalarını, Amerikancı politikalarını adım adım inşa etti. Şimdi, şu anda UNIFIL'in süresi tekrar uzatılıyor, sonrasında ise 2027'de sonlanması planlanıyor. Bu sonlanma planlamasında da artık İsrail, bu kadar etkisiz olmasına rağmen, uluslararası hiçbir gücün kendisini engellemesini istemiyor. Trump'ın bütün açıklamalarına rağmen aslında ABD, İsrail zaten zayıf olan bu uluslararası denetim kurullarına bile asla taviz vermek istemiyor, o yüzden "Sonlansın." diyor ve bu sonlanacak.

Peki, sonrasında ne olacak? Gerçek yaptırım meselesinde Avrupa ülkelerine baktığımızda, ABD'ye baktığımızda, Türkiye'ye baktığımızda zaten evlere şenlik bir durum var; âdeta ateşkes oldu her şey çözümlendi, Filistin'de ateşkes olmuş İsrail'le birlikte! Bakın, ateşkestikten sonra, dört gün önce, daha dört gün önce İsrail Lübnan'a hava saldırısı düzenledi; ölümler var, yaralılar var. Bir gün önce Trump dalga geçer gibi ne dedi? "Ateşkes devam ediyor." dedi bombalar yağarken, İsrail'in arkasına geçti yine; sonra İsrail Filistin'i bombaladı ateşkestikten sonra. Dolayısıyla, bunlara ilişkin buradan, bu ülkeden tek bir ses duyduk mu, AKP iktidarından tek bir ses duyduk mu? İsrail saldırılarına devam ediyor, tam iki yıldır "İsrail'e karşı tam ambargo!" diye sokaklarda insanlar; barışın ancak İsrail'in durdurulmasıyla gelebileceğini söyleyerek İsrail'e yaptırım, ticari anlaşmaların kesilmesi, gemilerin durdurulması konusunda bütün dünyada olduğu gibi burada da talepler var. Peki, ne oluyor? Hiçbir şey olmuyor, aksine herkes ellerini ovuşturmuş, yeni bir durumda orayı yeniden ihya edecekler ve oradan kazanım elde edecekler. Katliamlar üzerinden kazanım elde etme projelerini AKP iktidarı da büyük bir şevkle bekliyor ve o yüzden tek bir söz edemiyor, tek bir söz edemiyor.

Vaktim daralıyor, son olarak şunu söylemek istiyorum: Bu uluslararası mekanizmaların önemi kuşkusuz büyük ama uluslararası mekanizmaların etkili sonuç alabilmesi için halkların eşitliği temelinde, halkların özgürlüğü temelinde halkların da inisiyatifinin olacağı yeni mekanizmaların kurulması lazım. Birleşmiş Milletler Barış Gücü gitti, Bosna'da barışı getirecekti; Bosna'da Srebrenitsa katliamı Birleşmiş Milletler Barış Gücü işlevli hâldeyken oldu. Sonra, Somali'ye barış getirecekti, Afganistan'a barış getirecekti. Ne oldu? Hepimiz ne olduğunu biliyoruz. Dolayısıyla, şimdi, hiç kimse bu tezkereye birlikte oraya barışın geleceğine kuşkusuz inanmıyor, oradaki halklar da inanmıyor. Neden inanmıyor? Çünkü deneyim sabit. Tüm denetim mekanizmalarıyla en ufak bir saldırıyı önleme şansı varsa kuşkusuz bunun önünde engel olunamaz ama bu tezkerenin metninde bütün inisiyatif tek kişiye, Cumhurbaşkanlığına bağlanıyor. Bölge barışı, dünya barışı dediğimiz yerde, aslında her barış dediğimiz yerde, arkada savaş hayallerinin de kurulduğunu bildiğimiz bir yerde bu kadar önemli bir konuda sadece tek adamın inisiyatifıyla bir tezkere gerçekten hiçbir işe yaramayacak diye düşünenlerdeniz. O yüzden, diyoruz ki: Tüm bölgede öncelikle İsrail'in durdurulması ilk öncelikli hedef. Orada, tüm ezilen halkların eşitlik, özgürlük temelinde, kendi kaderlerini kendilerinin tayin edecekleri bir ortam oluşturmak için uluslararası düzeyde de çok daha fazla adımlar atılması gerekiyor. Ama ne yazık ki AKP iktidarının İsrail'le ilişkisi, özellikle son iki yıldaki bütün katliamlara rağmen, bütün uyarılara rağmen, bombalar yağarken gemilerin rotası hâlâ İsrail'e giderken bu tezkereye aslında yine hamasetlerine... "Bakın, biz ne dedik? Barış istiyoruz." diyerek aslında, ABD'nin, İsrail'in planına küçük ortak olarak dâhil olmak, orada, halkların kanı üzerinden, yine "Filistin'i, Gazze'yi yeniden inşa edeceğiz." diyerek, oranın inşaatıyla, silah teknolojisiyle çıkar sağlama amacının olduğundan da şüphem yok.

O yüzden, tüm ezilen halkların, emperyalistler tarafından savaşa sürüklenen tüm dünyadaki halkların enternasyonel ortak mücadelesi için ortak örgütlenme çağırısı yaparak konuşmamı bitiriyorum.

BAŞKAN - Sayın Tanal...
Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

40.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Türkiye'nin güvenliğinin Şanlıurfa'dan başladığına ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Lübnan'a asker göndermek tartışılırken bir gerçeği yüksek sesle söylemek istiyorum. Türkiye'nin güvenliği Şanlıurfa'dan başlar, sınırın ötesinden değil sınırın tam dibinden. Kendi toprağımıza, kendi insanımıza odaklanmalıyız. Şanlıurfa, Kilis, Hatay, Gaziantep; bunlar sadece şehir değil, Türkiye'nin kalkanıdır. Bugün Şanlıurfa'nın sınır güvenliği zayıfsa Türkiye'nin güvenliği de zayıftır. Terör geçişleri, kaçak ticaret, düzensiz göç, bütün bunlar doğrudan ulusal güvenlik sorunudur. Askerimiz Türkiye'nin askeridir, görevi Türkiye'nin güvenliğini sağlamak olmalıdır. Kaynağımızı, enerjimizi, insan gücümüzü Lübnan'a değil Şanlıurfa'ya yöneltmeliyiz çünkü millî güvenlik önce kendi sınırlarımızdan başlar. Güçlü Şanlıurfa, güçlü Türkiye demektir.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Tanal.

III.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

C) Tezkereler (Devam)

2.- Cumhurbaşkanlığının, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin UNIFIL'in görev süresinin uzatılması yönündeki 2790 (2025) sayılı Kararı uyarınca, hudut, şümul ve miktarı Cumhurbaşkanınca belirlenecek Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının, 1701 (2006) sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararı ve 880 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla tespit edilen ilkeler kapsamında, 31/10/2025 tarihinden itibaren iki yıl daha UNIFIL'e iştirak etmesi ve bununla ilgili gerekli düzenlemelerin Cumhurbaşkanınca yapılması için Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca izin verilmesine dair tezkeresi (3/1199) (Devam)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ikinci konuşmacı Diyarbakır Milletvekili Sayın Osman Cengiz Çandar.

Buyurun Sayın Çandar. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Diyarbakır) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Lübnan tezkeresini görüşüyoruz. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 11/8/2006 tarihinde kabul ettiği karar gereğince oluşturulan Birleşmiş Milletler Geçici Görev Gücü UNIFIL'de yer alan Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının iki yıl daha UNIFIL'e iştirak etmesi isteniyor. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan buna Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca izin verilmesini istiyor.

Öncelikle, Anayasa'nın Cumhurbaşkanı tarafından hatırlanmasını memnuniyetle karşıladığımı söylemek istiyorum. Cumhurbaşkanı hazır Anayasa'ya göz atmış, hem de 92'nci maddenin yer aldığı sayfayı bulmuşken 2 madde yukarısına bakarsa orada 90'ıncı maddeyi görecek. Üstelik, 90'ıncı maddenin beşinci fıkrası kendi Başbakanlığı döneminde 2004 yılında değiştirildi. O maddede Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi uyarınca Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına uyma yükümlülüğü yazıyor. Cumhurbaşkanı nasıl 92'nci madde gereğince bir talepte bulunuyorsa 90'ıncı maddenin gereğinin yapılmasını da istesin; o takdirde, Selahattin Demirtaş ile bir süredir anlaşılmaz bir nedenle milletvekillerinin de kendisini ziyareti yasaklanmış olan Osman Kavala'ya kadar bir dizi insan özgürlüğüne kavuşacak, Türkiye uluslararası kuruluşlarda büyük bir baş ağrısından kurtulacak, hukuk devletine dönüş yoluna girerek uluslararası saygınlık kazanacaktır ve hazır, Yargıtay Başkanı dün Anayasa Mahkemesi kararlarının tüm yargıyı bağladığını ifade etmişken bu işleri yapmanın tam zamanıdır.

Lübnan'a geri dönersek... Türkiye'nin askerî katkısı UNIFIL'dir. 2006'dan bu yana on dokuz yıl oldu. Bu bir barış gücü ama itiraf etmek gerekirse barışa pek bir etkisi olmadı. UNIFIL'in görev yeri olan güney Lübnan İsrail'in âdeta saldırganlığının bir laboratuvarı oldu ve bu durum devam ediyor. Lübnan yakın vadeye kadar Şii Hizbullah örgütünün etkisi, İran-Suriye nüfuzu altında bulundu ve 1982'de Filistin Kurtuluş Örgütünün Lübnan topraklarından ayrılmasından sonra ülke İran-Suriye hattı ile İsrail arasında bir çatışma alanı olageldi, ta ki 7 Ekim 2023'te başlayan Gazze savaşına kadar. Bu savaşın sonucunda İran'ın Orta Doğu denklemi dışına itilmesi, Hamas ve Hizbullah'ın ezilmesi, 8 Aralık 2024'te Suriye'deki rejimin çökmesinden sonra yeni bir Lübnan var. Amerika Birleşik Devletleri'nin Ankara Büyükelçisi ve Suriye Özel Temsilcisi Tom Barrack dün sosyal medya hesabında uzun ve çok önemli bir siyaset metni yayımladı. Burada Trump mühürlü Gazze anlaşmasının Orta Doğu diplomasisinde bir dönüm noktası olmasından söz ediyor ve Suriye ve Lübnan'ı tasavvur edilen Orta Doğu barışının eksik parçaları olarak tanımlıyor. Barrack, Suriye'nin geleceği ve Şam ile SDG'nin uzlaşma ihtimali konusunda iyimser. Lübnan'a ilişkin olarak ise şunu yazıyor: "Suriye, komşuları İsrail ve Türkiye'yle istikrar ararken Lübnan'da Hizbullah'ın silahsızlandırılması bu işin ikinci ayağıdır." Yani, Lübnan'ın yakın geleceği Amerika Birleşik Devletleri onayıyla ve girişimiyle Hizbullah'ın silahsızlandırılması hedefine yönelecek, tabii, giderek İsrail-Lübnan normalleşmesinin gerçekleştirilmesi aranacak. İsrail, zaten Lübnan'la arasında "Mavi Hat" denilen sınır bölgesinde beş noktada askerî varlığa sahip ve hemen her gün Hizbullah'ın cephaneliklerini vuruyor. UNIFIL? O, seyrediyor. Barrack şunu ekliyor: "Suriye istikrara kavuşturulmuşsa Hizbullah daha fazla tecrit olacak." Şimdi, Türkiye'nin böylesine bir seyir izlemesiyle Lübnan'daki muhtemel konumunun ve rolünün ne olacağını varın siz tahmin edin. "Lübnan" denildiği anda akla hemen İsrail ve Suriye ne kadar geliyorsa Kıbrıs da o kadar gelir, yanı başındadır. Bu vesileyle, Kıbrıs konusunda birkaç kelam etmekte yarar var.

Öncelikle, Kıbrıs Türk halkının neredeyse üçte 2'sinin iradesini temsil ederek ezici çoğunlukla Cumhurbaşkanı seçilen Tufan Erhürman'ı kutluyoruz. Yüzde 65 katılımı rakibi Ersin Tatar'a neredeyse 2 misli fark atarak yüzde 63 oy oranıyla seçildi. Bir önceki seçimde, 2020'de katılım yüzde 58'di yani çok daha düşüktü ve o ilk turda Ersin Tatar yüzde 32 oranında oy almışken Mustafa

Akıncı yüzde 30, Tufan Erhürman -bugünkü Cumhurbaşkanı- yüzde 21 oy almıştı. Birleşebilselerdi ikisi yüzde 51 oy almış olacaktı. Bunu şunun için söylemek istiyorum: Ersin Tatar ve destekçileri hiçbir zaman Kıbrıs Türk halkını gerçek anlamda temsil etmediler. Kıbrıs'ta önceki günkü seçimden öteye anlam taşıyor, Türkiye'nin Kuzey Kıbrıs siyasetinin iflasını vurguluyor, maalesef, gerçek böyle, durum bu.

Bu vesileyle, size bu seçimin anlamına ilişkin Kıbrıs'ta kaleme alınmış birkaç satırı dikkate getirmek istiyorum. "Kıbrıslı Türkler yıllardır tepeden tırnağa inşa edilen vesayet düzenini sandıkta çökertti" başlıklı Mete Hatay'ın yazısı, şöyle diyor: "Beş yıldır Kıbrıs'ın kuzeyi protokol laboratuvarına dönmüştü. Ankara'dan gelen her heyet bir 'yeni düzen' daha getiriyor, her protokol biraz da bağımlılık üretiyordu. İnşaatlar büyüyor, ihaleler veriliyor, camiler yükseliyor, irade küçülüyordu. Toplum, 'kardeşlik' adı altında yürütülen bu vesayet tarzından bıktı. 'Yardım' diye gelen her şey bir zincire dönüşmüştü. İnsanlar 'teşekkür' etmeye mecbur bırakıldıkça öfke birikti. İşte bu seçim, o öfkenin sessiz patlamasıydı. Erhürman bağırmadı, kimseye 'hain' demedi. Sadece bir cümle kurdu: 'Kendimize saygı duyalım.' Basit ama derin. Çünkü mesele artık federasyon ya da iki devlet değil; mesele, insanın kendi kendine inanabilmesiydi. Tatar'ın bütün kampanyası korku üzerineydi: 'Rum saldırır.' 'Dünya düşman.' 'Kıbrıs Gazze olabilir.' 'Türkiye giderse yandık.' Ama korkunun dozu o kadar arttı ki etkisini yitirdi. İnsanlar bu söylemlerin artık bir güvenlik meselesi değil, bir iktidar korkusu olduğunu anladı. Seçim gecesi, coşkulu kutlamalar yerine sakin bir gurur vardı. Kimse 'Kazandık.' demedi, herkes 'Kurtulduk.' dedi. Bu halk, uzun zamandır ilk kez bir kurtarıcıya değil, kendine oy verdi."

Bu vesileyle, Lübnan tezkeresini konuştuğumuz şu an vesilesiyle Lübnan'ın yanı başındaki Kıbrıs'ın Türk halkına, Türkiye Büyük Millet Meclisi kürsüsünden bir kez daha sevgi ve saygımı göndermek istiyorum.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Öztürkmen...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

41.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Gaziantep'in Araban ilçesindeki elektrik kesintilerine ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Araban ilçemizde vatandaşlarımız son günlerde bitmeyen elektrik kesintilerinden bıkmış durumda. Eski Altıntaş, Esentepe, Fakılı, Doğan, Taşdeğirmen, Sarıtepe, Aşağı Güzey ve Yukarı Güzey Mahallelerinde yaşayan vatandaşlar her gün yaşanan elektrik kesintilerinden şikâyetçidir. Bir yıl önce "Yeni hat çekilecek." denildi ama hiçbir çalışma yok. Günde 6-7 defa elektrik kesintisi yaşanıyor. Beyaz eşya ve elektronik eşyalar kullanılamaz hâle geldi. Bu yaz kavurucu sıcaklarda Gaziantep günlerce elektriksiz kalmıştı, yetkililer o zaman artan klima kullanımına bağlı şebeke sorunlarını gerekçe göstermişlerdi. Bu kesintilerin sebebi nedir? Yetkililerden rica ediyorum: Bu sorunu kulak arkası etmeyiniz lütfen. Araban ve Gaziantep ilçeleri 2025 Türkiye'sinde artık elektrik kesintileriyle gündem olmasın.

BAŞKAN - Sayın Suiçmez...

42.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon Su Ürünleri İhtisas OSB'ye ilişkin açıklaması

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, buradan AKP Trabzon Milletvekillerine sesleniyorum: "Trabzon Karadeniz'in parlayan yıldızıdır." demekle Trabzon parlamıyor. DOKAP'ın 2024-2028 Eylem Planı'nda Trabzon Su Ürünleri İhtisas OSB'si kurulacağı belirtilmiştir. Üstelik projenin başlangıç tarihi olarak 2025 yılı belirlenmiştir. Proje kâğıt üzerinde kalmış, tek bir somut adım atılmamıştır. Trabzon'daki firmalar balıkla ilgili üretimlerini başka şehirlere taşımak zorunda kalmıştır. Türkiye'de üretilen toplam su ürünlerinin üçte 2'si Doğu Karadeniz'den elde edilmesine rağmen Trabzon'un kalkınması ve deniz potansiyeli bir kez daha göz ardı edilmektedir. Buradan soruyorum: 2025 yılının bitmesine iki ay kalmışken bu proje için neden hiçbir adım atılmamıştır? Trabzon'un potansiyelini harekete geçirecek bu yatırım neden bekletilmektedir?

III.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

C) Tezkereler (Devam)

2.- Cumhurbaşkanlığının, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin UNIFIL'in görev süresinin uzatılması yönündeki 2790 (2025) sayılı Kararı uyarınca, hudut, şümul ve miktarı Cumhurbaşkanınca belirlenecek Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının, 1701 (2006) sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararı ve 880 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla tespit edilen ilkeler kapsamında, 31/10/2025 tarihinden itibaren iki yıl daha UNIFIL'e iştirak etmesi ve bununla ilgili gerekli düzenlemelerin Cumhurbaşkanınca yapılması için Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca izin verilmesine dair tezkeresi (3/1199) (Devam)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Yunus Emre.

Buyurun Sayın Emre. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA YUNUS EMRE (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. Lübnan tezkeresi üzerine grubumuz adına söz aldım.

Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak geçmişten beri Birleşmiş Milletler misyonlarına, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararıyla oluşturulan misyonlara ülkemizin, Silahlı Kuvvetlerimizin katılımıyla ilgili tezkerelere olumlu oy kullanmıştık, bugün de bu tutumumuzu değiştirmemizi gerektiren bir durum yok ancak değerli milletvekilleri, bir konuyu dikkatinize sunmak istiyorum. Bakın, yıllardır bu tezkereleri Mecliste konuşuyoruz ve ben defalarca şunu hatırlattığımı biliyorum: Meclis böyle bir tezkerayla bu yetkiyi yani

Silahlı Kuvvetlerin yurt dışına gönderilmesi yetkisini bir kişiye veriyor, Cumhurbaşkanına veriyor ve büyük bir ciddiyetsizlikle aslında Cumhurbaşkanı tarafından şurada gördüğünüz gibi bir sayfalık yazıyla bu yetki isteniyor. Değerli arkadaşlarım, ayrıca bu yetki Cumhurbaşkanına kapsamı, şümülü, efendim, miktarı, osu busu Cumhurbaşkanı tarafından belirlenmek üzere veriliyor. Bakın, geçmişte parlamenter sistem vardı ve parlamenter sistemde bu yetkiyi bir heyet olarak Bakanlar Kurulu Meclisten isterdi ve Meclis bir heyet olan Bakanlar Kuruluna bu yetkiyi verirdi. Şimdi, bugün ise tek bir kişi bu yetkiyi istiyor, tek bir kişiye veriyoruz ve dikkatinizi çekmek istiyorum, burada verilen kararın geri dönüşü yok. Bakın, Anayasa Mahkemesi tezkerelele ilgili Meclis kararlarını görüşmüyor, geçmişte yapılan müracaatlara "Ben tezkerelele ilgili karar almam." şeklinde bir karar vermişti. Bu nedenle, değerli arkadaşlarım, burada ciddi bir iş yapıyoruz. Bu işin şakası yok. Silahlı Kuvvetlerin yurt dışına gönderilmesinden bahsediyoruz ama bu işlem Meclis doğrudan ve düzgün bir şekilde bilgilendirilmeden yapılıyor. Sormak istiyorum size: Yani şu yazıda, Cumhurbaşkanının imzası bulunan bu belgede Türk Silahlı Kuvvetlerinin gönderilmesi bakımından hangi bilgi bulunuyor? Hangi bilgiyle Meclisin kabul ya da reddetmesi isteniyor? Değerli arkadaşlarım, bunları defalarca söyledik yani bir demokratik ülkede bu olmaz. Bakın, aramızda Sayın Dışişleri Komisyonu Başkanımız var, Millî Savunma Komisyonu Başkanını göremiyorum, Millî Savunma Komisyonunda, Dışişleri Komisyonunda bu meseleler ele alınabilir, bunun önünde bir engel yok İç Tüzük bakımından yani asker kişileri, sivil kişileri çağırırsınız, davet edersiniz, biz de oraya geliriz, sorular sorarız. Bakın, şimdi, bu tezkereyle yurt dışına gönderdiğimiz askerlerimizin Türkiye için bir maliyeti olup olmayacağı burada yazmıyor ve burada Hükümet bulunmadığı için bunu kime soracağız, bunu bilmiyoruz. Biz bunu araştırıp Birleşmiş Milletlerin kendi kararlarından biz buluyoruz arkadaşlar. Böyle Meclis bilgilendirmesi, Meclisin bu şekilde karar vermesi olur mu? Olmaz. Bu sadece bu tezkere bakımından değil, diğer tezkerelele bakımından da gerçekten ciddiyetten uzak bir işleyiş. Hükümet yok burada, Hükümet adına bu görüşleri söyleyecek kimseler de yok. Ya, kusura bakmayın ama iktidar partisi milletvekilleri de bizden fazla şey bilmiyorlar. O nedenle, bu görüşmelerin bu şekilde yapılmasını hiç doğru bulmuyorum.

Ayrıca şunu da eklemek istiyorum: Yani hangi siyasi amaçlarla askerlerimizi gönderiyoruz bilmiyoruz. Hangi siyasi amaçlar gerçekleşirse askerlerimiz Türkiye'ye dönmeyeceklerdir, bunu bilmiyoruz. Hedefimiz ne? O hedefimiz nasıl gerçekleşiyor? Bunların yanıtlarını bilmiyoruz. "Kaldır elini. Kabul edenler... Etmeyenler... Hadi bakalım, Mehmetçik oraya, Mehmetçik buraya." Bu şekilde karar almamız zor değil arkadaşlar ve ayrıca, bakın, ciddiyetsizlikler daha da artıyor. Ya, biz burada feryat ediyoruz, anlatıyoruz daha iyisi olsun diye, daha kötüsü oluyor. Bu tezkere niye iki yıllık geliyor Allah aşkına? Diğer tezkereyi, Irak-Suriye tezkeresini üç yıllık getirmişsiniz. Ya, bari on yıllık getirseydiniz ya, yirmi yıllık getirseydiniz, elli yıllık getirseydiniz. E, niye görüşüyoruz biz bunları? Yani Meclisin bir geleneği var, Meclisin bir ahlakı var, geçmişten beri bu tezkerelele yıllık gelirdi. Ne zaman çıktı bu iki yıllık, üç yıllık tezkere getirme işi? Niye çıktı arkadaşlar bu, ne gerek var buna? Yani Suriye ve Irak tezkeresi niye üç yıllık geliyor bu yıl, niye üç yıllık geliyor? Geçmişten beri bu Mecliste ülke bazında tezkerelele gelirdi, Irak tezkeresi ayrı gelirdi, Suriye tezkeresi ayrı gelirdi. Nereden çıktı bu? Paket tezkere, torba tezkere! Torba kanun bitti, torba tezkere başladı. Irak-Suriye tezkeresi bir arada. Bir de her yıl yapılıyordu, iki yıla çevirmiştiniz, şimdi de onu üç yıla çevirdiniz. Yani hak ediyor mu bu Meclis bunu? "Gazi Meclis" diyoruz. Bu Meclisin içerisinde savaş kahramanları var, gelip şu Meclisin kürsüsünde konuşan, buradan cepheye giden insanlar var, şehit düşen insanlar var. (CHP sıralarından alkışlar) Bu Meclise yakışıyor mu böyle karar vermek, böyle çalışmak? Ben Meclise bunu yakıştıramıyorum değerli arkadaşlar, size de yakıştıramıyorum ama siz yakıştıırıyorsanız bizim defalarca buradaki feryatlarımıza rağmen diyecek de bir şey bulamıyorum.

Değerli arkadaşlarım, tabii, bu tezkerelele Türk dış politikası bakımından birtakım konuları da konuşmak için bize bir fırsat veriyor. Şimdi, bu konuların en başında da maalesef çok üzücü, çok yaralayıcı, milletimizin hiç hak etmediği bir manzara olan yeni Amerikan Büyükelçisinin davranışları, açıklamaları yer alıyor. Şimdi birkaç örnek vereceğim ve gerçekten Türkiye'de muhalefet sözcüleri sizlere biraz siyasi eleştiriler yönelttiğinde davalar açılırsunuz, ceza davaları açılırsunuz, hakaret davaları açılırsunuz. Bir dakika için hızla giriyorsunuz ki "Aman, Genel Başkanımıza, Cumhurbaşkanımıza şunu söyledi, yanıt vereyim!" diye. Ya, birazdan açıklayacağım, Amerikan Büyükelçisinin sözleri duruyor orta yerde yani sabahtan beri hepimiz bizim Grup Başkan Vekilimiz Ali Mahir Bey'e laf yetiştiriyorsunuz; ya, biriniz Allah hakkı için şu Barrack'a, Tom Barrack'a bir şey söylüyor musunuz? Niye söylemiyorsunuz? Neden korkuyorsunuz? Neden çekiniyorsunuz? (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi açıklayacağım neler söylediğini.

Şimdi, şöyle başlayalım, açıklamalarından önce bir fotoğrafla başlayalım. Bakın, değerli arkadaşlar, bu, Suriye'de çekilen bir fotoğraf. Bu fotoğrafı -bilmiyorum, izleyenler görebiliyorlar mı, milletvekillerimizin gördüğünü düşünüyorum- Amerikan Büyükelçisi kendi sosyal medya hesabında paylaştı, arkasında bir harita var ve haritada Suriye toprakları görünüyor ama bir farkla görünüyor, bir farkla görünüyor; bizim topraklarımızın bir kısmı Suriye sınırlarının içine dâhil edilmiş, bu şekilde görünüyor. Tekrar anlatayım mı, gerek var mı? Bizim topraklarımız, Türkiye Cumhuriyeti devletinin sınırları içerisinde bulunan topraklar Tom Barrack'ın arkasında bulunan resimde Suriye sınırları içerisinde bulunuyor. Tom Barrack buraya kiminle gidiyor? Yanında Merkez Kuvvetler Komutanlığı -CENTCOM- Komutanı Amiral gidiyor. Bakın, bakın; bu mesajı anlıyoruz, değil mi? Ne yazıyor paylaşımına? "Buraya, Başkanın -POTUS- selamlarını getirdim, Başkanın Suriye vizyonunu getirdim." diyor. Al işte Suriye vizyonu, Başkanın Suriye vizyonu; Türkiye'nin toprakları Türkiye'den koparılmış, başka bir devletin sınırları içerisinde gösteriyor, Amerikan Büyükelçisi bunun önünde fotoğraf çektiyor, bu fotoğrafı sosyal medya hesabından paylaşıyor; aranızdan bir kişinin aklına buna bir yanıt vermek gelmiyor. Sabahtan beri bir dakika için hızla giriyorsunuz "Aman CHP'lilere yanıt verelim!" diye. Biriniz yanıt verseydiniz ya, niye yanıt vermediniz, neden korkuyorsunuz?

Değerli arkadaşlar, Amerikan Büyükelçisinin bu fotoğrafı bir yanlış harita, bunu söylemek lazım, doğru ama bir yandan da Türkiye'nin -bunu görelim- bir ilinin Türkiye'den kopartılması, Türkiye'nin bir bölgesinin Türkiye'den ayrılması fotoğrafı bu fotoğraf.

Şimdi buradan sormak ve dikkatinize sunmak istiyorum. Burada bir diplomatik hata yok, değerli milletvekilleri, Türkiye'ye nasıl bakıldığının maalesef ilanı var, bir cüretin ilanı var burada ve bu cüret karşısında -ya, ifadeyi bağışlayın ama- süt dökmüş kedi misali bir iktidar var, ağzını açamayan, bir laf söyleyemeyen bir Dışişleri Bakanlığı, ağzını açamayan bir iktidar, iktidar partisi. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, bakın, rastgele metinler, rastgele kâğıt parçaları değildir haritalar; haritalar bir siyasi mücadelenin, bir siyasi aklın ürünüdür. Bu fotoğrafta bizim bir ilimiz, Hatay Türkiye'den eksiltiştir ve buna bir "teknik hata" falan diyemezsiniz, bu

bir bakış açısının itirafıdır. Türkiye'yi bölgesel denklemde eksilterek, içeride zayıf bir Türkiye, bağımlı bir Türkiye manzarasının ortaya konulduğu bir fotoğraftır ve bir büyükelçi, Türkiye'de görev yapan bir büyükelçi, önünde bulunduğu haritaya Türkiye'nin sınırlarının tam olduğundan emin olarak geçmek durumundadır. Ayrıca, yine hatırlatmak istiyorum ki bizim ülkemizin her karış toprağı buradaki gibi bir diplomatik fotoğrafın dekoru değildir; milletimizin bedel ödeyerek koruduğu vatan toprağıdır, bunun da bilinmesini istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, bu fotoğraf maalesef ülkemize yönelik bir tehdittir, Amerikan Büyükelçisinin doğrudan kendisinin yaptığı bir tehdittir maalesef. Türkiye Cumhuriyeti devletini kimse tehdit edemez. İktidar sıraları, iktidar milletvekilleri, iktidar mensupları, bakanları, hepsi sessiz kalsa bile, emin olun, Cumhuriyet Halk Partililer, bu Gazi Meclisin üyeleri cumhuriyetimize yönelik, devletimize yönelik bu tehdide sessiz kalmaz.

Şunu da söylemek istiyorum iktidara seslenerek: Çok severek okuduğunuz Bayrak Şairi'miz var, değil mi? Arif Nihat Asya. Yani "Vatan namustur." diyoruz, "Bayrak namustur." diyoruz, "Hudut namustur." diyoruz. Ne diyor Arif Nihat Asya? "Sana benim gözümle bakmayanın mezarını kazacağım." diyor. İşte, bakmıyor adam; bakmadığını da fotoğrafla ilan ediyor sosyal medyadan paylaşarak. Yani aranızdan çıkıp bu şiiri bu kürsüde okuyan onlarca arkadaş biliyorum. Yani siz bu şiirleri inanmadan, vatandaşlarımızın vatan sevgisini istismar etmek için mi okuyorsunuz? Bu şiirleri burada niye okuyorsunuz? (CHP sıralarından alkışlar) Bu şiirleri burada niye okuyorsunuz? Vatandaşlarımızın duygularını istismar etmek için mi okuyorsunuz?

Sayın milletvekilleri, o yanlış harita yalnızca Suriye'de değil, Türkiye'nin içinde de çizilmek isteniyor; bunun da farkında olalım. Yani, Barrack'ın geldiği günden beri Türkiye'yi âdetâ -bugün de bir tesadüf belki, Lübnan tezkeresini konuşuyoruz- Lübnanlaştırmaya yönelik bir gayreti var, açıklamaları var; tarihimize ilgili çok ciddi, çok problemlili görüşler ortaya koyuyor. Efendim, neymiş? "Sevr, Lozan, Sykes-Picot, bunların hepsi Orta Doğu'da şöyle yaptı, böyle yaptı." Yani bir Amerikan Büyükelçisi gelecek Ankara'ya, Sykes-Picot gizli sözleşmeleri ile Lozan'ı aynı cümlede kullanacak, aynı şey diye anlatacak ve bunu sessizlikle karşılayacaksınız. Arkadaşlar, bu olan hadisenin, Türkiye'ye yönelik komplonun biz farkındayız. Bu adamın Türkiye'ye niye geldiğini, niye aynı zamanda Suriye özel temsilcisi olarak atandığını, bu bölgede hangi planların yürürlükte olduğunu, iktidarın daha 2003'teki Irak işgalinden beri Türkiye'deki bu oyunların bir parçası olduğunu biz çok iyi biliyoruz, geçmişten örneklerle çok iyi biliyoruz. İktidar mensuplarının hangi ödülleri aldıklarını, hangi görevlere talip olduklarını biz çok iyi biliyoruz.

Ve tekrar ifade etmek istiyorum: Bu Lübnanlaşma konusu çok ciddi bir konudur çünkü burada cumhuriyetin, Türkiye Cumhuriyeti'nin temelleriyle oynanmak isteniyor. Cumhuriyetin temeli vatandaşlıktır arkadaşlar. Atatürk çok özlü ifadesiyle ne diyor? "Cumhuriyet fazilettir." diyor, değil mi? "Cumhuriyet fazilettir." (CHP sıralarından alkışlar) Niye cumhuriyet fazilettir? Faziletli bir hayat ancak cumhuriyette mümkündür, cumhuriyette bütün vatandaşlar eşittir ama bu Lübnanlaştırma projesinde vatandaş diye bir şey yok; birtakım cemaatler var, birtakım etnik, dinî gruplar var, mezhepler var, bu toplulukların oluşturduğu, bir araya getirdiği bir toplam var. Bakın, bu bir toplum falan değildir ve bu, cumhuriyet fikrinin temeline aykırıdır, temeline karşıdır. Burada, bu bahsedilen toplulukların bir federasyonu gibi bir Türkiye manzarası anlatılıyor, bunun farkında olalım. Türkiye'de millet ortadan kaldırılmak isteniyor, cumhuriyet fikri ortadan kaldırılmak isteniyor, bunun çok iyi farkında olalım.

Bu Amerikan Büyükelçisinin Türkiye'ye yönelik bu açıklamaları haddini aşan, çok yanlış açıklamalardır. Bunlar hâlâ hâlâ yanıtız kalmıştır. Ve değerli arkadaşlarım, burada demokrasi yoktur, burada cumhuriyet yoktur, burada vatandaşlık ilkesi, eşitlik ilkesi yoktur, az önce ifade ettiğim gibi, birtakım tanımlanmış gruplar vardır, topluluklar vardır, o toplulukların sözde temsilcileri vardır -o temsil yetkisini, görevini nereden aldıkları belli değil- onların arasında birtakım al verler, pazarlıklar vardır, devletin kurumları bu topluluklara göre paylaşılmıştır sanki birtakım yağma, ganimet yağması unsurlar paylaşılmış gibi. Böyle bir devlet organizasyonu vardır az önce bahsettiğimiz Lübnan örneğinde. Türkiye'de bu mu yapılmak isteniyor arkadaşlar? Türkiye'de cumhuriyetin 2'nci yüzyılında böyle bir projeye karşı karşıya bulunduğumuzu ve Amerikan Büyükelçisinin de bu Lübnanlaştırma projesinin sözcülüğüne soyunduğunu, iktidar tarafından da defalarca bu açıklamaya destek mahiyetinde sözlerin söylenmiş olduğunu maalesef hepimiz görmüş olduk. Yani demek ki dışarıda Türkiye'ye yönelik bir harita savaşı var, içeride de bir harita savaşı var. Yani dışarıda Türkiye'nin topraklarını küçültmeye yönelik bir harita savaşı varken Türkiye'nin içerisinde maalesef Türkiye'yi parçalamaya yönelik bir harita savaşı var.

Şimdi, değerli milletvekilleri, bu şartlarda Mustafa Kemal Atatürk'ün kurduğu cumhuriyetin hiçbir zaman bu şekilde toplulukların ortaklığıyla yönetilecek bir federasyon hâline getirilmesi fikrine her koşulda karşı çıkacağımızı, buna müsaade etmeyeceğimizi bilmenizi istiyorum.

Şimdi, burada bir emperyal plan var, cumhuriyeti çözmek isteyen, yurttaşlığı silmek isteyen, Türkiye'yi yeniden tarif etmek isteyen bir plan var. Barrack'ın yanlış haritası ile içerideki Lübnan projesi aynı masa içerisinde bulunan başka bir planın başka bir ucu, bunu görüyoruz. Birinci planda sınırlarımız siliniyor, ikincisinde toplumun ortak kimliği silinmek isteniyor ve birtakım insanlar, sözde gazeteciler, bunlara destek açıklayan siyasetçilerle karşı karşıya kalıyoruz. Türkiye'nin ulusal onurunu zedeleyen bir unsur da böyle bir kişinin Türkiye'ye büyükelçi gönderilmesi.

Şimdi, adamın kariyerine bakıyorsun, her zaman karanlık işlerin içerisinde olmuş, her zaman birtakım ticari oyunların, faaliyetlerin içerisinde olmuş, birtakım iş gruplarının çıkarlarını temsil eden bir insan olagelmiş; bununla ilgili yargılanmış, bununla ilgili hakkında soruşturmalar açılmış, bununla ilgili birçok defa görevden alındığı başka örnekler olmuş. Yani Türkiye'ye yapılan muameleyi görüyor musunuz? Değerli arkadaşlarım, bakın, üzülerek söylüyorum; siz belki anlamıyorsunuz, ben size tercüme edeyim; olan hadise şu: "Türkiye böyle bir ülkedir." diyorlar bize. "Biz Türkiye'ye böyle bir kişiyi göndererek, böyle kriminal bir insan göndererek, geçmişte birtakım iş odaklarının ya da Körfez sermayesinin adamı olduğu için soruşturma geçirmiş bir kişiyi Türkiye'ye göndererek nasıl bir ülke olarak Türkiye'yi gördüğümüzü gösteriyoruz." diyorlar. Ama ne oluyor? Sanki bunların hiçbirisi yokmuş gibi "Vay, kravatın ne güzel!" "Aman, senin kravatın daha güzel." "Ankara'ya gel, ben sana kravatımı vereyim." Bu manzaralar bizi üzüyor arkadaşlar muhalefet milletvekilleri olarak. Gerçekten, bunlar karşısında bu milletin onurunu hiç düşünmüyor musunuz? Bu milletin onurunu hiç düşünmüyor musunuz?

Değerli arkadaşlarım, Thomas Barrack ya da onun gibiler gelip geçer ama bu ülkenin haritasını da kimse değiştiremez, bu milletimize de kimse bu şekilde planlarla bir ömür biçemez. Buna müsaade etmeyiz. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, söylenecek çok şey var ama bu fotoğrafın bize hatırlattıklarını şöyle özetlemek istiyorum: Hâlâ, 100'üncü yılında bile iktidar uygulamaları nedeniyle cumhuriyet hâlâ savunulması gereken bir fikir bu topraklarda ve biz, bu fikri savunmaya devam edeceğiz. Yanlış bir harita önünde poz veren bir diplomatın bir tek fotoğraf karesi bile bize aslında Türkiye'ye yönelik dışardaki niyetlerin ne olduğunu gösteriyor ama unutmayın arkadaşlar, bu ülkede hâlâ gönüllerinde Mustafa Kemal Atatürk'ün vatan sevgisini taşıyan milyonlarca insan var, milyonlarca insan var. (CHP sıralarından alkışlar) Bizim haritamızda bir eksiklik yok, bizim vicdanımızda sınır yok, bizim davamızın adı belli -değerli arkadaşlarım- bağımsız Türkiye davası. Biz bu davadan bir adım geri atmayacağız, iktidarın bütün bu yanlışlarının karşısında durmaya devam edeceğiz.

Tekrar söylüyorum, ben günlerce bekledim ya, iktidardan bir milletvekili, bir bakan, bir bakan yardımcısı; ya, bir parti ilçe başkanı, il başkanı -iktidar partisi içerisinden- bir tepki gösterebilirsin, "Barrack, sen nasıl bir haritanın önünde duruyorsun, senin burada ne işin var?" desin. Allah hakkı için, bir tane yok, bir tane yok ama yarıştırdunuz sabah burada Ali Mahir Başarır'a laf yetiştireceğim diye, böyle böyle hızla, hızla yarıştırdunuz maalesef. Bunu söylerken bundan mutlu olarak söylemiyorum, ızdırap duyuyorum, utanıyorum.

Türkiye'de -başlangıçta söyledim- yani Gazi Mecliste tezkereleri nasıl görüştüğümüz ortada; büyük bir acele içerisindeyiz, bütün Meclis faaliyetleri maalesef bu şekilde yangından mal kaçırıcısına yürütülüyor, vatandaşımız bilgilendirilmiyor, vatandaş bilgilendirecek gazeteciler cezaevinde bulunuyor. Bakın, hepinizin evladı var; 28 yaşında Furkan Karabay, Silivri Cezaevinde ağırlaştırılmış müebbet hapis almış insanların koşullarında yatıyor, tek başına, 9 Nolu Cezaevinde tek başına yatıyor, 28 yaşında bir gazeteci.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YUNUS EMRE (Devamla) - Başkanım, bitiriyorum.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

YUNUS EMRE (Devamla) - Tek yaptığı şey haber yapmak; terör yok, şiddet yok, şiddet çağrısı yok, hiçbir şey yok. 28 yaşında bir delikanlı, Galatasaray Üniversitesi mezunu, pırıl pırıl bir gencimiz cezaevinde tutuluyor.

Değerli arkadaşlar, vatandaşımız bilgiyi doğru şekilde edinemesin diye bunlar yapılıyor, biz bunları biliyoruz. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının niye uygulanmadığını, Anayasa Mahkemesi kararlarının niye uygulanmadığını, Türkiye'de demokrasi namına vatandaşımızın elinde kalan her şeyin niye kaçırılmak istendiğini, Türkiye'de bu kesif otoriter dalganın niye milletin üzerine çöktüğünü biz biliyoruz çünkü vatandaşımız doğru bilgiye erişirse günlerinizin sayılı olduğunu biliyorsunuz. Vatandaş, işte, ne olup bittiğini, ne döndüğünü anlamasın, bilmesin, bu Tom Barrack saygın bir insan zannedilsin istiyorsunuz; onun için bu gazetecileri cezaevine atıyorsunuz, onun için RTÜK sabah akşam televizyon kanallarına beş gün, on gün ceza veriyor.

Değerli arkadaşlarım, süremin sonuna geldim. Biz, bu tezkereye "evet" oyu vereceğiz ama az önce anlattığım bütün sorunları da tekrar kamuoyunun ve Meclisimizin dikkatine sunuyorum.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Sümer...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

43.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, PTT bünyesinde 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında görev yapan personele ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

PTT bünyesinde 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında görev yapan personelin diğer kamu kurumlarına geçiş süreci uzun süredir belirsizlik içinde devam ediyor. Bu durum çalışanlar açısından hem mesleki motivasyonu hem de kurumsal verimliliği olumsuz etkilemekle beraber kamu kurumlarında iş barışını da bozuyor. Geleceklerini planlayabilmeleri, yeni görev yerlerine uyum sürecini zamanında tamamlayabilmeleri ve kamu hizmetinde daha verimli şekilde kadro alabilmeleri için bu belirsizliğin giderilmesi şarttır. Bütçe görüşmeleri öncesinde bu konunun somut bir şekilde gündeme alınması, çalışanlar arasında oluşan kaygının azaltılması açısından büyük önem taşımaktadır. 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname personelin geçiş süreci bir an önce tamamlanmalı, çalışanların emekleri ve hakları daha fazla belirsizlik içinde bırakılmamalıdır. Kamu çalışanlarının sesi duyulmalı, hem adalet hem de liyakat ilkesi çerçevesinde bu süreç şeffaf biçimde tamamlanmalıdır.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Bravo!

III.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

C) Tezkereler (Devam)

2.- Cumhurbaşkanlığının, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin UNIFIL'in görev süresinin uzatılması yönündeki 2790 (2025) sayılı Kararı uyarınca, hudut, şümul ve miktarı Cumhurbaşkanınca belirlenecek Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının, 1701 (2006) sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararı ve 880 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararıyla tespit edilen ilkeler kapsamında, 31/10/2025 tarihinden itibaren iki yıl daha UNIFIL'e iştirak etmesi ve bununla ilgili gerekli düzenlemelerin Cumhurbaşkanınca yapılması için Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca izin verilmesine dair tezkeresi (3/1199) (Devam)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sinop Milletvekili Sayın Nazım Maviş.

Buyurun Sayın Maviş. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA NAZIM MAVİŞ (Sinop) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; UNIFIL'e iştirak eden Türk Silahlı Kuvvetlerinin görev süresinin iki yıl daha uzatılmasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi hakkında AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün niçin böyle bir gündemi konuşuyoruz? Birleşmiş Milletler Lübnan Geçici Görev Gücü, 2006 yılında İsrail'in Lübnan'a saldırısının ardından tesis edilen barışı sürdürmek amacıyla kuruldu yani bir İsrail saldırganlığı nedeniyle böyle bir barış gücü oluşturuldu. Orta Doğu ve İslam coğrafyası söz konusu olduğunda İsrail'in saldırganlığı âdeta değişmez bir olgu hâlini almıştır. İsrail, Filistin'in yanı sıra Lübnan'a, Suriye'ye, İran'a, Yemen'e, Irak'a, Katar'a defalarca saldırmıştır. İsrail, kurulduğu günden bu yana hiçbir kural tanımayan, her türlü katliamı meşru gören, her türlü uluslararası anlaşmaya rağmen saldırganlığından kaçınmayan bir terör devleti olarak hareket etmiştir; bu bölgede barışa en büyük tehdit her zaman İsrail olmuştur. Bugün de, yine İsrail saldırganlığından sonra oluşmuş bir Birleşmiş Milletler mekanizmasını konuşuyoruz.

Değerli milletvekilleri, artık, İsrail'in saldırganlığı, İsrail'in saldırdığı ülkelerle İsrail arasında bir mesele olmaktan çıkmıştır, bir insanlık meselesi, bir dünya meselesi hâlini almıştır. İsrail, aslında Gazze'ye saldırırken, orada sadece bir toprak parçasına, o toprak parçasına sıkışmış bir insan topluluğuna değil, bütün bir insanlığa ve bütün bir dünyaya saldırmaktadır. Bu saldırganlık görmezden gelindikçe, hatta, bu saldırganlığın arkasında duruldukça kaybeden sadece Gazze değil, bütün insanlık olmaktadır.

Değerli milletvekilleri, bugün Lübnan'da 3 milyona yaklaşan Filistinli mülteci yaşamaktadır. İsrail, hâlâ Golan Tepeleri'nde işgalci olarak bulunmaktadır. 1982'den 2000 yılına kadar Lübnan'ı işgal etmiştir. Şeba Çiftlikleri'ni hâlâ işgal altında tutmaktadır. Sabra ve Şatilla mülteci kamplarında insanlık dışı katliamlar yapmıştır. Filistinli liderleri terör örgütleri yöntemleriyle başka ülkeler içerisinde hunharca katletmiştir. İsrail, Birleşmiş Milletlerin bugüne kadar aldığı 62 kararın neredeyse tamamını yok saymıştır. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 242 sayılı Karar'ıyla İsrail'in 1967 öncesi sınırlarına geri çekilmesini, 476 ve 478 sayılı Kararlarıyla da Kudüs'ü ilhak ve işgalinin uluslararası hukuka aykırı olduğunu ilan etmiştir ama İsrail hiçbirini dinlememiştir. Söz konusu İsrail olunca her türlü şiddet, kıyım, yıkım ve hukuksuzluk görmezden gelinmiştir. Filistinliler yetmiş beş yıldır sayısız katliama maruz kalmışlardır. Beldetü's Şeyh, Ebu Şuşa, Deyr Yasin, Tantura, Salha, Dakmas Camisi katliamı, Lod ve Ramte gibi onlarca katliamda gece baskınlarıyla binlerce çocuk, kadın, yaşlı ve engelli katledilmiş ve göçe zorlanmıştır. 2008'de, 2012'de, 2014'te ve 2021'de de İsrail Gazze'yi havadan bombardımana tabi tutmuş, fosfor bombaları, misket bombalarıyla binlerce insanı katletmiştir.

Değerli milletvekilleri, bütün bunlar neden oluyor? Karşı karşıya kaldığımız bu insanlık dışı durum nedir? Kıymetli arkadaşlarım, bu, sapkın bir politik durumdur. Batı sekülerliği bir medeniyet ölçütü olarak insanlığa dayatırken İsrail'de teopolitik, gerici, anakronik, irrasyonel bir sapkınlığa izin vermektedir. Başka teopolitik örgütlere karşı bütün bir dünya mücadele koalisyonları kurarken karşımızda âdeta devletleşmiş bir siyonist DAEŞ gerçekliği var. DAEŞ bir örgütün adının yanı sıra bir terör teopolitiği ise bunun en iyi yakıştığı yapı da İsrail Devleti'dir. Seküler dünya, modern dünya, laik dünya, hümanist dünya devletleşmiş böyle bir dinsel sapkınlığı nasıl alkışlayabilmektedir? Talmud gibi, Kabala gibi sapkın teolojik temellerle katliamlar nasıl meşrulaştırılmaktadır?

Değerli milletvekili arkadaşlarım, karşımızda büyük bir ahlaki kötülük vardır. Ahlaki kötülük failinin iradi tercihidir, bilinçli bir seçimdir; Hitler de, Stalin de soykırımı bilinçli tercih etmişlerdir. Şimdi de İsrail ahlaki kötülüğü bile isteye, bilinçli bir şekilde, üstelik de keyif alarak tercih etmiştir. Ahlaki kötülük teknolojinin sınır tanımaz imkânlarıyla buluşunca da barbarlık tarihinin en korkuncu ortaya çıkmıştır.

Kıymetli arkadaşlar, Immanuel Kant "radikal kötülük" derken tam da bunu tarif etmişti; kötülüğün kökleşmesi ve içgüdüsel bir hâl alması. Kötülük, siyonizmin içgüdüsel hâlidir. Arendt de "sıradanlaşmış kötülük" derken; gülerек oynayarak soykırım yapmasına rağmen öldürdüğü bebeklerin cesetleriyle gayet normal, gülerек fotoğraf çektiren insandaki kötülüğün normalliğini kastetmiştir. Taha Abdurrahman, İsrail'in soykırımını "mutlak kötülük" olarak tanımlamıştır, yani mücerret aklın idrak edeceğinin ötesinde bir olgu olarak tarif etmiştir. Bu mutlak kötülüğün faili İsrail'dir, siyonizmdir ama bilin ki maktulü bütün insanlıktır. Filistin'e reva görülen eziyet bütün dünyaya reva görülen eziyettir.

Değerli milletvekilleri, İsrail'e karşı bazı devletlerin yapamadığını Batılı şehirlerin meydanlarını dolduran halklar yapmıştır. Halkların sesine kulaklarını tıkayan siyasetçiler halklarına rağmen İsrail taraftarlığını sürdürmek istemişlerdir ancak her şeye rağmen insanlığın vicdan cephesi kazanmıştır. New York Belediye Başkanlığı ön seçimlerini kaybeden eski New York Valisine ön seçimleri kaybetmesiyle ilgili seçimde neyi göremediği sorulunca, halkın İsrail'e yönelik öfkesini fark edemediğini söylüyor. Biz inanıyoruz; dini, dili, etnisitesi ne olursa olsun vicdan ve ahlaki bir olan insanlık cephesi her türlü karartmaya rağmen Gazze'nin yanında olmaya devam edecektir.

Değerli milletvekilleri, insanların karşı karşıya kaldığı krizleri çözmek, barış ve huzuru temin etmek için kurulmuş olan uluslararası kuruluşların önemli bir kısmı, artık barış ve huzuru temin etmek bir yana hiçbir sorunu çözemez hâle gelmişlerdir. İki dünya savaşının bütün kıyıcılığını yaşamış Avrupa, tekrar savaşlara, yıkım ve kıyımlara maruz kalmamak için Birleşmiş Milletler, NATO gibi birtakım uluslararası kuruluşların kurulmasına öncülük etmiştir. Birleşmiş Milletler Birinci ve İkinci Dünya Savaşlarının oluşturduğu tahribattan hareketle kurulmuştur. 1945'te 111 maddeden oluşan Birleşmiş Milletler Antlaşması küresel barış ve güvenlik, uluslararası sorunların çözümü için iş birliği ve insan haklarına saygı ve katkıyı esas almaktadır. Bu kuruluşların temel amacı, savaşları önlemek, barış ve huzuru tesis etmek ve sürekliliğini sağlamaktır ancak bugün geldiğimiz noktada Birleşmiş Milletler, sorunları çözme kudretini maalesef kaybetmiştir. Birleşmiş Milletler kararlarına rağmen İsrail'in işgali durdurulamamaktadır; Birleşmiş Milletler kararlarına rağmen Amerika, Irak'a saldıramamıştır. Uluslararası kurumlar Ruanda, Bosna, Kosova, Suriye, Myanmar - Rohingya- Libya, Filistin gibi ülkelerde yaşanan sorunlara ne yazık ki seyirci kalmışlardır. Özellikle söz konusu olan ülkeler İslam ülkeleri olduğunda Birleşmiş Milletlerin de NATO'nun da diğer uluslararası kuruluşların da yaşanan olaylar karşısında barış ve huzuru tesis etmek için hiçbir girişimde bulunmadığını onlarca olayda görmüş olduk.

Kıymetli arkadaşlar, öte yandan, Avrupa Birliği de iddialarından oldukça uzaklaşmıştır. Avrupa ülkelerinde her geçen gün ırkçılık, yabancı düşmanlığı ve İslamofobi yükselmektedir; faşist partiler sürekli güç kazanmaktadır. Oysaki Avrupa Birliğinin temelini moral değerler oluşturmaktadır ancak bugün Avrupa Birliği, birliğin temelini oluşturduğu iddia edilen değerlerle çelişik bir durum sergilemektedir. Bir arada yaşamak, çoğulculuk, hoşgörü, özgürlük, demokrasi ve adalet gibi değerlerin söz konusu yabancılar, göçmenler, özellikle de Müslümanlar olduğunda nasıl yok kabul edildiğini birçok olayda hep birlikte gördük. Bu açıdan Avrupa Birliğinin moral üstünlüğü yara almış, Avrupa bu anlamda sahiciliğini yitirmiştir.

Öte yandan, birlik, bütünlüğünü sürdürebilmekte de ciddi sorunlarla karşı karşıyadır. İngiltere, birlikten ayrılmıştır, birlik ülkeleri içerisinde birliğin geleceğiyle ilgili ciddi tartışmalar yaşanmaktadır. Değişen dünya dengeleri içerisinde gücünü koruyabilmek,

varlığını tahkim edebilmek Avrupa Birliği ülkeleri için öncelikli kaygılardan biri hâlini almıştır. Özellikle Rusya-Ukrayna savaşı Avrupa Birliği ülkelerini bütün zayıflıklarıyla yüzleşmeye mecbur bırakmıştır. Ordusu olmayan, güvenlik kaygısı artan, enerji ihtiyacı bağımlılık boyutuna ulaşan bir Avrupa söz konusudur. Böyle bir Avrupa'nın umut ve gelecek vadetmesi söz konusu değildir. Bırakın insanlığa umut ve gelecek vadetmeyi kendi bütünlüğünü sürdürebilmesi, kendi refah ve huzurunu artırabilmesi, hatta kendi güvenliğini sağlayabilmesi çok kolay ve rahat da görülmemektedir.

Değerli milletvekilleri, bu, aslında dünyanın karşı karşıya kaldığı ciddi bir sistem krizidir. Uluslararası kuruluşlar sorun çözememektedir, hatta çözememektedir; neredeyse sadece Amerika'nın çıkarlarının gerektirdiği tutumun dışında hiçbir tutum sergileyememektedir. Avrupa Birliği, temsil ettiğini iddia ettiği değerlerle çatışmaktadır. Bir yandan sömürgeci geçmişinin karakteristik özelliklerini yeniden sergilerken diğer yandan yeni faşist hareketlerin siyasal yükselişiyle moral değerlerini tahrip etmektedir. Bütün bunlar barışın ve istikrarın ciddi tehditlerle karşı karşıya kaldığının göstergesidir. Uluslararası sistem bugün geldiği nokta itibarıyla hiçbir krizi çözememektedir çünkü sistemi yok sayanlar sistemi kuranlardır; sistem, adalet ve eşitlik temelinde değil, üstünlerin çıkarı temelinde kurulmuştur. Bu hâliyle de hiçbir sorunu çözmesi mümkün değildir. Mesele, sistemi var eden değerlerin sahiçiliğiyle ilgilidir. Bu nedenle, dünyanın yeni bir dengeye, yeni bir uluslararası sisteme ihtiyacı vardır. Temeli adalet olan, eşitlik olan, ahlak, dayanışma ve onurlu katılım olan, merhamet ve insana saygı olan insancıl bir yeni düzene ihtiyaç vardır. Batı'nın böyle bir düzeni inşa etmesi de mümkün değildir çünkü Batı, böyle bir düzeni inşa etmek gibi bir kaygı da taşımamaktadır. Zaten bugünkü uluslararası kuruluşlar haklının güçlü olduğu inancı üzerine değil, güçlüünün haklı olduğu inancı üzerine kurulmuştur. Misyonu, sistemi kuran güçlerin çıkarlarını korumaktır âdeta. Bu nedenle bu krizi aşmanın yolu dünyaya hâkim olan değerler dünyasının değişmesine bağlıdır. O nedenle, Sayın Cumhurbaşkanımız her platformda "Dünya 5'ten büyüktür." diyor, o nedenle "Daha adil bir dünya mümkündür." diyor. Sayın Cumhurbaşkanımızın bu çağrısı adalet isteyen, onurlu eşitlik isteyen dünyanın bütün ulusları ve devletlerindedir. Hangi hakla 5 ülke bütün ülkelerden daha fazla hakka sahiptir? Bu durum George Orwell'in Hayvanlar Çiftliği'ndeki domuzların daha eşit olduğu hikâyeyi âdeta bize anımsatmaktadır.

Değerli milletvekilleri, peki, biz nerede duruyoruz? Biz vicdanın olduğu yerde duruyoruz, hak ve adalet çizgisinde duruyoruz, mazlumun yanında duruyoruz. Kudüs'ün, Mescid-i Aksa'nın yanında duruyoruz, nehirden denize özgür Filistin'in yanında duruyoruz. Şeyh Ahmed Yasin'in, Abdülaziz Rantisi'nin, İsmail Haniye'nin, Yahya Sinvar'ın yanında duruyoruz. Yahudi, Hristiyan, Müslüman fark etmez; barışı tercih eden herkesle barışın yanında duruyoruz tıpkı Osmanlı Dönemi'nde 3 dinin kutsal şehri barış ve esenlikle yönettiğimiz gibi.

Kıymetli arkadaşlar, Recep Tayyip Erdoğan bedel ve maliyet hesabı yapmadan İsrail'e "one minute" diyerek bunu göstermiştir. Herkes Hamas'ı terör örgütü olarak mahkûm etmek isterken o, Hamas'a en güçlü destek ve sahiplenmeyi sağlayarak bunu göstermiştir; Birleşmiş Milletler kürsüsünde Filistin'in, Gazze'nin en güçlü sesi olmuştur. Dünyada çıkan en güçlü ses Recep Tayyip Erdoğan'ın yani Türkiye'nin sesi olmuştur.

Biraz önce bu kürsüde konuşan DEM PARTİ'li milletvekili arkadaşımız Türkiye'nin İsrail'le ilişkileri bağlamında bir eleştiri geliştirdi; bunu üzümlere dinlediğimi ifade etmek istiyorum. Sayın Saki Türkiye'nin İsrail'e en güçlü tepkiyi ve İsrail'le ilişkiler konusunda en güçlü duruşu ortaya koyduğunu gözden kaçırmış görünüyor.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Yakıtla mı? Jet yakıtıyla mı?

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Ama şaşırıldığımız husus şu: Gazzeliler, Filistinliler, Hamas ve bölge halkları Türkiye'ye teşekkür ederken, Recep Tayyip Erdoğan'a teşekkür ederken siz hâlâ bunu nasıl söylüyorsunuz, bunu da anlamak mümkün değil.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Grup Başkan Vekiliniz söyledi "Biz ticarete devam ediyoruz." diye.

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Değerli arkadaşlar, biraz önce konuşan Cumhuriyet Halk Partisi milletvekili arkadaşımız da Sayın Cumhurbaşkanımızın duruşunu, tutumunu eleştiren bir açıklamada, beyanda bulundu cesaret ve korku düzleminde. Her hâlde Cumhurbaşkanımızın bugüne kadarki mücadelesi içerisinde, siyasi hayatı içerisinde korkunun değil cesaretin nasıl ete kemiğe bürünmüş hâli olduğunu seçmen yirmi üç yıldır görüyor.

YUNUS EMRE (İstanbul) - Sorduğum sorulara yanıt versene! Sen ne söyledin Barrack'a? Barrack'a yanıt verdin mi? Beni bırak, Barrack'a yanıt ver, Barrack'a! Beni bırak, Amerika Elçisine yanıt ver!

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Biz bugünlere yerli veya uluslararası vesayet odaklarıyla mücadele ederek geldik.

YUNUS EMRE (İstanbul) - Cesaretin niye yetmiyor Amerika Elçisine yanıt vermeye?

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Cumhuriyet mitinglerine rağmen, MİT krizine rağmen, Gezi kalkışmasına rağmen...

YUNUS EMRE (İstanbul) - Amerika Elçisine yanıt vermeye cesaretin niye yetmiyor?

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - ...17-25 Aralığa rağmen, 15 Temmuzla rağmen biz cesaretin ete kemiğe bürünmüş bir hâli olan Recep Tayyip Erdoğan'la birlikte mücadele ederek geldik. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

YUNUS EMRE (İstanbul) - Benim üzerimden yaranmaya çalışma Cumhurbaşkanına! Amerika Elçisine yanıt ver.

Benim üzerimden yaranamazsın, benim üzerimden yaranamazsın! Benim üzerimden yaranmaya çalışma. Yanıt versene, yanıt versene! Yanıt ver, yanıt! Sorular sorduk yanıt ver!

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - 15 Temmuzda Türkiye'nin karşı karşıya kaldığı krizlerde birileri perdenin arkasına saklanırken, kahvelerini yudumlarken tankların karşısına çıka çıka bugünlere geldik.

YUNUS EMRE (İstanbul) - Sen ne yanıt verdin? Sen ne yanıt verdin Amerika Elçisine? Amerika Elçisine hangi yanıtı verdin?

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Kimseden korkmadık. Recep Tayyip Erdoğan da ne iç vesayet odaklarından ne dış vesayet odaklarından korkarak bugünlere gelmedi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Milletimiz yirmi üç yıldır korkanı da kaçanı da milleti için cesaretle savaşanı da çok iyi biliyor.

YUNUS EMRE (İstanbul) - Amerika Elçisine ne yanıt verdin?

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Onun için, yirmi üç yıldır dünyaya meydan okuyan lider olarak Recep Tayyip Erdoğan'ı görüyor ve yirmi üç yıldır biz kazanıyoruz, siz kaybediyorsunuz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

YUNUS EMRE (İstanbul) - Amerika Elçisine ne yanıt verdin? Amerika Elçisine ne yanıt verdin, onu söyle! Benim üzerimden Erdoğan'a yaranmayı bırak, yaranmaya çalışmayı bırak; yakışmıyor bir milletvekiline.

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Şunu da bir kere daha ifade etmek istiyorum: Recep Tayyip Erdoğan'ın her zeminde söylediği gibi, biz de onun arkasında yürüyen, onunla birlikte yol yürüyen yoldaşları olarak her zeminde söylediğimiz gibi dünyanın hiçbir egemeni karşısında boyun eğmedik, eğmeyeceğiz ve bilin ki biz sadece hiçbir dünyevi güçten değil, yalnız ve yalnızca Allah'tan korkar ve milletimizi hesaba katarız.

YUNUS EMRE (İstanbul) - Amerika Elçiliğinin karşısında boyun eğiyorsun. Amerikan Elçiliğinin karşısında boyun eğdin. Bilmiyor muyuz bunları! Bilmiyor muyuz bunları! Anlattı hepsini detaylı bir şekilde. Ne yanıt verdin?

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Milletimizin ve ülkemizin çıkarı söz konusu olduğunda da...

BAŞKAN - Bir dakika Sayın Milletvekili, bir dakika...

Sayın Milletvekili, siz konuştunuz size bir kişi laf atmadı.

Buyurun Sayın Milletvekili.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Kimse bir şey dedi mi size ya!

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Milletimizin ve ülkemizin çıkarı söz konusu olduğunda da Recep Tayyip Erdoğan'ın ne yaptığını bu ülkede herkes bilir. Dışarıdan medet umanlar, dışarıya ülkesini şikâyet edenler, yabancı milletvekiline bu ülkenin seçilmiş Cumhurbaşkanı'yı yuhallattıranlar bizim milletle bağımızı anlayamazlar. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Bizim ülkeye aidiyetimiz, bizim bu millete olan aidiyetimiz yirmi üç yıldır defalarca test edilmiştir ama siz ülkeyi dışarıya şikâyet ederek sürdürdüğünüz bu politikalarınızın sonuçlarını yirmi üç yıldır yenilerek görüyorsunuz, yine yenileceksiniz inşallah. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YUNUS EMRE (İstanbul) - Onun için Amerika'dan meşruiyet arıyorsunuz değil mi?

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Biz onurlu olduk, dik duruşlu olduk, milletimiz de bunu yirmi üç yıldır takdir etti. Hiç kusura bakmayın, cumhuriyeti korumak ve kollamak Cumhuriyet Halk Partisinin görevi değildir.

YUNUS EMRE (İstanbul) - Bizim görevimiz! Bizim görevimiz! Bizim görevimiz!

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Siz kendi partinizi korumaya ve kollamaya bakın bugünlerde. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Cumhuriyet, bu milletin ortak değeridir ve cumhuriyeti size bırakacak da değiliz, kusura bakmayın.

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Siz de koruyun; hepimizin görevi, hepimizin görevi.

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Biz, sizin o "Lübnanlaştırma" dediğiniz çabaya karşı "Tek millet, tek bayrak, tek vatan, tek devlet" diyerek bir doktrin ortaya koymuş bir siyasi hareketiz.

HASAN TOKTAŞ (Bursa) - Hangi millet?

SERKAN SARI (Balıkesir) - Onları bir söylesene, biraz aç içini.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - İtalya faşizmi de aynı teoriyi savunuyordu, Alman Nazizm'i de aynısını savunuyordu; Alman faşistler de savunuyor o tezi.

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Değerli milletvekilleri, Recep Tayyip Erdoğan bedel ve maliyet hesabı yapmadan İsrail'e "one minute" diyerek bunu göstermiştir zaten. Herkes Hamas'ı terör örgütü olarak mahkûm ederken o, Hamas'ın yanında yer alarak bunu göstermiştir.

Etnik, dinî ve mezhepsel çeşitliliğiyle değerli arkadaşlar, bu coğrafyadaki gelişmelerin bölgenin tümünü etkileyebileceğini hepimiz biliyoruz ve birçok kez bu tecrübe edilmiştir. Emperyalist ülkeler, Orta Doğu ve İslam dünyasını etnik, dinî ve mezhepsel ayrımlar üzerinden dizayn etmek istemişlerdir. Farklılıklar üzerinden yapılacak müdahaleler, bölgeye istikrar getirmedeği gibi, bölgenin iktisadi ve siyasi kaynaklarını sömürmek isteyen güçlerin de işini kolaylaştırmaktadır. Bu bölgede Türkiye'nin tek taraflı, edilgen bir rol yerine bölgesel barış ve istikrar için aktif rol alması önemlidir. Türkiye'nin bölgeyle tarihsel, kültürel bağları oldukça köklüdür. Bu toprakları Osmanlı Dönemi'nde uzun süre yönetmiş bir devlet olarak kaybedeceğimiz ve kazanacağımız çok şey vardır. Türkiye'nin bu tarihî mirası stratejik bir dayanak olarak kullanması sadece Türkiye'nin bölge politikaları açısından değil, bölgede adil ve kalıcı bir düzen kurabilmek açısından da önemlidir. Türkiye, bölgenin asli unsurudur; her zaman bölgede yaşanan gelişmelerde temel aktörlerden biri olarak yer alacaktır.

Değerli milletvekilleri, başta Amerika olmak üzere birçok Batılı ülkenin bölgeye dair üç temel hedefi olmuştur. Bunlardan birincisi, maliyeti ne olursa olsun her hâl ve şart altında İsrail'in güvenliğini sağlamaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - İkinci olarak, başta enerji kaynakları olmak üzere, bölgenin bütün doğal kaynakları sömürülmek istenmiştir.

Üçüncü olarak da dünyaya yeni bir barış mesajı, yeni bir söz söyleme gücüne sahip olan İslam'ın bu coğrafyada bir medeniyet kaynağı olarak yeniden güçlenmesini boğmak istemişlerdir.

Biz, dört yüz yıl bu bölgeyi bütün farklılıklarına rağmen barış içinde yaşattık. Bütün farklı mezhep ve din mensupları kendi inanç ve değerlerini bizim hâkimiyetimizde özgürce yaşadılar. Egemenliğimiz döneminde Kudüs'ün 3 din için kutsiyetine hürmeten El Halil kapısına "La ilahe illallah İbrahim Halilullah" yazılmıştır. Dini, dili, etnik yapısı ne olursa olsun, bizim anlayışımıza göre insanlar yaratılıştta eşitir. Biz hiçbir zaman bu bölgede bölgeyi sömürmek, bölge insanını köleleştirmek için bulunmadık. O nedenle, bölgede barışın tesis edilmesi için katkı vermek, bölgede istikrarın sağlanması için aktör olmak tabii ki Türkiye'nin en doğal ve zorunlu görevidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Değerli milletvekilleri, bizim için Lübnan'da olmak...

FATİH DÖNMEZ (Eskişehir) - Mikrofon açık değil Sayın Başkan.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Bir dakika verdim.

FATİH DÖNMEZ (Eskişehir) - Vermediniz. Olmadı ki bir dakika.

BAŞKAN - Vermiyoruz, bir daha uzatmıyoruz Sayın Milletvekili.

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Ben, Sayın Başkanma hoşgörüsünden dolayı teşekkür ediyor, hepinize saygılar sunuyorum.

(AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Gruplar adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Şahısları adına ilk söz, Adana Milletvekili Sayın Bilal Bilici'ye aittir.

Buyurun Sayın Bilici. (CHP sıralarından alkışlar)

BİLAL BİLİCİ (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. Bildiğiniz üzere, Lübnan tezkere üzerine toplanmış bulunmaktayız.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarıyla oluşturulan misyonlara her zaman destek verdik, bu tutumumuz değişmedi. Bugün tezkereye olumlu oy vereceğiz ama çekincelerimizden de bahsedeceğim. Bu vesileyle, yurt içi ve yurt dışında görev yapan, bizlerin güvenliği için kendi canlarını seferber eden kahraman askerlerimize de milletimizin evinden selamlarımı iletıyorum.

Orta Doğu ne yazık ki büyük bir istikrarsızlığın merkezidir ve Lübnan ise bu istikrarsızlığın on yıllardan beri içindedir ve merkezi hâle getirilmektedir. Lübnan, istikrarsızlık bataklığına dönüştürülmektedir, bu da görmezden gelinemez. Lübnan'ın İsrail'le olan sorunları, geçmiş Suriye'deki Esad rejiminin Lübnan'ı bir nevi arka bahçesi gibi görüp kendince domine etmek istemesi ve İran'ın Hizbullah üzerinden Şii nüfusla da bağdaştırarak güçlendirme çabası, iç savaşın yarattığı derin bölünmeler, travmalar ve etnik, siyasi, ekonomik meseleler ülkenin istikrarını bir türlü sağlayamamasına yol açmaktadır.

Geçmişin ticaret, kültür ve sanat merkezlerinden biri olan Lübnan'ın, özellikle Beyrut'un durumu ise içler acısıdır. Birçok yabancı güç ve yabancı devletler Lübnan'da hem söz hakkı hem hâkimiyet hem de çıkarlarını gözeterek Lübnan'ı apaçık bir şekilde vekâlet savaş alanı hâline dönüştürmüşlerdir.

Bugün bu tezkere 1978'de Birleşmiş Milletler Görev Gücü olarak başlayan 50 ülkeden 10 bini aşkın askerinin yer aldığı ve 2006 yılından itibaren ordumuzun da barış için katkı sunduğu bir sürecin de devamıdır.

Lübnan özelinde, bölgedeki terör yapılarımlarıyla mücadele edilmelidir. Evet, edilmelidir çünkü terör yalnızca bir ülkenin değil, bir milletin değil, bir bölgenin değil, tüm insanlığın ortak düşmanıdır.

Orta Doğu'da büyük güçlerin vekâlet çatışmaları sürmektedir. Lübnan'ın ve bölgenin bu savaşlardan kurtulması, yeniden istikrara kavuşması için herkes üzerine düşen görevi de yapmalıdır.

Lübnan, bugün sınırlarını koruyamayan bir ülkedir, Lübnan, bugün kendi halkının tam olarak can ve mal güvenliğini sağlayamaz bir durumdadır. Bu coğrafyanın en çok ihtiyaç duyduğu şey ise huzur, güven, barış ve istikrardır. Barışın sağlanmasında Birleşmiş Milletler öncülüğünde kolektif bir çerçevede mümkün olan ve maalesef UNIFIL'in istenilen düzeyde etkili ve caydırıcı olamamasını da burada not ediyorum. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Bugün bölgede Görev Gücü sayesinde şiddetin bir nevi, bir nebze azalması, insani yardımların ulaşması ve altyapının yeniden kurulması sevindirici gelişmeler arasındadır. Bu adımların barışın kalıcı hâle gelmesi için de devam etmesi en büyük temennimizdir.

Vurgulamak istediğim başka bir nokta var. Askerimiz 2006 yılından beri bölgede barış için görev yapmaktadır. Devlet yönetiminde ve dış politikada devamlılık esastır ama mevcut iktidar zikzaklar arasında gelip gitmektedir. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Özellikle bizler Atatürk vizyonuna sadık kalarak "Yurtta sulh, cihanda sulh!" diyoruz. Dış politikadaki temel duruşumuz da nettir.

Şimdi, çekincelerime geliyorum: 9 Ekim 2025 tarihinde imzalanan ateşkes savaşı dondursa da bölgede tamamen bir barut fıçısıdır bu durum, her an yeniden alevlenme riski de vardır. Bu nedenle, Gazze meselesi tekrar Lübnan'a doğru genişleyebilir ve Lübnan'daki askerlerimiz için öngörülemez güvenlik tehditleri oluşabilir. Bu konuda da tedbirli olmakta fayda var.

Tezkereye gelince, tezkerede uluslararası hukuktan doğan haklar vurgulanmakta ama bu uluslararası hukuktan doğan haklar bu iktidar tarafından Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları için ise göz ardı edilmektedir ve hiçe sayılmaktadır. Barış Gücü olarak görev alacak olan askerlerimizin misyonu bölgede huzuru, güveni ve istikrarı sağlamak ama bunun dışında, gelin görün ki istediğimiz huzur, güven ve istikrar Türkiye'nin içinde, yurt içinde var mıdır ve mevcut mudur; bunu sormak istiyorum ama bu, mevcut değildir. Ne yazık ki Türkiye bu iktidar tarafından sırf seçimleri kazanabilmek için medya ve troller yoluyla kutuplaştırıldı. (CHP sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bravo!

BİLAL BİLİCİ (Devamla) - Türkiye, huzurunu kaybetti. Ülkenin kaderi liyakatsiz ellerin yönetimine bırakıldı. Türkiye, güvenini kaybetti. Türkiye'ye biçilen bu çarpık düzenin devam etmesi için her yol denendi, Türkiye, istikrarını da kaybetti. Türkiye'de hukuk talimatla işleyen bir düzene teslim edildi. Türkiye, adaletini de kaybetti.

Birileri istedi diye yasalar keyfi şekilde değiştirilemez. Yasa dediğin açık, anlaşılabilir, öngörülebilir olmalı. Kanunları uygulayacak kişiler keyfi olarak hukukun üstünlüğünü engelleyemezler. Yargı, mutlaka bağımsız ve tarafsız olmalıdır. Bağımsız ve tarafsız olmayan yargı, sadece hukuk görünümü bir tiyatrodur. (CHP sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bravo!

BİLAL BİLİCİ (Devamla) - Ancak Türkiye 2024 yılı içerisinde Dünya Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde 142 ülke arasında 117'nci sırada yer almaktadır. Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarının dahi tanınmadığı bir ülkede hukuktan ve adaletten söz etmek mümkün değildir. Ayrıca, 2024 Kasım ayı itibarıyla AHİM önünde bekleyen 22.450 başvuruya, Türkiye, Mahkemenin toplam dosyasının yüzde 37'sine tek başına sahiptir.

Demokrasi sadece seçimden ibaret değildir. Basın özgürlüğü ve ifade özgürlüğü gerçek bir demokrasinin vazgeçilmez unsurlarındandır ancak Türkiye, yine 2024 Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi sırasında gerilemiştir, 180 ülke arasında 158'inci sıradadır. Adaletin olmadığı bir yerde hiçbir şekilde kalkınma da olamaz. Türkiye, yine 2025 yılında Ekonomik Özgürlük Endeksi'nde ise 184 ülke arasında ancak ve ancak 111'inci sırada yer alabilmiştir.

Bugün 27 AB üyesi ülkenin 20'sinden büyük, Avrupa'nın ve Türkiye'nin en büyük şehrinin Belediye Başkanı ve Cumhurbaşkanlığı adayımız Ekrem İmamoğlu adaletsizliğin ve birilerinin seçimi kaybedeceğini anlaması sonucu şu anda Silivri zindanındadır. (CHP sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bravo!

BİLAL BİLİCİ (Devamla) - Bugün Ekrem İmamoğlu dışında, Zeydan Karalar Başkanımız, Muhittin Böcek Başkanımız gibi Türkiye'nin metropol kentlerinin belediye başkanları, ayrıca Mehmet Murat Çalık, Ceyhan Belediye Başkanı Kadir Aydar, Seyhan Belediye Başkanı Oya Tekin başta olmak üzere birçok belediye başkanlarımız hukuksuzca cezaevlerindedir.

Biz diyoruz ki herkes için hak, hukuk, adalet. Gerçek demokrasi ancak halkın sesine kulak verildiğinde, vatandaşın katılımı teşvik edildiğinde, protestolara tahammül gösterildiğinde ve özgürlükler korunduğunda kalıcı hâle gelir. Düşünce tarihine şekil veren ünlü filozof John Locke der ki: "Hukukun bittiği yerde gaddarlık başlar." Demokrasi yalnızca seçimlerden ibaret değildir, asıl mesele iktidarın nasıl yönetildiğidir. Güç şeffaflıkla sınırlandırılmadığında yozlaşma başlar. Bu ilkeler Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş felsefesiyle bire bir örtüşür çünkü Atatürk'ün vizyonunda güç bir ayrıcalık değil emanettir, halka karşı sorumluluk bilinciyle taşınması gerekir. Makamlar, kişiler gelip geçicidir ama devlet ve millet kalıcıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

BİLAL BİLİCİ (Devamla) - Türkiye'de bu gaddarlık sonucunda adaletin terazisi ise şaşmıştır ama şaşan bu teraziyi düzeltmek ise dün olduğu gibi bugün de Cumhuriyet Halk Partisine düşmektedir.

Biz, Lübnan tezkeresine "evet" ama ülkemizin Lübnanlaşmasına "hayır" diyoruz.

Saygılarımı sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şahısları adına ikinci konuşmacı Diyarbakır Milletvekili Sayın Mehmet Sait Yaz.

Buyurun Sayın Yaz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlarken hepimizi Allah'ın selamı, merhameti ve bereketiyle selamlıyorum.

Kadim dostumuz ve kardeşimiz olan Lübnan halkı ve devletiyle ilişkilerimizi kökleri tarihin derinliklerine inen dinimizin ve ortak medeniyetimizin ışığıyla yoğrulmuş bir bakış açısıyla ele almak istiyorum. İslam'ın düşünce sistemine göre insanlar eşrefimahlukattır. Her insanın aklı, malı, canı, nesli ve inancı teminat altındadır. Coğrafi sınırlar, etnik yapılar arazidir; mülk Allah'ındır, insanlar da onun kuludur. Yeryüzünde asıl olan insanlıkta eş, dinde kardeşliktir. Bu vesileyle, Lübnan sadece coğrafi bir komşumuz değil aynı zamanda gönül coğrafyamızın mümtaz bir parçasıdır. Beyrut, Trablus, Sayda, bu şehirler bizim için sadece haritadaki noktalar değil yüzlerce yıl omuz omuza yaşadığımız, aynı kültürel mirası paylaştığımız, aynı kıbleye yöneldiğimiz kardeşlerimizin yurtlarıdır.

Değerli milletvekilleri, biz millet olarak Peygamber Efendimiz'in buyurduğu üzere "Müminler birbirlerini sevmekte, birbirlerine acımakta ve birbirlerini korumakta bir vücudun organları gibidir, vücudun bir organı rahatsızlanırsa diğer organları da bu acıyı paylaşır." inancına sahibiz. Lübnan'ın da Gazze'de olduğu gibi yaşadığı her zorluk, her sıkıntı bizim de yüreğimizde bir yaradır. Onların huzuru bizim huzurumuz, onların istikrarı bizim istikrarımız demektir.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde 2002 yılından bu yana dış politikamızda insani ve vicdani değerler merkeze konulmuş, bölgemizdeki istikrar ve refah temel hedef olarak benimsenmiştir. Bu vizyon çerçevesinde, Lübnan'a yönelik yaklaşımımız her zaman kardeşlik ve dayanışma temeline dayalı, tarafsız ve yapıcı bir çerçevede ilerlemiştir. Türkiye, her zaman Lübnan'ın siyasi birliğine, toprak bütünlüğüne ve iç barışına en güçlü şekilde destek veren ülkedir. Türkiye, bu kadim coğrafyanın önemli bir aktörü olarak Lübnan'ı her zaman farklı din, mezhep ve etnik yapıların ahenk içinde yaşadığı bir mozaik olarak görmüştür. Bu mozaik, Rabb'imizin yarattığı çeşitliliğin bir ayetidir ve korunması için de elimizden geleni yapmalıyız. Biz inancımızın gereği olarak adaleti, merhameti ve tüm farklılıklara saygıyı esas alırız. Türkiye'nin Lübnan'a yönelik politikası bu insani ve İslami değerler üzerine inşa edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, Osmanlı döneminde filizlenen, Kurtuluş Savaşı'nda omuz omuza verilen desteklerle pekişen bu kardeşlik bugün de en güçlü bağımızdır. Son zamanlarda Gazze'de şiddetle devam eden İsrail'in yayılmacı siyonist saldırganlığından İran, Tunus, Suriye, Katar ve Lübnan da nasibini almıştır. Siyonist İsrail'in Lübnan'ın güneyinde sivillere yönelik yaptığı acımasız saldırılar Gazze'de olduğu gibi binlerce masum insanın ölümüne ve on binlerce insanın yaralanmasına sebep olmuştur. Bu saldırıları Hariciyemiz her zaman şiddetli bir şekilde lanetlemiş ve kardeş Lübnan halkının yanında yer alarak yaralarını sarmaya çalışmıştır. Bugün Lübnan'da olup bitenlere karşı biz sadece Sünni kardeşlerimize değil, aynı zamanda, Şii, Dürzi, Maruni ve Hristiyan tüm etnik ve dinî cemaatlere aynı mesafede yaklaşıyoruz. Zira dinimiz bize inancından bağımsız olarak zorda olana el uzatmayı, mazlumun yanında durmayı emreder; bu, bizim medeniyetimizin bir vecibesidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Lübnan halkı ekonomik ve siyasi zorluklarla mücadele ederken biz Türkiye olarak TİKA, Kızılay ve farklı yardım kuruluşlarımızla, kültürel ve eğitim alanındaki iş birliklerimizle bu kardeşliğimizin yanında durmaya devam ediyoruz. Bizim amacımız hiçbir karşılık beklemeden, sadece Allah rızasını gözeterek kardeşliğin ve dayanışmanın en güzel örneğini sergilemektir.

Sonuç olarak, Türkiye Cumhuriyeti, Lübnan'la olan güçlü tarihsel bağlarını geleceğe taşıma kararlılığındadır. Kardeş Lübnan halkının yanında olmaya, Lübnan'ın iç barışına ve refahına destek vermeye devam edeceğiz. Ülkemizin dış politikada izlediği "Daha Adil Bir Dünya Mümkün" vizyonu çerçevesinde Lübnan'ın zorlu ekonomik ve siyasi süreçleri aşarak hak ettiği huzurlu ve müreffeh günlere ulaşacağına yürekten inanıyorum. Unutmayalım ki bu coğrafyanın kadim değerleri ve ortak tarihi bize büyük bir sorumluluk yüklemektedir; bu sorumluluk ayrılıkları değil birliği, nefreti değil sevgiyi, çatışmayı değil diyalogu merkeze almayı gerektirir. Zira Peygamber Efendimiz "Müminler birbirlerinin kardeşidirler, ne kardeşine zulmeder ne de zalimin insafına terk eder." buyurmaktır.

Lübnan, yıllardır bölgesel çatışmaların, istikrarsızlığın ve insani dramların gölgesinde kalmıştır. Masum sivillerin acısını dindirmek, barışı tesis etmek ve yeniden umut yeşertmek yalnız Lübnan halkının değil tüm insanlığın ortak sorumluluğudur. Türkiye,

tarih boyunca mazlumun yanında olmuş, barış ve adaletin timsali olmuştur. Kur'an'ı Kerim'de Rabb'imiz "Kim bir canı kurtarırsa bütün insanlığı kurtarmış gibidir." buyurur. Biz de bu anlayışla hareket ediyoruz çünkü barışa katkı sunmak insanlığın ortak geleceğine katkı sunmaktır. Bu kararlılık ülkemizin uluslararası arenada üstlendiği yapıcı rolün, medeniyet mirasımızın ve insani sorumluluğumuzun bir yansımasıdır.

Sözlerimi tamamlarken Lübnan'ın bir an evvel siyasi istikrara ve ekonomik refaha kavuşmasını, o kadim devletin yeniden huzur ve sükûna erişmesini Yüce Allah'tan niyaz ediyor, Türkiye Cumhuriyeti devletinin inancından ve ecdadından aldığı güç ve mirasla, aldığı sorumlulukla Lübnan halkının yanında olmasını ve Lübnan'a gönderilecek Birleşmiş Milletler bünyesindeki UNIFIL'e iştirak eden Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının görev süresinin iki yıl daha uzatılmasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresini destekliyor, hepinize saygılar sunuyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, (3/1199) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tezkereyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Birleşime otuz dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati:19.35

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.18

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar), Müzeyyen ŞEVKİN (Adana)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 9'uncu Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.
2'nci sırada yer alan (3/1200) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'nin görüşmelerine başlıyoruz.
Tezkereyi okutuyorum:

3.- Cumhurbaşkanlığının, Türkiye'nin millî güvenliğine yönelik ayrılıkçı hareketler, terör tehdidi ve her türlü güvenlik riskine karşı uluslararası hukuk çerçevesinde gerekli her türlü tedbiri almak, Irak ve Suriye'deki tüm terör örgütlerinden ülkemize bundan sonra da yönelebilecek saldırıları bertaraf etmek ve kitlesel göç gibi diğer muhtemel risklere karşı millî güvenliğimizin idame ettirilmesini sağlamak, Türkiye'nin güney kara sınırlarına mücavir bölgelerde yaşanan ve hiçbir meşruiyeti olmayan tek taraflı bölücü girişimler ve bunlarla ilgili olabilecek gelişmeler karşısında Türkiye'nin menfaatlerini etkili bir şekilde korumak ve kollamak, gelişmelerin seyrine göre ileride telafisi güç bir durumla karşılaşmamak için süratli ve dinamik bir politika izlenmesine yardımcı olmak üzere hudut, şümul, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tayin olunacak şekilde, Türk Silahlı Kuvvetlerinin gerektiği takdirde sınır ötesi harekât ve müdahalede bulunmak üzere yabancı ülkelere gönderilmesi ve aynı amaçlara matuf olmak üzere yabancı silahlı kuvvetlerin Türkiye'de bulunması, bu kuvvetlerin Cumhurbaşkanının belirleyeceği esaslara göre kullanılması ile risk ve tehditlerin giderilebilmesi için her türlü tedbirin alınması ve bunlara imkân sağlayacak düzenlemelerin Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek esaslara göre yapılması için 2/10/2014 tarihli ve 1071 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı ile verilen ve son olarak 17/10/2023 tarihli ve 1395 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı ile uzatılan iznin süresinin Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca 30/10/2025 tarihinden itibaren üç yıl uzatılmasına dair tezkeresi (3/1200)

16/10/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Türkiye'nin güney kara sınırlarına mücavir bölgelerde terör tehdidinin sürüyor olması ve kalıcı istikrarın henüz tesis edilmemesi, millî güvenliğimiz açısından risk ve tehdit oluşturmaya devam etmektedir.

Türkiye, komşumuz Irak'ın toprak bütünlüğünün, millî birliğinin ve istikrarının korunmasına büyük önem atfetmektedir. Diğer taraftan, Irak'ta PKK ve DEAŞ unsurlarının varlığını sürdürmesi, etnik temelli ayrılıkçılığa yönelik girişimler, bölgesel barışa, istikrara ve ülkemizin güvenliğine doğrudan tehdit oluşturmaktadır.

Suriye'de PKK/PYD-YPG ve DEAŞ başta olmak üzere terör örgütleri mevcudiyetini sürdürmekte ve ülkemize, ulusal güvenliğimize ve sivillere yönelik tehdit oluşturmaya devam etmektedir. PKK/PYD-YPG, Suriye merkezî yönetime entegre olmaya yönelik adım atmayı ayrılıkçı ve ayrıştırıcı gündemi dolayısıyla reddetmekte, ülkede kalıcı istikrarın tesisine yönelik sürecin ilerletilmesini de engellemeye çalışmaktadır.

Diğer taraftan, Suriye'de mevcut yönetimin beklenti ve gereksinimi doğrultusunda, ülkenin terörle mücadele imkân ve kabiliyetlerinin geliştirilmesi, sivillerin günlük yaşamlarını ve geri dönüşlerini olumsuz etkileyen mayınların temizlenmesi, ülkedeki kimyasal silahların yerlerinin tespiti ve imhası süreçlerinde de ulusal çabalara eşlik eden uluslararası çalışmaların desteklenmesi ihtiyacı bulunmaktadır.

Bütün bu gelişmeler çerçevesinde, Irak ve Suriye'nin toprak bütünlüğünü bozmaya, istikrar ve güvenlik tesis çabalarını sekteye uğratmaya ve sahada gayrimeşru oldubittiler oluşturmaya yönelik, millî güvenliğimize tehlike oluşturabilecek her türlü risk, tehdit ve eyleme karşı uluslararası hukuktan doğan haklarımızı doğrultusunda gerekli önlemlerin alınması ve Suriye'deki istikrarın tesisine dair çabaların pekiştirilmesi millî güvenliğimiz açısından hayati önem arz etmektedir.

Ayrıca, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 2170 (2014), 2178 (2014), 2249 (2015) ve 2254 (2015) sayılı Kararlarıyla Irak ve Suriye'nin toprak bütünlüğünün ve bağımsızlığının teyit edilmiş olmasının ve yine 2170 (2014) sayılı Karar'da bu ülkelerdeki terör faaliyetlerinin kınanarak DEAŞ ve benzeri terör örgütlerinin faaliyetlerine karşı Birleşmiş Milletler üyesi tüm ülkelere 1373 (2001) sayılı Karar ve uluslararası hukuk çerçevesindeki sorumluluklarına uygun şekilde gerekli tedbirleri alma çağrısında bulunulmuş olmasının ışığında, Türkiye'nin DEAŞ ve diğer terör örgütleriyle mücadele amacıyla oluşturulan uluslararası koalisyon bünyesinde iştirak ettiği faaliyetlerin sürdürülmesi de önem taşımaktadır.

Bu mülahazalarla, Türkiye'nin millî güvenliğine yönelik ayrılıkçı hareketler, terör tehdidi ve her türlü güvenlik riskine karşı uluslararası hukuk çerçevesinde gerekli her türlü tedbiri almak, Irak ve Suriye'deki tüm terör örgütlerinden ülkemize bundan sonra da yönelebilecek saldırıları bertaraf etmek ve kitlesel göç gibi diğer muhtemel risklere karşı millî güvenliğimizin idame ettirilmesini sağlamak, Türkiye'nin güney kara sınırlarına mücavir bölgelerde yaşanan ve hiçbir meşruiyeti olmayan tek taraflı bölücü girişimler ve bunlarla ilgili olabilecek gelişmeler karşısında Türkiye'nin menfaatlerini etkili bir şekilde korumak ve kollamak, gelişmelerin seyrine göre ileride telafisi güç bir durumla karşılaşmamak için süratli ve dinamik bir politika izlenmesine yardımcı olmak üzere hudut, şümül, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tayin olunacak şekilde, Türk Silahlı Kuvvetlerinin gerektiği takdirde sınır ötesi harekât ve müdahalede bulunmak üzere yabancı ülkelere gönderilmesi ve aynı amaçlara matuf olmak üzere yabancı silahlı kuvvetlerin Türkiye'de bulunması, bu kuvvetlerin Cumhurbaşkanının belirleyeceği esaslara göre kullanılması ile risk ve tehditlerin giderilmesi için her türlü tedbirin alınması ve bunlara imkân sağlayacak düzenlemelerin Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek esaslara göre yapılması için 2/10/2014 tarihli ve 1071 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla verilen ve son olarak 17/10/2023 tarihli ve 1395 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla uzatılan iznin süresinin 30/10/2025 tarihinden itibaren üç yıl uzatılması hususunda gereğini Anayasa'nın 90'ncü maddesi uyarınca bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip Erdoğan
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN - Buyurun Sayın Meriç.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

44.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Türkiye'deki ekonomik düzenine ilişkin açıklaması

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün Türkiye, Avrupa'nın en pahalı ekmeğini, en pahalı enerjisini, en pahalı arabasını, en pahalı telefonunu kullanıyor ama aynı Türkiye'de halk en düşük gelire, en yüksek vergiye ve en zayıf umuda mahkûm ediliyor. AB ortalamasında ekme fiyatı yüzde 3 artarken Türkiye'de yüzde 41,9 artmıştır. Bir Amerikalı bir iPhone almak için 10 gün çalışırken bir Türk 90 gün çalışıyor. Avrupalı, maaşının yalnızca yüzde 3'üyle aracının deposunu doldurabiliyorken bizde ise aynı yakıt maaşın yüzde 20'sine mal oluyor ve hâlâ "Enflasyonla mücadele ediyoruz." diyorlar. Hayır, mücadele etmiyorsunuz; halkı enflasyonla boğuyorsunuz, vergiyle cezalandırıyor, faize mecbur bırakıyorsunuz. Bu düzenin adı "ekonomi" değil "kölelik" düzenidir. Halk artık size "Yeter!" demiyor "one minute" diyor. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Sarıtaş...

Buyurun.

45.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'ın, fıstık ithalatına ilişkin açıklaması

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu yaz kuraklığın en çok vurduğu çiftçilerden fıstık üreticilerine bir darbe de Ticaret Bakanlığından geldi. En verimli fıstık arazilerine sahip Siirt'te üretim yapan çiftçiler desteklenmezken başka ülkelere fıstık ithal edilmesi çiftçilere ve yerli tarıma yapılan en ağır darbedir. Bu karar, yalnızca çiftçi değil kent ekonomisini, istihdamını ve tarımsal üretim zincirini de olumsuz etkileyecektir. Yerli üretimi güçlendirmek yerine dışa bağımlılığı arttırmak, hiçbir ekonomik ya da toplumsal gerekçeyle savunulamaz.

Çağrımız nettir: Bu hatalı ithalat protokolünden derhâl vazgeçilmeli, kuraklıktan etkilenen fıstık üreticilerine acil destek sağlanmalı, sulama altyapısı güçlendirilmeli ve yerli üretimi önceleyen politikalar hayata geçirilmelidir.

Teşekkürler.

III.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

C) Tezkereler (Devam)

3.- Cumhurbaşkanlığının, Türkiye'nin millî güvenliğine yönelik ayrılıkçı hareketler, terör tehdidi ve her türlü güvenlik riskine karşı uluslararası hukuk çerçevesinde gerekli her türlü tedbiri almak, Irak ve Suriye'deki tüm terör örgütlerinden ülkemize bundan sonra da yönelebilecek saldırıları bertaraf etmek ve kitlesel göç gibi diğer muhtemel risklere karşı millî güvenliğimizin idame ettirilmesini sağlamak, Türkiye'nin güney kara sınırlarına mücavir bölgelerde yaşanan ve hiçbir meşruiyeti olmayan tek taraflı bölücü girişimler ve bunlarla ilgili olabilecek gelişmeler karşısında Türkiye'nin menfaatlerini etkili bir şekilde korumak ve kollamak, gelişmelerin seyrine göre ileride telafisi güç bir durumla karşılaşmamak için süratli ve dinamik bir politika izlenmesine yardımcı olmak üzere hudut, şümül, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tayin olunacak şekilde, Türk Silahlı Kuvvetlerinin gerektiği takdirde sınır ötesi harekât ve müdahalede bulunmak üzere yabancı ülkelere gönderilmesi ve aynı amaçlara matuf olmak üzere yabancı silahlı kuvvetlerin Türkiye'de bulunması, bu kuvvetlerin Cumhurbaşkanının belirleyeceği esaslara göre kullanılması ile risk ve tehditlerin giderilebilmesi için her türlü tedbirin alınması ve bunlara imkân sağlayacak düzenlemelerin Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek esaslara göre yapılması için 2/10/2014 tarihli ve 1071 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı ile verilen ve son olarak 17/10/2023 tarihli ve 1395 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı ile uzatılan iznin süresinin Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca 30/10/2025 tarihinden itibaren üç yıl uzatılmasına dair tezkeresi (3/1200) (Devam)

BAŞKAN - Cumhurbaşkanlığı tezkeresi üzerinde İç Tüzük'ün 72'nci maddesine göre görüşme açacağım. Bu görüşmede siyasi parti gruplarına ve şahsı adına 2 üyeye söz vereceğim.

Konuşma süreleri gruplar için yirmişer dakika, şahıslar için onar dakikadır.

Alınan karar gereğince tezkere üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresi en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılacaktır.

Şimdi, YENİ YOL Partisi Grubu adına ilk söz Bursa Milletvekili Sayın Cemalettin Kani Torun'a aittir.

Buyurun Sayın Torun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA CEMALETTİN KANI TORUN (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Irak ve Suriye'de Silahlı Kuvvetlerimizin bulundurulmasına yönelik izin uzatılması talebiyle görüşülen tezkere üzerinde söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Suriye, uzun yıllar süren iç savaşın ve katliamların ardından 8 Aralık 2024 tarihinde Baas zulmünden kurtulmuş, bir devrim yaşanmıştır. En uzun kara sınırına sahip olduğumuz komşumuz Suriye'de yaşananları hep beraber takip ettik, savaşa ve onun meydana getirdiği insani dramlara birlikte tanık olduk. Kimyasal silahların kullanıldığı katliamlarda 1 milyondan fazla insan hayatını kaybetti. Milyonlarca insan, başta ülkemiz olmak üzere farklı ülkelere göç etmek zorunda kaldı. Ülkenin alt ve üst yapısının yarısından fazlası tamamen yıkıldı, maddi zararın 500 milyar doların üstünde olduğu söyleniyor. Yakınlarını kaybeden, göç eden ailelerin uğradığı psikolojik yıkımın maliyeti ise belki birkaç kuşağı etkileyecek.

Bir yıla yakın süredir Suriye'de istikrar için çeşitli çalışmalar, görüşmeler yapılmaktadır. Ülkemiz de Suriye'de yeni çatışmaların önüne geçecek bir yönetim sistemi için gerekli desteği veriyor ve vermeye devam edecektir. Geldiğimiz noktada Suriye'de kalıcı istikrar için çözülmesi gereken temel problemlerin başında din, mezhep ve etnisite fark etmeksizin tüm toplum kesimlerinin kendilerini ifade edebileceği kapsayıcı bir ortamın sağlanması gelmektedir. 8 Aralıktan kısa bir süre sonra Aleviler ve Dürzilerle yaşanan çatışmalar, bununla birlikte SDG ile merkezî ordu arasında zaman zaman meydana gelen krizler tansiyonun tam olarak düşürülemediği bizlere gösteriyor.

Değerli milletvekilleri, daha önce bu kürsüden de ifade ettim, Türkiye'nin Suriye'de alacağı tutum "honest broker" yani güvenilir ara buluculuk olmalıdır. Farklı ülkelerdeki iç savaşlara şahit olan ve savaş sonrası yapılanmada bizzat görev almış bir arkadaşınız olarak söylemeliyim ki uzun bir iç savaş deneyimi olan toplumlarda devlet yeniden yapılanırken tekçi ve aşırı merkezî üniter devlet ısrarı faydadan çok zarar getirecektir. Kimi zaman bazı devlet görevlilerinin yaptığı gibi mevcut Suriye yönetimini bile şaşırtacak seviyede tekçi açıklamalar yapmak oluşabilecek olumlu havayı dağıtmaktadır. Türkiye, Suriye'deki tüm tarafların aşırı taleplerini törpüleyen, tüm kimliklerin eşit şekilde temsiline imkân veren bir Suriye için taraflarla diyalog hâlinde olmalıdır. Klasik idari yapılara ve doktrinlere bağlı olmadan, toprak bütünlüğünü muhafaza ederek daha ademimerkeziyetçi bir yapı oluşturulması için gayret gösterilmelidir. Burada, ön yargılarla hareket etmeden, ismi "özerklik" olmadan, iller bazında yerel yönetimlerin güçlendirildiği bir sistem barışa hizmet edebilir. Kürtlerin, Dürzilerin, Türkmenlerin, Alevilerin, Hristiyanların, kısacası toplumun tüm parçalarının dilleri ve kültürleriyle tanındığı ve var olduğu bir Suriye, yeni çatışmalara imkân vermeyecek kadar güçlü olacaktır.

Sayın milletvekilleri, Suriye yalnızca bizim komşumuz değil aynı zamanda vatandaşlarımızın soydaşlarının yaşadığı bir coğrafya ve kardeş bir ülkedir. Komşumuzda yaşanan sorunlar bizleri doğrudan etkilemekte, oradaki istikrar bize de kuvvet vermektedir. Malumunuz, 2013 yılında ülkemizde başlayan çözüm süreci Suriye'de düğümlenmiş; Suriye'de yaşananlar, on yıl önce çözülecek sorunları günümüze taşımıştır. Bugün de 1 Ekim 2024 itibarıyla, Sayın Bahçeli tarafından başlatılan ve Sayın Cumhurbaşkanı tarafından sahiplenilen "terörsüz Türkiye" sürecinin içindeyiz. Süreçte bir yılı geride bıraktık. Yaz boyunca çalışan Meclis Komisyonu kıymetli dinlemeler yaptı. 1 Ekim 2025'te Sayın Cumhurbaşkanı, gerek sembolik adımlar gerekse yaptığı açıklamalarla sürecin arkasında olduğunu tekrar ilan etti. Bu süreç, ülkemizin en büyük sorunlarını çözmeyi kendine hedef belirlemiş ve olumlu sonuçlanması istisnasız her vatandaşımızın lehine olacak bir süreçtir. Meclis Başkanı Sayın Numan Kurtulmuş'un geçtiğimiz cuma günü Diyarbakır'da verdiği mesajlar oldukça kıymetlidir. Kürtçe şiir okunması, bu toprakların kadim dillerinin bu milletin Meclisi aracılığıyla paylaşılması memnuniyet vericidir. Ana sütü gibi helal olan tüm ana dillerinin sahiplenilmesi ve desteklenmesi, bazı kesimlerin zannettiği gibi ülkeyi bölmez, sadece bu ülkenin vatandaşlarının ülkeye ve devlete aidiyet duygularını artırır.

Bu süreç temel olarak 3 aşamada ilerlemelidir. Karşılıklı mesajlar ve örgütün feshiyle başlayan ilk aşamanın artık nihayete ermesi elzemdir. Komisyonun bir an önce dinlemeleri tamamlayarak eve dönüş yasa tekliflerini hayata geçirmesi ve Genel Kurul gündemine getirmesi gerekmektedir. Dağdakilerin silahlarını teslim edip ülkeye gelmeleri ilk aşamayı başarıya ulaştırır. Sonrasında siyasi mahpusların serbest bırakılması ve kalıcı hukuki reformları içeren iki ve üçüncü aşamaya geçilmelidir. Bu ilk aşama uzadıkça toplumsal fay hatları hassas hâle gelmekte, sürecin enfekte olma ihtimali artmaktadır. Sürecin zehirlenmesi tehlikesine karşı herkes dikkatli olmalıdır. Bu tip hayati ve hassas süreçlerin olmazsa olmaz şartı kullanılan dilin, takınılan tutumun dikkat ve özenle seçilmesidir. Özellikle kamuoyunda tepki uyandıracak söylem ve sloganlardan kaçınmak gerekmektedir. Burada iktidara da bir sorumluluk düşmektedir, CHP'li belediyelere karşı yapılan operasyonlar süreci zehirleme potansiyeline sahiptir. Kimse size "Yolsuzluk operasyonu yapmayın." demiyor, yapın ama herkese yapın, parti farkı gözetmeksizin yapın. Esas olan, tutuksuz yargılanma süreci işletilerek kaçma şüphesi olmayan belediye başkanlarının tahliye edilmesi sağlanmalıdır. Aynı şekilde gerek Anayasa Mahkemesi gerekse Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin hak ihlali kararı verdiği siyasiler bir an önce serbest bırakılmalıdır. Bu adımların atılması toplumda sürece desteğin artmasına sebep olacak ve başarı şansını artıracaktır. Süreç boyunca teenniyle adım atılmalı, bin düşünüp bir söylenmelidir. Tüm tarafların birbirlerini dinlediği, anlamaya çalıştığı, empati kurduğu bir sürecin başarıya ulaşma ihtimali yoktur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bahsettiğim hususlar çerçevesinde tezkereye yönelik görüşlerimi ifade etmek istiyorum. Suriye Geçici Cumhurbaşkanı Ahmet eş-Şara ile SDG lideri Mazlum Abdi arasında imzalanan 10 Mart mutabakatını memnuniyetle karşıladık. Bu mutabakat, SDG'nin Suriye merkezî ordusuna entegrasyonunu içermektedir. Aradan geçen yedi aya rağmen somut bir adım ne yazık ki atılamamıştır. Müzakerelerin devam ettiği ve tarafların olumlu yaklaşımlarına dönük aldığımız bilgiler yakın zamanda kayda değer gelişmelerin olacağına dair umudumuzu taze tutuyor. Bu diyalog aşamasında Türkiye'nin

diplomasiyi silahtan daha etkin kullanarak taraflar arasında bir uzlaşuya vesile olabileceğine inanıyorum. Artık bu coğrafyada düşmanlıkları beslemenin, düşman hukuku uygulamanın değil barışa yönelik yapıcı adımlar atmanın gerektiğini düşünüyorum. Bu düşüncem ve hissiyatım baki kalmakla birlikte Suriye'nin henüz tam istikrara kavuşmadığını biliyoruz. Suriye'nin kendi içinde yaşayabileceği karışıklıkların yanı sıra bir İsrail gerçeği de yanı başımızda duruyor. Tüm dünyanın gözleri önünde kabul ettiği bir barış anlaşmasına rağmen sözünde durmayarak tekrar onlarca Gazzeliyi bombalarla öldüren İsrail, Suriye üzerinden de çeşitli planlar yapmaktadır.

Bölgemizde hâlâ istikrarı bozan unsurlar vardır, bunlar için teyakkuzda olmak gerekmektedir. Bölgemiz on yıllardır birçok savaş ve iç savaşlarla örselendi, yoruldu. Bölgemizin ihtiyacı yeni çatışmalar değil barıştır. Hemen tamamı Osmanlı bakiyesi olan bölgemizde sınırlar değişmeden, sınırları anlamsız kılacak ekonomik ve kültürel birlikler kurmak gerekmektedir. İkinci Dünya Savaşı'nda 60 milyon kayıp veren Avrupa, daha on beş yıl geçmeden nasıl bir araya gelmeye başlayıp Avrupa Birliği'nin temellerini attıysa biz de bölgede savaşları sonlandıracak ekonomik, kültürel ve siyasi ortaklıkların temelini atacak bir diplomatik çalışma yapmalıyız. Bölgemiz artık savaşla değil ekonomik gelişme ve istikrarla anılmalıdır.

Değerli arkadaşlar, son olarak, Suriye'nin mevcut durumu bölgemizin gerçekleriyle beraber düşünüldüğünde, Hükümetin olası çatışmalarda hızlı adım atabilmesi için bu tezkereyi destekliyoruz. Ancak bu tezkerenin, Suriye'de yaşanmasını, tüm bölgeye yayılmasını beklediğimiz barış iklimi ve diyalog zeminine zarar verecek şekilde kullanılmaması gerektiğini tekrar ifade etmek istiyorum.

Bu duygularla yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Torun.

Sayın Erdem...

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

46.- Konya Milletvekili Orhan Erdem'in, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin 6'ncı Cumhurbaşkanı seçilen Tufan Erhürman'a ve Ersin Tatar'a ilişkin açıklaması

ORHAN ERDEM (Konya) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Geçtiğimiz pazar günü Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde 6'ncı Cumhurbaşkanı seçmek üzere halk sandık başına gitmiş ve 6'ncı Cumhurbaşkanı olarak Tufan Erhürman'ı tüm partilerin seçmenlerinin verdiği oylarla yüzde 63 gibi yüksek bir oranla Cumhurbaşkanı olarak seçmiştir. Türkiye garantörlüğünde, Kuzey Kıbrıs, haklı davasında bundan sonra müzakerelerini Tufan Erhürman'la yapılacaktır.

Yine, görev süresi bitmekte olan Sayın Ersin Tatar'a da teşekkür ediyorum. Rum yönetiminin çözümsüz tavrına karşın "bağımsız iki devlet, egemen devlet" teziyle müzakereleri yeni bir boyuta taşımış; ikili ilişkileriyle, görevi olmadığı hâlde birçok önemli yatırımın Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne getirilmesine vesile olmuştur. Kendisine teşekkür ediyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Dindar...

Buyurun.

47.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, Van kayyımına ilişkin açıklaması

MAHMUT DİNDAR (Van) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Van'da kayyım rejimi halkın emeğine ve suyunu zehir katıyor. Halkımız temiz içme ve kullanma suyundan mahrum durumdadır. Bir büyükşehirde günlerce suyun kesilmesinin çok büyük riskleri vardır. Van'da artık birçok şey sudan ucuz hâlde gelmiştir çünkü kayyım, beş ayda suya yüzde 103 oranında zam yaptı. Şubat ayında 18 lira olan suyun metreküpü 38 liraya çıkarıldı. Suya zam yapan kayyım, birçok mahallenin ve abonenin suyunu da sürekli kesiyor. Halkımız fahiş zamlar nedeniyle faturasını ödeyemez duruma gelmiştir. Faturasını ödeyemeyene hemen icra uygulanıyor. Kayyımın su kesintileri, fahiş zamları ve icra operasyonları karşısında "Dur!" deme vakti gelmiştir. İktidar, atadığı kayyımdan sorumludur. Halkın suyunu zehir eden, hesabını ödeyecektir. Halka yüksek fatura çıkaran kayyımın faturası iktidara kesilecektir.

Teşekkür ediyorum.

III.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

C) Tezkereler (Devam)

3.- Cumhurbaşkanlığının, Türkiye'nin millî güvenliğine yönelik ayrılıkçı hareketler, terör tehdidi ve her türlü güvenlik riskine karşı uluslararası hukuk çerçevesinde gerekli her türlü tedbiri almak, Irak ve Suriye'deki tüm terör örgütlerinden ülkemize bundan sonra da yönelebilecek saldırıları bertaraf etmek ve kitlesel göç gibi diğer muhtemel risklere karşı millî güvenliğimizin idame ettirilmesini sağlamak, Türkiye'nin güney kara sınırlarına mücavir bölgelerde yaşanan ve hiçbir meşruiyeti olmayan tek taraflı bölücü girişimler ve bunlarla ilgili olabilecek gelişmeler karşısında Türkiye'nin menfaatlerini etkili bir şekilde korumak ve kollamak, gelişmelerin seyrine göre ileride telafisi güç bir durumla karşılaşmamak için süratli ve dinamik bir politika izlenmesine yardımcı olmak üzere hudut, şümul, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tayin olunacak şekilde, Türk Silahlı Kuvvetlerinin gerektiği takdirde sınır ötesi harekât ve müdahalede bulunmak üzere yabancı ülkelere gönderilmesi ve aynı amaçlara matuf olmak üzere yabancı silahlı kuvvetlerin Türkiye'de bulunması, bu kuvvetlerin Cumhurbaşkanının belirleyeceği esaslara göre kullanılması ile risk

ve tehditlerin giderilebilmesi için her türlü tedbirin alınması ve bunlara imkân sağlayacak düzenlemelerin Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek esaslara göre yapılması için 2/10/2014 tarihli ve 1071 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı ile verilen ve son olarak 17/10/2023 tarihli ve 1395 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı ile uzatılan izin süresinin Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca 30/10/2025 tarihinden itibaren üç yıl uzatılmasına dair tezkeresi (3/1200) (Devam)

BAŞKAN - YENİ YOL PARTİSİ Grubu adına ikinci konuşmacı Ankara Milletvekili Sayın İdris Şahin.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada görüşmekte olduğumuz iki önemli tezkere Irak ve Suriye tezkeresi ile Lübnan'da görev yapan UNIFIL tezkeresi, yalnızca dış politika belgeleri değil aynı zamanda Türkiye'nin güvenlik vizyonunu ve bölgesel sorumluluklarını yansıtan kritik metinlerdir. Türkiye; bulunduğu coğrafyanın zorluklarını bilen, bu zorlukları fırsata çevirebilecek güce, diplomasiye ve askerî kapasiteye sahip bir ülkedir.

Komşularımız Irak ve Suriye'de yaşanan istikrarsızlıklar, sadece bu ülkelerin değil doğrudan bizim ulusal güvenliğimizin de bir parçasıdır. Terör örgütleri PKK-PYD/YPG ve DEAŞ gibi yapılar hâlâ varlıklarını sürdürmekte, sınırlarımızın hemen ötesinde güvenli alanlar kurma girişimlerine devam etmektedirler. Bu tehditlere karşı Türkiye'nin caydırıcı bir duruş sergilemesi, uluslararası hukuk çerçevesinde gerekli adımları atması elbette kaçınılmazdır. Bu nedenle, YENİ YOL Grubu ve DEVA Partisi olarak tezkereyle Hükûmete verilen sınır ötesi operasyon yetkisini Türkiye'nin ulusal güvenliğinin korunması açısından gerekli görmekteyiz. Aynı şekilde, Lübnan'da görev yapan Birleşmiş Milletler Lübnan Geçici Gücüne katkımız da Türkiye'nin hem bölgesel hem küresel barış vizyonunun bir uzantısıdır.

Türkiye, yalnızca askerî varlığıyla değil diplomatik gücü, insani yardımları ve bölgesel diyalog kapasitesiyle de istikrara katkı sunan bir ülkedir. Türkiye'nin bölgedeki her adımı, sadece kendi güvenliği için değil bölgesel barışın ve uluslararası hukukun korunması için de atılmalıdır ve atılmaktadır. Bu çerçevede, ülkemizin diplomatik dili, askerî caydırıcılığı kadar değerlidir.

Değerli milletvekilleri, istikrar yalnızca silahla değil diyalog ve iş birliğiyle sağlanabilir. Türkiye, barışı koruma misyonlarında olduğu kadar masadaki diplomasisiyle de bölgesel çözüm süreçlerinin merkezinde olmalıdır ancak bu vizyonun sürdürülebilmesi, karar süreçlerinin demokratik zeminlerde yürütülmesiyle mümkündür. Meclisin onayı ve denetimi sadece bir prosedür değil Türkiye Cumhuriyeti devletinin demokratik itibarının teminatıdır. Tezkere süreçlerinde şeffaflık ve hesap verilebilirlik güvenliğimizin meşruiyetini güçlendirir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bakınız, şu ana kadar ülkemizin kapasitesini, olması gerekenleri ifade ettik ama bu tezkere Meclise gelirken ihlal edilen hususları da burada ifade etmek ve iktidarın dikkatini çekmek özellikle bizim boynumuzun borcu. O nedenle altını kalın çizgilerle çizmek isteriz ki bu tezkerelerin sürelerinin birinin iki yıl, diğerinin üç yıl olarak belirlenmesini doğru bulmuyoruz. Bizim Türkiye Büyük Millet Meclisi geleneğinde böyle bir şey yoktu. İki yılı, çok şükür, üç dört yıllık AK PARTİ iktidarıyla ortaya koydunuz. Zaman sınırlaması mefhumu... Türkiye Büyük Millet Meclisini çalıştırmak çok mu zor ki siz, buradan iki yıllık, üç yıllık tezkereler çıkartıyorsunuz? Oysa tezkerelerde aslanan, her yıl Parlamentoda yenilenebilecek güce iktidarın sahip olduğu gerçeğidir. Sayısal çoğunluğunuz, dilediğiniz gibi bu tezkereleri yılda bir görüşmek suretiyle çıkartabilir.

Sayın Başkanım, malumunuz, şimdi, üç yıllık Suriye ve Irak tezkeresi çıkarıyoruz. Oysa 28'inci Dönemin görev süresi Anayasa'ya göre 14 Mayıs 2028 yılında son buluyor. Bu çıkarttığımız tezkere tam üç yıllık tezkere. Kendimizde olmayan bir hakkı kullanıyoruz şu an itibarıyla Parlamento olarak; dolayısıyla, usuli bu eksikliği iktidara özellikle ifade etmek istiyoruz. Bu tezkereler her yıl çıkartılabilir; getirdiğiniz zaman da biz özellikle Suriye ve Irak tezkeresine, Lübnan tezkeresine YENİ YOL Grubu olarak destek vereceğimizi buradan ifade ediyoruz. O yüzden, iki yıllık, üç yıllık tezkerelerin burada görüşülmüş olması son derece yanlıştır; Türkiye Büyük Millet Meclisinde böyle bir geleneği başlattınız ama yanlış yapıyorsunuz. Kendinize güvenmiyor musunuz ki bir sonraki yılda getireceğiniz tezkerenin buradan geçmeyeceğine yönelik bir inanç mı var? O nedenle, kimden, ne kaçırıyorsunuz? Üç yıllık tezkere mi olur Allah aşkına? Suriye'de ve Irak'ta Türkiye Cumhuriyeti'nin gücünü elbette ki göstermek durumundayız çünkü Suriye'de ve Irak'ta Türkiye'ye yönelik bir tehdidin varlığını hepimiz görüyoruz, bu konuda hiçbir tereddüt yok ama yangından mal kaçırır gibi üç yıllık bir tezkerenin bu Parlamentoda görüşülmüş olmasını doğru bulmuyoruz. Ve iki buçuk yıl sonra Anayasa'ya göre görev süresi tamamlanmış milletvekillerinin bu yönde bir irade kullanması da bir noktada yetki gasbidir; biz, bizde var olmayan bir yetkiyi burada kullanıyoruz ve üç yıllık tezkere veriyoruz. O yüzden, iktidar mensuplarına buradan bir kez daha hatırlatmak istiyoruz: Buraya gelişigüzel iş getirmeyin, hakkıyla iş getirin ve bu Parlamentonun onurunu iktidar olarak önce siz koruyun. Burada, Sayın Erdoğan'ın imzasıyla üç yıllık bir tezkerayı konuşturmak; hakkımız olmayan, yetkimiz olmayan bir şeyi oylamayla burada çıkartmak kimseye yakışmaz. Dolayısıyla, önümüzdeki yıl getirseniz bu tezkerayı buradan çıkartamayacağınızı mı düşünüyorsunuz? Bu nedenle, bir kez daha güvenlik politikaları ne kadar önemli olursa olsun bu Meclisin gözetim ve onay yetkisi asla ikinci plana itilmemeli ve bu Parlamentaoya herkesin güven duyması gerekiyor özellikle ulusal menfaatler konusunda Türkiye'nin dışarıya yönelik itibarı açısından.

Değerli milletvekilleri, her yıl yenilenen tezkereler sadece teknik bir onay değil aynı zamanda Türkiye'nin dış politikadaki yönelimlerinin yeniden değerlendirilmesi, sahadaki gelişmelerin ve diplomatik sonuçların Meclis önünde tartışılması için bir fırsattır. Bu fırsatı doğrudan kaldıran üç yıllık yetkilendirmeler demokratik denge açısından da doğru değildir. Üstelik, bölgedeki dinamikler hızla değişmektedir. Irak'taki merkezî hükûmet ile Kürt Bölgesel Yönetimi arasındaki gerilimler, Suriye'de farklı aktörlerin pozisyonları, olması gereken her yıl yeni bir değerlendirmeyi zorunlu kılmaktadır. O nedenle, yine ifade ediyorum ki üç yıllık bir değerlendirme doğru değildir. Üstelik, bölgedeki dinamiklerden bahsederken üç yıl boyunca Meclisin devre dışı kalması ne akılla ne de demokrasiyle bağdaşır. DEVA Partisi olarak şunu vurguluyoruz: Biz, ülkemizin güvenliğinden asla taviz vermeyiz ama güvenliği sağlarken hukuk devleti ilkelerini, demokratik denetimi ve Meclisin itibarını da koruruz. Türkiye'nin bölgesel güç olma hedefi askerî varlıklarla olduğu kadar demokratik olgunlukla, hukuk devletiyle ve öngörülebilir bir dış politikayla anlam kazanır. Türkiye'nin dış politikasında süreklilik kadar esneklik de önemlidir. Bu tezkerenin süresi iki ya da üç yıl olduğunda bu esneklik ortadan kalkar. Oysa bölgesel konjonktür her yıl yeniden şekilleniyor. Bu değişken ortamda Meclisin yılda 1 kez tezkereleri gözden geçirmesi hem demokratik sorumluluk hem de

dış politika aklının gereğidir. Biz Hükûmete güvenlik politikalarında destek verirken Meclisin bu sürecin dışında kalmasına itiraz ediyoruz değerli milletvekilleri çünkü millî güvenlik kadar millî iradenin denetimi de vazgeçilmezdir.

Sonuç olarak YENİ YOL Grubu ve DEVA Partisi olarak Irak ve Suriye tezkeresini Türkiye'nin meşru güvenlik kaygılarını gidermeye yönelik bir araç olarak destekliyoruz. Aynı şekilde Lübnan'daki Barış Gücüne katkımızı Türkiye'nin uluslararası saygınlığını güçlendiren bir görev olarak görüyoruz ancak her iki tezkerenin de birer yıllık süreyle yenilenmesi gerektiğini savunuyoruz ve vurguluyoruz. Böylelikle Gazi Meclisimizin denetim hakkı korunacak hem de ülkemizin dış politika refleksleri diri tutulacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye güçlü bir ülkedir. Bu güç sadece ordusunun caydırıcılığından değil kurumlarının itibarından ve demokrasinin derinliğinden gelir. Güçlü devlet vatandaşını aldatmaz. Bizim arzumuz, Türkiye Cumhuriyeti devletinin hem sahada hem de masada güçlü kalmasıdır ve biliyoruz ki güçlü bir Türkiye denetimiyle, demokrasisiyle, hukukuyla ve Meclisiyle güçlüdür. Meclisi bir nevi test unsuru olarak görmek ve Meclisin her yıl yapması gereken denetimi üç yıl gibi bir süreyle burada tekrar oylamaya sunmak Meclise duyulan güvensizliğin işaretidir diyorum. Sizi bu hatalı işlemde geri dönmeye davet ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz, sağ olasın.

İYİ Parti Grubu adına Muğla Milletvekili Metin Ergun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA METİN ERGUN (Muğla) - Görüşülmekte olan Irak ve Suriye tezkeresi üzerinde İYİ Parti adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

Muhterem milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi, millî egemenliğimizin tecelligâhı olarak, bir kez daha, ülkemizin güvenliğini doğrudan ilgilendiren kritik bir kararı müzakere etmektedir.

Öncelikle, Türkiye Cumhuriyeti'nin sınır güvenliğini ve millî bütünlüğünü tehdit eden her türlü terör oluşumuna karşı tedbir alma hakkının sorgulanamaz olduğunu açıkça ifade etmek isteriz. PKK-PYD/YPG ve DEAŞ gibi terör örgütlerinin sınırlarımızdaki mevcudiyeti, ülkemizin uluslararası hukuktan kaynaklanan meşru müdafaa hakkını kullanmasını haklı kılmaktadır. Bu bağlamda, tezkereyi ilke olarak desteklediğimizi ifade etmek isterim. Ancak bu tezkereyi desteklemekle birlikte bazı endişe ve düşüncelerimizi de sizlerle paylaşmak istiyoruz.

İYİ Parti olarak Türk dış politikasının, devletin kurucu felsefesine yani Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün çizdiği rasyonel çizgiye sadık kalması şartıyla destekliyoruz. Dış politika, macera arayışlarından, duygusal reaksiyonlardan ve ideolojik sapmalardan arındırılmış, sadece millî menfaatler ekseninde şekillenmelidir. Tezkerelerle talep edilen yetkiler, bu büyük ve tarihî vizyonun bir parçası olmalıdır. Bizim "evet"imiz terörle mücadeleye destektir ama keyfiliğe, basiretsizliğe, kurumların devre dışı bırakılmasına rıza göstermek değildir. Bizim "evet"imiz, devletin meşruiyetini, Meclisin iradesini ve hukukun üstünlüğünü koruma iradesidir.

Muhterem milletvekilleri, görüşülmekte olan tezkere 2014'ten bu yana yapılan uzatma taleplerinin sonucusudur. Her sene yeniden uzatılan tezkere aslında bir stratejik muhasebe zorunluluğunu da beraberinde getirmektedir. Zira, eğer bir önceki tezkere döneminde belirlenen terör tehdidini tamamen ortadan kaldırma veya kontrol altına alma hedefine ulaşılsaydı bugün yeni bir yetki talebi olmazdı. Bu durum, iktidarın bölge politikalarında kalıcı ve sonuç odaklı çözümler üretmediğini gösteren bir başarısızlık döngüsünün varlığına işaret etmektedir. Geçmiş yıllarda bir veya iki yıllık sürelerle talep edilen yetkinin bu defa üç yıllık uzun bir periyodu kapsaması sadece idari bir süre değişikliği olarak görülemez. "Üç yıl" demek, bu Meclisin söz hakkının üç yıl boyunca askıya alınması demektir; bu, yürütmenin Meclise olan güveninin eksikliğini gösterir. Bu üç yıllık uzatmanın ardındaki stratejik gerekçe ve uzun vadeli planlama hakkında iktidarın milletimize tatmin edici bir açıklama yapması gerekmektedir. Milletimiz, bu sürenin terörle mücadelede nasıl bir fark yaratacağını bilmelidir. Bu süre, sadece yetkiyi ötelemek anlamına gelmemeli, somut ve ölçülebilir hedeflere ulaşmak için kullanılmalıdır. Dolayısıyla İYİ Parti olarak biz bu süreye "evet" derken şerhimizi de koyuyoruz, talep edilen süre üç değil bir yıl olmalıdır diyoruz. Eğer üç yıl olması konusunda ısrar edilir ise bu yetki denetimsiz kullanılmamalı ve her altı ayda bir Meclis bilgilendirilmelidir.

Tezkere metninde bölücü terör örgütü PKK'nın ve Suriye'deki uzantılarının hâlâ Türkiye'nin güvenliğine yönelik temel tehdit olarak tanımlanması, sahadaki mücadelenin devam ettiğini teyit etmektedir. Ancak aynı anda ülkemizin terörle mücadeledeki kararlılığına gölge düşüren bazı siyasi adımlar da atılmaktadır. İYİ Parti olarak sormak zorundayız: Madem Suriye ve Irak'ta PKK ve uzantılarına karşı askerî müdahale devam ediyor, hangi sebeple teröristbaşının ve alçak terör örgütünün beklentilerini karşılamaya yönelik adımlar atılmaktadır? Madem Suriye ve Irak'ta PKK ve uzantılarına karşılık askerî müdahale devam ediyor, Meclis çatısı altında terör örgütü ve teröristbaşının talebiyle kurulan Komisyonun amacı nedir? Bu arada, ABD Büyükelçisi PKK'nın Suriye'deki uzantıları için "Kimse onları bir şey yapmaya zorlayamaz, nihayetinde onlar bizim müttefiklerimizdir, ABD Merkez Kuvvetler Komutanlığı koruması altındadır." demiştir iki gün önce. Bu açıklamaya Cumhurbaşkanından şu ana kadar herhangi bir tepki gösterilmemiştir. Bu konuyu ısrarla takip edeceğimizden kimsenin şüphesi de olmasın. Bilindiği üzere, devlet ciddiyeti terörle mücadelede son derece çelişkili bu tarz bir siyaset yürütülmesine izin vermez. Terörle mücadele siyasi hesaplardan azade, tavizsiz ve millî bir duruş gerektirir. Türk milleti bu çelişkili yaklaşımlara karşı samimi ve net bir izahat beklemektedir.

Muhterem milletvekilleri, Türkiye'nin dış politikadaki gücü sadece askerî ve ekonomik kapasitesinden ibaret değildir; aynı zamanda Dışişleri Bakanlığının asırlara sâri kurumsal disiplininin, liyakatinden ve köklü diplomatik geleneğinden oluşur. Dış politikamızda son yıllarda gözlemlenen en büyük zafiyet bu kurumsal yapının bilinçli olarak aşındırılmasıdır. Dışişleri Bakanlığımız Osmanlı'dan devralınan ve cumhuriyetle pekişen asırlık bir kurumsal hafızaya sahiptir ancak son dönemde kariyer diplomatlarının rasyonel analizleri yerine siyasi sadakate dayalı atamalarının artması bu hafızanın zayıflamasına yol açmış durumdadır. Kritik görevlere atanan liyakatten ziyade siyasi yakınlığa sahip isimler, diplomatik süreçlerin profesyonel yönetimini sekteye uğratar hâle gelmiştir. Hâlbuki, uluslararası krizler, kurumsal bilginin ve rasyonel diplomatik enstrümanların en etkin şekilde kullanılmasını gerektirir. Kurumsallığın zayıflatılması, Türk dış politikasının öngörülebilirlik ve güvenilirlik eksenini kaybetmesine neden olmuş durumdadır. Köklü diplomatik geleneğimizin göz ardı edilmesi, ülkemizin uluslararası alandaki itibarını ve etki alanını azaltmaya başlamıştır. İktidar, 2011 yılında "Suriye bizim iç meselemizdir." dediğinde, aslında Türkiye'nin dış politikasında bir kırılma

yaşanmıştır. Bu yaklaşım, yüz yıllık bir diplomatik mirası yok sayan bir dönüm noktası olmuştur. Bu şekilde, cumhuriyetin komşularla barış içinde yaşama ilkesinden uzaklaşmıştır. Atatürk'ün "Yurtta sulh, cihanda sulh." şiarı terk edilmiş, yerine, ideolojik ve mezhepsel körlüğe dayanan tehlikeli bir macera anlayışı getirilmiştir.

Muhterem milletvekilleri, zikrettiğimiz tüm bu hususların yanında maalesef, dış politikamız, iç kamuoyuna yönelik bir gündem değiştirme manevrası hâline getirilmiştir. Bu durum, Türkiye'nin uluslararası ortakları nezdindeki ciddiyetinin ve güvenilirliğinin zedelenmesine yol açmıştır. Günübürlük hesaplarla şekillenen dış politika "devletlerin sürekliliği" ilkesiyle çelişmekte ve uzun vadeli stratejilerin uygulanmasını imkânsız hâle getirmektedir. Bu ve buna benzer nedenlerle Türk dış politikasının yeniden millî mutabakat zeminine oturtulması elzemdir. Unutulmamalıdır ki geleneksel Türk dış politikası gerçeklik ve pragmatizm üzerine inşa edilmiştir. Geleneksel dış politikamızın temel önceliği, her zaman Türk devletinin ve Türk milletinin ali çıkarlarını korumak olmuştur. Ancak özellikle sözde Arap Baharı şeklinde kodlanan gelişmelerin ve Suriye iç savaşının başlangıcından itibaren dış politikaya ideolojik saplantılar ve kişisel ilişkiler hâkim olmuştur. Bölgesel aktörlere karşı alınan pozisyonlar devletin rasyonel çıkarlarından ziyade ideolojik yakınlık veya uzaklık temelinde belirlenmiştir. Bu kişisel veya ideolojik tercihler millî menfaatlerin önüne geçmiş, dış politikada tafisi zor hatalar yapılmış ve Türkiye uluslararası alanda uzun yıllar boyunca yalnızlığa mahkûm edilme riskiyle karşı karşıya kalmış durumdadır.

Muhterem milletvekilleri, Suriye'deki güvenlik tehdidi sadece PKK, YPG ve DEAŞ'la sınırlı değildir. Bölgede Fırat'ın doğusunda ve batısında varlık gösteren HTŞ ve SDG gibi uluslararası destekli karmaşık yapılar da bulunmaktadır. Bu örgütlerin coğrafi ve stratejik konumları, birbirleriyle olan diplomatik ve askerî ilişkileri Türkiye'ye yönelik tehdidin çok boyutlu olduğunu göstermektedir. Bu yapıların arkasındaki uluslararası aktörlerin çıkarları Suriye'deki çatışma ve istikrarsızlık ortamını kalıcı hâle getirmekten geçmektedir. An itibarıyla Suriye âdeta bir devlet olmaktan çıkmış, etnik ve mezhepsel temelde parçalanmış, defakto yönetimlere bölünmüş gibi gözükmektedir. Bu durum büyük ölçüde bölgedeki yıkıcı müdahalelerin ve iktidarın başlangıçtaki yanlış Suriye politikasının bir sonucudur. Suriye'nin içine sürüklendiği bu durum sadece bir yeni Irak değil, aynı zamanda daha tehlikeli bir şekilde yeni Bosna Hersek tablosuna evrilme potansiyeli taşımaktadır ve başlamıştır bu tehlike yani merkezî otoritenin fiilen yokluğu, etnik ve dinsel azınlıkların kendi bölgelerinde silahlı ve özerk düzenler kurduğu bir yapı. İktidarın dillendirdiği Suriye'de merkezî yönetimin yeniden tesisi ve entegre bir ordu kurulması gibi talep ve beklentilerin karşılanması sahadaki gerçeklik sebebiyle giderek zorlaşmaktadır. Suriye'deki mevcut güç dağılımı ve uluslararası himaye mekanizmaları göz önüne alındığında, SDG unsurlarının merkezî orduya entegre olması ihtimali gün geçtikçe giderek azalmaktadır. Gidişat Suriye'nin kalıcı bir şekilde federal veya konfederal bir yapıya dönüşmesi yönündedir. Bu bağlamda, ABD'nin Ankara Büyükelçisi ve Suriye Özel Temsilcisi olan şahsın "Suriye için federasyon değil ama ona yakın bir şey olacak." şeklindeki birkaç gün önceki ifadeleri endişe vericidir. Esasında bu ifadeler emperyalizmin Türkiye ve bölge ülkelerine yönelik stratejisinin de özünü ifşa eden ifadelerdir. ABD'nin tarif ettiği bu yapı bir ortak devlet modelidir. Bu kavram yani "ortak devlet" kavramı aynı zamanda emperyalistler ve ülkemizdeki bölücü odaklar tarafından da uzun süredir dillendirilmektedir. Takdir edersiniz ki bu durum millî birlik ve bütünlüğümüz açısından ciddi risklerle karşı karşıya olduğumuzu göstermektedir. Hiç şüphe yok ki bunlar Türkiye Cumhuriyeti'nin üniter ulus devlet yapısını ortadan kaldırmayı hedefleyen sinsi planların bir parçasıdır. İYİ Parti olarak ülkemize ve milletimize yönelik sinsi ve emperyalist planlara karşı sonuna kadar ve tavizsiz bir şekilde mücadele edeceğimizden kimsenin şüphesi olmasın.

Muhterem milletvekilleri, Türkiye'nin tezkerenin meşruiyet dayanağı olarak gösterdiği 2014 tarihli 2170 sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararı El Nusra Cephesini ve liderlerini de açıkça terör örgütü olarak tanımlamaktadır. An itibarıyla Suriye'nin batı bölgelerinde etkin olan yapının liderliğini üstlenen Ahmed eş-Şara'nın bu geçmişi uluslararası meşruiyet açısından silinmesi güç hukuki bir gölge taşımaktadır. Eğer Türkiye, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarına tam uyum içinde hareket ettiğini beyan ediyor ise hukuki tutarlılık gereği sadece terör örgütlerinin güncel yapılanmalarına değil, aynı zamanda Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi tarafından terörist ilan edilmiş şahıslara ve onların geçmişteki kadrolarına karşı da gereken hukuki ve diplomatik adımları atmakla yükümlü değil midir? Bu şahsın geçmişteki terör faaliyetlerini "Gençtim o zamanlar." gibi hafifletici ifadelerle geçiştirmesi işlediği fiillerin uluslararası hukuktaki sorumluluğunu ortadan kaldırmamaktadır. Küresel ve bölgesel terörle mücadele hafife alınacak bir konu değildir, hukuki titizlik gerektirir. Bu noktada İYİ Parti olarak sormak isteriz: Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin ilgili kararlarında öngörülen yaptırımların uygulanması ve bu örgütlere destek verenlerin yargılanmasına dair hükümler bakımından Türkiye'nin resmî bir eylem planı veya strateji belgesi mevcut mudur? Türkiye, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarını uygulamada seçici bir tutum mu sergilemektedir? Eğer öyleyse bu tercihin uluslararası hukuktaki yeri ve gereçesi nedir? Bu soruların Türk dış politikasının hukuka bağlılık ilkesini teyit etmesi açısından açık şekilde cevaplandırılması gerekmektedir.

Muhterem milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti millî güvenliğini ve bölgesel çıkarlarını korumak için gereken her türlü askerî tedbiri almak zorundadır. Dolayısıyla bu tezkereye olan desteğimiz devam etmektedir ancak bu destek gerçekçi bir millî güvenlik konsepti, diplomatik akıl, liyakat, kurumsal düzen ve uluslararası hukuka sadakat zemininde hareket edilecekse geçerlidir. Tüm bunlar dikkate alındığında İYİ Parti olarak bizim iktidara çağırımız şudur: Dış politikamız iç siyasetten arındırılmalı ve kararlar ideolojik saplantılardan uzak, rasyonel ve millî mutabakata dayalı devlet politikaları temelinde alınmalıdır. Zira, modern devletler kurumlarının ortak akıyla yönetilir.

Bu duygu ve düşüncelerle konuşmama son verirken tezkerenin hayırlı olmasını diliyorum, hepinizi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Erzurum Milletvekili Sayın Kamil Aydın.

Buyurun Sayın Aydın. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA KAMİL AYDIN (Erzurum) - Saygıdeğer Başkanım, kıymetli milletvekilleri; Irak ve Suriye'de görevli Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının görev süresinin iki yıl daha uzatılmasına dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresiyle ilgili düşüncelerimizi ifade etmek üzere Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle, sözlerimin başında yüce heyetinizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, sayısız sistematik, bilimsel ve akademik tanımlamaların bilinmesine rağmen siyasetin öncelikli hedef ve amacını kısa ve anlaşılır biçimde ifade etmek gerekirse, özetle, ülke ve milletin sorun, talep ve beklentilerine çözüm, çare ve imkân

retme yoludur diyebiliriz. Öte yandan, düzenli bir ilkeselliğe bağlamak noktasında siyasetin, küresel kabul gören odak noktasını refah ve güvenlik temelli bir kalkınma modeli oluşturduğunu hepimiz bilmekteyiz. Bu vizyonu ortaya koyarken en önemli belirleyici unsur, değişmez kader edindiğimiz kadim coğrafyamızdır. Çünkü üzerinde yaşayıp bin yıldır vatan edindiğimiz Anadolu coğrafyası risk, tehdit ve tehlikelerle bir tür sırtlanlar kavşağı niteliğindeyken aynı zamanda buna mukabil potansiyel fırsat, imkân ve kalkınma ihtimallerini de beraberinde taşımaktadır. Buna en tipik somut örnek olarak Gabar Dağı'nın dn ve bugününü rahat bir şekilde verebiliriz. Bu ulvi misyona uygun her türlü faaliyette bulunurken biz siyasilerin kişisel menfaatlerinden uzak, aziz milletin ali menfaatlerini önceleyerek hareket etme zorunluluğu bulunmaktadır. Bu görev ve sorumluluğu işselleştirerek "nce lkem ve milletim" şiarına dönüştüren Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonra da söz konusu bizi biz yapan temel ilke ve lkler olduğu sürece gayrısını teferruat sayarak ilgili tezkereye sorumlu ve olumlu tavrımızı net bir biçimde ifade edip desteğimizi sunacağımızı açık ve net bir şekilde belirtiriz.

Sayın milletvekilleri, aziz milletimiz ve kutlu devletimizin her türlü varlık serencamının belirleyici en önemli özelliğinin coğrafı konumu olduğu gerçeğine bağlı olarak taşıdığı riskler ve tehditler kadar imkân ve fırsatlar ışığında kültür, medeniyet, strateji, uluslararası ilişkiler, ticaret ve ulaşım gibi birçok bağlamda geçiş gzerghi ve bağlantı noktası olan Anadolu'yu kalıcı yurt ve vatan edinen Türk milletinin, binlerce yıllık varlığı, devlet olma geleneği ve hariciye tecrübesiyle bugün de kurumsal yapısı Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak bölgesinde lider ve küresel anlamda g olma yüksek idealinin ifadesi olan Türk ve Türkiye Yüzyılı hedefine uygun inisiyatif alma ve hareket etme sorumluluğu bulunmaktadır.

Bölgesel ve küresel boyutta kadim coğrafyamızı dışarıda kalarak her türlü jeopolitik riskler, tehditler ve krizler eksenli okumaya çalıştığımızda şunu açıkça görüp tespit etmekteyiz ki ne doğu-batı ne de kuzey-güney aksında güvenli ve huzurlu bir siyasi, askeri ve stratejik hava söz konusu değildir. Bunun en tipik yansımalarını kuzey-güney ekseninde yani aynı zamanda küresel bağlamda dünya gündeminin yegne konusu hâline gelen Rusya-Ukrayna savaşı ile İsrail'in tüm Orta Doğu coğrafyasını kaosa ve krize sürükleme girişimlerinde açık ve net bir şekilde görmekteyiz. Öte yandan Güney Kafkasya'daki diken üstü hâllerle birlikte batı hattımızda Yunanistan'ın deniz ve hava sahası ihlalleri, soydaşlarımıza reva gördüğü baskıcı uygulamalar ve son yıllarda burnumuzun dibindeki adaları uluslararası anlaşmalara rağmen fütursuzca silahlandırması ve yine ABD askeri üslerine çevirmesiyle doğu-batı ekseninde de pek rahat ve huzurlu bir jeopolitiktan söz etmek olası görülmemektedir.

Sayın milletvekilleri, dün olduğu gibi bugün de geçerliliğini koruyan temel sosyolojik bir tespit olarak şunu açık ve net bir şekilde ifade edebiliriz ki güçlü ulusal yapıların kaderlerini yani varlıklarının srekliiliğini etkileyen coğrafya dışında diğer önemli bir etken de sahip oldukları ve kültürel zenginlik olarak hsnkabal gören farklı etnik ve inanç çeşitliliğinin birlikte huzur ve barış içinde ortak lklere bağlı olarak yaşatılmasıdır. Coğrafyanın riskler ve tehditler yanı sıra potansiyel imkân ve fırsatlar taşıdığı gibi, birlikte yaşayan farklı etnik ve inanç çeşitliliğinin de güçlü millet olmanın temel harcı olabildiği gibi herhangi bir zaaf ve güçsüzlük hâlinde de kolayca muhteris muktedirlerin potansiyel hedefi ve avı olabilmektedir. İmparatorlukların kşleri ve dünya savaşları bu hlin en tipik trajik sonuçlarıdır. Bugün ise uluslararası literatürde Lbnanlaşma modeli olarak bilinen ve bir ayırıtırma, bölme, parçalama, küçük lokmalara ayırma formatında demokrasi ve bağımsızlık kamuflajlı sömürge uygulamalarının yakın tarih ve coğrafyamızda yani Irak, Libya ve Suriye'de tedavüle konulduğuna maalesef tanıklık etmekteyiz. İşte, böylesine sinsici bir plan ve projenin adım adım ayak seslerini duyduğumuz bu günlerde binlerce yıllık devlet olma ve devlet etme geleneğinin doğal kurumsal elik çekirdek yapısı olan istihbarat, ordu, diplomasi lemesi yetkinliği ile i ve dış cephe tahkimatının sosyolojik, psikolojik, askeri ve diplomatik bağlamda ncelenerek gerekli hamlelerin büyük bir titizlik ve hassasiyetle yapıldığına tanıklık etmekteyiz. Türkiye'nin en uzun güney kara sınırlarına mücavir bölgelerde terör tehdidinin sürüyor olması ve kalıcı istikrarın henüz tesis edilmemesi milli güvenliğimiz açısından risk ve tehdit oluşturmaya devam etmektedir. İçeride olduğu gibi dışarıda da sulhu önceleyen kadim bir siyasi geleneğin mirasçısı olarak Türkiye, komşumuz Irak'ın toprak bütünlüğünün, milli birliğinin ve istikrarının korunmasına büyük bir önem atfetmektedir. Öte yandan, Suriye'de PKK-PYD/YPG ve DEAş başta olmak üzere terör örgütleri mevcudiyetini sürdürmekte ve ülkemize, ulusal güvenliğimize ve sivillere yönelik tehdit oluşturmaya devam etmektedir. Bu terör rgtleri, Suriye merkezli yönetime entegre olmaya yönelik adım atmayı ayrılıkçı ve ayırıtırıcı gündemi dolayısıyla reddetmekte, ülkede kalıcı istikrarın tesisine yönelik sürecin ilerletilmesine de engel olmaya çalışmaktadır. Öte yandan, ülkedeki mevcut yönetimin beklenti ve ihtiyaçları doğrultusunda ülkenin terörle mücadele imkân ve kabiliyetlerinin geliştirilmesi, sivillerin günlük yaşamalarını ve geri dönüşlerini olumsuz etkileyen mayınların temizlenmesi, ülkedeki kimyasal silahların yerlerinin tespiti ve imhası süreçlerinde de ulusal çabalara eşlik eden uluslararası çalışmaların desteklenmesi ihtiyacı bulunmaktadır.

Sayın milletvekilleri, son yıllarda gerek stratejik konumu ve işlevi gerekse sahip olduğu hidrokarbon kaynak zenginliği nedeniyle uluslararası yeni bir mücadele alanına dönen Orta Doğu ve Doğu Akdeniz'de istikrarsızlık, kaos ve krizi kendine nihai kazanım edinen İsrail'in nobran tavrı, taciz, saldırı ve işgalleri Türkiye'nin güney cephe tahkimatını daha önemli kılmaktadır. Daha açık bir ifadeyle, uluslararası kurum, kuruluş, anlaşma ve hukuk tanımaz İsrail, mntıka temizliği yaparcasına Lübnan'a, İran'a, Yemen'e, Irak'a, Suriye'ye saldırılarını gerçekleştirmekle kalmamış, Suriye'de farklı etnik ve mezhebi grupları da sağladığı her türlü siyasi, lojistik ve mühimmat desteğiyle maalesef iç savaşa yöneltilmiştir. Bu tavrını nihai hedef gördüğü Türkiye'yi kskacı alma babından Kıbrıs'ın güneyine de yansıtması gözlerimizden kaçmamaktadır. Zaten hâlihazırda artan ABD ve İngiliz askeri üslerin ve Fransız savaş gemisinin varlığıyla dünyanın en çok silahlanan coğrafyası hâline gelen Kıbrıs Adası'nın bu defa İsrail'in her anlamda nüfuz etme alanına dönüştüğüne tanıklık etmekteyiz. Bu durum açıkça bizim güney cephemizde teyakkuz hlimizi daha ciddi boyutlara taşımaktadır. Dolayısıyla, dn teopolitik hezeyanlarla "armageddon" histerisine kapılarak güney sınır komşularımızda egemenlik iddiasında bulunan yabancı askeri yetkililerin yerini bugün "Kudüs savaşına hazır olalım." sloganıyla asil hesaplaşmanın Suriye zerinde Türkiye'yle olacağını ifade eden soykırımcı siyonistlerin aldığını görmekteyiz ve heveslerinin kursaklarında kalacağının da an meselesi olduğunu öngörmekteyiz; yeter ki Milli Şair'imizin vezir ifadesinde vurguladığı gibi, tefrikaya müsaade etmeden yüreklerin toplu vurmasına odaklanalım.

Bu nedenle, Hariciyemizin en yetkili ağzının da ifade ettiği gibi, Suriye meselesini birinci dereceden milli güvenlik meselesi olarak algılama zorunluluğumuz bulunmaktadır. Bütün bu olaylar ve gelişmeler ışığında, Irak ve Suriye'nin toprak bütünlüğünü bozmaya, istikrar ve güvenlik tesisi çabalarını sekteye uğratmaya ve sahada gayrimeşru olubittiler oluşturmaya yönelik milli

güvenliğimize tehlike oluşturabilecek her türlü risk, tehdit ve eyleme karşı uluslararası hukuktan doğan haklarımız doğrultusunda gerekli önlemlerin alınması ve Suriye'deki istikrarın tesisine dair çabaların pekiştirilmesi millî güvenliğimiz açısından hayati önem arz etmektedir.

Şimdi, tabii, bu bağlamda, dikkatlerimizi çeken, uluslararası kurum ve kuruluşlara çok açık ve net bir şekilde aşırı güven sunmaktayız, hâlbuki gerek bölgemizde gerek küresel manada bugüne kadar yaşanan her 2 savaş muvacehesinde ele aldığımızda uluslararası kurum ve kuruluşların maalesef amaçlarına uygun, barışı önceleyici, çok daha fazla işlevsel olmadıklarına tanıklık ediyoruz. Bu hâllerle, işte, İsrail'in gerçekten bütün bölgede bir nevi muntika temizliğine dönüştürdüğü işgal girişimleri görmezlikten gelinmekte, hatta kararı ve uygulaması başlanılan ateşkesin dahi yok sayılarak çoluk çocuk demeden her türlü zulmü, işkenceyi, katliamı reva gören bir yapıya bürünmesi bunun çok açık yansımasıdır.

1986-2016 yılları arasında geçerli olan Hannibal Doktrini'nihâlâ daha aslında hiçbir geçerliliği olmamasına rağmen uygulamada tutan yani "Tutani, kaçanı, gideni, yakalananı herkesi öldürün." şeklinde çok amiyane ifade edebileceğimiz bir uygulamayı hâlâ bugün uygulamakta ısrarla devam eden bir İsrail'e karşı, elbette ki en uzun güney sınırımızı güçlü tahkimatlarla daha güvenlikçi hâle getirme zorunluluğumuz bulunmaktadır. Dolayısıyla bugün görüşmekte olduğumuz özellikle bu tezkerenin yenilenmesi çok elzem ve gerçekten Türkiye'nin güney tahkimatı açısından çok önemlidir.

Bu arada, şimdiye kadar bazı kıymetli arkadaşlarımız konuşmalarında görev süreleriyle ilgili "Efendim, bir yıl değil de niye üç yıl oldu?" gibi gerçekten ciddi eleştirilere değindiler. Şimdi, bakınız, uluslararası kurumlarda, kuruluşlarda da inanın kısa süreli birtakım kararların çok yapıcı, çok uygulayıcı, çok sağlıklı olmadığı konusunda müthiş itirazlar var. Bunu katıldığımız bütün toplantılarda, asamblelerde açık ve net bir şekilde görüyoruz. Hatta görev sürelerinin, seçim sürelerinin bir, iki yıl değil daha uzun sürelerle yayılmasının daha pratik, daha sağlıklı, daha hızlı karar alma mekanizmalarına katkıda bulunacağı bağlamında düşüncelerini irat etmişlerdir. Bunu inanın STK boyutunda da düşünebilirsiniz, ülkenin yürütme ve yasama organları açısından da düşünebilirsiniz. Yani şimdi, bakın, bu yüce Mecliste, inanın, yıldan yıla görüşülmesi öngörülseydi bugün harcadığımız mesaiyi 3'le çarpacaktık ve asli görevimiz olan yasama görevimizi belki deruhte etmekte birtakım sıkıntılar yaşayacaktık, özellikle zaman açısından. Dolayısıyla bir de askerî bir birliğin gönderilmesi, organize edilmesi, teçhizatıyla donatılması ve geri dönüşlerinin alacağı vakit dikkate alındığında bunun gerçekten, bence de yıldan yıla değil daha uzun süreli olmasında yarar vardır çünkü hedeflediğimiz şey vakit kaybına çok maruz bırakılacak bir uygulama değil diyorum.

Bu düşünce ve temennilerle, ilgili tezkereye Milliyetçi Hareket Partisi olarak "kabal" oyu vereceğimizi belirtir, yüce heyetinizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlarım. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Aydın.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ilk söz Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'a ait.

Buyurun Sayın Oluç. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Sayın Başkan, sayın vekiller; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bir kez daha Suriye-Irak tezkeresiyle karşı karşıyayız. Üstelik bu kez kapsamı da genişletilerek üç yıl uzatılması planlanıyor. Tezkerenin bu yıl yeniden birleşik biçimde ve üç yıllık süreyle Meclise sunulması yürütmenin dış politika ve güvenlik alanında denetimsiz hareket etme eğiliminin yeni bir göstergesidir. Bunu bir kenara not düşelim.

Sayın vekiller, ateşi ateşle söndürmenin mümkün olmadığını, her acının yeni bir acıyı çağırdığını ve Orta Doğu halklarının yaşamını hedef aldığını gördüğümüz günleri yaşıyoruz hep birlikte. O nedenle sonunda söyleyeceğimi başında da ifade edeyim: Bu coğrafyada huzuru tesis etmenin en doğru yolunun demokratik ve barışçıl siyaseti esas almak olduğunu düşünüyoruz. Orta Doğu'da şiddetin, ölümün değil halkların bir arada eşit ve barışçıl bir yaşamın tarafıyız. Demokratik ve barışçıl yaşamı bu topraklara hâkim kılmanın her zamankinden daha güçlü bir şekilde kendisini dayattığını düşünüyoruz. O nedenle, bu anlayışı içermeyen Irak, Suriye tezkeresine "hayır" oyu vereceğimizi belirtmek istiyorum.

Sayın vekiller, iki sene önce, 2023 yılında da yine bu tezkere üzerine bir konuşma yaptım ve o zaman bir gerçeğe işaret ettim "Kuzeydoğu Suriye'de ekonomik, sosyal, kültürel yaşamın çeşitli veçhelerini size anlatayım." dedim ve anlattım. Orada bir yaşam olduğundan söz ettim "Üretim var, insanlar var, çocuk, kadın, yaşlı, genç erkekler var, Kürtler var, Araplar var, Türkmenler var, Süryaniler var, Ezidiler var." dedim. O nedenle askerî değil siyasi ve diplomatik çözümlere yönelmesi gerektiğini uzun uzun anlattım. Yıllardır, diplomasiye ve diyaloga ihtiyaç var, sert söze, kutuplaştırmaya, düşmanlığa, gerginliğe ihtiyaç yok dedik. Suriye'de yaşayan Kürt, Arap, Türkmen tüm halklarla iyi ekonomik, ticari, kültürel ve siyasi ilişkiler kurmak gereklidir dedik. Bugün de aynı şeyleri düşünüyoruz ve söylüyoruz. Elbette sadece tezkereyi değil iktidarın dış politikasını da değerlendiriyoruz ve tartışıyoruz. Son on dört yıla baktığımızda ortaya çıkan tablo istikrarsız bir dış politika tablosudur. Bunun temel nedeni, yıllarca dış politikada diplomasi, diyalog, müzakere anlayış yerine askerî güç gösterilerinin, askerî operasyonların, bölgesel askerî güç olma hevesinin geçirilmiş olmasıdır ve ne yazık ki bu tezkereyle beraber aynı anlayışın devam ettiğine maalesef şahit oluyor. Yanlış olan budur işte. Bu iktidar dış politikada yanlışlar yapma istikrarına sahiptir. Bakın, bir kez daha söyleyelim: Çatışmanın sona erdiği, askerî değil siyasi adımların öne geçtiği, diyalog ve müzakere olduğu bir ortam, demokratik bir Suriye sorunların aşılmasını sağlar. Suriye halkları geleceğine ve demokratik Suriye rejiminin eşitliğe dayalı yeni toplumsal sözleşmesine birlikte ve müzakereyle karar vermelidir. Barış ve müzakere tek geçerli yoldur. İki yıl önce demişim ki yine bu tezkere konuşmasında: "Suriye'nin toprak bütünlüğü içinde güçlü bir yerel demokrasi üzerinde yükselen bir demokratik rejim inşası adımları en gerçekçi ve doğru olan yoldur. Bütün etnik, inançsal ve kültürel oluşumların kendilerini kurumları aracılığıyla ifade ettiği toplumsal mutabakata, demokrasiye ve çoğulculuğa açık, insan haklarına saygılı bir rejim... İşte, Türkiye elindeki bütün imkânlarla bu yöndeki adımları desteklemelidir, komşusunun geleceğini barış içinde inşa edebilmesini kolaylaştırmalıdır." Gelişmeler ne oldu? Bizi haklı çıkardı. Bugün de aynı sözleri söylüyoruz. Savaşın korkunç yıkımını bilmeyenler barışın kıymetini de bilmez. Barış ve müzakere politikası elimizdeki en güçlü imkândır. Türkiye bütün komşularıyla ilişkilerini ekonomik, diplomatik, kültürel alanda geliştirmelidir; bunun yolu diplomasi ve müzakere. Bu nedenle bizler tezkereye "hayır" oyu vereceğiz.

Şu çok açık ki Kürtlerin varlığına, Kürt halkının siyasi ve idari haklarını kullanmasına karşı durmak çözüm değil çözümsüzlüktür. Kürt'ün hakkı, hukuku olursa Türk de huzur bulur, Fars da huzur bulur, Arap da huzur bulur, herkes huzur bulur. Barış içinde, eşitlik içinde bir arada yaşamının yolu esas olarak budur. Kendi sınırları içinde yaşayan Kürtlerle, komşu ülkelerde yaşayan Kürtlerle barışmaktır doğru olan. Türkiye'nin güvenliği Suriye iç barışından, barışçıl politikalarından ve Suriye'nin demokratik bir çoğulcu rejime sahip olmasından geçmektedir. Türk, Kürt ve Arap halklarının birlikte, eşit olarak yaşamaları, ortaklıkları bölge için huzur ve refah adımı olacaktır.

Sayın vekiller, Kürt sorunu Türkiye sınırları içindeki bir sorun olmanın ötesinde bölgesel bir sorundur. Dolayısıyla, bunun hem yerel hem de bölgesel çözümlerinin gerçekleşmesi ve yaratılması gerekiyor. Bölgesel çözüm neden önemli? Çünkü bugün Orta Doğu'da çok önemli bir döneme girildi, bu dönem çok büyük riskleri ve tehditleri barındıran ama çok önemli imkânları da içeren bir dönem. Bölgesel çözüm için gerekli olan, bölgede Türk-Kürt ittifakının sağlanmasıdır. Türk-Kürt ittifakı hem tarihsel hem de konjonktürel olarak baktığımızda son derece önemlidir. Hem Türkiye'deki Kürt sorununun barışçıl ve demokratik çözümü açısından hem de bölgede Irak, İran, Suriye'deki on milyonlarca Kürt'ün yaşayacakları açısından baktığımızda bu ittifakın sağlanması büyük bir imkândır. Daha önce de söyledik, bir kez daha vurgulayalım: Kürt düşman değildir, Kürt güvenlik tehdidi değildir; Kürt'ün akrabaları, dostları kuzeydoğu Suriye'de yaşamaktadır.

Sayın vekiller, bir konu daha var; 27 Şubat sonrasında gelişen süreçle ve atılan adımlarla örtüşmeyecek biçimde hazırlanmış bir tezkere var karşımızda. Kürtlerin Suriye'de irade sahibi olmasını ve meşru haklarına kavuşma gayretlerini hedef aldığı çok açıktır bu tezkerenin. Kürtlerin sınır ötesinde de olsa kazanımlarının ortadan kaldırılması üzerine kurulmuş olan devlet paradigmasında hâlen zihniyetin değişmediği anlaşılmaktadır bu tezkereyle birlikte. Tezkerede bir dizi Birleşmiş Milletler kararına atıfta bulunulsa da bu atıfların hiçbiri bahse konu Birleşmiş Milletler kararlarıyla örtüşmemektedir. Tehdit olarak öne sürülen Suriye Demokratik Güçleri, Birleşmiş Milletler tarafından ya da başka bir uluslararası aktör tarafından "terör" kavramıyla tarif edilmemektedir; çok net olarak bunu bir kez daha vurgulayalım, biz de bu kavramla tarif etmiyoruz SDG'yi. Suriyeli Kürtler bölgedeki güçler arasında en donanımlı ve diplomatik açıdan en fazla olumlu ilgi gören aktörlerin başında gelmektedir. Geniş bir çatı yapılanması olan kuzey ve doğu Suriye özerk yönetimi Suriye'deki demokratik ve bir arada yaşam modelini hayata geçirmeyi başarmıştır. Bu gerçekliği bir şans olarak görmek yerine tehdit biçiminde algılamak yanlıştır. Suriye'de Şam yönetimi ve özerk yönetim bir müzakere sürdürmektedir. Siyasi iradeler yani iki siyasi irade, Şam yönetimi ve özerk yönetim iradesi karşılıklı oturmakta, birbirlerini meşru görmekte ve tartışmaktadır. Üstelik, Türkiye devleti de bu müzakerelere şahitlik etmektedir, şahitlik. Şimdi, Şam hükûmeti Kürt meselesiyle ilgili olarak "Bizim meselemiz." diyor geçen gün Mazlum Abdi bir röportajında ve sözlerini şöyle sürdürüyor, diyor ki: "Ancak bu konuda henüz bir görüşmemiz olmadı. Meselenin çözümü için anayasal değişiklikler olmalı. Okullarda Kürtçenin resmî dil olması gerek. Henüz bu konuların esasına dair görüşmeler yapılmadı. Kürtlerin haklarının güvenceye alınması gerek, Kürtçeyle ilgili bir heyetin Şam'a giderek bu konularda görüşmeler yapması gerek. Bu konuda bir heyetin gitmesi için çalışmalar var. Sadece askerî, idari alanlarda değil bu konularda da gelişmelerin yaşanması gerek." Kim diyor? Mazlum Abdi diyor. Neyin adına söylüyor? Özerk yönetim adına söylüyor. Yani demokratik entegrasyonun gerçekleşebilmesi için Şam yönetimiyle birlikte bu müzakereleri karşılıklı sürdürüyorlar iki siyasi irade olarak.

Şimdi nereye varmak istiyorum? Burada çeşitli konuşmalar yapıldı ve bu konuşmalarda sanki bir demokratik entegrasyon çalışması yokmuş gibi bir hava yaratılmaya çalışılıyor, doğru değil; demokratik entegrasyon çabası sürüyor ve dediğim gibi, bu çaba iki siyasi irade arasında sürüyor. Eğer Türkiye gerçekten olumlu bir adım atmak istiyorsa o zaman yapılması gereken, iktidar tarafından yapılması gereken, işte bu iki siyasi irade arasında sürmekte olan müzakereleri teşvik etmek, demokratik ve barışçıl çözümün önünü açmak, demokratik bir Suriye rejiminin ve yeni bir anayasanın, eşitlik üzerine kurulan yeni bir anayasanın oluşması için katkıda bulunmaktır; esas itibarıyla Türkiye'nin yapması gereken budur, demokratik entegrasyonu teşvik etmek yerine tezkere çıkarmak değildir. Bu nedenle, tezkereye "hayır" oyu vereceğimizi bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ikinci konuşmacı İstanbul Milletvekili Sayın Cengiz Çiçek.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA CENGİZ ÇİÇEK (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum partim adına.

Şimdi, partimiz adına söz kurarken tezkerenin bütününe dair bir tanım yapmak istiyoruz; bu tezkerenin ruhu eski argüman ve politikalara devamdır. Çok net bir şeyi söylememiz lazım: Biz, bir süredir Türkiye'de barış ve demokratik toplum sürecini örgütlemeye, derinleştirmeye çalışırken, bu tezkere aslında eski politikaları, eski argümanları tekrar etmenin tezkeresidir diyoruz.

Bir diğer şey de şu: Mecliste kurulan komisyonda birçok dinleme yaptık değerli arkadaşlar. O değerlendirmelerin çoğunda ortak vurgu şuydu: Bu sürece destek var ama güven yok. Bu tezkere aslında, aynı zamanda, bu sürece olan güveni yerle bir eden bir tezkeredir diye düşünüyoruz. Size bir soru sorsam, 7 Ekim sonuçları itibarıyla Orta Doğu'nun 11 Eylülüdür desem ne dersiniz? Evet, 7 Ekim Aksa Tufanı'ndan sonra İsrail Aksa Tufanı'nı gerekçe göstererek Orta Doğu'da yayılmacı politikalarına hız verdi ve her birimiz bu tehdidin varlığında hemfikiriz. Peki, bu tehdit nasıl berhava edilir? Bakın, 11 Eylülde ABD aynı şeyi yaptı, 11 Eylül sonrası başta Irak işgali olmak üzere bölgeye bir dizayn vermeye çalıştı. 1 Mart tezkeresine "hayır" diyen bu Meclis belki de ABD'nin işgal operasyonlarının oyununu bozdu, bu ülkenin, bu devletin savaşa çekilmesini engelledi. O zaman, tekrardan şunun altını çiziceğiz: Türkiye'yi İsrail yayılmacılığı tehdidi adı altında başta Suriye olmak üzere Orta Doğu'da savaşa çekmek isteyen bu tezkereye hepimizin "hayır" demesi gerekiyor diye düşünmekteyiz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, tezkereye birçok boyutuyla baktık, gerçekten üzülerek söylüyoruz, şu tespiti yapmadan kendimizi alıkoyamıyoruz: Siyasi emellerine göre, siyasi hesaplarına göre düzenlenmiş ve özensiz bir tezkereyle karşı karşıyayız değerli arkadaşlarım. Bakın, bunları tek tek söyleyelim. Şimdi, tezkerede diyor ki: "Suriye yönetiminin beklentisi doğrultusunda hareket ediyoruz." Biz de soruyoruz: Suriye halklarının beklentisi nerede? Niye bir türlü Türkiye halklarının, Suriye halklarının beklentisine göre kendinizi konumlandırıyorsunuz da hep yönetimlere, hep devletlere göre kendinizi konumlandırıyorsunuz?

Şimdi, değerli iktidar vekilleri, bir de size şunu sormak zorundayız sizlere: Hangi görüşmede, hangi resmî ortamda Suriye yönetimi size beklentilerini söyledi? Ya, bu konuda en azından tezkerede şeffaf olun. Hangi görüşmede, hangi belgeye dayanarak sizden beklentilerinizi istediler? Bu konuda da biraz daha açık ve şeffaflığa davet ediyoruz.

"Kimyasal silahların yerlerinin tespiti gerekçesiyle tezkere." diyorsunuz. Şimdi, varsa muhatabı siz misiniz? Sormak zorundayız. Şimdi, akla ABD'nin Irak'taki kimyasal silah şeyleri geliyor. Elimizde bir bilgi yok. Bu konuda bir ahkâm da kesmek istemeyiz ama en azından şunu biliriz yani: Kimyasal silahların tespiti sizin işiniz değil, Birleşmiş Milletler başta olmak üzere uluslararası kurum ve mekanizmalar tarafından değerlendirmeli.

Şimdi, bir başka şey: "PKK mevcudiyetini sürdürmekte." diyor. Bu gerekçe, bu gerekçe arkadaşlar. E, PKK kendi feshetti, silahlı mücadele stratejisini sonlandırma kararı aldığını söyledi. Hükümet olarak sizin işiniz çatışmasızlık sürecini örgütlemekten, çatışmasızlık sürecine dair siyasal inisiyatif almakken, siz -en azından şunu söyleyelim- sürece dair siyasal sorumluluk duygusundan uzak bir şekilde tezkereyi halklara, bizlere dayatmak istiyorsunuz.

Şimdi, bir diğer şey: "PYD/YPG entegre olmayı reddetmekte." Külliye yalan. Bakın, 10 Mart mutabakatı aynı zamanda entegrasyon mutabakatı olarak değerlendirilebilir. 1'inci maddesinde ne var biliyor musunuz 10 Mart mutabakatının? Siyasal katılım ilkesi var. E, parlamento seçimleri Suriye'de 6 bin kişinin oylamasıyla... Ya, 6 bin seçmen arkadaşlar!

Bakın, size soruyoruz... Kıbrıs'taki seçimlere katılım azlığını "Kıbrıs Türklüğünü temsil etmiyor." diye eleştirdiniz ya, biz de şunu söylüyoruz: 6 bin Suriyeli seçmen Suriye'deki Suriye Kürt'ünü, Alevi'sini, Dürzi'yi, halkların ve inançların kaderini temsil etmiyor, kaderini temsil etmiyor. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) 6 bine "demokrasi şölenu" diyeceksiniz, oradaki azlığa "tehdit" diyeceksiniz; olmaz böyle çelişki. Bu çelişkileri size söylemek zorundayım.

Bakın, başka bir madde, 5'inci madde. Entegrasyon mu istiyorsunuz? 10 Mart mutabakatının 5'inci maddesi şu: Göçmenlerin dönüşü. Zaten Türkiye'de, Afrin'de ve benzeri yerlerde göçmenler dönüşü bekliyor ama sizin savaş tezkereniz, tezkere üzerinden yaptığınız operasyonlar şu anda göçmenlerin geri dönüşünü engelliyor ve siz bu yönüyle, bu tezkereyle Türkiye'deki, Suriye'deki entegrasyon politikalarını baltalyorsunuz. Aslında bu tezkere entegrasyon politikalarını, entegrasyon yaklaşımını baltalayan tezkeredir, o yüzden "hayır" diyoruz.

Şimdi, bir başka şey, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 2014 yılı 2170 sayılı Kararı'nı dayanak gösteriyorsunuz. Bakın, arkadaşlar, AİHM kararlarını çer çöp ettiniz, hiçbirini dinlemediniz, uygulamadınız, burada da Birleşmiş Milletler kararlarını tahrif ediyorsunuz. 2170 sayılı Karar Dışişleri Bakanlığı sitesinde aynen şu: "DEAŞ'ın etkinliğini kırmak." Siz tezkerede ne diyorsunuz 2170 sayılı Karar bağlamında? "DEAŞ ve benzeri terör örgütleri" diyorsunuz yani torba yasadaki yaklaşımınızın aynısını torba terör cinliğinde gösteriyorsunuz. Torba terör oluşturuyorsunuz, içinden işinize geleni çekiyorsunuz, sonra da diyorsunuz ki: "Bu tezkereye 'evet' deyin."

Şimdi, son tahlilde şunu söylemek zorundayız: Her defasında söylüyoruz bu tezkere aynı zamanda savaş ekonomisine devam tezkeresidir arkadaşlar. Savaş ekonomisi büyüdükçe toplumsal refahın küçüldüğünü artık her birimizin kabul etmesi gerekiyor. O yüzden bu tezkere ekonomik yıkıma devam yetkisi istiyor. Biz de bu tezkereye o yüzden "hayır" diyeceğiz.

Sözlerimi toparlarken Amerikalı filozof Noam Chomsky'nin çok güzel bir belirlemesi var, tam da bu tezkereyle ilgili; kitabın adı "Korsanlar ve İmparatorlar: Eskiler ve Yeniler." Tavsiye ederiz, okumanızı tavsiye ederiz. Gerçekten bu imparatorluklar, eskiler ve yeniler neyi muştuluyor bize? Eskiler ve yenilerin kavgası ne? Hepimiz aslında bunun altını her defasında halklar ve ezilenler lehine çizmek zorundayız. Noam Chomsky şunu söylüyor: "Şayet saldıran taraf, kendisine istediği zaman bir yerleri imha etme hakkı tanıyan biricik imtiyazlara sahipse, onun eylemlerine karşı gösterilen her türlü direniş terörizmdir."

Bugün önümüzdeki tezkere tam da Chomsky'nin bu eleştirisini hatırlatıyor. İktidar sınır ötesi eylemlerine haklılık atfederken buna karşı çıkan her sesi tehdit ya da terör kategorisine yerleştiriyor. Güç kendini sorgulanamaz hâle getiriyor. Biz de bu mutlaklaştırılmak istenen gücü sorguluyoruz ve kabul etmiyoruz ve tezkereye "hayır" diyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Namık Tan.

Buyurun Sayın Tan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA NAMIK TAN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamın başında, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin 6'ncı Cumhurbaşkanı seçilen, Kıbrıs Türküne ve KKTC'nin geleceğine büyük katkılar yapacağına inandığımız Sayın Tufan Erhürman'ı yürekten kutluyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, bugün tam on sekiz yıldır aralıksız yürürlükte olan bir tezkerenin devamı veya sona erdirilmesi üzerine görüşme yapacağız. Bugün söylemesi dile kolay, tam on sekiz yıldır Türk Silahlı Kuvvetlerinin terörle mücadele amacıyla sınır ötesi operasyona gönderilmesi konusunu yüce Meclisin gündeminde tutmuşuz. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak farklı dönemlerde bu tezkereye yönelik tavrımızı gözden geçirmiştik. 2007 yılında PKK'nın Türk Silahlı Kuvvetleri varlığına saldırılarının büyük bir şiddetle yeniden başladığı, sınır karakollarımıza baskınlar yapıldığı bir dönemde hazırlanan bu tezkereye ilk olarak "kabul" oyu vermiştik, Irak'ta sınır ötesi operasyonların hukuki altyapısını oluşturmayı amaçlayan tezkereye terörle mücadele gayesi taşıdığına inanarak desteğimizi açıklamıştık fakat sonraki yıllarda işler hızla değişmeye başladı. 2011 yılında Arap Baharı rüzgârına kapılarak açıktan Yeniosmanlıcı ve İhvanı, irredantist, revizyonist, genişlemeci ergenlik rüyalarının peşinde sürüklenmeye başlayan AKP, cumhuriyetimizin geleneksel dış politikasını bir kenara bırakarak tutarsız bir çizgiye savruldu. Nitekim, 2012 yılı sonbaharında tezkere yeniden yüce Meclise geldiğinde biz hayretle gördük ki operasyonların kapsamına Suriye eklenmiş. Oysa o günlerde Suriye'deki çatışmalar bir iç savaş düzeyine daha yeni evrilmişti. Yani 2012 yılında AKP Hükümeti aynı YPG'nin siyasal kanadı PYD'yle henüz görüşme hâlindeydi. Üstelik Türkiye'de de bugünküne benzer bir barış süreci devam ediyordu. Erdoğan ve çevresi, Suriye'deki oluşumları bir kenara bırakın, Türkiye'deki PKK'yı bile eskisi nispetinde bir tehdit olarak kabul etmiyor, müzakere edilen meşru muhatap olarak görüyordu. Biz de işte bu nedenle TSK'nin Suriye'ye hangi gerekçeyle sokulmak istendiğini sorguladık. Ülkemizin bu çok cepheli savaşa müdahil olmasını istemiyorduk. Dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan da Dışişleri Bakanı Davutoğlu da Cumhuriyet Halk Partili temsilcilerimizin ısrarlı soruları karşısında Suriye'deki olaylarda asla taraf tutmadıklarını iddia ettiler. Onlara kalsa AKP Hükümeti Suriye'de kimseye herhangi bir maddi ya da siyasi yardımda bulunmuyordu. Kendileri bu konuda bizlere yeminler ediyorlardı, aynı ikili bu sözlerin üzerinden bir yıl bile geçmeden Esad'a muhalif güçlerden Özgür Suriye Ordusuna verdikleri

desteği açıkladılar. Yıllarca Özgür Suriye Ordusunun faziletlerini bizlere ballandıra ballandıra anlattılar. Lakin bu dönemde bile Hükümet kanadından PYD ya da YPG'ye yönelik olumsuz bir söylem duyulmuyordu. Dahası da var; PYD lideri Salih Müslim, 2013 ve 2014 yıllarında toplamda 3 defa Ankara'da ağırlandı. Bu ziyaretlerde Salih Müslim'e kırmızı halılar serildiği ve devlet başkanı protokolüyle ağırlandığı yolundaki tartışmalar kamuoyunda aylarca devam etti. Sonra, kendisine Irak Şam İslam Devleti yani kısaca "İŞİD" adı verilen canı bir örgüt ortaya çıktı. Türkiye'de, bu örgütün zulümlerine sempatiyle bakanlar bile oldu. AKP'li bir Bakan Emrullah İşler, sosyal medyada "İŞİD öldürüyor ama bari işkence yapmıyor." diyerek örgütü savunmaya kalktı. Bu savunma İŞİD'in Suriye'de, Arap Alevileri, Ezidileri ve Hristiyanları ağır işkencelerle ve topluca katlederek videoya çektiği, binlerce kadını kaçıırarak köle pazarlarında sattığı bir dönemde yapılmıştı. Belki Sayın Bakan o günün bilgi eksikliğinin kurbanı olmuştu ama sonrasında konuyu araştırmak, doğrusunu öğrenerek kamuoyundan bir özür dilemek zahmetine bile girmedik. Bugün de AKP, Şam'daki yeni yönetimle böylesine sıkı ilişkiler yürütüyor ve sık sık karşılıklı görüşmeler yapıyor fakat 10 Ekim 2015 Ankara Gar katliamının Suriye'ye kaçan sorumlularını nedense Ahmed eş-Şara'dan talep etmiyor. (CHP sıralarından alkışlar) Hatırlarsınız, İŞİD, bizi Suriye sınırları içerisindeki toprağımız olan Süleyman Şah Türbesi'ni yok etmekle tehdit etmişti. AKP Hükümeti YPG'li militanlar ve Türkiye'ye geçişleri nedense tam 29 Ekim gününe denk getirilen KDP peşmergeleriyle birlikte ortak bir operasyon yürüterek türbeyi taşıyabildi. Hasılı Türkiye 2012 yılından itibaren altı yıl boyunca Afrin'e düzenlenen Zeytin Dalı Harekâtı'na kadar Suriye Kürtleriyle en ufak bir gerilim yaşamadı. Fakat bu tezkere her yıl Irak ve Suriye tezkeresi olarak karşımıza getirildi. Biz yine de 2015 yılında ülkede büyük çapta artan terör olaylarının etkisiyle bu tezkereye şartlı olarak "evet" oyu vermiştik. O süreçte AKP Hükümeti PKK ile kendi yürüttüğü müzakere masasını devirdi ve Suriye'deki operasyonların artık bir numaralı tehdit ilan ettiği YPG'yi hedef alacağını açık seçik belirtti. 2018 yılı başlarında Afrin'e gerçekleştirilen Zeytin Dalı Harekâtı'yla bu yönelim fiiliyata döküldü. Fırat Kalkanı, Zeytin Dalı ve Barış Pınarı Harekâtları sonucu Türk Silahlı Kuvvetleri unsurları 2016 yılından itibaren peyderpey Suriye içinde bir denetim alanı oluşturdu. Pençe-Kilit Harekâtlarıyla da Irak içindeki ileri üs ve geçici karakol sayımız 14'ken 140'ı geçti bugün. 2021 yılına kadar Türkiye'nin terörle mücadele anlamında kazanımının ne olduğunu Hükümete defalarca sorduk ama hiçbir yanıt alamadık. Askerimiz yıllarca ateş hattında kaldı ve acı kayıplar verdik. Siz unutturmaya çalışıyor olsanız da biz İŞİD mensubu teröristlerin 2 askerimizi canlı canlı yaktığını ve bu olayın görüntülerini bütün dünyaya servis ettiğini unutmuyoruz. 2020 yılı başlarında Rusya'nın 36 askerimizi şehit ettiğini, sizin S-400 alım kararınız eleştirilmesin diye Rusya'nın adını dahi vermediğinizi, sorumluluğu Esad yönetimine attığınızı, buna mukabil ne Rusya'ya ne Esad'a karşı en ufak bir eylemde bulunabildiğinizi, yetmiyormuş gibi Erdoğan'ın Putin'in kapısında canlı yayında dakikalarca bekletildiğini de unutamıyoruz. Tüm bu yaşananlardan sonra bizler de size verdiğimiz şartlı desteği geri çektik ve 2021 ve 2023 yıllarında bu tezkereye 2 kere "hayır" oyu verdik.

Değerli arkadaşlar, Türkiye'de terörle mücadelenin hakkıyla yapıldığına, Anayasa'mıza, yasalarımıza ve uluslararası hukuka ama hepsinden önce akla uygun biçimde yürütüldüğüne ikna olduğumuz zaman biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak size en büyük desteği veririz fakat AKP Hükümeti bu mücadeleyi nalıncı keseri gibi sürekli kendi siyasal kazanımına yontarak yönetmek suretiyle böyle bir desteği hak etmediğini gösterdi. Bugün Irak ve Suriye'yi hâlâ ayırmadan karşımıza getirilen bu tezkere bir sürü soru işaretiyle önümüzde duruyor. Kaldı ki Cumhurbaşkanlığı kararlarıyla yönetilen tek adam rejiminde nedense üç yıllık bir süre için vesayete kapı aralıyor, keyfiliğin yolunu yapıyor. Sizlere sormak istiyoruz: Şam'da Ahmed eş-Şara yönetimindeki hükümetin ülkeyi yeniden yapılandırıldığını, Türkiye'nin de bu hükümete güvenerek destek verdiğini söylüyorsunuz. Yandaş medyanız barışı Erdoğan'ın inşa ettiğini iddia ediyor. Üstelik, SDG de geçtiğimiz hafta Şam'la anlaşacağını, Suriye Ulusal Ordusuna katılacağını ilan etti. Cumhurbaşkanı Erdoğan sessiz sedasız "PKK eşittir YPG." söylemini terk edip "SDG" demeye başladı. Yani bir yandan "Biz Suriye'de barışı kurduk, istikrarı sağladık." diye övünüyorsunuz, diğer yandan Suriye'de uzun bir istikrarsızlık dönemi öngörerek bu tezkereye üç yıllık bir uzatma istiyorsunuz. Bu suretle her yıl yapmamız gereken bir denetimi geciktirmeye kalkıyorsunuz. Hatırlamamız lazım ki askerî güç kullanma ya da savaş ilanı yetkisi hâlâ yüce Meclisimize aittir. Böyle giderse siz on yıllık, hatta ucu sınırsız yetkiler isteyeceksiniz; bu, açık bir Anayasa ihlalidir. Oldu olacak, Anayasa'mızın 87'nci ve 92'nci maddelerini yürürlükten kaldıralım, Cumhurbaşkanı canı istediği zaman askerimizi oraya buraya yollasın. (CHP sıralarından alkışlar) Hatta Wagner gibi paralel ordular, paralı asker çeteleri kursun, istediği yere konuşlandırsın. Ordumuzun gücü ve caydırıcılığı elbette bizim için değerlidir fakat şunu da unutmayın ki bizler Türk Silahlı Kuvvetlerinin çıkarlarını korumayı yüzlerce Türk askerinin şerefli isimlerini Ergenekon ve Balyoz kumpaslarına bulaştırmaya cüret eden bir hükümetten, "Ben bu davaların savcısıyım." diyerek övünen Erdoğan'dan öğrenecek değiliz. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, PKK'nın silahsızlandırılması amacıyla yüce Meclisimizde "Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu" adıyla bir oluşumu meydana getirdiniz. Partimize yönelik bütün hukuk dışı saldırılarınıza rağmen bizler bir karar verdik, ülkemizi terörden arındırmayı amaçladığı ve demokrasiye geri dönülmesine zemin hazırlayacağı beklentisiyle Komisyona katıldık. Bugün Komisyon İmralı'ya gidecekse TSK neden Irak ve Suriye'ye gidecek? Yok, TSK Irak ve Suriye'de askerî harekâta ve ucu açık konuşlandırmaya devam edecekse Komisyonun adaya gitmesi hangi amacı gütmektedir? Dışişleri Bakanı Hakan Fidan ortada süreç yokmuş gibi davranıyor, YPG'yi Türkiye'nin her an yeni bir askerî harekât yapabileceği yönünde tehdit etmekten geri durmuyor. Diğer cephede ise Sayın Bahçeli milletvekillerini -kendisinden aynen aktarıyorum- "kurucu önderliğin" sözlerini esas almaları yolunda uyarıyor. PKK gerçekten de silahlarını teslim ederek kendini lağvetme yolundaysa, SDG yeni Suriye'nin ordusuna katılma konusunda Şam'la uzlaştıysa biz bu Irak ve Suriye tezkeresi marifetiyle kimlere operasyon yapacağız? Bu iki ülkede kiminle, hangi grupla, hangi örgütle mücadele etmek için destek istiyorsunuz?

Bu arada, Sayın Bahçeli'nin -yine tırnak içinde- "Kurucu önderliğin 27 Şubat açıklaması bizim için esastır." cümlesine atfen sormak isterim: Madem Öcalan'ın açıklamalarını çözüm süreci için esas alıyorsunuz, sınır ötesi operasyonların devamı veya sonlandırılması gibi konularda da Öcalan'a mı danışmayı öngörüyorsunuz? Öyleyse neden siz önden İmralı'yı ziyaret etmiyorsunuz?

KAMİL AYDIN (Erzurum) - Başından kırparak mı okuyorsun cümleleri ya!

NAMIK TAN (Devamla) - Değerli arkadaşlar, Cumhuriyet Halk Partisi hiçbir dönemde toplumsal barışa yönelik çözümlere karşı olmadı, bugün de değil fakat ortada aydınlatılması gereken ciddi belirsizlikler, tutarsızlıklar, yapısal çelişkiler var. İktidar kanadındaki arkadaşlara güvenmememiz için yüzlerce sebep önümüzde olmasına rağmen biz demokrasiyi zorlamayı, barışın kalıcı kılınmasına bir şans vermeyi seçtik. Yargıyı hepten araç hâline getirmenize, bize yönelik son derece kötü niyetle yürüttüğünüz hukuki

operasyonlara rağmen ülkemizin çıkarlarını her şeyden üstün tutarak bu Komisyonunda beraber çalışıyoruz fakat sizler gerçek bir barışın inşasının ancak demokratik bir ülkede mümkün olabileceğini sürekli göz ardı ediyor, Komisyonunda demokrasi propagandası yapıp dışarıda her türlü otoriter uygulamayı hayata geçiriyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, iktidarın ülkenin temel sorunları konusundaki sorumsuz ve tutarsız tutumu bizim bu yönetime inanamama ve güvenmemize engel oluyor. AKP ve MHP temsilcileri ülkemizin terörden arındırılması yolunda kamuoyuna büyük sözler veriyorlar ama bu sorunun çözümünde hayati önem taşıyan demokratik kurum ve kuralların inşasına ilişkin kendilerinde bir ışık göremiyoruz.

Siyasal gerekçelerle kendinize tehdit gördüğünüz yüzlerce insanın, kamuoyuna mal olmuş birçok nitelikli insanın ömrünü cezaevlerinde haksız yere çürütüyorsunuz. Başta Osman Kavala olmak üzere kitlesel Gezi protestolarını yönettiğini iddia ettiğiniz birçok yurttaşımızı hukuka ve insan haklarına aykırı biçimde yıllardır cezaevinde tutuyorsunuz. Hatay halkının millî iradesini çiğneyerek, onların oylarıyla seçilen Can Atalay'ın milletvekilliğini yüce Meclisimizin tarihine bir utanç sayfası olarak yazılmış bir oylama sonucu düşürüyorsunuz. Silahlı örgütle ve onun lideriyle müzakere ederken siyasal mücadeleden hiçbir zaman ayrılmamış Selahattin Demirtaş'ın tutukluluğunu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin mükerrer kararlarını hiçe sayarak devam ettiriyorsunuz.

Şunun altını önemle çizmek gerekiyor arkadaşlar: Şimdi sizler bilgi eksikliğinden ötürü kendi aranızda "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının ne önemi var? Biz kendi iç politikamızda canımızın istediğini yaparız, bize kimse karışamaz." diyor olabilirsiniz fakat bilmelisiniz ki dünyada her şey böyle yürümüyor. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Avrupa Konseyi bünyesinde kurulmuş bir mahkemedir, ülkemiz Avrupa Konseyinin kurucu üyelerindedir ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları yasalarımızın üzerindedir. Bu Konseye Türkiye içinde bir millî mutabakatla üye olduk. Oraya attığımız imzada İsmet İnönü'nün de Celal Bayar'ın da Adnan Menderes'in de iradesi var; onlara doğrudan Atatürk'ten miras kalan bir siyaset, bir irade var. Uluslararası bir ittifaka girmek ülkenizin sözünü, namusunu ortaya koyarak belli taahhütleri üstlenmek demektir; sizler "Benden önceki hükümet imza attı." diyerek bunu göz ardı edemezsiniz, kendi siyasi çıkarlarınız için uluslararası yükümlülüklerimizi canınızın istediği gibi çiğneyemezsiniz arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar) Siz bugün Osman Kavala, Can Atalay, Selahattin Demirtaş ve siyasi gerekçelerle cezaevinde tuttuğunuz tüm tutsakları tahliye ederseniz, korkmayın, iktidarınız hiçbir şey kaybetmez; bilakis, saygı görürsünüz fakat siz onları içeride tuttukça ülkemizin saygınlığı, verdiğimiz sözlerin ağırlığı her zaman tartışma konusu olacak; bunu böyle bilmenizi isterim. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bir yana, daha geçtiğimiz günlerde Anayasa Mahkemesi Tayfun Kahraman'ın tutukluluğunun hukuksuz olduğuna hükmetti. Neden kendi devletimizin millî bir kurumunun kararını siz çiğniyorsunuz? Size defalarca, tartışmalı gerekçelerle ve daha iddianamesi bile hazırlanmadığı hâlde cezaevinde tuttuğunuz İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız ve Cumhurbaşkanı adayımız Sayın Ekrem İmamoğlu ve diğer 15 belediye başkanımıza ve yüzlerce belediye personelimize hukuka uygun muamele etme çağrısında bulunduk.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

NAMIK TAN (Devamla) - Yargılamaları TRT'den canlı yayınlamanızı bile talep ettik fakat sizler bu çağrılara kulak tıkamayı sürdürdünüz. Durum böyleyken, size güvenmemizi ve kararlarınızın altına imza atmamızı istiyorsunuz. Siz, bu ceberut ve hak, hukuk, Anayasa tanımaz tutumunuzu değiştirmedikçe ve antidemokratik uygulamanıza son vermedikçe bizden bu konuda destek göremeyeceksiniz. Netice itibarıyla, önümüzdeki tezkereye de büyük harflerle "hayır" oyu kullanıyoruz.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

KAMİL AYDIN (Erzurum) - Batı cephesinde değişen bir şey yok! İki cümle de İsrail mezalimine söyleseydin.

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Fuat Oktay.

Buyurun Sayın Oktay. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA FUAT OKTAY (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi, Genel Kurulu sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Ülkemizin güney kara sınırlarına mücavir bölgelerde terör tehdidinin sürüyor olması ve bunun yarattığı risk ve tehditler karşısında Türk Silahlı Kuvvetlerinin gerektiği takdirde sınır ötesi harekât ve müdahalede bulunmak üzere yabancı ülkelere gönderilmesine yönelik tezkerenin süresinin üç yıl daha uzatılmasına yönelik AK PARTİ adına söz almış bulunmaktayım. Bir kez daha Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Ülkemizin güneydoğu komşularında maalesef on yıllardır savaşların, dış müdahalelerin ve istikrarsızlıkların yaşandığına şahit oluyoruz. 1980 yılında başlayan İran-İrak Savaşı'nı, Irak'ın 1990'da Kuveyt'i işgalini, bunu takip eden Körfez Savaşı'nı, 2003 yılında kitle imha silahlarının var olduğu yönündeki gerçek olmayan bahanelerle Irak'ın işgalini, 2011 yılında Suriye'de başlayan iç savaşı buradan bir kez daha hatırlatmak isterim. Birbirlerini takip eden, birbirleriyle bağlantılı hatta birbirlerinin doğrudan sonucu olan bu olayların bölgeye yönelik doğrudan ve dolaylı dış müdahalelerin sonucu olduğu hepimizin malumudur. Güney kara sınırlarımızdaki komşularımızda yaşanan bu savaş ve istikrarsızlıklar ülkemizi de hedef alan illegal unsurların ortaya çıkmasına ve Irak ve Suriye'de yerleşmelerine de imkân tanımıştır. Nitekim PYD/YPG, SDG ve DEAŞ yukarıda saydığım dış müdahale kaynaklı savaş ve çatışmaların sonucunda sınır aşan terör örgütleri olarak Irak ve Suriye'de yeşerebilecekleri ve buradan ülkemize yönelik terör saldırıları düzenleyebilecekleri alanları ne yazık ki bulabilmişlerdir. Bugün maalesef bölgede istikrarsızlık devam etmektedir. PYD/YPG, SDG bu istikrarsızlıktan yararlanarak Suriye ve Irak'ta kök salmaya çalışmakta, öte yandan bazı DEAŞ unsurları da yeniden aktif hâle gelme gayreti göstermektedir.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Uzaydan mı gitti bunlar? Kendi memleketlerinde yaşıyorlar, uzaydan gitmediler.

FUAT OKTAY (Devamla) - Suriye'de kalıcı barış ve istikrarın henüz tesis edilememesi, terör unsurlarının varlığına ilaveten ülkemizin güneydoğu sınırlarında bir terör koridoru oluşturulması hayalinde olan bazı ülkelerin çabaları da maalesef devam etmektedir.

Öte yandan, sınırlarımız, terör tehdidiyle birlikte, aynı zamanda, düzensiz göç ve kaçakçılık açısından da baskı altına girebilmektedir. Bu tehditler, ülkemizin ve vatandaşlarımızın huzur ve güvenliğine doğrudan tehdit oluşturduğu gibi, aynı zamanda,

sınır komşularımız için de çok ciddi bir tehdit teşkil etmektedir. Bunun da ötesinde, bölgesel barış ve istikrarı bozabilme riskini de taşımaktadır.

Bütün bu gelişmeler karşısında, ülkemize yönelik terör tehdidinin bertaraf edilmesi; Irak ve Suriye'nin toprak bütünlüğünü bozmaya, istikrar ve güvenlik tesisi çabalarını sekteye uğratmaya ve sahada gayrimeşru oldubittiler oluşturmaya yönelik her türlü tehdit ve eylemlere karşı uluslararası hukuktan doğan haklar doğrultusunda gerekli önlemlerin alınması millî güvenliğimiz açısından büyük önem arz etmektedir. Türkiye, bu bilinçle, Suriye ve Irak'ta, gerekli gördüğü durumlarda sınır aşan müdahalelerde bulunmaktan bugüne değin çekinmemiştir. Bu kapsamda, Fırat Kalkanı, Zeytin Dalı, Barış Pınarı gibi harekâtlar ve operasyonlarla Suriye sınırımızdaki önemli bölgelerde tehditlerin bertaraf edilmesini sağlamış ve bu bölgelerde terör unsurlarını temizleyerek de huzur ve istikrarının teminini sağlamıştır.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, demokratik, siyasi yapısı, insani değerleri, gelişen ekonomisi ve tarihsel sorumluluğuyla bölgesinde barışın, güvenliğin ve istikrarın en büyük, en güçlü teminatıdır. Bu sorumluluk içerisinde, Türkiye, prensiplere dayanan bir dış politika izlemektedir. Bu prensipler, ülkemizin siyasi ve ekonomik temel çıkarlarının korunması, ilettilmesi ve bu yönde ikili ve çok taraflı uluslararası iş birliğinin geliştirilmesi, kazan kazan temelinde davranılmasıdır. Bu çerçevede, Türkiye, uzak ve yakın tüm komşularıyla çok boyutlu politikalar geliştirmekte, diplomasiyi sonuna kadar kullanmakta, ekonomik ve kültürel iş birliklerini sürdürmektedir. Keza, bugün ülkemiz, dünyanın çeşitli bölgelerindeki çatışmaların sonlandırılmasında ara buluculuğuna en çok güvenilen ülke konumuna gelmiştir. Bu durum, ülkemize uluslararası alanda duyulan saygı ve itibarı net bir şekilde ortaya koymaktadır. Bazı arkadaşlarımız Türkiye'nin dış politikasındaki itibar boyutunu sorguluyorlardı; bugün dışarıdan gelen bir heyetle bir görüşmemiz vardı, sorduğu net soru şuydu bize: "Biz şunu öğrenmek istiyoruz: 'Avrupa'nın hasta adamı' diye ifade edilen bir ülkenin yirmi yıl içerisinde Avrupa'nın en sağlıklı ülkesi, en sağlıklı adamı konumuna gelmesini nasıl başardınız, bunu bize anlatabilir misiniz?"

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Çok cinsiyetçi ya bu "adam"lık falan, cinsiyetçi.

FUAT OKTAY (Devamla) - Şimdi kendileri Avrupa'nın en hasta adamı konumuna geldiler ve bölge ve küresel konularla ilgili Türkiye'nin itibarı ve Türkiye'nin dış politikasına duyulan saygıyı ifade eden bir soruydu bu. Biz de anlatmaya çalıştık dilimiz döndüğü kadar.

Bugün ülkemiz dünyanın -biraz önce de ifade ettim- çeşitli bölgelerindeki çatışmaların sonlandırılmasında arabuluculuğuna en çok güvenilen ülke konumunda. Bu durum, ülkemize uluslararası alanda duyulan saygı ve itibarı net bir şekilde ortaya koymaktadır; bunu bir kez daha ifade etmek istedim. Türkiye artık dünyada barışın anahtarı konumuna gelmiştir. Ülkemiz insani yardımlar açısından da yine dünyanın en önde gelen ülkeleri arasındadır çünkü Türkiye bulunduğu yerlerde yok eden değildir, ihya ve inşa eden bir ülkedir. Ülkemiz, barıştan, diplomasiden, refahın artırılmasından ve uluslararası iş birliğinden yanadır ancak ülkemizin güvenliğine yönelik tehditler belirlediği zaman sahada yumuşak gücünün yanı sıra sert gücünü kullanmaktan da çekinmemiştir ve çekinmeyecektir; "kadife eldiven içerisinde demir yumruk" diye ifade etmeye çalıştığımız yaklaşım tam da budur. Güney sınırlarımızda hâlen tehditler devam etmekte, bu tehditler zamanlıca ve kararlılıkla sınır ötesi müdahalelerde bulunmayı zorunluluk hâline getirebilmektedir. Bu tür sınır aşan müdahalelerin zamanında ve etkili bir şekilde yapılmaması hem ülkemiz hem Orta Doğu coğrafyası açısından çok büyük ve geri dönüşü olmayan tahribatlara yol açabilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; güneydoğu sınırlarımız boyunca, özellikle Suriye ve Irak'ta, komşu bölgelerdeki güncel gelişmelere de bir miktar değinmek istiyorum. Yaklaşık on dört yıl devam eden iç savaştan sonra artık ülkemizin de desteklediği Suriye'de yeni bir rejim mevcut. Toprak bütünlüğünü sağlamış, istikrara kavuşmuş müreffeh bir Suriye hem Suriyeliler hem ülkemiz için kritik bir öneme sahiptir. Mevcut Şam yönetimi ülkenin toprak bütünlüğünü ve istikrarını sağlamak için yoğun çaba harcamaktadır ancak bu ülkede istikrar maalesef tam anlamıyla henüz sağlanamamıştır. Suriye'de devam eden istikrarsızlıkta başta İsrail olmak üzere dış güçlerin bu ülkeye gayrimeşru askerî müdahaleleri de önemli bir rol oynamaktadır. PKK'nın Suriye kolu olan PYD/YPG/SDG son on yıldır iç kargaşadan yararlanarak ve yabancı güçlerin de desteğiyle Suriye'nin yaklaşık üçte 1'ini kontrol altında tutmaya devam etmektedir. SDG işgalindeki bölgenin Suriye'nin tarım açısından en verimli topraklarını, su kaynaklarını ve bu ülkenin hidrokarbon ve yer altı kaynaklarını içermekte olması bu terör unsurlarının neden buralarda faaliyet gösterdiklerini net bir şekilde ortaya koymaktadır, tabii bu terör unsurlarını destekleyenlerin de aynı zamanda. SDG işgalindeki bölgenin Suriye'nin kuzey ve doğu hatlarında, gayrimeşru bir silahlı unsurun Şam Hükümetinin yönetimi dışında fiilî kontrol sağlıyor olması gerek Suriye gerek ülkemiz açısından ciddi bir endişe kaynağıdır. Geçmiş dönemde sınır harekâtlarını gerçekleştiren bir ülke olarak bugün benzeri tehditlere duyarsız kalmamız düşünülemez. PYD/YPG/SDG'nin Suriye merkezî yönetimine entegre olmaya yönelik adım atmaya ayrılıkçı ve ayrıştırıcı gündemi dolayısıyla reddetmekle ülkede kalıcı istikrarın tesisine yönelik sürecin ilettilmesini de engellemeye çalıştığı görülmektedir. Suriye'nin kuzeyinde faaliyet gösteren SDG unsurlarının bölgesel maceralara girmek yerine Suriye merkezî yönetimiyle bütünleşme sürecini hızlandırmaları büyük önem taşımaktadır. Bu bütünleşme hem Suriye'nin toprak bütünlüğünün yeniden tesis edilmesine hem de tüm bölgenin barış, huzur ve refahına büyük katkı verecektir. SDG'nin dış güçlerin yönlendirmesiyle hareket ederek maceracı bir tavır takınması, bölge halkını uzun vadede büyük bir tehlikeye sürükleyecektir. Tarih göstermiştir ki bölge dış aktörlere güvenerek bu tür maceralara girenler sonunda yıkım ve hüsrarla karşılaşmışlardır. En doğru, en güvenli ve en kalıcı yol üniter bir Suriye'nin devlet yapısı içinde ve meşru egemenlik sınırları içinde kalınmasıdır. Diğer taraftan, Suriye'de mevcut yönetimin beklenti ve gereksinimi doğrultusunda, ülkenin terörle mücadele imkân ve kabiliyetlerinin geliştirilmesi, sivililerin günlük yaşamlarını ve geri dönüşlerini olumsuz etkileyen mayınların temizlenmesi, ülkedeki kimyasal silahların yerlerinin tespiti ve imhası süreçlerinde de ulusal çabalara eşlik eden uluslararası çalışmaların desteklenmesi ihtiyacı bulunmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bildiğiniz üzere, PKK terör örgütü "terörsüz Türkiye" süreci kapsamında bir süre önce kendisini feshettiğini açıklayarak silah bırakma sürecine girdiğini ilan etmiştir. PKK'nın kendisini feshinin artık söylemin de ötesine geçerek bir an önce fiiliyata dönüşmesi gerekmektedir. Bu süreci zaten ilgili kurumlarımız da yakından takip etmektedir. Zaten süreçle ilgili de Meclisimizde kurulan Komisyon da yine tüm gelişmeleri yine yakından değerlendirmektedir. Burada şunu görmekteyiz ki: Irak ve Suriye'de meşru hükümetlerin kontrolü dışında kalan, uluslararası meşruiyeti bulunmayan silahlı yapılar bölge halkına sadece

baskı ve yoksulluk getirmiştir. Bu yapıların kalıcı hâle gelmesinin önlenmesi elzemdir, komşularımızın egemenliği, toprak bütünlüğü elzemdir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, bölgemizdeki dengeleri değerlendirirken İsrail'in Gazze'de son on yıldır gerçekleştirdiği soykırım, işgal ve yıkım ile bölge ülkelerine yönelik saldırılarını da göz önünde bulundurmalıyız. Orta Doğu halklarının kaderinin İsrail'in yayılcı politikaları ve haince planlarıyla manipüle edilmesine izin verilmemelidir, veremeyiz. Bölgenin parçalanmasına yol açacak her türlü girişimin karşısında durulması zaruridir ve biz Türkiye olarak net olarak karşındayız.

Türkiye sınır ötesi operasyonlarını Birleşmiş Milletler Şartı'nın 51'inci maddesinde tanımlanan meşru müdafaa hakkı çerçevesinde yürütmektedir. Ayrıca, BM Güvenlik Konseyinin terörle mücadeleyle ilişkin kararları Türkiye'nin bu operasyonlarını uluslararası hukuk bakımından meşrulaştırmaktadır. Bu kapsamda yapılan sınır ötesi operasyonlar sadece terörist unsurları hedef almakta, sivilere zarar görmemesi için azami dikkat gösterilmektedir. Türkiye Cumhuriyeti devleti ve Türk Silahlı Kuvvetleri sadece kendi vatandaşlarını değil, aynı zamanda komşu ülkelerdeki sivilere de korumayı önemli bir insani sorumluluk olarak görmektedir. Bu tehditlerle mücadele etmek Türkiye için büyük önem arz etmektedir. Bu mücadelenin gerçekleştirilebilmesi için zamanında ve etkili bir güçle sınır ötesi müdahalelerde bulunulabilmesi ve uluslararası iş birliklerine gidilmesi hayati bir önceliktir. Bu kadar yoğun çatışmaların olduğu bölgemizde Türkiye güvenli bir liman olarak kalmayı başarmıştır. Bunda Meclisimizin Hükûmete bugüne değin vermiş olduğu yetkiler son derece önemlidir. Bu net duruşun devamı Türkiye'nin bekası açısından da kritiktir.

Gün içerisinde yapılan bazı eleştiriler de vardı. Bunlardan birincisi, emperyalist planların farkındalığıyla alakalı bir eleştiriydi. Türkiye ve Türkiye'deki yönetim, Cumhurbaşkanımızın liderliğinde tüm emperyalist planların farkındadır ve aynı zamanda da karşısında dimdik durmaktadır. Bu emperyalist planların karşısında dimdik duran bir Türkiye ve dimdik duran bir lider vardır; o da Recep Tayyip Erdoğan'dır siz tanıyamamış olsanız bile. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Nasıl mesela?

FUAT OKTAY (Devamla) - İkincisi, ABD Büyükelçisiyle ilgili eleştiriler vardı; gerek Dışişleri Bakanlığı gerekse bizlerin girişimleri sonucu kendi mesajını telafi eden başka bir mesajı kısa bir süre içerisinde paylaştığını biliyoruz. Türkiye'ye meydan okumanın da hiçbir büyükelçinin, hiçbir yabancı büyükelçinin haddinin olmadığını buradan ben bir kez daha ifade ederim; kim olursa olsun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Zannediyorum, CHP kendi iç sorunlarına hapsediği için dış politikadaki gelişmeleri takip etmekte biraz zorlanmakta, zorlanıyor anladığımız kadarıyla.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Onların arkasındaki haritaya bir cevap verseydiniz keşke, haritaya.

FUAT OKTAY (Devamla) - Ümit ediyoruz ki bir an önce kendi içindeki sorunları da çözer ve Türkiye'nin çevresinde, bölgede ve küresel boyutta neler olupbittiğiyle de ilgilenmeye başlar; bu, hem kendileri hem Türkiye için çok daha faydalı olacaktır.

Yine, bir başka eleştiri vardı gün içinde; Türkiye'de özellikle dış politikada Türkiye'yi süt dökmüş kedi gibi tanımlamaya çalıştı bir hatibimiz. Arkadaşlar, Türkiye, özellikle dış politikada bunu ifade ediyorum, süt dökmüş kedi gibi değil, kükremiş aslan gibidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Eğer dışarıda süt dökmüş kedi ve ağlayanları, onları arıyorsanız da CHP'ye bakmanız yeterli. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) O biz değiliz. Bizler bir şeye karar verdiğimizde o konuda ne herhangi bir yabancı büyükelçinin kapılarında görüş almak için bekleriz ne de herhangi bir yerden izin isteriz, gerektiği zaman gerekeni yaparız; bu kadar net.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Rahip Brunson'u anlat, Rahip Brunson'u!

FUAT OKTAY (Devamla) - Eylemlerimiz de bunun en net göstergesidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Tezkerenin uzatılma ihtiyacını ve bölgesel istikrarı iktidarın başarısızlığı olarak yorumlayan arkadaşlarımız oldu, zannediyorum böyle yorumlamak da yanlış olur diye düşünüyorum çünkü bölgemizde devam eden istikrarsızlık ve belirsizlikler bölgesel ve küresel gelişmelerin bir uzantısıdır. Türkiye gerek stratejik, taktik ve gerekse operasyonel seviyede aldığı tedbirler sayesinde çevresindeki ateş çemberine rağmen güvenli liman olarak kalmaya devam etmektedir ve edecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın Sayın Oktay.

FUAT OKTAY (Devamla) - Tamam Başkanım.

Bir başka eleştiri de eleştiri değil de bir ifadeydi, Suriye'de özerk bir yapının olduğuyla alakalıydı. Suriye'de özerk bir yapı yoktur ve Türkiye'nin de böyle bir kabulü yoktur. 10 Mart mutabakatı çerçevesinde de tek devlet, tek ülke, tek ordu ve tek yönetim çerçevesinde bir entegrasyonu kabul etmektedir Türkiye.

Bir başka eleştiri üç yıllık süreyle ilgiliydi. Özellikle bu üç yıllık süre Türkiye'nin bölgedeki istikrarın sağlanmasına dair kararlılığının bir göstergesidir, üç yıllık sürenin kendisi net bir mesajdır.

Wagner'le ilgili bir ifade kullanıldı. "Wagner"vari yapıyı aramak istiyorsanız bunu bizde aramanıza gerek yok, İsrail'e bakarsanız görürsünüz. "Haganah" adı altında orada bulacaksınız o yapıyı. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Oraya ses çıkarmanızı bekleriz cesaretiniz varsa; biz sesimizi çıkarıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FUAT OKTAY (Devamla) - Başkanım, bir dakika daha, yoksa...

Ben tekrar AK PARTİ Grubu olarak tezkereye "evet" oyu vereceğimizi ifade ediyor, Genel Kurulu bir kez daha saygıyla, hürmetle selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Başarır, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

48.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Ankara Milletvekili Fuat Oktay'ın (3/1200) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmacı son bölümlerinde tabii ki Cumhuriyet Halk Partisine bir anlamda sataştı.

Cumhuriyet Halk Partisinin öncelikle söyleyeyim ki kendi bir iç meselesi yoktur, olamaz ancak Cumhuriyet Halk Partisinin iç meselesine ya da kurultayına ya da iradesine müdahale eden bir yargı vardır, bu yargıyla maalesef ki bir şekilde partiyi dizayn etmek isteyen bir iktidar vardır yoksa iç meselemiz niye olacak? Bir partinin kurultayı, bir partinin kurultay iradesi, Türkiye'nin 1'inci partisinin kurultay iradesi tartışılıyorsa yargı tarafından burada demokrasiden söz edemeyiz.

Gelelim, Sayın Başkan konuştu. Ya, bu Trump "Ben Erdoğan'a meşruiyet verdim." dedi; Sayın Erdoğan çıkıp "Ben meşruiyeti Türk milletinden alırım, sen kimsin?" diyemedi, diyemedi. "Cevap verdik." diyor. Sonra, teslimiyet bununla kalmıyor; bakın, "İstediyimi alırım." diyor. Nerede Sayın Erdoğan? "Ver papazı, al papazı." E, sizin papaz orada öldü ama papazı verdiniz ve bunu yüzüne vurdu; "Hadi oradan, yargıya sen müdahale edemezsin." diyemedi. Şimdi neyi konuşuyoruz burada? Neyi konuşuyoruz burada? Maalesef Türkiye Cumhuriyeti Trump gibi bir kendini bilmez tarafından küçük düşürülmüştür ve buna cevap veremeyen bir iktidar maalesef ki vardır. Neyi savunuyor burada Fuat Oktay? Niye partimize sataşılıyor? Cumhuriyet Halk Partisi mi Amerika'da Trump'ın yanında sizi bu duruma düşürdü? Biz mi düşürdük? (CHP sıralarından alkışlar) Her şeyde Cumhuriyet Halk Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, tepki verin, tepki verin arkadaşlar. Bana "tweet" atmayın, Trump'a "tweet" atın!

HALUK İPEK (Amasya) - Başkanım, bu görüştüğümüz konuyla ne alakası var bunların?

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Gül, buyurun.

49.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Başkanım, teşekkür ediyorum.

Öncelikle, az önce ifade edildiği gibi, Trump'ın Sayın Cumhurbaşkanımıza yönelik, meşruiyetine yönelik herhangi bir açıklaması olmamıştır.

YUNUS EMRE (İstanbul) - Dili sürçtü kendisinin!

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Büyükelçinin bu anlamda bir ifadesi olmuştur.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Barrack dedi, evet.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - O konuda da bizim tutumumuz çok nettir.

YUNUS EMRE (İstanbul) - Tutumunuz net zaten, bir şey söylemeyin(!)

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Biz Türkiye'de meşruiyeti ancak ve ancak millettten alırız. Hiçbir ülkenin, hiçbir karanlık odanın, hiçbir başka hegemon gücün değil, Ankara'nın, Yozgat'ın, İzmir'in, Gaziantep'in Diyarbakır'ın helal sütleriyle, helal oylarıyla gelmiş, milletin sandığından çıkmış bir Cumhurbaşkanımız var. Başka hiçbir meşruiyeti kabul etmedik, etmiyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, sadece bir düzeltme yapacağım.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Dolayısıyla, bu anlamdaki ifadeleri de asla kabul etmiyoruz ve şunu da hatırlatmak isterim: "Bu ülkede biz Tayyip Erdoğan'ı göndereceğiz, muhalefetle de anlaştık." diyen nice başkanlar geldi geçti küresel olarak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Başkanım, toparlayayım.

BAŞKAN - Buyurun.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - "Bu ülkede Tayyip Erdoğan'ın gitmesi lazım; muhalefetle de anlaştık, onu da göndereceğiz." diyen nice ülkelerin başkanları oldu ama onlarla iş birliği yapan, kapılarında bekleyenleri de bu milletimiz gördü. Biz milletimizden başka hiçbir sığınak, hiçbir meşruiyet görmedik, aramıyoruz, aramayacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bir düzeltme yapacağım.

BAŞKAN - Sayın Başarır, buyurun.

Bir sataşma olmasın.

50.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şu konuda bir düzeltme yapayım: Trump'ın önünde ya da Trump değil ama Amerika Büyükelçisi bunu söyledi "Meşruiyeti biz verdik." dedi ve buna, bu hadsizliğe cevap verilmedi.

İki; hiç kimse bir iktidarı, Cumhurbaşkanını sandık dışında götüremez, sandıkla gelen sandıkla gider. Bu millet yeri ve zamanı geldiğinde 31 Martta olduğu gibi sizi sandıkla yollayacak. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler) Onun dışında asla, asla sandık dışında niye gidecekler? Sandığa müdahale eden Cumhuriyet Halk Partisi değil, sandığa müdahale eden bu iktidardır, yargısıdır. Cezaevlerine bakalım kim demokrat, kim demokrat değil görürüz.

(Uğultular)

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun.

51.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Başkanım, biz bu cümleleri 2023 seçimi öncesinde burada bu sıralara dönerek "Sizin hiçbiriniz burada oturmayacak, biz gelip oturacağız." diye çok duyduk, çok dinledik, çok gördük ama gördüğünüz gibi milletimiz Cumhuriyet Halk Partisini değil, yine AK PARTİ'yi seçti ve buraya gönderdi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Peki, teşekkür ederim.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Başkanım, ayrıca Cumhuriyet Halk Partisinin kendi gündemi, kendi gündemine hâkim olmaya çalışan bir gündemi var; dolayısıyla onlara kendi gündemlerinde başarılar diliyoruz. Bizim gündemimiz milletin sorunları, onu çözmek için odaklandık; yolumuza devam ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Çöze çöze bir hâl oldunuz ya, çöze çöze bir hâl oldunuz ya(!) Vallahi harikasınız ya(!)

III.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

C) Tezkereler (Devam)

3.- Cumhurbaşkanlığının, Türkiye'nin millî güvenliğine yönelik ayrılıkçı hareketler, terör tehdidi ve her türlü güvenlik riskine karşı uluslararası hukuk çerçevesinde gerekli her türlü tedbiri almak, Irak ve Suriye'deki tüm terör örgütlerinden ülkemize bundan sonra da yönelebilecek saldırıları bertaraf etmek ve kitlesel göç gibi diğer muhtemel risklere karşı millî güvenliğimizin idame ettirilmesini sağlamak, Türkiye'nin güney kara sınırlarına mücavir bölgelerde yaşanan ve hiçbir meşruiyeti olmayan tek taraflı bölücü girişimler ve bunlarla ilgili olabilecek gelişmeler karşısında Türkiye'nin menfaatlerini etkili bir şekilde korumak ve kollamak, gelişmelerin seyrine göre ileride telafisi güç bir durumla karşılaşmamak için süratli ve dinamik bir politika izlenmesine yardımcı olmak üzere hudut, şümul, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tayin olunacak şekilde, Türk Silahlı Kuvvetlerinin gerektiği takdirde sınır ötesi harekât ve müdahalede bulunmak üzere yabancı ülkelere gönderilmesi ve aynı amaçlara matuf olmak üzere yabancı silahlı kuvvetlerin Türkiye'de bulunması, bu kuvvetlerin Cumhurbaşkanının belirleyeceği esaslara göre kullanılması ile risk ve tehditlerin giderilebilmesi için her türlü tedbirin alınması ve bunlara imkân sağlayacak düzenlemelerin Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek esaslara göre yapılması için 2/10/2014 tarihli ve 1071 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı ile verilen ve son olarak 17/10/2023 tarihli ve 1395 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı ile uzatılan iznin süresinin Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca 30/10/2025 tarihinden itibaren üç yıl uzatılmasına dair tezkeresi (3/1200) (Devam)

BAŞKAN - Gruplar adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Şahısları adına ilk söz Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'e aittir.

Buyurun Sayın Çakırözer. (CHP sıralarından alkışlar)

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Genel Başkan Yardımcımız Sayın Büyükelçi Namık Tan Cumhuriyet Halk Partisi olarak tezkereye "ret" kararımızı ayrıntılı olarak aktardı. Benim söz alma maksadım ise Türkiye'nin hayati çıkarları söz konusu olduğunda savunma, güvenlik politikalarında, dış politikada bu iktidarın içine düştüğü derin samimiyetsizliğe dikkatinizi çekmek.

Evet, bu tezkerede "DEAŞ yani IŞİD'le mücadele" diyor, iyi ama bu iktidarın IŞİD'le mücadelesinin kendinde samimiyet yok ki. IŞİD en kanlı katliamları bu ülkede sizin döneminizde yaptı, kevgire döndürdüğünüz sınırlarımızdan elini kolunu sallayarak girerek yaptı. Reyhanlı'da 53 vatandaşımız, Diyarbakır'da HDP mitinginde 5 yurttaşımız, Suruç katliamında 33 gencimiz, gar katliamında 103 canımız, Sultanahmet saldırısında 12, Atatürk Havalimanı saldırısında 45 can, Gaziantep Şahinbey'de 59, Reina saldırısında 39 can; bildiğimiz bilmediğimiz onlarca, belki yüzlerce eylem, saldırı. Ne yaptınız bunları önlemek için? Meclis tutanakları ortada, biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak "Terör saldırılarına zemin oluşturan yanlış politikaların tespit edilmesi ve terör saldırılarının önlenememesinin nedenlerini araştıralım." diye önerge verdik, henüz ortak değildiniz, MHP de "İhmaller araştırılmalı." önergesi verdi, HDP de aynı şekilde Gaziantep'te IŞİD'in bütün faaliyetlerinin açığa çıkarılması amacıyla önerge sundu; hepsi ama hepsi AKP'nin oylarıyla reddedildi. Hangi mücadeleden bahsediyorsunuz siz? Avrupa'daki IŞİD saldırılarında failerin Türkiye üzerinden geçiş yaptıkları ortaya çıkmadı mı, Afganistan ve Pakistan'daki IŞİD örgütlenmesinin Türkiye'yi üs olarak kullandığı belgelenmedi mi? Hangi mücadele! Neymiş? İçişleri Bakanlığı operasyon yapıyormuş, IŞİD'ciler yakalanıyormuş. İyi de bu yakalananlar nasıl girebildi bu ülkeye, sizin hiç mi sorumluluğunuz yok? İşte, daha yeni, 14 kişilik IŞİD'li bir aile iki gün boyunca -Ankara'nın göbeğinde- yürüyerek, parklarda yatarak Demetevler'den AŞTİ'ye geldi; Mersin'e kaçırdıkları aracın gariban şoförünü öldürdüler, sonra da ellerini kollarını sallayarak Suriye'ye kaçmadılar mı?

Osman Kavala Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince tutukluluğunun hak ihlali kararına rağmen sekiz yıldır Silivri'de zindanda ama yan hücrelerinde yatan kırk altışar kez ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası almış IŞİD'ciler tahliye edilmediler mi? Vatandaşlık alan IŞİD'liler; Göç İdaresince geçici koruma altındayken sahte pasaportla yurt dışına gidip gelen IŞİD'liler; Antep'imizi, Kilis'imizi işgal planlayan IŞİD'liler; Türkiye'nin kentlerine emir olarak atanan IŞİD'liler... 2012'den beri elinizde bu tezkereler var, yetki var; vardı da ne yaptınız, hangi mücadeleden bahsediyorsunuz siz?

Değerli milletvekilleri, sınırlarımızın ötesine geçmeden önce içimizdeki IŞİD'le mücadele etmek şarttır. Samimiyseniz, ülkemizdeki radikalleşmeye karşı, IŞİD'i ve onu yaratan koşullara karşı güçlü bir program ortaya koyun; biz de tebrik edelim, "İyi yaptınız." diyelim yoksa göstermelik tezkerelerle bu mücadele yürümez, yürümüyor.

Sayın milletvekilleri, tezkerede bir de PKK-PYD/YPG tehdidinden bahsediliyor; ülkemize, ulusal güvenliğimize tehdit oluşturmaya devam ettiklerinden bahsedilmekte. İyi ama bu sözlerle, tezkeredeki bu ifadelerle iktidarın sözcülerinin icraatları arasında 180 derece fark var. Önce Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler başlattı, arkasından Cumhurbaşkanı Erdoğan; hepsi koro hâlinde

"Suriye Demokratik Güçleri" diyor. SDG kim peki? PYD ve YPG'ye Amerikalıların koyduğu isim. Peki, ne oldu da şimdi birden SDG'ci oldunuz? İşinize gelince adı Suriye Demokratik Güçleri ama Meclise tezkere gönderirken PKK-PYD/YPG.

Gittiniz Washington'a meşruiyet almaya, Trump'ın karşısına oturdunuz; PKK-PYD/YPG hiç aklınıza gelmedi, konusu dahi geçmedi. Daha muhabirler sormadan Trump'a milyarlık jestlerinizi, Patrikhanenin taleplerini, Halkbank pazarlıklarını gündem diye açıklarsınız ama bugün önümüze millî güvenliğimiz için tehdit diye getirdiğiniz bu konuları hiç açmadınız, açmazsanız, açamazsınız. Az önce bir sayın milletvekili söylüyordu "Kükremiş aslan gibiyiz." diye; evet, sınırdan yurda girince öylesiniz ama Beyaz Saray'da dut yemiş bülbülsünüz. Diyorum ya, nereden baksanız samimiyetsizlik, nereden baksanız çelişki akıyor bu tezkerede. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, bugün yetki isteyen iktidarın şu soruları da yanıtlamak Türk milletine karşı borcudur: Elinizde yıllardır bu tezkere var, askerlerimiz bu yetkiyle Suriye'de. Beş yıl önce İdlib'de 33 askerimiz Rusya ve Esad tarafından şehit edildi. Niçin hesap sormadınız? Bir kuru özür dahi almadınız, alamadınız; tam tersine, Türkiye Cumhuriyeti'nin onurunun Kremlin'de kapı önünde istiskal edilmesini dahi sineye çektiniz.

Her getirdiğiniz tezkerede "Kitlesel göçe karşı güvenlik sağlayacağız." diyorsunuz ama aslında sizin sağladığınız güvenlik milletimizin değil, Avrupa'nın güvenliği. 5 milyon Suriyeli girdi, El Kaide'cisi, IŞİD'cisi, Nusra'cısı, tüm eli kanlı örgütler girdi, önlemek için ne yaptınız? Hepsine göz yumdunuz. O yüzden, şimdi, yeni yetki isterken önce bu Gazi Mecliste millete hesap vermeniz gerekiyor. Bu yetkiyle yıllardır ne yaptınız? "Sen kararı al, ben gerisini bilirim." diye şümül, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanı belirleyecek, askerimizi göndereceksiniz ama gelip millete doğru mu yaptık eğri mi yaptık, hesap vermek yok; muhalefete bilgi vermek, görüş almak yok. İster Suriye olsun ister Lübnan, Somali, Libya; aldığınız yetkilerin hesabını burada vermezseniz, bunun adı gerçek demokrasi olmaz değerli arkadaşlarım.

Sayın milletvekilleri, PKK terör örgütü ve hapisteki lideri "Kendimizi feshediyoruz." dedi, "Kuzey Irak'ta silah yakıyoruz." dediler. Tarihî bir umut doğdu; bunun üzerine Mecliste bir komisyon kuruldu. Evet, terör meselesinin bitmesi, evet, toplumsal kardeşliğin sağlanması; bir bütün olarak gördüğümüz demokrasimizin güçlenmesi için taşın altına biz de elimizi koyduk.

Sayın milletvekilleri, Mecliste Komisyon var ama ülkede demokrasi yok. Mecliste Komisyon kurduk, ismi: "Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu" "Terör bitecek, toplumsal barış sağlanacak." diyoruz. Ama bakın, bir yanda Demokrasi Komisyonu kuruluyor, diğer yanda, ülkenin dört bir yanında demokrasiye hayat veren damarlar birer birer kesiliyor.

Demokrasi, millet iradesinin güvünde olmasıdır; demokrasi, hukukun üstünlüğüdür; demokrasi, ifade ve basın özgürlüğüdür. Bizim büyükşehir belediye başkanlarımızı, il belediye başkanlarımızı, ilçe belediye başkanlarımızı, bürokratları şafak operasyonlarıyla, yargıyı araç olarak kullanarak gözaltına alıp tutuklayacaksınız, ipe sapa gelmez iftiralarla aylarca hukuksuzca zindanda tutacaksınız sonra da "demokrasi" diyeceksiniz, "kardeşlik" diyeceksiniz; yok böyle bir şey! 15,5 milyon yurttaşın Cumhurbaşkanı adayı Ekrem İmamoğlu zindandayken Murat Çalık, Ayşe Barım ve daha yüzlerce hasta mahkûm ağır sağlık sorunlarına rağmen tutsakken hangi demokrasi?

Bugün Dünya Gazeteciler Günü. Sadece görevlerini yaptılar, halkın haber alma hakkı için gazetecilik yaptılar diye gazeteciler zindanda, sonra "kardeşlik" de, "dayanışma" de; yok böyle bir şey! Eğer gerçekten demokrasi adına bir adım atmak istiyorsak öncelikle tutuklu gazetecilerin, belediye başkanlarımızın, hak savunucularının ve tüm siyasi tutukluların derhâl serbest bırakılmasıyla işe başlamalıyız.

Sayın milletvekilleri, evet, biz kahraman ordumuzla, polisimizle gurur duyuyoruz, onlar sayesinde başımızı yastığa rahat koyuyoruz. Dünyanın dört bir yanındaki barış operasyonlarında başarılarıyla göğsümüzü kabartıyorlar ama hatırlatmak isterim ki bir ülkenin dünyadaki gücü sadece ordusunun büyüklüğüyle, kaç ülkeye ne kadar asker gönderdiğiyle ölçülemez. Bunun yanına demokrasimizin gücünü, hukukun, adaletin gücünü, özgür düşüncenin, hür rekabetin, hakça paylaşımın gücünü koymadığımız sürece dünyada gerçekten saygın bir yere erişemeyiz.

Sayın milletvekilleri, Suriye'nin geleceği hem ülkemiz hem bölge için önemlidir. Suriye'nin bölgemizde istikrarsızlık kaynağı olmaması, ülkesinde kapsayıcı olması, ülkede yaşayan Araplar, Kürtler, Sünniler, Aleviler, Dürziler ve diğer toplulukların tümünün hükûmeti olması, hiç kimsenin dışlanmaması önemlidir. Yine, Suriye'de temel insan hak ve özgürlüklerinin korunması için Şam yönetimi teşvik edilmelidir, desteklenmelidir ama bunları yaparken geçmişte Irak'ta, Mısır'da ve yine Suriye'de düştüğümüz ve bedelini yurttaşlarımızın canıyla maliyle, toplumsal huzurumuzla ödemek zorunda kaldığımız hatalara düşmemeliyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UTKU ÇAKIRÖZER (Devamla) - Tamamlıyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Devamla) - Komşularımızın iç işlerine müdahale eden bir görüntüden mutlaka sakınmalıyız. Bu bağlamda hafta sonu canımız, en yakınımız KKTC halkının verdiği mesaj tarihî önemdedir. Kıbrıs Türkü, KKTC Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde popçusu, topçusuyla, Bakanlarıyla, cübbeliyle adaya âdeta çıkarma yapan, tehdit üstüne tehdit savuran AKP'ye tarihî bir ders vermiştir. Hiç umudumuz yok ama iktidarın sadece Kıbrıs'a bakarken değil başta Suriye olmak üzere bölgemize bakarken bu sonuçtan gerekli dersleri çıkarmasını temenni ederiz ama kimse merak etmesin, çok yakında milletimiz bu basiretsiz, beceriksiz iktidardan bizleri kurtaracak. Kuracağımız halkın iktidarında demokrasinin, adaletin, özgürlüklerin hâkim olduğu bir Türkiye'yi birlikte inşa edeceğiz. (CHP sıralarından alkışlar) Hem milletimizin çıkarlarını sonuna kadar savunacak hem de bölgemizde kardeşlik ve barış ortamını birlikte kuracağız.

Yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şahısları adına ikinci konuşmacı Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Mehmet Şahin.

Buyurun Sayın Şahin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anayasa'mızın 92'nci maddesi uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan, Irak ve Suriye'ye asker gönderilmesini konu alan Cumhurbaşkanlığı tezkeresi hakkında şahsım adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, malumunuz olduğu üzere söz konusu Irak ve Suriye tezkereleri ilk defa yüce Meclisimize gelmiyor. 2014 yılından bu yana aynı mahiyetteki tezkereler belli aralıklarla Türkiye Büyük Millet Meclisine sunuldu, görüşüldü ve onay alındı.

Değerli milletvekilleri, niye bu mahiyetteki bir tezkereye ihtiyaç duyuyoruz? Kısaca anlatmaya çalışayım: Uzun zamandır Basra Körfezi ile Akdeniz arasındaki coğrafyada istikrar bir türlü sağlanamadı, hatta sorunlar daha da derinleşti. Bu coğrafyanın iki önemli ülkesinde devlet otoritesi tam olarak sağlanamadı, hatta yeni sorunlar bunlara eklendi. Yönetimler çökerken hatta çökertilirken terör örgütleri ve devlet dışı aktörler desteklendi, korundu, kollandı. Bir terör örgütü üzerinden diğer bir terör örgütüne alan açıldı. Bahsettiğimiz coğrafya bizim yani ülkemizin güney sınırlarını oluşturmaktadır ki bu sınırlar yaklaşık 1.300 kilometredir. Yani başımızdaki devletlerde tam işleyen bir otorite olmayınca güvenliği sağlamak ve sınırları korumak zorunda olduğumuzu görüyoruz. Türkiye, komşu ülkelerimiz olan Suriye ve Irak'ın toprak bütünlüğünün sağlanması, millî birliğinin ve istikrarının korunmasına önem vermektedir çünkü bölgenin güvenliği aynı zamanda Türkiye Cumhuriyeti'nin güvenliğidir. Sınırlarımızın yanı başında PKK ve DEAŞ gibi terör örgütleri varlıklarını sürdürmektedir. Hem Türkiye hem de bölge için bunların varlığı tehdit oluşturmaktadır. Bölgede yeni hamle peşinde koşanların ve bunların destekçilerinin olduğu da malumdur.

Değerli milletvekilleri, yanımızdaki coğrafyada, Orta Doğu'da yaşanan iki gelişme var olan sorunlara ilaveten yeni sorunların da ortaya çıkmasına neden olmuştur, iki gelişme oyun değiştirici etki yapmıştır. Bunlardan bir tanesi Suriye'de 8 Aralıkta devrimdir; Mart 2011'den beri halkına zulmeden Esad yönetimi gitmiş, yerine yeni bir yönetim gelmiştir. Çok çaba harcanmasına rağmen - aradan geçen zaman yaklaşık on ay olmuştur- beklenen istikrar ülkenin tamamında sağlanamamıştır. Suriye'nin belli bölgelerinde eski yönetimle iş birliği yapan bazı unsurlar yeni Şam yönetiminin de işini zorlaştırmaktadır. Lazkiye'de yaşananlar, Süveyda'da yaşananlar, PKK-PYD/YPG/SDG'nin Şam yönetimiyle imzalamış olduğu 10 Mart mutabakatı'na uymakta gecikmesi ve istekli davranmaması Suriye'ye dikkatle bakmamızı sağlamaktadır. Bölgedeki gelişmelere göre oldubitti peşinde olanların olduğu gözden kaçmamalıdır. Şam yönetiminin tüm Suriyelilerin hakkını koruyucu tavrının sahada zemin bulması sadece Suriye'nin değil bölgenin ve Türkiye'nin güvenliğini de yakından ilgilendirmektedir. İkinci önemli gelişme daha da önemlidir Türkiye'nin güvenliği açısından ve bölgenin güvenliği açısından. Bu ikinci gelişme, yayılmacı ve saldırgan ideolojinin vücut bulmuş hâli olan İsrail'in bölge ülkelerine saldırıları ve Gazze'de uyguladığı soykırımdır.

Değerli milletvekilleri, İsrail'deki siyonist çete bölgede istikrar ve işleyen bir devlet istememektedir; bölgede zayıf, başarısız ve hatta çökmüş devletlerden oluşan bir Orta Doğu peşinde koştuğunu biliyoruz. Bir taraftan bunu yaparken bir taraftan da bölgede devletlerin çökmesiyle kullanabileceği devlet dışı aktörlerle iş birliği yapma yolunu seçmiştir; bunların çoğu da terör örgütleridir. Siyonist çetenin yaptıkları ve angajmanları bölgenin en önemli güvenlik meselesi hâline gelmiştir. Bu süreçte Türkiye bir taraftan ulusal ve bölgesel güvenliğin sağlanması için diplomasinin tüm imkânlarını kullanırken diğer taraftan tek başına da olsa güvenliğini sağlayacak adımlar atmaya devam etmektedir. Türkiye, bir taraftan Bağdat ve Şam gibi başkentlerde istikrarın sağlanması için katkı verirken diğer taraftan kendi önlemlerini almaktadır. İstikrar sağlayıcı bir güç olarak Türkiye, bölgede istikrarın, barışın ve huzurun peşinden koşmaktadır; söz konusu tezkerede de bu amaca matuftur. Bu tezkerede bölgedeki kardeş halklara yönelik değildir, aksine onların güvenliğini sağlanmasını amaçlamaktadır; bu tezkerede terör örgütlerine yöneliktir; bu tezkerede bölgede istikrar bozucu aktörlerin aparatlarına yöneliktir; bu tezkerede bölgede yeni haritalar peşinde koşanlara yöneliktir.

Değerli milletvekilleri, bölgedeki her gelişme Suriye ve Irak'taki durumu doğrudan etkilemektedir. Örgütler her gelişmeyi kendileri için kullanmayı tercih etmekten geri durmamaktadır. Hem siyonist çete hem de terör örgütleri ne yaparsa yapsınlar Türkiye'de onlarla mücadele edecek sağlam irade ve kapasite mevcuttur. Tezkerenin amacı bu irade ve kapasitenin ihtiyaç duyulduğunda kullanılmasına yöneliktir. Sözün özü, bu tezkerede savaş değil, barış tezkeresidir. Hukuki zeminine baktığımızda, tezkerenin hem ulusal hukukumuzla hem de uluslararası hukuka dayandığını net bir şekilde görmekteyiz. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 2170, 2178, 2249 ve 2254 sayılı Kararları bunlara örnek olarak gösterilebilir. Dolayısıyla, Türkiye, bu tezkerede aynı zamanda uluslararası topluma karşı da bir sorumluluğu yerine getirmektedir.

Değerli milletvekilleri, bu tezkerede, bir yandan da ülke içinde yürüttüğümüz barış ve kardeşlik iklimini tesis çabalarımızla kesinlikle çelişmemektedir; aksine, sınırlar ötesinde etkin operasyonlar ülke içindeki huzur ve güvenliğin de teminatıdır. "Terörsüz Türkiye" hedefi ancak sınırlarımızın her iki tarafında da tehdit unsurlarının etkisiz hâle getirilmesiyle kalıcı olarak sağlanabilir. Bu tezkerede, olası kitlesel göç dalgaları gibi diğer risklere karşı da millî güvenliğimizin idame edilmesi için hayati bir önem taşımaktadır.

Tezkereye olumlu oy kullanacağımızı belirtiyor, yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum efendim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, (3/1200) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tezkereyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 2 tezkeresi vardır, ayrı ayrı okutup oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

4.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinden müteşekkil bir heyetin 28-30 Ekim 2025 tarihlerinde Erivan'da gerçekleşecek olan Avrupa Birliği Doğu Ortaklığı Parlamenter Asamblesi 12'nci Olağan Toplantısı'na katılımı hususuna ilişkin tezkeresi (3/1202)

16/10/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinden müteşekkil bir heyetin 28-30 Ekim 2025 tarihlerinde Erivan'da gerçekleşecek olan Avrupa Birliği Doğu Ortaklığı Parlamenter Asamblesi (Euronest PA) 12'nci Olağan Toplantısı'na katılımı hususu 28/3/1990 tarihli ve

3620 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 9'uncu maddesi uyarınca Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

BAŞKAN - Tezkereyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Diğer tezkereyi okutuyorum:

5.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanı Adil Karaismailoğlu'nun, Portekiz Parlamentosu Ekonomi Bayındırlık ve İskân Komisyonu Başkanı Miguel Santos'un vaki davetine icabetle resmî bir ziyarette bulunması hususuna ilişkin tezkeresi (3/1203)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Türkiye Büyük Millet Meclisi Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanı Sayın Adil Karaismailoğlu, Portekiz Parlamentosu Ekonomi, Bayındırlık ve İskân Komisyonu Başkanı Sayın Miguel Santos tarafından resmî bir ziyaret yapmak üzere davet edilmektedir. Davete icabet hususu 28/3/1990 tarihli ve 3620 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 6'ncı maddesi uyarınca Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

BAŞKAN - Tezkereyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

B) Önergeler (Devam)

2.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, (2/2069) esas numaralı 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/115)

BAŞKAN - İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre verilmiş doğrudan gündeme alınması önergesi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

6/10/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

(2/2069) esas numaralı 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'min TBMM İçtüzüğü'nün 37'nci maddesine göre doğrudan Genel Kurul gündemine alınması konusunda gereğini saygılarımla arz ederim.

Mehmet Tahtasız
Çorum

BAŞKAN - Önerge üzerinde teklif sahibi olarak Çorum Milletvekili Sayın Mehmet Tahtasız.

Buyurun Sayın Tahtasız. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; emekli maaşlarındaki intibakın sağlanması ve emeklilerimizin onurlu bir yaşam sürebilmesi için vermiş olduğum kanun teklifinin gereğini arz etmek için Genel Kuruldayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Az önce, AKP Milletvekili, Grup Başkan Vekili Abdulhamit Gül "Biz, halkımızın sorunlarını çözüyoruz." dedi. Bakalım sözünde duracak, 16 milyon emeklimiz için vermiş olduğum kanun teklifine ne diyecek? Bugünkü emeklilik sistemi adil olmayan bir sistem; düşürülen aylık bağlama oranları ve sistem dışına itilen milyonlarca yurttaşımız var. Bugün ne yazık ki emekli maaşları yoksulluk ve açlık sınırı altında kalmış, bu da derin bir krize yol açmıştır.

Emeklilerimiz çok şey istemiyor, ömürlerinin geri kalanını insanca yaşam koşullarında huzur içinde geçirmek istiyorlar; bu, emeklilerin hakkı olduğu kadar devletimizin de bizlerin de emeklilerimize bir borcudur. Emekli, içeceği bir bardak çayın hesabını yaparken maalesef saray ise günde 2.195 emeklinin parasını harcıyor. Emekliyi perişan eden saray, faize günlük 26 milyar 361 milyon ödüyor. Trump'la beş dakika görüşmek için ülkemizin nadir toprak elementlerini vermekten çekinmiyor. Suriyeli mültecilere gelince milyarlarca dolar harcayan Hükümet, ne hikmetse devletine günlük 28 milyar vergi ödeyen vatandaşını, emekliyi sırtında kambur olarak görüyor, emekliyi yok sayıyor, ne yazık ki emekliyi açlık sınırı altında maaşa mahkûm ediyor. Bu ülkenin sırtında bir kambur varsa o da halkını yokluğa ve yoksulluğa mahkûm eden AKP iktidarındır. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, AKP iktidarı tarafından yapılan kanun değişikliğiyle 8 Eylül 1999 öncesi emekli olanlar, 1999 ile 2008 arası emekli olanlar ve 30 Nisan 2008 sonrası emekli olanlar arasında ciddi bir ayrımcılık ve adaletsizlik yaratıldı. 2008'de yapılan değişiklikle aylık bağlama oranları yüzde 70'lerden yüzde 35'lere kadar düşürüldü. 2008 yılında çıkardığınız yasa olmasaydı bugün en düşük emekli maaşı 30 bin lira olacaktı. Bu iktidar bilerek ve isteyerek emeklileri açlığa, sefaletle mahkûm etti. 2002 yılında en düşük emekli maaşı asgari ücretin yüzde 40 fazlasıydı. Bugün ise en düşük emekli maaşı asgari ücretin yüzde 30 gerisinde kaldı.

Sayın milletvekilleri, Cumhurbaşkanı "Kişi başı millî gelir 17 bin dolar." diyor ama emeklinin evine bin dolar dahi girmiyor. Emekli, sebze ve meyveyi alabilmek için pazara akşam saat beşten sonra çıkıyor. Ev sahipleri emekliye kiralık ev dahi vermiyor. (CHP sıralarından alkışlar) Cumhurbaşkanı Erdoğan "Bu iktidara geldiğimizde her emekli doğup büyüdüğü köyüne rahat gidecek,

Avrupalılar gibi her yıl bir ay rahat seyahat edecek." demişti. Emekliler bırakın seyahat etmeyi, çay parasını düşünerek kahveye bile gidemiyor. Kendisine mikrofon uzatılan bir ablamız diyor ki: "Halkı ikiye böldükleri gibi emekliyi de çalışan ve çalışmayan diye ikiye böldüler. AK PARTİ'nin ilk kuruluşunda hani Hazreti Ömer'in adaletinden bahsediyordunuz? Hani nerede Hazreti Ömer'in adaleti? Hani nerede 'Halk aç iken ben tok yatmam.' diyen Recep Tayyip Erdoğan?" Emekli, sizden adalet istiyor, insanca yaşayacağı bir maaş istiyor. Emeklinin geçinemediği için yüzde 60'ı mecburen başka işlerde çalışmak zorunda kalıyor.

Sayın milletvekilleri, eğer teklifimize olumlu cevap verirsiniz emekli olanlara tarihlerine bakılmaksızın prim hakkı kazancı ve prim ödeme gün sayıları eşit olanlarla eşit aylık ödemesi için intibak sağlanacak. Emeklilerimizin seçtiği milletvekillerinden istediği, insan onuruna yakışır bir emekli maaşdır. Emekliler, seyyanen zamlarla birlikte millî gelirden pay verilsin istiyor. Aylık bağlama oranı yeniden yüzde 70'e getirilsin, emekli aylıklarından yapılan ilaç, muayene, optik, ortez, protezden alınan katkı payları kaldırılmalı istiyor. Bayram ikramiyeleri en düşük emekli aylığına bağlansın istiyor. Vatandaşımız emekli maaşları arasındaki intibak sağlansın istiyor. Kademeli emeklilik derhâl uygulamaya konulsun, bir günle on yedi yirmi yıl haksızlığı kalsın istiyor. 3600 ek gösterge tüm meslek grupları ve memurları kapsayacak şekilde genişletilsin istiyor. Staj ve çıraklık başlangıcı emekliliğe dâhil edilsin istiyor. TOKİ projeleri kendilerine kontenjan olarak yüzde 50 artırılsın istiyor.

Sayın milletvekilleri, size soruyorum: Çok şey mi istiyor? FETÖ'ye, yandaşa ne istediye verenler, emeklimizin bu istediklerine kayıtsız kalmasınlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET TAHTASIZ (Devamla) - Bu iktidar 2026 yılı bütçesinde giderayak da olsa kırk haramilerin değil emeklinin, asgari ücretlinin, işçinin, çiftçinin, esnafın, gençlerin refahı için bütçe yapmalı.

Az önce Grup Başkan Vekiliniz Abdulhamit Gül "Bizim derdimiz milletin sorununu çözmek." dedi; birazdan 16 milyon emeklimizin sorununu çözmek için, onların insanca yaşaması için verdiğim kanun teklifine "evet" oyu kullanacak, sözünde duracaklar mı göreceğiz? Bu kanun teklifine oy verirken elinizi vicdanınıza koyun. (CHP sıralarından alkışlar) Ülkemize yıllarca hizmet ederek emekli olan milletimize borcumuzu kanunun görüşmesine "evet" oyu vererek ödeyelim, intibakı sağlayalım çünkü emeklilerimiz insanca yaşamak istiyor. Saraydan korkmayın, bu kanun teklifine "evet" deyin.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor, gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, 214 sıra sayılı Kanun Teklifinin görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven ve Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile 143 Milletvekilinin Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3138) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı:214)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

2'nci sırada yer alan, 172 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlayacağız.

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Devleti Millî Birlik Hükümeti Arasında Türk Kuvvetlerinin Statüsüne İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2343) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı:172)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Bundan sonra da komisyonların bulunamayacağı anlaşıldığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 22 Ekim 2025 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 22.59